

Özgürlük Gücü - Devrimci Örgütün Yapısal Analizi
Ulaş Bayraktaroğlu

Kapak Fotoğrafı: Harun Eşkar

Baskı ve cilt:

Yön Matbaacılık

Davutpaşa Caddesi, Güven Sanayi Sitesi B Blok No:366/1

Topkapı/İSTANBUL

0 (212) 544 66 34

Birinci Baskı:

Aralık 2014

Onbirinci Tez

Sayı: 2, Özel Ek: 1

Devinim Yayıncılık adına sahibi:

Yeşim Ergün

Yazışleri müdürü:

Aziz Güler

Devinim Yayıncılık

Caferağa Mahallesi Serasker Caddesi Arayıcıbaşı Sokak No:30/6

Kadıköy-İSTANBUL

ÖZGÜRLÜK GÜCÜ

DEVİRİMCİ ÖRGÜTÜN YAPISAL ANALİZİ

ULAŞ BAYRAKTAROĞLU

İçindekiler

Sunuş.....	9
Özgürlük Gücü.....	12
Direnış, Devrimci Yapılanma ve Atılım Üzerine.....	30
Politikacı Üzerine.....	43
İktidar İlişkileri ve Rekabet Üzerine.....	53
İhtiyacın Kolektif Analizi.....	58
Nereden Başlamalı?.....	68
Devrimci Örgüt Devrimci Kadro.....	72
Direnış Noktası ve Teşkilinin Yöntemi Üzerine.....	75
Doğru Analiz Doğru Duruş Gerektirir.....	78
Birleşik Mücadele İçin.....	84
Sonuçlar ve Olasılıklar.....	87
Geleceği Kazanmaya Geliyoruz.....	97
Nomenklatura Aklı ve Ufuktan Doğan Yeni Sol Parti Örneği.....	100
Kavramsal Yaklaşım.....	104
Sonuçlar, Olasılıklar ve Gereken Hamle: Egemenlerin Yeniden Yapılanmasına Karşı Devrimci Odak Yaratılmalı.....	108
Fetih, Ritüel, Sembol.....	114

Farklılık ve Ötekileştirme.....	121
“Güvenlik Gerekçesi” Sorular ve Cevaplar.....	126
İktidara Doğru, İktidar İçin.....	133
Ulusal Sorun ve Anadilde Eğitim.....	139
Seç Beğen! Soykırım, Katliam, Asimilasyon.....	145
Halkların Barışı İşçilere, Emekçilere Yarar.....	148
Kaz Dağlarından Taksim’e Özgür Yaşamı Savunmak.....	152
Akademi ve Özne.....	158
Kelebekler Uçtukça Özgürleşeceğiz.....	172
Kadın Kurtuluş Mücadelesi, Demokrasi Mücadelesi ve Siyasal Temsil Üzerine.....	175
Kültür ve Doğanın Tahribi Üzerine.....	184
İçeriksizlik ve Tarzın İdeolojik Hakimiyet Çabası.....	187
İç Fetih ve Kapitalist Kent.....	193
Aydınlanmaya Dair Önsel Notlar.....	200
Emperyalist Hegemonya Altında Birleştikçe Ayrışan Dünya.....	207
Özgürlük Sokaktadır.....	214
Gökyüzünü Fethe Çıkan Komüncüler.....	233
Kendiliğindenliğin Putlaştırılması “Düzen Partisine” Biat.....	242

*Kitabı yaşamımla sınıyorum,
yaşamı da kitapla...*

Y. M. Sverdlov

SUNUŞ

Özgürlük bir hayal, eşitlik imkansız, adalet zalimin sopası değildir. Bir hedefe varabilmek için ileriye doğru sürekli adım atmak gereklidir. Adımların sürekliliğinin sağlanabilmesi ise hangi zeminde yüründüğünün doğru analizini gerektirir.

Gelinen noktada oligarşik blokta baskın odak, AKP hükümetinin başını çektiği eğilim oldu. AKP hükümetinin bugünkü hükümler pozisyonuna cumhuriyetin CHP'nin iktidarda olduğu tek partili dönemini "köklü" bir eleştiriye tabi tutarak gelmesi ironik gözükabilir. Fakat bu durum burjuvazinin anti-demokratik, merkezîyetçi iktidar eğiliminin bir sonucudur. Türkiye'de burjuvazi, iktidarını sürdürülebilmek ve sömürüyü arttırabilmek için mevcut sistemde restorasyon yapılmasına ihtiyaç duyuyordu. Kapitalist sistemin işleyişinin ve gelişmesinin önündeki engellerin kaldırılması için bu görevi yerine getirebilecek güce sahip bir siyasi odaya ihtiyaç vardı. İhtiyaç olan yeni statükonun oluşturulması konusunda başta ABD olmak üzere emperyalist güçlerle de konsensüse varılınca AKP, önce bir siyasi parti olarak, sonra da hükümet olarak hem teşkil edildi hem de desteklendi. AKP orijinal, kökeni olan bir parti değil, aslında bir ittifak partisi olarak kurulmuştu. Fakat AKP'nin destek ve müttefik güçleri tarafından yol verilen önderliği belli bir siyasi mücadele birikimine (geleneğine) sahip eski Milli Görüşçülerden oluşuyordu. Bugün AKP'ye hakim olan bu önderlik Erdoğan'la sembolize edili-

yor. İttifak partisinden bir ekibin (totaliter) önderliğine, bir ekibin önderliğinden “Erdoğan’ın liderliğine” doğru gitgide daha da merkezileşen bir yapıyla karşı karşıyayız. Hükümet, egemenler arasındaki mücadelede hasımlarına karşı aynı işçi sınıfına ve ezilenlere karşı kullandığı gibi devletin bütün imkanlarını kullanarak bir savaş başlattı. Yürüttüğü bu savaşın hedefi iktidarını kalıcılaştırmaktı. Savaşı yürüten merkezin çıkarlarının yanında yargının, yürütmenin ve parlamentonun burjuva sistem dahilindeki rutin işleyişleri bile anlamsızlaştırıldı.

Burjuva parlamentosu halkı aldatmaya çalışan bir tiyatro sahnesine benziyor. Kararlar (gözden uzakta) hiçbir denetime tabi olmayan oligarklar tarafından alınıyor ve parlamento tarafından halka yutturulmaya çalışılıyor. Egemen sınıflar tarafından yasaların etkilerinin, sonuçlarının denetlenmesi ve halk karşısında yöneticilerin yaptıklarının hesabını vermeleri, mevcut burjuva yasallığını da aşan bir pratikle engelleniyor. Zaten %10 seçim barajı, siyasi partiler kanunu ve sistem karşıtı muhalefete karşı baskı yasaları gibi düzenlemeler, anti-demokratik işleyişi garanti altına almaktadır. Bu anti-demokratik yasalar ve işleyişle beraber burjuva partilerinin, egemen sınıfın (el koyduğu) tüm maddi gücü ve devletin baskı aygıtlarını kullanmasıyla beş yılda bir düzenlenen genel seçimler, sonucu önceden belli olan bir oyundan başka bir şey değildir. Oyunun kaçınılmaz bir şekilde kazananı burjuva partileri, kaybedeni ise seçimler oyununda figüran olarak konumlandırılmış olan işçi sınıfı ve ezilenlerdir. Burjuva medyası figüranın önce yönlendirilmesinde, sonra seçim sonuçlarını kabul etmesinde (sindirmesinde) rol almaktadır.

Parlamento seçimlerinde burjuvazinin kazanmasını istediği partinin medya aracılığıyla dolaylı ya da dolaysız sürekli propagandası yapılır. Geçtiğimiz on bir yılda egemenlerin iç çatışması nedeniyle burjuva medyası eski statükoyu ve yeni statükoyu savunanlar olarak ikiye bölündü. Süreç içinde yeni statüko üstün çıkınca AKP hükümeti; asker-sivil bürokrasinin iktidardaki eski baskın rolünü savunmaya devam eden burjuva medyasını, elinde bulundurduğu devlet iktidarının güçleriyle bastırmaya çalıştı. Hükümet kendisine muhalif medyayı bastırmak için gazetecilerin dinlenmesi, fişlemeler, tutuklamalar ve ekonomik yaptırımlar (vergi denetimi gibi

yöntemler) kullandı. Hükümet yanlısı medya da adeta yargının ve kolluk kuvvetlerinin propaganda faaliyetini yürüten ve yönlendiren uzantısı gibi çalıştı. Yeni statükonun gittikçe güçlendiği burjuva cumhuriyetinin son döneminin temel özelliği sistemin çürümüşlüğü'nün alenileşmesi ve geniş kitleler tarafından bu durumun bilince çıkarılmasıdır. Her ne kadar hakim düzen, iktidar partisi şahsında geniş kitleler tarafından onaylanıyor gözükse bile tartışma götürmez bir durum, toplumun çoğunluğunun mevcut yönetime çeşitli düzeylerde karşı olmasıdır.

Türkiye genelinde yönetenlerin yönetemediği, yönetilenlerin de yönetilmek istemediği bir durum söz konusudur. Gezi ayaklanmasından önce böyle bir tespit yapsaydık sosyalist saflardan, fazla iyimser ya da hayalperest olduğumuza dair birçok eleştiriye maruz kalabilirdik. Oysa bugün bu gerçeklik zemini üzerinden birçok sosyalist örgüt yeni tartışmalar yapıyor ve yeni organizasyonlara giriyor. Program, örgüt ve yöntem olmak üzere birbirine bağlı üç konuda sorunlarını çözerek güçlerini dizayn etmeleri, devrimcilerin önüne kaçınılmaz ve ertelenmez bir görev olarak dikilmiştir. Bu kitabı oluşturan parçalar halindeki yazılar, devrimci pratiğin sınaması eşliğinde değişik zamanlarda yazılmıştır. Yazıldıkları dönemin güncel gelişmelerine yanıt vermek amacıyla kaleme alınan yazılar, salt güncel olanın ötesinde bir amaca sahiptir. Çeşitli politik konu başlıkları altında devrim ve devrimci örgüt konusu farklı açılardan ele alınmıştır. Doğrudan devrimci örgütü tartışan yazılarda da uygulanan yöntemi ve varılması planlanan hedefi belirleyecek ideolojik-politik konular işlenmiştir. Bu yöntemle hedef ve hedefe ulaşmayı sağlayabilecek araç tartışılmaya çalışılmıştır. Bu nedenle, teori-pratik bütünlüğüne gerek duyan bu kitabın amacına ulaşması noktasında en az yazar kadar okuyucular da öznedir. Umuyorum ki, bu kitap kendi tarihselliği açısından değerlendirilir ve okuyucuyla yaratıcı bir diyalog içinde devrimci bir süreci kolektif olarak inşa etme pratiğine mütevazı bir katkı sunabilir.

Ulaş Bayraktaroğlu
17 Eylül 2014

ÖZGÜRLÜK GÜCÜ

Devrimci örgüt tartışması sadece bugünün değil, geçmişin ve geleceğin de önemli konusudur. Özellikle değişen mücadele koşulları bu tartışmayı zorunlu bir ihtiyaç haline getirir. Devrimci örgüt dinamik bir yapıdır çünkü ancak dinamik bir örgütlenmeyle değişen her koşula yanıt verilebilir. Herhangi bir memlekete özgü bir örgütsel yapı da tesis edilse, mücadele yöntemi (ve buna uygun olarak yapı) başka bir yerden de kopyalansa, örgüt varlığını koruyabilmek için gelişen süreçlere yanıt verebilir durumda olmalıdır. Devrimci örgütün mücadele koşullarının köklü değişim durumu karşısındaki konumlanışında üç temel seçeneği vardır:

1. Tarihin bu anında tasfiye olmak,
2. Kendini sisteme entegre olma yolunda değiştirmek ve devrimci niteliğini kaybetmek,
3. Devrim için mücadele etmeye devam etmek.

Tasfiye olunan birinci seçenek hariç diğer iki seçenek için de bir tür dinamizm söz konusudur. Enerjisini sisteme uyum sağlamak için kullananları negatîf dinamizm, enerjisini devrimci mücadeleyi büyütme için seferber edenlerinki pozitif dinamizmdir. Türkiye sosyalist hareketi, güçlerini son 40 yılda devrimci bir merkezde

odaklayamamış ve gerek pozitif gerekse negatif dinamizm yönlerine doğru birçok kol oluşturmuştur.

Bu duruma denk düşen tartışmaların programatik ve örgütsel açılardan farklı boyutları elbette vardır. Fakat karşılıklı olarak eleştirilen söylemlerin son noktada büyük bir hızla ve genel olarak örgütsel ve iradi konulara kilitlendiğini görüyoruz. Özellikle 70'li yılların birçok programatik tartışması geliştirici bir etken olarak değerlendirilemedi. Bu tartışmalar soyut irade çatışmalarının gölgesinde ezildi. "Aynılar aynı yerde, ayrılar da ayrı yerde" toplanamadı. Türkiye'de kapitalizmin gelişmişlik seviyesi, yarı feodal - feodal kalıntılar, devlet biçimi (oligarşik, faşist vb.), proletaryanın-köylülüğün durumu, demokratik devrim gibi tartışmalar devrimci örgüt zemininde kuvvete dönüşemedi. Aslında 12 Eylül askeri diktatörlüğü bir tür dağınıklık içinde karşılanmış oldu. Darbe öncesi koşullarda ve güç dengelerine göre devrimci hareketler kendi aralarında koordine olabilselerdi, devlet iktidarını yıkmak mümkün olabilirdi. Burjuvazinin inisiyatifi ele aldığını bildiği ve emperyalist güçlerin (esas olarak ABD) tam desteğini sağladığı halde darbeyi gerçekleştirirken devrimci güçlerden oldukça çekindiği ortadadır. Sistemi güçlü kılan, devrimci örgütlerin parçalı ve kendi aralarında (mücadeleyi büyütme için) senkron kuramayan halleriydi. İşçi sınıfına ve ezilenlere güvenmeyenler kendilerine de güvenmiyorlardı. Kendilerine güvenmeyenler, devrimci saflardaki diğer örgütlenmelere de güvenmiyorlardı. Bu durumun dışında kalan istisnai örgütlerin geneli ise bir girdap gibi içine çeken bu güvensizlik ortamını dağıtabilecek güce sahip değildi.

Devrimci hareket açısından 1980'li yıllar, genel olarak kaybedilen mevzilerin şaşkınlığıyla (ve varoluş mücadelesinin sınırları içinde), 1990'lı yıllar ise bir taraftan sistemle entegrasyona doğru diğer taraftansa sisteme karşı devrimci tavır alışı doğru netleşmelerle geçti. 2000'li yıllardan başlayarak Türkiye sosyalist hareketinde reformist ve revizyonist eğilimin (farklı renkleriyle) ağırlık kazandığı ortadadır. Devlet sistemle uzlaşanları teşvik ederken devrimci mücadelede ısrar edenleri çeşitli biçimlerde yalnızlaştırmaya (içte-dışta marjinalleştirerek) ve imha etmeye (ya da kontrol altında tutmaya) çalışmaktadır. Sonuç olarak bugün devrimci enternasyonalist safla-

rın dağınık ve örgütsüz bir halde olmaları söz konusudur. Devrimci teori olmadan devrimci pratik olmaz, devrimci pratik olmadan da teoriyi sınama ve etkili olma fırsatı bulunamaz. Mevcut durumumuzun tespit etmek bir şey, durumumuzu proletarya devriminin zaferi için değiştirerek geliştirmek iradesini göstermek başka bir şeydir. Devrim yolunda pozitif dinamizm her koşula göre gelişebilecek iç devrimci bir yönetime sahip olmayı gerektirir. Bu nedenle tartışmayı pragmatik ve örgütsel diyalektik bir bütünlükle ele almalıyız.

Dünya devrimlerinin ve devrimci mücadelelerinin deneyimlerinden ve başarılarından memleketimiz sosyalist hareketinin etkilenmesi gayet doğaldır. Zaten tarihimizde kaçınılmaz olarak o veya bu şekilde etkilenmeler ve esinlenmeler olmuştur. Devrimci hareketin kaçınması gereken şey; Sovyetler Birliği Komünist Partisi, Çin Komünist Partisi, Latin Amerika devrimci hareketleri ve benzerlerinin devrimci deneylerini, çeşitli özgünlükleri bulunan bölgemiz koşullarına şabloncu bir tarzda kopyalamaya çalışmaktır. Sosyalist hareketin bazı kesimleri bu tür bir şablonculuğu denedi, fakat başarılı olmadı. Günümüzde, en azından ayakta kalabilen devrimci yapıların çoğu büyük oranda şablonculuğu bir kenara bırakıp bölgeye uygun mücadele yöntemlerini geliştirmek “zorunda” kaldılar.

Rusya’da da Marksist hareketin örgütlenmeye başladığı andan itibaren hızla böyle bir tartışma evresinden geçerek biçimlendiğini belirtebiliriz. 1848 devrimleri, 1871 Paris Komünü ve Avrupa genelinde proletaryanın diğer etkili devrimci eylemleri deney alanı olarak baz alınıyordu. Marksizm’in burjuvazinin halen feodaliteye, eski rejime karşı mücadele verdiği bir ortamda biçimlenmesi sosyalistler arasında devrim için izlenmesi gereken yolla ilgili tartışmaları etkiliyordu. Burjuva demokratik devrim ile proleter sosyalist devrim aşamalarının irdelenmesi başta geliyordu. Aynı temel tespitlerden yola çıkıp benzer sonuçlara ulaşmak mümkün olmuyordu. Sosyalist devrim için kapitalizmin gelişmesi ve sanayi proletaryasının örgütlenmesinin uygun ortam oluşturacağı konusunda Bolşevik ve Menşevikler ayrılmazken bu süreçte komünist partisinin ve proletaryanın rolü açısından iki farklı görüş ortaya çıkmıştı. Sorun sadece tüzüğün ünlü üyelik maddesi ile ilgili problem değildi. Her ne kadar Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi programı yıllarca hiç değişmeden

kalmış olsa bile, Bolşevikler ile Menşevikler arasında proletaryanın devrimci rolüne bakış açısı bakımından önemli bir fark vardı. 1905 burjuva demokratik devrimindeki bu iki siyasi eğilimin taktik pozisyonları farklı bakış açılarını sınınamıştır. RSDİP'in Bolşevikler tarafından toplanan III. Kongresinde ayaklanma üzerine alınan kararda şu ifadeler yer alır: "Konumu itibariyle sonuna kadar tutarlı yegâne devrimci sınıf olan proletarya, bu konumu dolayısıyla Rusya'daki genel devrimci demokratik harekette önder rolünü üstlenmek zorunda olduğundan (...)". Böylece Bolşevikler demokratik devrime sadece proletaryanın önderlik edebileceğini belirtirken, Menşevikler proletaryanın önderlik edemeyeceğine dair konferans kararı alıyorlardı: "Sadece proletaryanın öncü saflarının örgütlülüğünün zayıflığından ötürü bile olsa, zaferimizi teminat altına almak bakımından Çarlıkla çatışmasının ustalıkla yönetilmesi gereken geniş kitlelerin devrimci hareketinin, önceden belirlenmiş bir tarihte ülke çapında eş zamanlı bir ayaklanmayı başarmasını ve gizli örgütlenme ile buna hazırlanmanın olanaksızlığı (...)".

Menşevikler proletaryanın rolünü "uç muhalefet" olarak, Bolşevikler ise demokratik devrimin öncüsü olarak belirliyorlardı. Demokratik devrimde proletaryanın öncülüğü belirlemesi, 1917 Ekim Devrimi'nin zaferini sağlayan temel yaklaşımlardan birisiydi. Rusya'da ve dünya devrimci hareketinde olduğu gibi Türkiye sosyalist hareketinde de proletaryanın öncülüğü meselesi önemli bir ayırım noktası olmuştur. Lafa gelince herkes "proletaryanın öncülüğünün" önemini kabul eder; fakat bazıları cumhuriyetin kazanımlarını (böylece burjuvazinin öncülüğünü), bazıları sınıf mücadelesinde sendikaların öncülüğünü, bazılarıysa o dönem bulabildikleri popüler (belli bir güç odağı olan) herhangi bir hareketin önemini daha çok öne çıkarırlar.

İskra'nın çıkış bildirgesinde şöyle yazıyordu: "Birleşmeden önce birleşmek için, ilkin kesin ve net bir sınır çizgisi çekmemiz gerekir." Devrimciler "sınır çizgisini çekmeye" kesintisiz devrimin yegâne öncüsü olarak proletaryayı belirleyerek başlamalıdır. Bu belirlemeden sonra elbette devrimin öncü sınıfına zafere ulaşabilmesi için bir örgüt gerekiyor. Hiç kuşku yok ki, proletaryanın zaferi kazanabilmesi için omurgası teorik olarak net bir stratejinin oluşturduğu, maks-

mum derecede örgütlü, (öz)disiplinli, profesyonel devrimcilerden oluşan ve merkezi olarak hareket edebilen halk arasına derin kökler salmış bir partiye ihtiyaç vardır. Böyle bir parti nasıl teşkil edilebilecektir?

Öncelikle teşkil edilmesi gerektiğini öne sürdüğümüz partinin temel işlevini belirlemeliyiz. Proletarya partisi binlerce yıllık sınıflı toplumların ideolojik birikimlerini ve pratik yetkinliklerini kendinde birleştiren kapitalist devleti yıkmak için öncülük edecek. İşçi sınıfı ve ezilenlere sınıfsız, eşitliğin ve özgürlüğün esas olduğu komünist toplumu kurmak için öncülük edecek. Asla bir egemen sınıfı iktidardan alaşağı edip yeni iktidar ilişkileri tesis etmek için değil. Proletaryanın devrimci hareketi burjuvazinin iktidardan alaşağı edilmesinden öte, devletin ve iktidarın gerekliliği hipotezine ve (egemen sınıflar tarafından dayatılan) pratiğine karşı bir taarruzdur. Bu noktada dayandığımız temel tez sınıfsız toplumda bir sınıfın başka bir sınıf üzerindeki baskı aygıtı olan devlete ihtiyaç kalmayacağıdır. Ezen ve ezilen sınıfların birbirlerine karşı mücadeleleri uzlaşmaz iki tip örgütlenmeyi zorunlu kılmaktadır. Burjuvazi iktidarını (proletarya üzerinde) sürdürmek için, proletarya iktidar sahiplerini iktidarsızlaştırmak için örgütlenecektir. Burjuvazi kapitalist devlet aygıtıyla, zor ve baskı yoluyla egemenliğini topluma dayatıyor. Bu güçlü iktidar örgütünün onu alt edebilecek güçteki bir özgürlük örgütü tarafından yıkılması toplumu zincirlerinden kurtarabilir. Bu yolda komünizmin alt aşaması için sosyalist devletin, proletarya diktatörlüğünün geçici bir zorunluluk olduğunu tespit etmek gerekiyor. Proletarya diktatörlüğü yerel (bölgesel) ve dünya çapında burjuvazi ile sınıf mücadelesinin sona ermediği koşullar için söz konusu olacaktır. Çoğunlukla Marksist-Leninist ideolojinin özünü kavrayamayanlar “devlet olmayan devlet” belirlemesini bir tür naiflik olarak görmüşlerdir. Tersine işin esası tam da buradadır. Sınıf iktidarının, devletin ve tüm sınıfların varlığının antitezidir proletarya diktatörlüğü. İktidarı olmayanların iktidarı, eşitliğin, özgürlüğün ve adaletin hâkimiyetidir. Sömürü ve eşitsizlik üzerinde, burjuvazinin üzerinde baskı kurmaya ve bunları tümünden yok etmeye yönelik geçici (zorunluktan doğan) bir “devlettir” söz konusu olan. Proletaryanın devrimci partisi bu temel belirlemeye uygun olarak biçimlenmelidir.

Sınıflı toplumla mücadeleyi kapitalist devletin yok edilmesi ve sosyalizmin inşası olarak ardışık, kesintisiz iki dönem olarak ele almak gerekiyor. Kapitalist devletin hâkimiyetine karşı devrimci mücadele dönemi, burjuva iktidarının gücünün sürekli etkisi altında sürdüğünden, proletarya partisi açısından geleceği etkileyecek önemli bir zorluğu içermektedir. Bu zorluk proletarya partisinin esas düşmanından, iktidardan ayrışması-kopuşuyla ilgilidir. Öyleyse hemen belirleyebiliriz ki, devrimci mücadele genel olarak toplumun her hücrelerinde burjuva iktidarına karşı sürdüğü gibi parti içinde de sürecektir. Devrimci örgütlenme içinde gelişebilecek burjuva ideolojisinin yansımalarına ve izdüşümlerine karşı mücadelede burjuva iktidarına karşı uygulanan yöntemler kullanılamaz. Bunun nedeni burjuva ideolojisinin parti içinde iktidar gücü olarak örgütlenmesinin mümkün olmamasıdır (Böyle bir durumun söz konusu olduğu yerde proletaryanın devrimci partisinin varlığından söz edilemez). Parti içinde ve halk saflarında burjuva ideolojisine karşı mücadele; tartışma ve eleştiri yöntemlerinden oluşan ideolojik kapsamda ele alınmalıdır. Proletarya sosyalistlerine düşen, düşünsel mücadeleyi sınırlandırmak değil, tam tersine önünü açmaktır. Bu konuyu Mao şöyle irdeliyordu:

Bilimsel bir doğru olarak Marksizm, eleştiriden korkmaz. Eğer korkarsa ve yenilgiye uğratılabilirse, zaten değersiz demektir. Üstelik idealistler Marksizm'i her allahın günü ve her biçimde eleştirmiyorlar mı? Burjuva ve küçük burjuva fikirlere sığınanlar ve değişmek istemeyenler de, Marksizm'i her yönden eleştirmiyorlar mı? Marksistlerin nereden gelirse gelsin, eleştiriden korkmamaları gerekir. Tam tersine, kendilerini güçlendirmeli, geliştirmeli ve eleştiriye ve savaşımın fırtınasına ve şiddetine karşı yeni yeni hedeflere ulaşmalıdır. Yanlış fikirlerle savaşmak, aşılana benzer. (Mao Zedung, Teori ve Pratik, Sol Yayınları, s. 94)

Burjuva ideolojisinin etki alanını kategorilere ayırıp buna göre net bir mücadele ilkesi belirlemek pek mümkün değil. İdeolojik alanda bir oranda sübjektivizme düşmek her zaman mümkündür.

O zaman önce hedefe uygun ilkeyi ve buna uygun olarak mücadele yöntemini belirlemeliyiz. Burjuva ideolojisine karşı devrimci mücadelenin yöntemi gerçek demokrasinin-proletarya demokrasisinin sonuna kadar savunulması ilkesi ile oluşur. Proletaryanın devrimci örgütü burjuva devlet örgütünün mirasçısı değildir. Tersine sınıflı toplumun anti-demokratik, baskıcı, gerici, vb. tüm yönetsel özelliklerini de yadsır.

Proletarya diktatörlüğünü hedefleyen güçlü bir örgüte ihtiyaç ile kapitalist devlete-iktidara karşı mücadele ancak bütünsel bir anlayışla iç çelişkisinden kurtulup devrimci bir perspektife oturabilir. Devrimci parti, teorik-pratik konumlanışını, sınıfsal eşitsizliğin yanı sıra her tür toplumsal (ulusal, cinsiyetler arası, “ırklar” arası, gerontokratik vb.) eşitsizliğe karşı ayrıntılandırmalı ve derinleştirmelidir. Toplumsal eşitsizlik türlerine karşı mücadele demokrasi savaşımının büyümesine ve devrimci hareketin etki alanının yatay bir biçimde genişlemesine yol açar. Ortaya çıkan bu özgürlük gücü nüvelerinin sisteme karşı birleşebilecekleri ortak payda, uzlaşmaz sınıf çelişkisini ezilenler lehine çözebilecek olan proletaryanın devrimci örgütüdür. Kapitalist devlet, gücünü merkeziyetçiliğinden alır. Bu merkeziyetçiliğin zayıf yanı hiyerarşik ve anti-demokratik olmasından kaynaklanır. Anti-demokratik, hiyerarşik yapılanma konjonktürel olarak merkeziyetçiliği kuvvetlendirebilir. Birçok durumda ise bütünsel-merkezi konumlanışın aleyhine çalışır. Gelineen noktada burjuvazi, tarihsel deneyimlerinden çıkardığı dersler ışığında –her ne kadar bu umutsuz bir çaba da olsa- burjuva çoğulculuğu ve demokrasisi ile bu zayıflığını aşmaya çalışmaktadır. Fakat eşitsizlik ve baskıya dayanan iktidar ilişkileri bu konuda muvaffak olmasına izin vermemektedir. Proletarya ise hem merkezi hareket edebilmenin hem de gerçek bir demokratik örgütlenme yaratmanın tüm olanaklarına sahiptir. Hayalci değiliz! Gerçek demokrasiye ulaşmanın süreç meselesi olduğunu biliyoruz. Fakat her alanda onun için durmadan ve ertelemeyen mücadele etmenin bir görev olduğunu da biliyoruz. Her ne kadar proletarya bu olanaklara sınıfsal konumu itibariyle sahip olsa da kapitalist toplumun hiyerarşik, anti-demokratik sistemi içinde bölünerek konumlandırıldığından dolayı da bir dezavantaja sahiptir. Ekonomik olarak işsiz potansiyel işçiler, vasıflı, vasıfsız iş-

çiler gibi kategoriler halinde sistem tarafından sınıflandırılmaktadır. Bununla birlikte burjuva sistem; ulusa, cinsiyete, yaşa, kültürel farklılıklara göre her fırsatta işçi sınıfını bölmektedir. Burjuvazi aynı zamanda tüm ideolojik aygıtlarıyla toplumu kapitalist sistemin “doğruluğuna” sürekli ikna etmeye çalışmaktadır. Burjuva toplumun ideolojisi okulda, orduda, dini mekânlarda, çekirdek ailede sürekli yaygınlaştırılmakta ve yeniden üretilmektedir. Burjuvazinin bütün bu toplumsal örgütlenme faaliyetini olanaklı kılan, kapitalist devletin baskı ve zor aygıtı olarak toplum üzerinde sürekli işlemsidir. Azınlığın sınıf sömürsünü mümkün kılan aygıtına karşı, çoğunluğun kurtuluşu için devrimci örgüte ihtiyacı vardır.

Çoğunluğu oluşturan proletaryanın devrimci örgütü, çoğunluğun kurtuluş mücadelesini yöneten, işleyiş açısından gerçek demokrasiye en yakın örgüttür. Proletaryanın öncülüğü, burjuvaziye karşı tüm ezilenlerle devrim ittifakı perspektifinden dolayı tüm halkı kapsadığı için bu özellik daha etkili bir duruma gelir. Burjuvaziye karşı devrimci mücadele merkezietçi bir örgütlenmeyi zorunlu kılar. Zorunlu olan bu merkezietçi örgütlenme ile demokrasi ilkesi çelişir mi? Burjuva toplum açısından demokrasi ile merkezietçilik çelişir. Burjuvazi, ezme-ezilme ilişkilerinin sürdürülmesi ereği ile bilinçli bir tercihle merkezietçiliği (ve hiyerarşiyi) esas kılar. Proletarya ise geçici bir zorunluluktan dolayı merkezietçiliğe başvurur. Merkezietçiliği esas kılmaz ve onu demokrasi ilkesine tabi tutarak başka bir şeye dönüştürür. Kolektif karar alma, kongrelerin üstünlüğü, geri çağırma hakkı gibi unsurları içeren demokratik merkezietçilik, mücadele koşullarının ara geçiş dönemine aittir. Burjuva devlet halk adına, halkın üzerinde bir azınlığın çıkarı için tüm toplumu baskı altında tutar ve sömürü sisteminin işlemlerini sağlar. Proletarya partisi, işçi sınıfı ve halkla beraber bir organik bütün oluşturarak çoğunluğun çıkarı için devrimci mücadeleyi idare eder. Bu nedenle gerçek demokrasiyi hedefleyen kavgayı en ileri mevzilerde sürdürmesi gerekir. Burjuva topluma karşı, proletaryanın çoğunluğuyla diğer ezilenlerin en geniş ittifakı, proletaryanın önderliğinde ancak demokratik merkezietçi bir işleyişle kurulabilir.

Demokratik merkezietçiliği sadece proletarya partisinin üyeleri arası ilişkilerin işleyişi için düşünmemek, sınırlandırmamak gereki-

yor. Devrimci mücadeleye katılan en geniş kitlelerin örgütlenmesinde bu işleyiş uygulanmak zorundadır. Proletaryanın kurtuluşuyla tüm ezilenlerin kurtuluşu arasında kopmaz bir bağ vardır. Toplumdaki bütün ezilen kesimlerin kurtuluşunu nihai olarak proletaryanın devrimci mücadelesi mümkün kılabilir. Proletarya gerçek demokrasi savaşımında tutarlı duruşuyla ezilen kitlelerin bu devrimci ilişki biçimini demokratik olarak onaylamasını sağlayabilir ve ezilenlere güven verebilir. Demokratik hak mücadelesinin taleplerinde ortaklaşma, örgütsel işleyişte de ortaklaşmayı gerektirir. Farklı kümeler birbirleriyle bağlantılı bir örgütlenme öneriyorsak bu kümelerin ayrı ayrı özelliklerini net bir şekilde belirlemeliyiz.

Proletaryanın devrimci partisi olarak öncü komünistlerden, öncü proleterlerden oluşan, sınıf savaşımını en üst düzeyde her koşulda sürdürebilecek devrimciler örgütünden bahsediyoruz. Bu devrimci örgüt işçi sınıfının bütünü ve ezilen kesimlerle hem aynı hem de ayrı bir yapılanma değildir. Aynı değildir, devrimci mücadeleyi yürütmek için örgütlenmiş özel bir aygıttır. Ayrı bir yapılanma değildir, proletaryayla organik bağları vardır ve denetime tabidir. Organik bağları olduğu aşikâr; fakat bu noktada karşımıza mücadele koşullarının zorunluluğundan dolayı burjuvaziye karşı gizliliği esas alan merkezi devrimci örgütlenme nasıl denetlenecek sorusu dikiliyor. Herhangi bir demokratik kitle örgütü, sendika vb. olabildiğince kitlelerin katılımına açıktır. Ekonomik, demokratik haklar için mücadelede bu örgütler ancak böyle bir yapıyla etkinlik kazanabilirler. Doğal olarak bu örgütlerin omurgaları haklar mücadelesinin geniş kitleler tarafından verileceği alana oturmuştur. Kısaca devrim hedefleri yoktur ve biçimlenişleri-konumlanmaları da işlevlerine göredir. Demokratik kitle örgütleri, devrimci proletarya bu örgütlerde etkin olabilirse sosyalizm mücadelesinde faydalı olabilir. Demokratik kitle örgütlerinde kitlelerle açık ve dolaysız ilişki kurabilmek bunlara demokratik bir içerik kazandırır. Fakat burjuvazinin denetimine açık ve tabi olmak bu demokratik içeriği zayıflatır. Kapitalist devlet, sistem içinde bu örgütlerin serpilip kendisine karşı faaliyet yürütmelerine izin vermemeye çalışacaktır. Demek ki, demokratik işleyiş-denetlenme sadece nicelik değil, aynı zamanda bir nitelik sorunudur. Niteliğe sahip olmayan bir örgütlenme niceliğin etkinleşerek nitelikle kay-

naşmasını sağlayamaz.

Komünist parti bu niteliği programı ve tüzüğüyle bir bütün olarak teşkil eder. Partinin üyeleri için program ve tüzüğe uymak esastır. Kitleler bu program ve tüzüğe göre partinin öncülüğünde mücadele eder. Program ve tüzük proletaryanın bilgisine ve olabildiğince denetimine açıktır. Olabildiğince nitelendirmesini kullanmamızın sebebi devrimci mücadele başarıya ulaşabildiği oranda proletaryanın denetiminin etkinleşeceğindedir. Sosyalizm ile proletarya kaynaştıkça devrimci mücadele esnasında denetim ve demokratik işleyiş mümkün olabilecektir. Aksi halde kendi öznesi olmadan sosyalist demokrasiden bahsedilemez. Sosyalist demokrasi işleyişini savunmamak, proletaryanın kendi kurtuluş mücadelesinin öncüsü olmasını savunmamak kadar saçma bir yaklaşımdır. Proleter kitleler komünist program ve örgütle aktif devrimci özne haline gelecektir. Dolayısıyla devrimci mücadele bir kişinin ya da grubun inisiyatifiyle değil, program ve tüzük çerçevesinde oluşan örgütlenmeyle idare edilebilir.

Örgütsel İşleyişin Ana Hatları

Devrimci örgütü bir bütün haline getiren iskelet, program-tüzükse onun çalışmasını mümkün kılan yöntem demokratik merkezîliktir. Burjuvazi dikey merkezîliği, devrimci proletarya demokratik merkezîliği mücadele yöntemi olarak uygular. Bu uygulama biçimleri karşıt sınıfların hedefleri açısından bir tercih değil, zorunluluktur. Proletaryanın devrimci partisi yukarıdan aşağı (piramit gibi) merkezi biçimde örgütlenmiş örgütler bütünüdür. Alta doğru (organik bağları itibarıyla) kitlelere doğru yayılan, üste doğru merkezileşen bir yapılanmaya sahiptir. Her düzeyde kendi arasında merkezileşmiş örgütler, bir üst düzeydeki merkezi örgüte bağlıdır. Bu merkezi devrimci aygıt tastamam bir savaş örgütü olarak şekillenmiştir. Lenin Engels'ten alıntı yaparak siyasal otoriteyle ilgili anarşistlerle şu şekilde tartışma yürütüyordu: "Bu baylar bir devrim görmüşler midir hiç? Bir devrim, kuşkusuz olabilecek en otoriter şeydir. Nüfusun bir bölümünün tüfek, süngü ve top gibi söz

uygun düşerse otoriter araçları bolca kullanarak kendi istencini nüfusun öbür bölümüne zorla dayattığı bir eylemdir bu.” (V. İ. Lenin, *Komün Dersleri*, Sol Yayınları, s.101).

Burjuvaziye karşı savaşım aygıtı olarak devrimci örgüt, hedefi doğrultusunda zorunlu olarak siyasi otoriteyi sonuna kadar kullanır. Devrimci proletaryanın kullanmak zorunda kaldığı siyasi otorite, burjuva iktidar geriledikçe, yenildikçe gereksizleşecektir. Siyasi otoritenin gereksizleşme süreci kendiliğindenliğe bırakılan bir gelişim seyri olarak ele alnamaz. Merkezîyetçilikle somutlaşan siyasi otorite, proletarya tarafından demokrasi ilkesiyle birleştirilince ortaya muazzam bir devrimci güç çıkar. Proletaryanın devrimci gücü, ihtiyaç kalmadığında kendi siyasi otoritesinden kurtulabilecek kadar etkilidir. Ancak, birbirine merkezîyetçi dizilişle bağlı birçok örgütün demokratik işleyişi devrimci partiye böyle bir niteliği kazandırabilir. Demokratik merkezîyetçilik altın üste, azınlığın çoğunluğa, bütün örgütlerin merkez organa, merkez organın ise genel kongreye bağlı olduğu bir işleyiştir. Örgütsel yapı merkezî bir biçime sahipken merkez komite genel kongreye, kararların üyeler tarafından alındığı organa karşı sorumlu olduğundan demokratik bir muhtevaya da sahiptir. Karar alma süreci demokrasinin, kararlarını uygulanması merkezîyetçiliğin ilkelerine göre işler. Leninist örgüt “yukarının aşağıya” koşulsuz hâkimiyet sağladığı dikey merkezîyetçi yöntemi benimsemez. Örgütsel kararların uygulanması için içerik olarak programa, yönetsel olarak tüzüğe uygun olması gerekir. Program ve tüzüğe uymayanlar, bunların uygulanmasında yeterlilik gösteremeyenler, örgütün hangi kademesinde olursa olsunlar her an görevlerinden geri alınabilirler. İster merkez ister yerel olsun, devrimci örgütün her kademesinde yüklenilen görev pozisyonları geçicidir. Geçici görevlinin proletaryanın devrimci partisi bünyesinde ve proleter, ezilen kitleler arasında yeni (eskinin kopyası olan yeni) iktidar ilişkileri oluşturma görevi yoktur. Tersine geçici görevlinin-temsalcinin vazifesi burjuva devlet iktidarına karşı proletaryanın özgürlük gücünü örgütlemek ve devrimci savaşım yolunda etkinleştirmektir. Proletaryanın devrimci partisi, burjuva devlet iktidarına karşı iktidar mücadelesine boylu boyunca girdiğinden devlete, iktidara dair yaklaşımının sınırını net çizmeli ve örgüt-

lenmesini bu netleşmeye göre dizayn etmelidir.

Devrimci pratikte tutarlılık için sadece stratejik hedefe bağlılık yetmez. Mücadelenin ilerletilebilmesi için devrimci örgütte karşılıklı denetim mekanizması olması gereklidir. Alt organ üstü, üst organ altı sürekli denetlemelidir. Karşılıklı denetim demokratik işleyişin esasıdır. Her düzeyde ve farklı nitelikte örgütlenmeler çalışma programları doğrultusunda karşılıklı denetime tabi tutulabilirler (Denetim mekanizması işlerken “düzeyler” birbirine karıştırılmamalıdır!). Çalışma programının hayata geçirilmesi, her düzeydeki organlar tarafından çalışmaların sürekli raporlanarak paylaşılması ve sınanması bu denetimin bir yönüdür. Denetimin diğer yönü (ve temel unsuru) düzenli yapılması gereken kongre ve konferanslardır.

Böylece kongrelerde hem yürütülmekte olan taktik çalışmalar ele alınacak hem de politik hattın belirlenmesiyle ilgili çeşitli fikirler oluşabilecektir. Politik ve pratik hatta dair konuların tartışılması sırasında farklı fikirlerin ortaya çıkması olasıdır. Bir konu karara bağlandıktan sonra uygulamada azınlık çoğunluğun fikrine tabi olmak zorundadır. Bununla birlikte azınlıkta kalan fikrin her daim çoğunluk olmak için çabalamaya hakkı vardır. Ve bu yolda örgüt imkânlarından eşit olarak faydalanma hakkına sahiptir. Merkez organın bir görevi de yerel örgütlerin, alan örgütlerinin, fabrika örgütlerinin vb. pratikte taktik bütünlüğünü sağlamaktır. Özellikle yerel örgütlerin buldukları toplumsal koşullar ve mücadele şartlarından kaynaklanan birbirlerinden farklı, özgün yanları vardır. Bu özgünlüklerden dolayı farklı yerellerin çalışma biçimleri özerk bir durum yaratır. Bu özerklik mücadelede yaratıcılık için uygun bir zemin sunar ve aynı zamanda örgüt işleyişinin bir demokratik yönünün daha ortaya çıkmasını sağlar. Her koşula uygun, bölgelerin ve alanların özelliklerine göre yeni devrimci mücadele yöntemleri üretmek yanlış değildir (Türkiye devrimci hareketinde böyle bir devrimci mücadele üretebilme birikimi mevcuttur). Doğru olmayan; özgünlük arz eden bu mücadele biçimlerini yerellerinde kendi kaderlerine bırakmak ve merkezi devrimci örgütte birleştirmeyerek devlet iktidarı üzerine yürütmemektir. Bu kısımda devrimci örgütün işleyiş biçimine ait tablonun kalın, ayırıcı çizgilerini çizmiş olduk. Bu kalın çizgiler bir yere kadar muhtevayı belirler. Fakat örgüt

tablosu açısından muhtevayı belirleyen başka ince hatlar ve renkler söz konusudur.

Gerici İlişkilerle Savaşmada Devrimci Yöntem

Birçok düşünür insan doğasının özellikleriyle ilgili hipotezler öne sürmüştür. İnsanın herkesin üzerinde fikir birliği sağladığı özelliklerinden biri toplumsal bir varlık oluşudur. İçinde bulunduğu toplumdaki kendini soyutlayan bireyi tanımlamamız mümkün değildir. Toplumun biçimlendiren sosyoekonomik düzen olduğuna göre; toplumsal düzen, toplum ve birey arasında birbirini etkileyen, biçimlendiren döngüsel bir ilişkiden bahsedebiliriz. Bu üçlü arasında insan, doğumu sırasındaki güçsüzlüğü nedeniyle hayatının başlangıç evresinde en çok biçimlenen ve etkilenendir. Kapitalist toplumda emekçi sınıfların üyesi olarak dünyaya gelen bir bebek tutsak bir insan olarak doğmuş olur. Sınıflı toplumlarda herkes ait olduğu sınıfın ayrıcalıklarıyla veya yoksunluklarıyla doğar. Fakat kapitalist toplumda burjuva ideolojisinden kaynaklanan davranış örüntüleri toplumun tüm bireylerinin karakterini etkiler. Sınıflı toplum karakteri ezme-ezilme ilişkileri temelinde şekillenmektedir. Hiyerarşik kapitalist örgütlenme ve ilişkiler ağı, topluma ve insana kendini dayatır ve bireyi bir işleyişin nesnesi haline getirir. İnsan doğal koşullarda var olmak, özgürleşmek için toplumsallaşmışken sınıflı toplumların gelişimiyle bir aşamadan sonra birey (özne) olma açısından yok olmaya, tutsaklaşmaya başlamıştır. Toplumun büyük çoğunluğu olan işçi sınıfı ve ezilenler için nesneleşme olgusu kendine yabancılaşmanın temel unsurudur.

Yabancılaşma bir sonuç ve aynı zamanda da bir sebeptir. İnsanda içine düştüğü yabancılaşma durumunu aşma eğilimi vardır. Kapitalist toplumda işçinin kendine yabancılaşmasının biçimini Marx şöyle tarif ediyordu:

İşçi ne kadar çok üretirse, o kadar az tüketecek nesnesi vardır; ne kadar değer yaratırsa, o kadar çok değerden düşer ve saygınlığının azaldığını görür; ürünü ne kadar biçimliyse, işçi o kadar biçimsizdir; nesnesi

ne kadar uygarsa, işçi o kadar barbardır; iş ne kadar erkliyse, işçi o kadar erksizdir, iş ne kadar us işi olmuşsa, işçi ustan o kadar yoksunlaşmış ve doğanın o kadar kölesi durumuna gelmiştir. (K. Marx, 1844 El Yazmaları, Sol Yayınları, s. 142)

Mevcut sistem içinde yabancılaşmaya karşı denge sağlayabilmek için proletere tek çare kalıyor: "Eşitsizliğin, esaretin ve adaletsizliğin insana ait doğal özelliklerden kaynaklandığını" kabul etmek. Düzene itaat edildikten sonra geriye onun parçası olmak ve işleyişine katılmak kalıyor. İnsan sömürü düzeninin içinde doğuyor, ona entegre oluyor ve onun mekanizmasının bir parçası haline gelerek tekrar sistemin kendini üretmesini sağlıyor. Burjuva sisteminde, iktidarın gücü bireyi biçimlendirerek kendi işleyişine dâhil etmektedir. İktidar gücünün işleyişinden bahsederken sadece bir tekelin yönetim kurulundan, genelkurmay başkanlığından, hükümetten ya da benzer üst düzey idare kurumlarından bahsetmemekteyiz. Aile, okul, din, ordu gibi toplumun hücrelerine nüfuz etmiş kurumlar, düzenin işlemesi açısından bunlara göre daha etkilidir. Bu kurumlar iktidar gücünün yönetici, temsili mekanizmalarını destekler ve biçimlendirir. Örneğin, başbakan Erdoğan'ın paternalist davranış tarzı çekirdek ailenin egemen baba figürüyle örtüşmektedir. Böylece yaygın bir gerici ilişki biçimi hükümet ve çekirdek aile tarafından karşılıklı olarak yeniden üretilmektedir.

Çekirdek aile hiyerarşik bir birimdir. Erkek egemenliği bu hiyerarşiye esas biçimini vermektedir. Hâkim baba ailenin en üst yöneticisidir. Aynı zamanda çoğunlukla iktisadi gücü de elinde tutar. Kadın, anne rolüyle daha çok erkeğin yardımcısı ve karşılığını alamadığı ev içi işlerin emekçisidir. Kapitalist toplumun aile tipinde çocuklar onları sisteme entegre etmek için işleyen ilk mekanizmayla karşılaşır. Bu mekanizma, çocuklar tekrar çekirdek aile kurana kadar onları mevcut toplumsal yapıya göre biçimlendirme amacıyla çalışır. Devlet iktidarı resmi evlilik sistemi ile bu süreci kontrol etmekte ve yönlendirmektedir. İktisadi koşullarsa bu evlilik sisteminin esas belirleyenisidir. Kapitalist aile ilişkilerinde karşılıklı menfaatler dayanışmayı sistemin işleyişine tabi kılarak yozlaştırmaktadır.

Bu doğrultuda eş seçimleri de sınıflı toplumun işleyişine göre gerçekleşmektedir. Engels'in bu konuda yaklaşımı şöyledir: "Demek ki evlilik akdinde özgürlüğün tam ve genel bir biçimde gerçekleşmesi için, kapitalist üretim ile bu üretimin kurduğu mülkiyet koşullarının ortadan kaldırılmasının, bugün bile eşlerin seçimi üzerinde o kadar büyük etkisi bulunan ikincil iktisadi düşünceleri bir yana attırması gerekir. O zaman, karşılıklı aşktan başka hiçbir neden kalmayacaktır." (F. Engels, *Ailenin Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni*, Sol Yayınları, s. 86).

Devrimci bir anlayış temelinde aşk ilişkisinin iktisadi kaygılardan soyutlanması söz konusu olabilir. Bu tarzda özgür ve eşit bir ilişki kurabilmek için bu ön koşul yeterli midir? Kapitalist düzenin sosyal kontrolü kişiyi çevrelemişken ve her an rekabetçi, baskıcı, sömürücü ilişkilerini ona dayatırken bu ön koşulun yeterli olabilmesi mümkün değildir. Statükodan kopuş, yaşamın bütününe dair aktif devrimci konumlanış, eşit ve özgür ilişkiler kurabilmenin imkânını bireye sunacaktır.

Devrimci, bu yolda öncelikli olarak erkek egemenliğiyle hiç durmaksızın mücadele etmelidir. Bu mücadelenin temel yolu kadın kurtuluş hareketinin örgütlenmesiye diğer önemli yolu erkeğin kendi erkek egemenliğiyle mücadele etmesidir. Devrimci hareket bünyesindeki sorunlu ilişkilenişler, davranış biçimleri, bahsettiğimiz erkek egemenliğiyle mücadele yollarına ne kadar ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Cinsiyetçilikten kaynaklı birçok davranış biçiminin sebep verdiği olay devrimci hareketin gündemine geliyor. Öyle ki, sübjektivizmin sarmaşığına dolanmış bir yaklaşım bu olayların girdabına kapılarak boğulabilir. Sorunla karşılaşıldığında olayın devrimci hareketi çektiği gerici ortama girmemek gerekiyor. Tersine, sorunu sisteme ait bir olgu olarak ele alarak devrimci ilkelerin eleştirisine ve pratik yaptırımına tabi tutmak doğru yoldur. Bu noktada cinsiyetler arası duygusal ilişkilerin iktidar ilişkilerinden etkilenebileceğini görmek gerekiyor.

Her tür iktidar ilişkisi farklı iktidar grupları yaratır. İktidar toplumsal aidiyetlerden yararlanabileceği gibi toplumsal aidiyetler de iktidardan yararlanabilir. Sınıflı toplum iktidarı (iktidar aygıtı olarak devleti) yarattığına göre ortaya çıkan iktidarın toplum üzerinde

etkin olabilmesi için toplumsal aidiyetleri kullanması gerekir. Devlet iktidarının; bir cinsiyeti başka bir cinsiyeti, bir ulusu başka bir ulusu, bir mezhebi başka bir mezhebi, bir ırkı başka bir ırkı ezme, hâkimiyet altında tutmak için kullanması doğası gereğidir. Devlet iktidarı aynı şekilde insanın insanı ezmesini ve baskı altında tutmasını sağlar. İktidarın her kademesi bulunduğu yere göre (alttan üste doğru alınan pay miktarı artarak) sömürü sonucu elde edilenlerden payını alır. Burjuva düzende alttan üste doğru azalan yönetim kademeleri kariyerleri, bu kariyerlerin işleyiş bütünü de bürokrasiyi oluşturur. Bürokratik mekanizmanın oluşturulması, proletaryanın ürettiği değere el koymak için kapitalizm açısından kaçınılmazdır. Yönetenlerle yönetilenlerin kesin ayrımı sistemin kontrol ve idare mekanizmasının çalışmasını mümkün kılar. Böylece üreten çoğunluk, bir asalak azınlık tarafından güdülebilir. Bürokrasi, ayrıcalıklı yöneticiler olduğu sürece halkın sistemi en ufak bir denetleme şansı yoktur. Bürokrasi “yasalara” kendini dayatmakta, halkın gözünü boyamaya yarayan burjuva “demokrasisi”, parlamento, şarlatanlık araçları haline gelmektedir. Bürokrasi maddi örgütlenmesiyle beraber toplumsal rol modeli olarak asalak idareci-politikacı tipini yaratmıştır. Bu gerici karakter tipi, kendini işçi sınıfı ve halktan üstün görür. Dolayısıyla ilişkilerini güvensizlik üzerine inşa eder. Bu noktada ezme, sömürü ilişkilerini yürütmek için bürokratik örgütlenme devreye girer. Bürokrasi bir egemen ilişki biçimidir, bir masa ve döner koltuk gibi maddi biçimlerden ibaret değildir.

Devrimci proletaryanın burjuva devlet iktidarından kurtulmak için onun sosyalist tipini geçici olarak kullanması gerektiğini daha önce tespit etmiştik. Geçici ve zorunlu kullanma kavramları olumsuzlamayı ve yadsımayı içermektedir. Devrimci örgüt proletarya diktatörlüğünü hedeflediğinden iktidar mücadelesinde iktidara ait gerici ilişkilerin tümüyle sürekli temas eder. Bu temas (zorunlu içinde olma durumu) devrimci bünyede çeşitli hastalıklara neden olabilir. Gerici ilişkilerin devrimci örgüte nüfuz etmesine karşı bağımsızlığı kuvvetlendirmek için bürokrasiyle sürekli mücadele etmek gerekir. Bürokrasiyle mücadelenin temel yöntemi siyasi temsilcilerin ve görevlilerin herkesin olabileceği tarzda genelleştirilmesi ve her an geri çağrılmaya tabi oluşlarıdır. Yönetici ve pratik mücadeleyi üre-

ten militan özellikleri aynı kadroda birleştiğinde yöneten ve yönetilen ayrımı genel olarak ortadan kalkacaktır. Devrimci mücadelenin gerektirdiği özel koşullarda, eylem halinde hızlı üretilmesi gereken taktik manevralarda yönetici vasfının ağırlık kazanması söz konusu olabilir.

Elimizde olan imkânları, yetenekleri kapitalizmle savaşımında bütün gücümüzle kullanmakta tereddüt etmeyeceğiz. Her gerektiğinde kullanılan bu yetenekleri doğal önderlik kapsamında ele almalıyız. Kişisel özelliklerin mücadelede kolektif bir şekilde etkinleştirilmesidir doğal önderlik. Her devrimcinin farklı kabiliyetleri vardır. Farklı kabiliyetler herhangi bir faaliyeti yapma yolunda kolektif örgütlenmeyi gerçekleştirebiliyorsa öncü özelliğinden bahsedilebilir. Bu özelliğin pratikte işlenmesi aynı zamanda öncünün, görevlinin, siyasi temsilcinin kolektif irade tarafından denetlendiği ve bir bütün olarak demokratik merkezîyetçiliğin çalıştığı anlamına gelir.

Proletaryanın devrimci partisi, kendisini, karşısına çıkan sorunların çözümünde hazır reçeteleri, formülleri kullanmakla sınırlandırmamalıdır. Bünyede ortaya çıkan gerici ilişkilerin kaynağı kapitalist düzenin baskı ve sömürü ilişkileridir. Bu ilişkiler, içinde bulunduğumuz koşullarda sürekli farklı biçimlerde ortaya çıkar. Ancak bunlar devrimci mücadelenin hızlandığı dönemlerde kolayca gizlenebilir. Cinsiyetçiliği, bürokratik eğilimleri, statükoculuğu, popülizmi vb. sorun olarak filiz verdiğinde çözmeden ötelemek doğru değildir. Gerici ilişkiler ve sonuçlarına karşı mücadele, olaylara saplanıp kalarak ve onlarla boğuşarak başarılı bir şekilde yürütülemez. Gerici ilişkiler, kaynağı ile beraber bütünsel ve sistematik bir biçimde ele alınmalıdır. Sorun teşkil eden olayların ayrıntıları böyle bir perspektifle çözümün materyalleri olarak kullanılabilir. Gerici ilişki hiç vakit kaybetmeden baskı altına alınmalı ve sorumlularına karşı yaptırım uygulanmalıdır. Yaptırımın amacı sorunlu süreci durdurmak ve sorunun sorumlusunun devrimci dönüşüm zeminini oluşturmaktır. Kolektif irade zemin sunsa da birey kendi devrimci dönüşümünün esas öznesidir. Kendini bir sanatçının eserini yaratırken çalıştığı gibi ele alarak özneleşebilir. Bireyin devrimci dönüşümü aynı zamanda kolektif devrimci ilerlemeyi de sağlar. Birey örgüt diyalektiğinde sürekli iç devrim faaliyeti kolektif olarak başarılabilecek bir süreçtir. Bu

yolda yöntemimizin ruhunu rekabet değil, dayanışma oluşturmalıdır. Gerçekçi olunmalı! Gerici burjuva ideolojisi, mücadele sürecinde örgütlenme büyüdükçe farklı biçimlerde tekrar tekrar hortlayacaktır. Fakat hortlak sadece onun gerçek karşısındaki zayıf duruşunun etkisine kapılanı korkutabilir.

24 Aralık 2013

Edirne F Tipi Hapishanesi

DİRENİŞ, DEVRİMCİ YAPILANMA VE ATILIM ÜZERİNE

Toplumsal sınıflar, her yeni siyasi dönemde karşılaştıkları koşullara uygun siyasi örgütlenme modellerini oluşturma eğilimindedir. Kapitalizm koşullarında burjuvazi ve proletarya varlıklarını mutlak olarak sürdürdükleri halde, koşullara yanıt veremeyen örgütlenmeler yok olmaya mahkûmdur. Bu durumun farkında olan devrimcilerin ana eğilimi sürekli yenilenmedir. Tersine statükoya saplanıp kalmak ise bir tür geriye çekilmedir. Statükoculuk, kişiyi, bir yanlışı ne kadar çok tekrar ederse o kadar çok doğruya yaklaşacağı inancına götürür. Diğer taraftan, insanı hiçbir şey yapmamaya da götürebilir. Böylece hiçbir yanlış yapılmadığı gibi hiçbir doğru da yapılmamış olur. Ve statükoculuğun bir türü de insanı, en iyi statükocuyu (burjuvaziyi) taklide götürür.

Devrimciler için hedefe bağlılık statükocu yaklaşımlara düşmenin panzehiridir. Devrim hedefi bir arzu, sanal bir duygu, temenni, yazıya dökülmüş bir metin vb. değildir. Politik bir organizasyonun organik-canlı bağlar kurduğu, ona göre biçimlendiği ve yaşadığı, ona doğru bir plan dâhilinde ilerlediği hedeftir. Amaç aracı, araç amacı belirler. Araç kadroyu, kadro da bir oranda aracı belirler (Organi-

zasyondan aldığı kuvvetle araç daha etkili bir belirleyendir.) Örgüt ile kadro arasında karşılıklı döngüsel bir belirleme ilişkisi vardır. Hedefe bağlılık, yenilenme kabiliyetine sahip örgütü gerektirirken, yeni koşullara cevap verebilen örgüt yenilenme kabiliyetine sahip kadroyu gerektirir. İhtiyacın analizi düşmanın önümüze çıkardığı ve çıkarabileceği engelleri aşmamızı sağlayabilecek ilk adımdır. Devrimci bir sınıf olarak proletaryanın sosyalizm hedefi ile yürüttüğü mücadelenin ihtiyaçlarını ise karşı karşıya olduğu koşulların tahlili ile belirleyebiliriz.

Emperyalist aşamanın insanlık tarihinin sonu olmadığını iki binli yılların başında (kuşkuya yer bırakmayacak şekilde) burjuvazinin kendisi de gördü. Proletarya saflarında olduklarını öne süren statükocu unsurlar SSCB'nin dağılışından öyle etkilenmişti ki, "dağılmadan" on küsur yıl geçtiği halde burjuvazinin hızla tespit ettiği bu durumu görmekte zorlandılar. Düşman herhangi bir cephenin bir mevzisini top atışları ile dağıtabilir, fakat devrimci bir örgüt bir mevziyi kaybettiği için çökmez. Tersine, hızla daha kuvvetli bir mevzi oluşturarak moral de kazanarak güçlenir. Düşman yine herhangi bir cepheyi kuşatabilir ve bir oranda tecrit edebilir. Devrimci örgüt kuşatmayı yarar ve daha da kuvvetlenir. Bu tür durumlar sınıf savaşımında muhtemel hallerdir. Ve devrimci sınıf açısından hedefe yürümeyi stratejik olarak etkileyemezler. Bu tür taktik karşı hamleler proletaryanın devrimci mücadelesini stratejik olarak etkileyebilirse sorun daha büyük ve derindir. Devrimci saflar açısından yaşanan en büyük sorun hedefsizlik, ideolojik çaresizlik ve moral açıdan çöküntüdür.

Reformizmin ve revizyonizmin postmodern temsilcileri varış noktalarını değiştirip burjuvazi ile proletaryanın barış içinde yaşayabilecekleri ve birbirlerini incitmeyecekleri bir dünya hedefine hızla razı oldular. Bu kararsız unsurlardan; teknolojinin (burjuvazinin egemenliğinde) gelişmişliği nedeniyle devrimci örgütlenmenin imkânsız olduğundan, dünyanın bir çevre felaketinin eşiğinde ve esas meselenin bu olduğuna, zaten üretimin artışı ve bilgi dünyasının sonucu olarak insanlığın kendi kendine sosyalizme geçeceğine kadar birçok (kulağa ilk anda hoş gelen) safsata değerinde argümanla neden devrim ve proletarya diktatörlüğü hedefinden vazge-

çilmesi gerektiğini dinledik ve okuduk. Reformistlerin durumlarını aklamak için kullandıkları argümanlardan sadece üçünü örnek olarak gösterdik. Bunun nedeni bahsi geçen üç argümanın demagojiyi açık bir biçimde ispat etmesidir. Konformist siyasi tavrı aklamak için reformistler tarafından genel doğru parçalanmakta ve bu doğru parçaları kitleleri pasifize etmek için kullanılan oltaların zokalarına takılmaktadır. Parçalanmış doğru kadar aldatıcı bir fenomen yoktur! Reformistlerin bu yöntemleri ve savları yeni değildir.

Bu yaklaşımların kökenlerini 19. yüzyıl sonu ile 20. yüzyıl başı SPD'nin (Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin) reformist kanadının başını çeken Bernstein'ın fikirlerinde görebiliriz. Bernstein'a göre sosyalistler sadece reformlar için mücadele etmeliydi. Ve reformlar için (esas olarak) mücadele eden sosyalistler belli durumlarda bir burjuva hükümetine bile katılabilirlerdi. Bu koşullarda Bernstein'a göre sosyalistlerin hem "hükümeti etkileme imkânları, hem de iktidarın olanaklarından faydalanma olasılıkları" artacaktı. Rosa Luxemburg, Bernstein reformculuğuna ve revizyonizmine şöyle cevap veriyordu:

Siyasal iktidarı ele geçirme ve toplumun değişmesini gerçekleştirme yerine – ve ona karşı olarak – yasal reform yolunu benimseyenler, aynı amaca götürecek sakin, emin ve yavaş bir yol değil, başka bir amaç seçmiş olurlar. Başka bir deyişle, yeni toplumsal düzen getirmek yerine, eski düzen içinde bir takım önemsiz değişiklikleri gerçekleştirirler. Böylece revizyonizmin siyasal görüşleri açısından ulaşılan sonuçlarıyla, ekonomik kuramlarının ortaya koyduğu sonuçlar arasında hiçbir fark yoktur. Her iki açıdan da elde edilen sonuç, sosyalist düzenin gerçekleşmesi yerine, kapitalist düzende reformlar yapılmasıdır. ("Siyasal İktidarın Ele Geçirilmesi", Rosa Luxemburg).

Luxemburg gibi Lenin de, *Ne Yapmalı* adlı eserinde proletarya devrimciliğini savunurken reformizmin Bernsteinı ortaya konuşunu şöyle eleştiriyordu: "Yadsınan, artan yoksulluk, proleterleşme süreci ve kapitalist çelişkilerin yeğînleşmesiydi; "sonal amaç" kavra-

mı bile geçersiz ilan edildi ve proletarya diktatörlüğü düşüncesi ise tümünden reddedildi.” (V. İ. Lenin, *Ne Yapmalı*, Sol Yayınları, s. 13).

Bernstein’in genel formülü “sosyalizm hedefi hiçbir şey, hareket ise her şeydir” yaklaşımı ile özetlenebilir. Hedeften kopukluğun Bernstein’ı ve “modern” takipçilerini, tarih boyunca burjuva sınıfının hizmetkârı haline dönüştükleri pozisyonlara sürüklediğini gördük. Dün reformizm, Marksizm’in içeriğini boşaltıyordu. Uzlaşmaz çelişkileri olan burjuvazi ile proletaryayı uzlaştırmaya çalışıyor, burjuvazinin iktidar aygıtını devirecek bir mücadele yerine sistem içi reformist yöntemleri öneriyor ve hem kendiliğindencilğe hem de koşulların elverişsizliğine (statükoya) tapınıyordu. Bugünkü reformizm için de bütün bu yaklaşımlar geçerlidir. Ve bu yaklaşımlara Leninist devrimci örgüte doğrudan ya da utangaç (dolaylı) saldırılar eklenmiştir. Yukarıda örnek olarak bahsettiğimiz reformizmin kof savunucuları olan argümanlar hayatın gerçekliği karşısında toz duman olup aldatıcı özelliklerini kaybetmektedirler.

Bu bağlamda egemenlerin “teknolojik üstünlüklerini” öne sürerek düzenin saldırılarından devrimci bir örgütün kendini koruma imkânı olmadığını ileri süren reformist hipotezi ele alalım. Tarihin hangi aşamasında egemen sınıflar ezilenlerden “teknolojik olarak üstün” değillerdi? Öncelikle teknoloji kavramını hayalet gibi tek başına havada uçmaktan kurtarmak ve ait olduğu bütünlükle ilişkilendirmek ve bu bütünlüğe bağlı kavramlarla beraber ele almak gereklidir. Marx’ın teknoloji kavramına yaklaşımı şöyledir: “Teknoloji, insanın doğayı ele alış biçimini, yaşamını sürdürmek için başvurduğu üretim sürecini açıklayarak, toplumsal ilişkilerin oluşum biçimini ve bu ilişkilerden doğan kavramları ve düşünce biçimlerini ortaya koyuyor.” (K. Marx, *Kapital*, Cilt I, Sol Yayınları, s. 387).

Teknoloji, üretici güçlerin gelişmişliği ile ilgili bir kavramdır. Sistemin teknolojiyi kullanarak kendini koruması veya yeniden üretmesi de sosyoekonomik toplum düzeninin işlerliğine bağlıdır. Kapitalist devlet, halkı sadece çok gelişmiş teknolojik aygıtlarla denetlemiyor ya da çok gelişmiş silahlarla kendi için çalışmaya zorlamıyor. İktidarını sağlayan bu güçleri elinde tutabilmek için ideolojik aygıtları ile halkı sisteme inandırıyor ve bağlıyor. Burjuva kültürü kendini sürekli topluma pompalanan burjuva bireyciliği ile ayakta tutu-

yor. Sistem büyük megapoller inşa ederek kendi mekânını örgütlemek suretiyle burjuva kültürünü yaşatıyor. Toplum doğal yaşamdan koparılarak, insan kalabalıkları içinde yaşayan yalnız bireyler haline getiriliyor. Yalnızlaşan birey ait olduğu toplumsal yaşamdan koparak kapitalist sisteme bağlanıyor. Ve kapitalist sistemin sundukları insanı yönetmeye başlıyor.

Örgütlenen ve dayatılan bu sistem kent yaşamı ile kırı birbirlerinden ayırmaktadır. Ait olduğu doğadan ve toplumdaki koparılan insan megapollerin tutsağı haline dönüşmektedir. Bu tutsağın tek özgürlüğü emek gücünü hangi kapitaliste satacağını seçebilmesidir. Bu sahte özgürlüğün işçiye sunduğu seçenekler sınırlı ve önceden bellidir. İşçi için özgür kölelik (tutsaklık), emek gücünü kapitalist sisteme satmak zorunda oluşuyla somutlaşır. Böylece kapitalizm kendi karşısına proletarya denilen dev orduyu yaratmış olmaktadır. Burjuvazi bu dev ordunun “kendi mezar kazıcısı olduğunu” bilir ve onu bölmek, güçten düşürmek ister. Bu nedenle proletaryayı bölmeye çalışır ve kendi karşısında büyüyecek potansiyel isyana karşı işçi aristokrasisini örgütler. İşbirlikçi sarı sendikalar, “sosyal demokratlar” vasıtasıyla sistem içi kontrol mekanizmaları yaratır. Bu tartışmayı uzatmak mümkün, fakat verdiğimiz örnekler “teknolojik üstünlüğün” çok ötesinde topluma hâkim olan sosyoekonomik bir düzenin varlığını anlamaya yeterlidir. Devrim süreci burjuvazinin teknolojik aygıtlarına (dinleme-izleme aygıtları, modern silahlar vb.) kaldıysa zafer çok yakındır diye düşünmek gerekir. Biliyoruz ki, Spartaküs’ün köle ordusu karşısında ondan çok daha gelişkin olan Roma ordusu defalarca yenildi, Paris proletaryası karşısında “burjuvazinin topları” duramadı, Vietnam halkı teknolojik ABD’ye hâlâ unutamadığı bir ders verdi.

Aynı diğer toplumsal mücadele örneklerinde olduğu gibi Gezi ayaklanmasında da ezilenler teknolojinin birçok imkânını ezenlere karşı kullanabildiler. Ayaklanan işçi sınıfının farklı kesimleri üretimde kullanılan teknolojinin farklı alanlarına hâkimdiler. Özellikle burjuvazinin kendini hâkim sandığı iletişim teknolojisi kısa sürede egemenlerin aleyhine döndü. Buradan teknolojik gelişmelerin imkânlarını avantaj olarak kullanabilmenin sınıf mücadelesinde örgütlenme düzeyi ile ilgili olduğu tespitini çıkarabiliriz. Ayaklanmayı

yaratan bu üst düzey örgütlenme vaziyetine halkın çeşitli sorunlarının kaynaklandığı egemen sisteme birleşik bir yönelme ile ulaşıldı.

Gezi ayaklanmasında doğal çevrenin korunması mücadelesi ile sistem karşıtı devrimci mücadele zorunlu olarak birleşti, örtüştü. Ve ancak bu örtüşme yoluyla kazanım elde edilebileceği görüldü. Bütün bunlardan daha önemlisi halk kendi yaşantısı ile ilgili inisiyatif aldı ve sokakta aktif olarak haklarını talep etti. Halk “kaderine razı olmadı”, kendiliğinden değişimi beklemedi, kapitalist sistemin “onun yararına demokratik düzenlemeler yapmasını” beklemedi. Bu doğrultuda genel tarz “haklıyız, kendi hakkımızı alacağız” şeklinde oluştu. Gerçekleştirilen eylemler ve duruş, kitlelerde onları kurtuluşlarına ulaştırabilecek bir hedef talebi ve arayışı yarattı.

Devrimci hedeften yoksun (unutmuş, vazgeçmiş, kaybetmiş ya da ona hiç sahip olamamış) reformistler yaşanan ayaklanma karşısında şaşırıldılar, korktular ve paniğe kapıldılar. Diğer taraftan hedefe sınımsız bağlı devrimci unsurlar (bütün yetersizliklerine ve imkânsızlıklarına karşın) gelişen halk hareketini coşkuyla karşıladılar. Hem hareketten enerji aldılar hem de harekete enerji verdiler. Devrimciler ayaklanmanın zaferle sonuçlanması için ellerinden geleni yaptılar. Yaşanan pratik her devrimci organizasyonun yürüdüğü yolu planlaması ve planı hayata geçirecek aracın yapısı açısından tartışmaya ve sorgulamaya sevk etmektedir. Hataların sorgulanması doğruların ortaya çıkarılabilmesi açısından zorunludur. Eksik ya da hatalı yönleriyle açıktan ve derinlemesine yüzleşemeyen bir organizasyon içten içe çürümeye mahkûmdur.

Mücadelenin talepleri devrimcilere kavgayı ileri taşıyabilecek kapasite ve öncü yeteneklere sahip devrimci bir örgüt olmayı dayatıyorsa bu vazifeyi mazeret bulmaksızın üstlenmek her devrimcinin görevidir.

Devrim hedefine bağlı olduktan sonra bir programın parça parça ya da bütünlüklü olarak tartışılarak geliştirilmesi oldukça kolaylaşır. Bu tartışmalar ve sorgulamalar yenilenme dediğimiz güçlenme ve donanımlarını arttırma sürecinin önünü açar. Diğer taraftan tartışma kültürü öyle önemlidir ki, kadroyu mücadele verirken kılavuz edindiği program hakkında daha derin bir bilinçe kavuşturur. Dog-

matizm, “her şeyi ben bilirim” üslubu, devrimci analiz yeteneğini köreltir. Diğer insanlarla kişinin arasına bir tür suni mesafe koyar ve kişiyi elitist bir konuma iter. Devrimci açısından bu durum, bir tür yaptığı faaliyete yabancılaşmadır. Bu yabancılaşma devrimci mücadelenin öznesi olan işçi sınıfını nesne olarak görmeye kadar derinleşir. Hâlbuki proletarya ve ezilenlerin belli bir siyasi bilinç düzeyi edinip devrimci mücadeleyi büyütmelerinden başka bir yol yoktur. İlerleyebilmek için, sınıf savaşımını yürütebilecek öncü kabiliyetine sahip kadro da, bu kadroların daha ileri düzeyde organize olabilmeleri de böyle bir ileri mücadele ortamında oluşacaktır.

Bu noktada devrimci örgüt açık ve net bir biçimde ikameciliğe karşı savaş açmalıdır. İkameci yaklaşım işçi sınıfı ile işçi sınıfı partisinin farklarını ve ilişkilerini, kesişme kümelerini tahlil edememektedir. Sınıfı parti, partiyi sınıf yerine koymaya çalışmak ikameci yaklaşımın temel hatasıdır. Proletarya ile proletarya partisinin arasındaki ilişkinin çözümlenebilmesi için, “proletarya çoğunluğunun bilinçli iradesi ve eylemi olmaksızın devrimci mücadele kazanılmaz” yaklaşımı ile “devrimin öncü müfrezelerinden oluşan proletarya partisi, işçi sınıfını devrimci mücadeleye kazanmak için ve mücadeleyi hedefe doğru sevk etmek için gereklidir” yaklaşımını diyalektik bir bütünlükle ele almak gereklidir. Lenin’in devrimci örgüt teorisini ortaya koyduğu aksiyomu, burjuva baskı aygıtını devirecek, yenilgiye uğratacak bir yapının gerekliliğidir. Proletarya partisi; sınıfın gündelik mücadelesi ile devrim mücadelesini birleştirecek, sınıfın devrimci mücadelesini koruyabilecek yapısal bir düzenlemeye sahip olacak ve proletaryanın daha geniş kitlelerini sürekli mücadeleye kazanabilecek işlevlerle donanmış organizasyondur. Sınıf savaşımının gereklerinden dolayı bütün işçi sınıfından daha farklı bir “devrimciler örgütü”dür proletarya partisi. Nicelik olarak büyük çoğunlukla işçi sınıfının hem gündelik hem de (esas olarak) nihai çıkarlarını temsil eder. İşçi sınıfının öncülüğünde tüm ezilenlerin özgürlük-eşitlik-adalet ve sosyalizm mücadelesinin verilmesi ile zafere ulaşabileceğini savunur. Ancak proletarya partisi başka sınıfların içinde ittifak yaptıkları bir örgüt değildir. Ezilenlerin tümüne kurtuluşları yolunda önderlik edebilecek örgüt, işçi sınıfının partisidir. Diğer taraftan proletarya partisi, işçi sınıfının üzerinde,

ona yabancılaşmış bir baskı aygıtı da değildir. Tersine, proletaryayı ve ezilenleri baskı altında tutan ve sömüren kapitalist devlet mekanizmasını ortadan kaldıracak ve sosyalizmin inşasını sağlayacak bir organizasyondur.

Bu örgüt sınıflı toplumu yadsır ve başarıya ulaştıkça, sınıfsız toplumun tohumları atıldıkça, yeni sosyalist toplum yeşerdikçe kendini de yadsır. Sınıfsız toplum oluştuğunda sınıfların birbirleriyle mücadele aygıtları olan örgütlere, devlete ihtiyaç kalmaz. İşçi sınıfı partisi komünizmin alt aşaması sosyalizmi inşa etmek için, proletaryanın önündeki kapitalist devlet engelini kaldırmak için gerekli zorunlu bir araçtır. Bu parti; içinden doğduğu, kaynağını aldığı ve organik bir parçası olduğu proletaryanın kapitalizmin boyunduruğundan kurtulması için bir vücudu idare eden “beyin” gibi çalışır. Öyle ki, sonuç olarak proletarya kendisini, kendi örgütüyle burjuva devlet aygıtından, sömürü düzeninden kurtarır. Proletaryanın örgütünün karşısındaki yetkin burjuva örgütünü yenebilmesi için hangi özelliklere sahip olması gerektiği bulunduğumuz aşamada irdelenmesi gereken bir konudur. Bu konuyu dört temel maddeye ayırarak inceleyecek olursak şu sonuçlara varırız:

a. Devrimci hareketin sürekliliğini sağlayabilmesi için planlı bir mücadeleyi sürdürebilen, belirli yeteneklerle donanmış öncüler örgütüne ihtiyaç vardır. Mücadelenin en genel gidişatını ya da lokal faaliyetleri sevk eden, devam ettiren bu öncülerden oluşan örgütler bir hukukla ve devrimci programa bağlı olarak birbirleri ile ilişkilinmeli ve organize olmalıdırlar. Devrim hedefine kilitlenmiş bu merkezi örgütlenmenin en güçlü yanlarından biri aynı zamanda demokratik olabilmesidir. Bu bağlamda örgütlenmenin pratik ve teorik çalışmaları bir bütün olarak ele alınmalıdır.

b. Öncü örgütler, komiteler, proletaryanın geniş kesimleri arasına tohum gibi ekilmeli ve kitlelere koparılamaz kökler salmalıdırlar. Bu devrimci tohumlar kendilerini sürekli ihtiyaç duyulan devrimci nitelik doğrultusunda üretmelidirler. Kitlelerle bağlar çoğaldıkça mücadeleyi yürütebilecek öncü aday sayısı artacaktır. Bu kadro adayları sınıf mücadelesinde sınanacak ve devrimci öncüler haline geleceklerdir. Bu devrimci örgütlenme güçlendikçe toplumun tüm kesimlerine yayılacaktır. Ve başka sınıflardan

daha çok kişi “kendi sınıf intiharını gerçekleştirecek” ve proletaryanın devrimci saflarına katılacaktır. Parti mücadele pratiği ile ne kadar sınıfın (devrimci) partisi olabilirse o kadar çok ncye ulaşabilecek ve güçlenecektir. Halkın ve kitlelerin yoğun bir şekilde mücadeleye katıldığı dönemlerde bu şekilde çalışma yeteneği gösterebilen bir devrimci örgüt önem kazanır.

c. Parti işçi sınıfı ve ezilenlere güven vermelidir. Bu nedenle sınıf mcadesini ve kendini koruyabilecek yapısal vaziyete sahip olmalıdır. Bu yapısal konumlanış, bir yönüyle bir anlayış meselesiye, bir yönüyle de pratik bir meseledir. (Ama asla teknik önlemlere indirgenemez). Öncelikle “böyle bir örgüt esas olarak devrimci eylemi meslek edinmiş kimselerden oluşmalıdır”. (V. İ. Lenin, *Ne Yapmalı*, s.126, Sol Yayınları). Ve bu örgütün mensupları oligarşik diktatörlüğün tüm baskı aygıtları ile mücadele etme konusunda usta olmalıdırlar. Aynı zamanda bu kabiliyetlerini devrimci kitlelere öğretme konusunda yeterli olmalıdırlar. Bu durum esas olarak bireysel yeteneklerle ilgili değildir. Tespit ettiğimiz vazifeleri başarabilmek ve toplumsal mücadelelerde başarılı olabilmek için yine toplumsal örgütlenmelere, mekanizmalara ihtiyaç vardır. Bir kez devrimci mücadele (eşitli ihtiyaçlar için) savunma, örgütlenme, yedeklenme, eğitim vb. mekanizmaları kurabildiği zaman burjuvazinin bu güçlü örgütlenmeye karşı hamle geliştirmesi zorlaşır. Bununla birlikte kendini üretmenin temel yolu nasıl kitleler arasına kök salmaksa, devrimci mücadelenin korunmasının bir diğer esas yolu da kitleleşmektir. Mücadele yayıldıkça, öncü çoğaldıkça düşmanın işi zorlaşacaktır. Diğer taraftan güçlenen mücadele, devrimci eylemi yükseltecek ve burjuvaziyi daha ileri mücadele yöntemleri karşısında çaresiz bırakacaktır.

d. Programatik ve pratik örgütlenme hatlarında tümüyle düzenden bağımsızlık, proletarya partisinin temel yaklaşımıdır. Bu belirleme; kazanılmış hakların, yasal imkânların sonuna kadar kullanılmasını dışlamamaktadır. Tersine yasalılığı ve düzen iiliği kutsayan reformistlerin istismar edemeyip (teslim oldukları) yasal imkânlar ancak devrimci örgüt tarafından devrimin amaçları için kullanılabilir. Programını ve eylemini burjuva devlet aygıtını

yok etmeye ve proletarya diktatörlüğünü inşa etmeye göre biçimlendirmeyen bir örgüt (hangi kurnazlığa sahip olursa olsun) burjuvaziye yedeklenmekten kaçınmaz.

Proletarya partisinin stratejik özelliği devrim hedefine bağlı olarak süreklilik sağlayabilen bir pratik hatta mücadele örgütleri (komiteler) birliği yaratabilmesidir. Proletarya partisi kişilere, kişilerin uyanıklıklarına, niyetlerine değil programına, hukuki yapısına ve kendi bütünsel pratik hattına bağlıdır. Bu nedenle ancak taktik düzeyinde kalabilen önermelerle stratejik hat örülemez.

Devrim hedefinin kendisi stratejinin en önemli kısmını oluşturur. Fakat hedef kısmını en önemli stratejik kısım yapan, hedefe giden yolun yürünme tarzının da stratejik olarak ele alınabilmesidir. Değişen koşullara göre program doğrultusunda yürünmekte olan yollar da değişebilir. Mücadele tarzının stratejik ele alınması yol ile araç arasındaki diyalektik bağın analizini gerektirir. Araç (örgüt), mücadele yöntemleri geliştirirken uyguladığı mücadele yöntemlerinden de etkilenir. Devrimci örgüt sabit, durgun bir yapı değil, değişen mücadele koşullarına göre yenilenmesi (süreklilik) gereken, dinamik organik bir bütündür. Örgütü sürekli inşa halinde olan bir araç gibi düşünmek gereklidir. Buradan aracın inşası ile ilerleme hareketi arasında senkron yaratabilecek yöntemlere ihtiyacımız olduğu sonucu çıkmaktadır. Mücadelenin sorunlarının analizi, ortaya çıkan analizlerin tartışılması, tartışmalardan sonuçlar çıkartmak ve sonuçları sınıf savaşımının pratik alanında sınamak sürekli inşa faaliyetinin yöntemidir. Bu yöntem her aşamada sürekli bir plan dâhilinde uygulanabilirse ortaya muazzam bir devrimci güç çıkar.

Bu yöntemin başarıya ulaşabilmesi için devrimci örgütün bir ritim ile her alana dair konuları sonuçlar çıkararak tartışması gereklidir. Tartışmalar pratik mücadele hattından kopuk olamaz; o zaman nihai olmasa bile her aşamada tartışmalardan çıkacak ara sonuçlara ihtiyaç vardır. Bu sonuçlardan beslenecek mücadele planları oluşturulmalı ve bu mücadele planları pratik hayatta sınanmalıdır. Planlar sınanıkça bahsettiğimiz tartışmaların verimi (ve onlardan çıkan sonuçlarını geçerliliği) de deney alanında test edilmiş olacaktır. Devrimci örgüt ise bu sınanan planlara, tartışma sonuçlarına göre yapılanmak durumunda kalacaktır.

Yukarıda tarif etmeye çalıştığımız yöntemi uygulamaya çalışıp başarı arzuluyorsak bireysel inisiyatifle yürütülen işler yöntemi bize yetmeyecektir. Tartışmanın kendisi kolektif bir faaliyetdir, plan kadroların emeği üzerine kurulduğuna göre güçlü olabilmesi için kolektif olarak oluşturulmalıdır, uygulamanın (pratiğin) kendisi zaten doğal olarak kolektiftir. O halde sonuçların değerlendirilip bir üst aşamada organize olabilmenin yolunu açma çalışması da kolektif olmalıdır. Aynı hedefe bağlı ne kadar çok kişi bir konuyu tartışarak sonuç çıkartabilirse, çıkan sonuçların doğruya yakın olma olasılığı o kadar çok olur. Bir planlama faaliyetine koşullar elverdiğince ne kadar çok farklı yetenek ve tecrübeden insanlar katılabilirse plan o kadar kuvvetli olur. Ve denetime açık olan şey gelişime de açıktır. Bu noktada “Denetime açık olan şey saldırıya da açık olmaz mı?” ya da “Denetime açıklık düşman karşısında örgütsel zaafı yaratmaz mı?” gibi sorular haklı olarak gelebilir. Sorular haklıdır, yerindedir diyoruz çünkü çoğunlukla tartışılan gizlilik / açıklık meselelerine gönderme yapmaktadır. Çok keskin, kategorili ayrıştırmalar özü elden geçirip biçime takılmamıza yol açıyor. Denetime açıklık devrimci örgütün politik-stratejik planları-yönelimleri için geçerlidir. Evet, buradaki net amacımız sınıf savaşımı koşullarında devrimci örgütün ait olduğu kitle tarafından mümkün mertebe en doğrudan şekilde denetlenmesidir. Burada devrimci örgüt iki ilkeyi bir arada ele almaktadır: Sınıf savaşımının gerektirdiği korunma pozisyonunu almak ve proletarya tarafından olabildiğince denetlenmek. Bu noktada daha etkili prensibi “denetlenmek” kavramı oluşturuyor. Bunun ne derece hayata geçirilebileceğini mücadele esnasındaki gücümüz belirleyecektir. Devrimci hareket güçlendikçe proletarya tarafından daha çok denetlenebilir olacaktır. Daha çok denetlenebiliyorsa devrimci hareket güçleniyor demektir. Komünist bir parti kendi muhtevasının kaynaklandığı politikası açısından denetlenebilir olmalıdır. Bununla birlikte kendini doğrudan örgütsel ve taktik denetime açmak sınıf savaşımının çetin ortamı nedeniyle devrimci örgüt için intihardır. Düşman “demokratik alana” ait yöntemlerle devrimci hareketin proletarya ve ezilenler arasında hızla büyüyeceğini bilir. Ve çeşitli baskı aygıtları ve yöntemleri ile komünist partilerini kendilerini korumak için önlemler almaya zorlamaktadır. Bu-

gün bölgemizde oligarşik diktatörlüğün baskı ve saldırı yöntemleri altında bırakın devrimcileri, demokratlar bile “gizlilik ilkesine” sıkı sıkıya sarılmak zorunda kalmaktadır. Ülkenin bütün bu açık koşullarına rağmen reformistler “yasal bir komünist partisinin” yegâne “devrimci seçenek” olduğunu öne sürme gafletinin içine düşebilmektedirler. Bu hipotez burjuva diktatörlüğünün meşruluk iddiasını desteklemekten başka bir işe yaramamaktadır. “Hareketimizde etkin olarak çalışanlar için biricik ciddi örgüt ilkesi, en sıkı gizlilik, üyelerin en sıkı elekten geçirilmesi ve profesyonel devrimcilerin eğitilmesi olmalıdır” (V. İ. Lenin, *Ne Yapmalı*, Sol Yayınları, s. 141) belirlemesini Rusya’daki otokrasi koşulları için yapıyordu Lenin. Yasalcılar Türkiye’deki oligarşik diktatörlük koşullarının Rusya’daki otokrasi koşullarından daha demokratik olduğunu mu iddia ediyorlar? Ya da Türkiye’deki sınıf mücadelesinin düzeyi Rusya’dakinden daha mı ileri diye düşünüyorlar? Hayır, reformcular devrime inanmıyorlar ve savundukları örgüt modeli ise perspektiflerine uygun...

Reformcular, demokrasi mücadelesini devrim mücadelesinden kopararak sınıf savaşımını sistem içi reformlarla sınırlandırmaktadır. Vazifeyi böyle belirleyince zaten devrimci bir partiye gerek kalmamaktadır. Parti devrimci olmayınca onu koruyacak önlemlere de lüzum kalmamaktadır. Geriye tam da reformistlerin istediği şey kalacaktır: Sistemin kolayca kontrol edebileceği “zararsız bir oyuncak”. Bu zararsız oyuncağın bünyesinde çürüme, yılgınlık ve güvensizlik üretmesi kaçınılmazdır.

Bizi çevreleyen tüm koşullara karşı devrimci mücadele alanlarının ve yöntemlerinin üretildiği bütünsel yaklaşım ve bu faaliyetin istikrarlı ve sürekli pratik ile sınanması, devrimci aklın zeminini oluşturur. Devrimci örgüt; kadrosunu mücadele alanında öyle bir özgürleştirebilmeli ki, kadro inisiyatif alabilsin, karşısına çıkan sorunları çözebilsin ve en önemlisi de devrimci örgütü geliştirebilsin. Devrimci örgüt kadro üretir, kadrolar takım halinde çalışmalarını ile mücadele üretirler, mücadele ise yeni ilişkiler üretir ve mevcut ilişkileri geliştirir. Aynı zamanda devrimci örgüt birçok komiteden müteşekkil ilişkiler bütünüdür. Gündelik hayatın içinde sürekli ve istikrarlı sürdürülen mücadele, kurulan ilişkilerin niteliğini etkiler ve sınar. Devrimci mücadele anlık ya da bir döneme ait bir şey değil-

dir, biriktirilemez, stoklanamaz. Dolayısıyla devrimcilik (geçmişten bugüne) süregelen bir yaşam biçimidir. Komünistler devrim hedefi doğrultusunda kendilerini ve kendilerini çevreleyen faktörleri bilimsel bir yönteme bağlı olarak sürekli sorgulamalıdır. Bilimsel şüphecilik kişiyi doğruya yaklaştırır. Gelişmenin teorisi, gelişmenin pratiği ile birleşmedikçe lafta ne anlatılırsa anlatılsın statükoculuktan kurtulunamaz.

Edirne F Tipi Hapishanesi

24 Eylül 2013

POLİTİKACI ÜZERİNE

Seçim süreçlerinde halkın politika sahnesine ilgisi önemli ölçüde artar. Politikacılar tarafından bu dönemlerde daha şatafatlı sahneler kurulur. Onlarla halk arasındaki ilişki oyuncularla seyirciler arasındaki ilişkiye benzer. Politik oyuncularla gösteri sanatları oyuncuları arasında temel farklar vardır. Tiyatro, film gibi sanatların oyuncuları emek güçlerini harcayarak seyircinin herhangi bir şekilde algısına değerlendirmesine ve kullanımına açık sanatsal bir ürün ortaya koyarlar. Bu tür bir sanatçı ile politikacı arasında ereksellik açısından bir antagonizma bulunmaktadır. Sanatçı vericidir, politikacı alıcıdır. Ne ister bu politikacılar halktan? Hizmet etmek mi ister? Politikacıların “hizmet” metaforu oyunlarının temel temasıdır. Yüzyıllardır değişmeyen tema...

Bu soruları yanıtlayabilmemiz için önce “politikacı”yı ortaya çıkaran tarihsel koşullara kısaca göz atmamız gerekir. Artık konunun uzmanı olan büyük bir çoğunluk tarafından genel kabul gördüğü üzere insanlık tarihini devletli ve devletsiz toplumlar olarak ikiye ayırabiliriz. Aynı şekilde bu devletsiz toplumlarda çeşitli yönetme ve yönetilme ilişkileri olduğunu biliyoruz. Tarihsel sırasıyla önce toplayıcılık ve avcılık yoluyla elde edilenlerin paylaşılması süreçleri çeşitli organizasyonları gerektirmekteydi. Bunun yanında barınma-

ya, savunmaya yönelik faaliyetler ve çocukların bakımıyla ilgili işbölümü gibi örgütlenmeler ilksel toplumlarda doğal şartların dayattığı siyasetin varlığını göstermektedir. Bu, komünal toplumda topluluğun tüm bireylerinin siyasetle uğraştığı bir evredir. Bu ilksel toplumlarda siyasi faaliyetleri toplumdaki ayırarak-yabancılaştıracak devlet denilen mekanizma yoktur. Bu devletsiz toplumlar bugünkü toplumların tersine ana soylu ve eşitlikçi toplumlardır.

Bununla birlikte komünal toplumlar gens dediğimiz temel birimlerden oluşmaktaydı. Gensler ana ilke olarak kan bağı ile birbirlerine bağlı topluluklardı. Gensi oluşturan özneler arasındaki temel ilişki biçimi dayanışmadır. Gensler birleşerek kabileleri, kabileler birleşerek aşiretleri oluşturuyordu. Gensin kendi içinden başlayarak, kabilede ve aşiret örgütlenmesinde çeşitli toplumsal örgütlenmeler yaşamı sürdürebilmek için gerekliydi. Gensi oluşturan tüm üyelerin seçtiği şef ve konsey gibi yürütücü organları gensin her an geri çağırma (görevden alma) hakkı vardı. Toplum için önemli kararları yönetici organlar alamazdı. Bu önemli kararları almak için bütün gensin toplanması gerekliydi. Ayrıca askeri şef gerektiği zaman belirlenir ve bu tip organizasyonlara ihtiyaç duyulduğunda örgütlenme yapılırdı. Toplumdan ayrı bir askeri örgütlenme yoktu. Gens tarafından seçilen şef “görevden” alındığı zaman kabilenin herhangi bir üyesi haline dönüşürdü. Bu özelliklerden yola çıkarak kabaca tarif etmeye çalıştığımız gensin örneklerini Afrika, Kuzey Amerika, Yunan, Roma, Germen ve Mezopotamya genslerinde görebiliyoruz. Bu noktada dikkat çekmek istediğimiz nokta bu eşitlikçi toplumlarda yönetme ve yönetilme işlerini (siyaseti) toplumun bütününe çıkarı için yine toplumun kendisinin yürütmesidir. Toplumdan yabancılaşmış, onun üzerine çıkmış bir politikacılık mesleği ya da politikacı bu komünal toplumlarda yoktur.

Politikacının ortaya çıkış sürecinde dünyanın çeşitli bölgelerinde ilerleyen toplumsal gelişme süreçleri farklılıklar göstermektedir. Moğol kabileleri, İrokuva kabileleri, Yunan gensi, Afrika'daki Zulu kabileleri farklı tarihsel süreçlerde farklı yapısal aşamaları yaşamışlardır. Birinin “babalık hukukunun” bir evresinde diğersinin “analık hukukunun” bir evresinde olmaları ya da farklı toplumlardaki şeflik-aile biçimlerinin farklılıkları gibi. Hatta bazı toplumlar için kimi ana

aşamaları atlamaları söz konusudur (Fetihler nedeniyle veya kendi iç dinamikleri ile olabilir). Bu noktada toplumsal gelişimin dinamiği doğru ele alınırsa, gens'in yok olup devletin oluşmaya başladığı ara (geçiş) dönemlerinin özellikleri kafa karıştırmaz. Böylece bir kısım insanın diğer insanların emek güçlerine el koymasını sağlayan politikacının hangi koşullar altında ortaya çıktığını ve işlevini aydınlayabiliriz. Bu tür bir amaçla yönetim işlevini üstlenen politikacı baskı ve sömürü etkinliğini bir sınıf adına yürüten devletin ortaya çıkmasıyla birlikte oluştu. Ayrıca devletle birlikte politikacılık sömürü organizasyonunu sürdürebilmek için kurumsallaştı. Erken devletin bir aşamasında Platon ya da Aristoteles'in "İdeal Politikacı"yı betimlemeye çalışmaları boşuna değildir. Artık devlet vardır ve devletin de politikacıya ihtiyacı vardır. Devletli toplumların tersine komünal toplumlardaki yönetme-yönetilme faaliyetinin amacı bütün toplumun çıkarına yöneliktir. Devletli toplumlardaki yönetme faaliyetinin amacı yönetilenleri kontrol altında tutmak ve sömürmektir. Erken devletin ilk evrelerinde politikacının temel işlevi mal olarak sahip olduğu diğer insanları (köleleri) üretim sürecinde organize etmek ve kontrol (baskı) altında tutmaktır. Ezen sınıf lehine ezilenleri yönetmek; politikacılığın kökeni buraya dayanmaktadır.

Politikacı bütün bu faaliyeti egemen sınıf adına gerçekleştirmekte ve egemen sınıfı toplumun bütünü karşısında temsil etmektedir. Bir sınıfı temsil ve onun adına icra faaliyeti (onun adına yönetme-yürütme işlevi), mesleği politikacılık olan bir kastı ortaya çıkarmıştır. Bu "kast" çeşitli alt örgütlenmelerden ve bunların (toplumun heterojen yapısının ihtiyaçlarına göre) hem hiyerarşik hem de yatay organizasyonlarından meydana gelmektedir. Herhangi bir bürokrattan tutun da seçimlere katılan burjuva X partisinden Y partisine kadar hiyerarşik ya da yatay organizasyonlara pek çok örnek verebiliriz. Devletle beraber askeri örgütlenme toplumdan ayrılmış ve süreç içinde egemen sınıfın hizmetindeki askeri şef gitgide bir politikacıya dönüşmüştür. Askeri şefler ve ekipleri devletin erken döneminde özerk konumlarını bir dönem için korumaya çalıştılsa da sonunda ya politikaya doğrudan müdahale etmeyi ya da mevcut politik organizasyona dâhil olmayı tercih etmişlerdir. Askeri şefin konumu fetihçi toplumlarda, fethedilen toplumlarda veya birleşen

aşiretlerde farklı biçimlenmiştir. Fakat devlet organizasyonundaki askeri şef kaçınılmaz olarak politikacıya dönüşmüştür. Tarihsel olarak askeri şeffik gens örgütlenmesinden uzaklaştıkça birliği zayıflamıştır. Askeri şeffik, özerk konumunu işlevinin ona sağladığı avantajlarla egemen sınıfa karşı veya onunla iktidarı paylaşarak korumuştur. Roma İmparatorluğu'nda diktatoryal dönemler, Osmanlı İmparatorluğu'nda yeniçeri isyanları, Afrika ve Ortadoğu'daki askeri darbeler (diktatörlükler) bu durumun çeşitli tarihsel evrelerdeki çeşitli örnekleridir. Tüm bu askeri örgütlenmelerin tabanını oluşturan askerler de ezilen halk kitlelerinden teşkil olmaktadır. Yani tersten halkı denetim altında tutan yine halk kitleleridir. Bu organizasyonu yöneten de politikacıdır. Yunan devletlerinde polis gücü kölelerden oluşuyordu ve bu meslek “özgür (ayrıcılık) yurttaşlar” tarafından aşağılanıyordu. Osmanlı ordusunun önemli bir kısmını oluşturan yeniçeriler ise savaş tutsağı devşirmelerden oluşmaktaydı. Örnekler çoğaltılabilir.

Askeri örgütlenmenin yanı sıra din, eğitim gibi diğer kurumların yöneticileri de devletin ortaya çıkışı ile beraber politikacılara dönüştüler. Daha doğrusu kurumsallaşan bu yapıların yöneticileri politikacı oldular. İlkel toplumların yaşamsal organizasyonlarını düzenleyen, ritüellerini yöneten şaman, rahip, büyücü vb. devletin ortaya çıkması ile beraber kendi politik merkezlerini oluşturmuş ve bilginin, toplumsal inançların güçleriyle toplumlar tarihindeki ilk rahip devletlerini kurmuşlardır. Mısır devletinin gelişim sürecinde bu durumun izini sürebiliriz. Firavun iktidarının şahsında askeri şefi, tanrısallığı ve yöneticiliği barındırdığını görürüz. Firavun bu özelliklerin bir araya toplandığı “güçlü” bir politikacıdır. Sınıflı toplumların yöneticileri farklı kurumlardaki işlevleri yüklenseler dahi politikacılık mesleğini icra ettiklerini tespit edebiliriz.

Bu noktada güçlü toplumsal kurumların toplum üzerindeki hegemonyasını kullanan örgütlü bir elitten bahsediyoruz. Bu elit, bu kurumlara özgü bireyleri ya da burjuvaziye mensup bireyleri kapsayabilir. Fakat politikacılar kastını oluşturan elit tüm toplumun üstünde bir konumda durmaya çalışır. Asıl özelliği toplumdan tüümüyle yabancılaşmış konumudur. Burada söz konusu olan, toplum adına toplumu yönetmesi beklenen ve bu durumu halka dayatan bir

mekanizmadır. Mekanizma kendini bir taraftan ideolojik olarak örgütler, diğer taraftan zor aygıtları ile topluma dayatır. Bu işlevleri yerine getirme biçimleri ve yöntemleri politikacının analizini kolaylaştıracaktır. Bu bağlamda politikacıyı oluşturan temel özellikler şunlardır:

1. Toplumdan farklı, üstte, elit bir konumda bulunur. Bu özellik topluma yönetilmesi gerektiği fikri empoze edilerek realize edilir. “Toplum üretmeli, politikacı üretenleri yönetmeli” hipotezi propaganda edilir. Üstün yeteneklerle donanmış çeşitli modern ritüellerle kutsanan politikacının halk ile tanrı arasındaki konumu ideolojik araçlarla (medya, eğitim vs.) kitleler nezdinde meşrulaştırılmaya çalışılır.

2. Politikacının “seçilmişlik”, dolayısıyla onaylanmışlık imajı vardır. Çeşitli kapitalist devlet biçimlerinde farklı onaylanmışlık imajları söz konusudur. Parlamenter sistemin olduğu mevcut oligarşik diktatörlükte seçilecek alternatifler tepsiyle sistem tarafından halka sunulur. Seçilmesi istenen politikacılara sistem gerekli bütün olanakları sunar. (Belirli hukuki düzenlemelerle devletin kendisi de burjuvazinin desteklediği partilere seçim bütçesi verir. Seçilmesi istenmeyen partiler ne kadar kitle desteği olursa olsun bu bütçeden pay alamazlar.) Burjuvazi tarafından seçilmesi istenmeyen halk temsilcileri ya seçim sırasında (seçim barajı vb. ile) ya da seçimlerden sonra engellenmeye, elimine edilmeye çalışılır (Şili’de Allende örneği).

3. Politikacı konumunu bırakıp toplumdaki herhangi biri gibi olamaz. Sistemin politikacılar kastının sürekliliğini sağlaması için böyle bir “geri dönüşü” engellemesi gerekir. Böle bir geri dönüş siyasallaşan halka neden olabilir ki, bu sistem için tehdittir. Politikacının aktif dönemi sona erse bile sistem çeşitli olanakları ve emeklilik koşullarını ona sunarak konumunu sürdürmesini sağlar.

4. Politikacı için, politikacılık mesleğini devam ettirebilmek amacıyla “her yol mubahtır”. Bu noktada gayesi egemen sınıfın temsil edildiği tiyatro sahnesinde kalmaktır. Doğrudan iktidar amacı genelde daha talidir. Çünkü politikacı, temsil işlevinin asıl

İktidar sahiplerinin (kapitalizmde burjuvazi) onayıyla olduğunu bilir. Prensın oturduğu tahtı aristokratlar ayakta tutmaktadır (Egemenler arasındaki farklı çıkar gruplarının çatışma durumlarında politikacı için iktidar amacı birinci plana geçebilir).

5. Politikacı güce tapar. İktidar kimin, hangi sınıfın elindeyse onun hizmetine girer. Bu nedenle konjonktüre göre davranır ve fırsatları değerlendirmeye çalışır. Fakat bütün bu durumun ötesinde genel olarak salt iktidarı temsil etmeyi amaçlar. Egemen sınıfın herhangi bir siyasi devrim ile iktidardan düşürülmesi politikacı kastını tümüyle ortadan kaldıramaz. Geri dönen sosyalizm deneyimlerindeki bürokratlaşma, eliteleşme bu durumun örnekleridir.

6. Siyaset icra ederken çeşitli fikirleri kullanır. Fakat fikir üretmez. Entelektüel faaliyet ile politikacılık birbirlerine karşıt iki edimdir. Entelektüel faaliyet ve ürünleri insanları düşünmeye sevk eder. Politikacının faaliyeti ise toplumu bir yöne sevk etme amacı taşır. Toplumun düşünmesi ve sorgulaması politikacının tezgâhını bozar. Düşünen ve sorgulayan toplum siyasallaşan toplumdur. Siyasallaşan toplum kendi kendini yönetme işlevi kazanır. Politikacının en çok engellemeye çalıştığı şey de budur. Siyasallaşan toplumda politikacıya gerek kalmaz.

Politikacının belirlemeye çalıştığımız temel özelliklerini genel seçimler sürecinde olan memleketimizin burjuva politikacıları ile sınavalım. Dikkat edilirse, politikacılar ya topluma yeniyi vaat ederler ya da eski dönemde “yeni” yaptıklarının faydalarının propagandasını yaparlar. 2002 genel seçimlerinde “yeni AKP”, “eski statükoya” karşı çıkararak mecliste çoğunluk olup hükümeti kurmuştu. Aradan geçen bunca yıldan sonra eski AKP’ye karşı “yeni CHP” hükümet olabilmek için mücadele veriyor. Eski olan yeni, yeni olan eski oldu. Politikacılığın rollerinin değişkenliğine dikkat ediniz: AKP hükümet oluş sürecinde demokratikleşme, demokratik açılım, Kürt sorununda çözüm gibi vaatlerle propaganda yürütmekteydi. Gelinek noktada her kesimin kabul ettiği “memleketin en önemli sorunu” sayılan Kürt sorunu için “yoktur ve asimilasyon-inkâr süreci bitmiştir” demektir (Hükümet gelecekte bölge dengelerine göre ihtiyaç duyduğunda taktik olarak tekrar “Kürt sorununu çözmek için” kolları sıvayabilir.

Sistemin yürütücülerinin esas amacının özgürlük hareketlerini sisteme dahil ederek yok etmek olduğunu unutmamak gerekiyor).

Öncelikle AKP bu süreçten sorumlu olan devletin son hükümeti olduğuna ve Kürt halkına yönelik asimilasyon ve inkâr sürecini kabul etmiş olduğuna göre yapılanların hesabının da verilmesini sağlamalıdır. Ayrıca madem bu süreç bitti, neden bu duruma maruz kalan Kürt halkının bundan haberi yok? Halkın partisi baraj yüzünden seçimlere dahi katılmıyor, binlerce Kürt cezaevlerinde, operasyonlar, çatışmalar devam ediyor ve onlarca insan yaşamını yitiriyor. Bu sorular ve durumlar karşısında AKP'nin herhangi bir yanıtı yok. Çünkü AKP taktik bir politika yürütüyor. Bu dönem MHP'yi baraj altında bırakması ve mecliste anayasayı değiştirebilecek çoğunluğu elde etmesi gerekiyor. Bu amaca yönelik olarak şoven söylemlerde MHP ile yarışmaktadır.

CHP ise, Kürt sorunu bağlamında “Neye mal olursa olsun barışı getireceğiz” propagandası yapıyor. Genel olarak “yeni CHP'nin” tüm sorunları çözeceğini anlatıyorlar. Eski statükonun temsilcileri bu vizyon ile toplumsal desteğini artırmaya çalışıyor. CHP'nin kısa vadeli amacı AKP'ye anayasa değişikliğini yaptırmamaktır. Eski iktidar ilişkileri muhtevası itibariyle yerinde durduğuna göre değişen tek şey rollerdir. Bu rol değişiklikleri temel olarak burjuva devletin yeni ihtiyaçlarına cevap verebilecek tarzda biçimlenmektedir. Fakat aynı zamanda egemenler arasındaki farklı blokların çatışması bir düzeyde sürdüğü için atipik bir durum da söz konusudur. Bu durumda gerek TÜSİAD gerekse ABD'nin üzerinde durdukları hassas nokta hegemonyalarını tesis ettikleri sistemin zarar görmemesidir. Bütün bu siyasal dengeler arasında politikacı yönetme işlevini sürdürebilmek için yeni rollere bürünmektedir. Ayrıca bugün 2011 seçimlerinde topluma CHP ve AKP olmak üzere seçebilecekleri iki alternatif sunulmuştur. Yaşanılan bu süreç seçilmesi gerekenlerin burjuvazi tarafından önceden belirlenmesidir.

Diğer taraftan amaca ulaşmak için yıpratılması gereken MHP'ye karşı her olanak ve yöntem kullanılmaktadır. “Skandalları” kasetler vasıtasıyla ortaya çıkaranlar bir yana, bu durumu MHP'ye karşı her fırsatta açıkça kullanan AKP'dir. Belki herhangi bir kaset vasıtası ile değil ama MHP de kendi kulvarlarındaki en aşağılayıcı argü-

manları AKP'ye karşı kullanmıştır ve kullanmaya devam etmektedir. MHP'nin AKP'yi (vatana) "ihanet" ile suçladığı ve "demokratik açılım" vb. politikaları böyle değerlendirdiği bilinmektedir. Aynı durum AKP ile CHP arasında da vardır. Bütün bu odaklar birbirlerini ihanetle, yalancılıkla, "terör örgütleri" ile işbirliği yapmakla vb. suçlamaktadırlar. Aslında toplumun geneline bu düzeysizlik kanık-satılmıştır. Halk arasında "politikacı" sözcüğünün aşağılayıcı bir anlamda kullanılması ve "saf, temiz insanlardan iyi politikacı olmaz" şeklinde bir algı olması boşuna değildir. Politikacılar amaçlarına ulaşabilmek için her yolu deneyebilirler.

Demirel gibi eskiden vizyonda olan sembol bir politikacının geçmişteki siyasi duruşunun tersine bugün CHP'ye destek verdiği iddia ediliyor. Sahne ve rol dağılım denklemi dikkate alınmazsa Demirel'in bugünkü konumlanışı kavranamaz. O, dün temsil ettiği ve hizmet ettiği egemen blok için faaliyetine halen devam etmektedir. Demirel bir politikacıdır ve toplumun herhangi bir üyesi ile eşitlenemez. Sistem böyle bir konumlanmaya izin vermez. Politikacılar kastının varlığına ihanettir normal vatandaş haline dönüşmesi. Zaten dikkat edilirse AKP'li politikacılar da ona "neden politikayla uğraşıyorsun" diye değil "neden bize karşısın" diye kızıyorlar...

AKP, son dönemde Demirel ile kurduğu ilişki örneğinde de görüldüğü gibi, egemenler arasındaki çatışmayı karşı tarafı tümüyle etkisizleştirecek, siyasi varlığına son verecek tarzda yürütmektedir. Gelinen aşamada mümkün olduğu kadar kendisini güçlendirmeye ve karşı tarafı zayıflatmaya çalışmaktadır. Eğer AKP bu süreç sonunda muvaffak olamazsa yürüttüğü operasyonel faaliyetlerinin yarattığı etkilerin er ya da geç karşı tarafın tepkisiyle cevaplanacağını bilmektedir. Bugüne kadar "eski statükoya" karşı yürüttüğü mücadeleyi kendi öz gücüne dayanarak yapmadı. Arkasında başta ABD olmak üzere emperyalistlerin ve tekelci burjuvazinin önemli bir kısmının desteği vardı. Dolayısıyla elbette destek aldığı bu güçlerin amaçlarına hizmet etti ve etmeye devam etmek zorunda. Uluslararası politikada daha çok iç politikaya dönük olarak yaptığı hamlelerin bu yüzden sahiciliği yoktur. Ve her defasında geri adım atmak zorunda kalmıştır. Örneğin İsrail ile ilişkiler konusunda söylediği lafın pratik politik eylemde karşılığı yoktur. Libya konusunda ilk durduğu yerin

tersine savrulmak durumunda kalmıştır. Libya'ya karşı uygun bulmadığı emperyalist saldırganlığı sonuç olarak desteklemek zorunda kalmıştır. Politikacı bulunduğu konumu koruyabilmek için kendisini destekleyen gücü daha çok güçlendirmek zorundadır.

Bu doğrultuda politikacı burjuvazinin kâr elde edebileceği yolları ona açmalıdır. Burjuvazinin sermayesini işletmeye ve büyütmeye ihtiyacı vardır. Gücünü ancak böyle koruyabilir ve geliştirebilir. Sermayeyi üretken kılmak için kullanılan verimli yollardan biri de projeciliktir. Bu 2011 seçimlerinde AKP kanal ve kent projeleri ile esasında halka değil burjuvaziye vaatlerde bulunmaktadır. Bu projeleri yapacak olan burjuvazidir, dolayısıyla kâr elde edecek olan, sermayesini büyütecek olan da burjuvazidir. Daha çok ev satılacak, araba satılacak, marketler açılacaktır. Yine AKP'nin eğitim konusundaki seçim propagandasının en popülerinin "sınıflardan kara tahtayı kaldırıp yerine dijital bir cihaz koyacak" oluşu bu halka "ne satabilirim" yaklaşımının örneklerinden biridir. Politikacı tarafından bütün plan ve projeler burjuvazi yararına yapılmaktadır ve yürütülmektedir. Politikacı halktan bu projeleri onaylamasını istemektedir. Adeta projelerin çığırkanı, reklamcisidir.

Halka yönetilmesi gereken sürü muamelesi yapan, halktan kopuk, ezen sınıf adına yönetme işlevini üstlenmiş elitlere politikacı diyoruz. Toplum yerine, onu ikame ederek siyaset yapan, kitleleri siyaset yapmaktan uzak tutan kişiler politikacılarıdır. Devrimciler ise tüm halkın siyaset yapmasını savunurlar ve bunun için mücadele ederler. Devrimcilerin pratik faaliyeti toplumun kendi yaşamını yönetme hakkını geri kazanmasına yöneliktir. Politikacının nosyonu ile devrimcinin nosyonu arasında ereksellik açısından fark vardır. Devrimci halkı siyasallaştırma amacını güder, politikacı halkı apolitikleştirmeye çalışır. Devrimcinin faaliyetinde yöntem amacı belirler, politikacının faaliyetinde ise yöntem (ne olursa olsun) amaca götürüyorsa doğrudur. Politikacı herkes adına düşünebilen üstün bir insan olarak lanse eder kendini. Devrimci ise halkın sıradan bir üyesidir yalnızca. Devrimci için asıl olan eşitlenmektir. Politikacı için asıl olan üstünlük, yönetmektir. Bu nedenle politikacıyla halk arasında otoriteden oluşmuş bir uçurum vardır. Bu konuyu Engels şöyle irdeler:

Uygar devletin en bayağı polis memuru, gentilice toplumdaki bütün organizmaların bir arada sahip olduklarından daha çok “otorite” sahibidir; ama en güçlü prens, en büyük devlet adamı, ya da uygarlığın en büyük askeri şefi, en küçük gentilice şefinin mazhar olduğu içten gelme ve söz götürmez saygıyı kıskanabilir. (Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni, Sol Yayınları s. 200)

Bu saygı eşitlikçi toplumun tüm bireyleri arasında doğal olarak bulunur. Bunun nedeni eşitlikçi toplumların dayanışma temelinde örgütlenmeleridir. Devletli aşamalardaki toplum kendi dışında ve üstünde konumlanan yöneticiye gerçek bir saygı duymaz, ondan (politikacıdan) temsil ettiği baskı ve zulüm erki nedeniyle sadece korkar. Egemen sınıflar bu tür bir suni saygıyı (korkuyu) halkı kontrol edebilmek için üretirler. Bu korku ürünlerinin yönetimi de politikacıya aittir. Devrimciler ise korku ve kontrol mekanizmasını bozmaya, dağıtmaya çalışırlar. Üretimden gelen güçleriyle işçi sınıfının kendi kaderini ele alabilmesi için mücadele ederler.

Devrimcinin bir dönem toplumun ona verdiği yoğun yönetsel işleri olabileceği gibi, başka bir dönem hiçbir yönetsel işi olmayabilir. Devrimci için asıl erdem toplumun ayrıcalıksız sıradan bir üyesi olmaktır. Bu yüzden yönetsel bir görevi bittiğinde politikacının tersine toplumun herhangi bir üyesi olur. Tüm halk devrimci, devrimci tüm halktır. Ve her tür ayrıcalık ve eşitsizlik yadsınır. Devrimci üreten ve özgürlük için emek harcayandır. Politikacı tüketen ve asalaktır. Devrimcinin yegâne amacı eşitliğin ve özgürlüğün hâkim olduğu, politikacının ve onu yaratan sömürü düzeninin olmadığı, bir topluma ulaşmaktır.

29 Mayıs 2011

Tekirdağ 2 No'lu F Tipi Hapishanesi

İKTİDAR İLİŞKİLERİ VE REKABET ÜZERİNE

Sınıflı toplumların ortaya çıkmasıyla iktidar ilişkileri toplumu bir ağ gibi sarmaya başladı. İnsanın insan üzerindeki egemenliği, toplumu yönetenler ve yönetilenler olarak ikiye böldü. İlkel komünal toplumda toplumun tümü siyasal özneydi. Köleci toplumla beraber toplumun çoğunluğu siyasal nesneye dönüştü. Egemen sınıfın toplumun kaderi üzerindeki iktidarı ezilenlerin kendi yaşamları üzerinde iktidarsızlığıdır. İlk sınıflı toplumdaki (köleci toplum) daha basit hiyerarşik yapı, son sınıflı toplum kapitalist düzende ayrıntılı, derinlikli ve çok yönlü yönetim yapısına dönüştü. Köle ile efendi arasında net bir statü farkı vardır. Köleci toplumda hiyerarşik yapının temeli kölenin efendisinin malı olmasına dayanarak biçimlenmektedir. Kapitalist toplumda ise işçi tüm kapitalistlere aittir. İşçi emek gücünü hangi kapitaliste satacağı konusunda özgürdür fakat emek gücünü sermaye sınıfına satmak zorundadır. Kapitalist devlet sürekli “her yurttaşın yasalar karşısında eşit olduğuna” dair aldatıcı bir propaganda yapmaktadır. Artı değer sömürüsünü de sermayenin egemenliğini garanti altına alan eşitsizliğin yasaları karşısında eşitlik, sömürü düzenininin makyajından başka bir şey değildir. Köle-

ci devlet ile kapitalist devlet arasında temel erekleri açısından fark yoktur. İkisi de üretenlerin sömürülmesine, asalak azınlığın toplum üzerindeki egemenliğine ve eşitsizliğine dayanır.

İlk sınıflı toplumlar için rahiplerin, askeri şeflerin politikacılara dönüşmesinden bahsedebiliriz. Üretim artışı toplumsallaşma sürecini hızlandırmış ve toplumsal yapı genişlemiştir. İktidar gücü genişleyen sosyoekonomik yapıya hâkim olabilmek için daha fazla ve çeşitli yönetim mekanizmaları oluşturmuştur. Bu yönetim ve kontrol mekanizmalarının yürütücü unsuru politikacıdır. Burjuva politikacısı halkı yönetmeyi, baskı altında tutmayı ve siyasal nesne haline getirmeyi meslek edinmiştir. Politikacı halkın siyasal iradesine el koymak ve teslim almak amacıyla çalışmaktadır.

Aristoteles insanlar arasında eşitsizliğin doğal olduğunu savunuyordu. Köle “aşağı”, efendi ise ondan daha üstün bir varlıktı. Üstün olanların “aşağı ve değersiz” olanları yönetmesi gerekiyordu. Bu tespitlerine dayanarak Aristoteles yönetenlerin ve yönetilenlerin doğal koşulların sonucu, zorunlu olarak var olduklarını öne sürmüştü. Bununla birlikte insanın doğası gereği siyasal özne olma eğilimi taşıdığı ve bu nedenle *zoon politikon* (siyasal hayvan) olduğunu belirtmekteydi. Ona göre insan ancak devlet içinde yaşarsa siyasal özne haline gelebilirdi. Siyasal özne olabilecek sınıf; köleler, kadınlar ve politikayla uğraşabilecek zamanı olmayan esnaf, emekçi, zanaatkârlar dışında kalanlardı. Aristoteles, “yurttaş”ı devlet yönetimine katılma yeteneği ve olanağı olan kimse olarak tarif ediyordu. Üretenler ve çalışanlar devlet yönetimine katılamazdı, onlar devletin asli unsuru değildi, nesne-araç konumundaydı. Aristoteles “yurttaş” kavramıyla devletin sahibi, ayrıcalıklı, egemen sınıfı anlatıyordu. Günümüzde bu ayrıcalıklı “yurttaş sınıfı” burjuvazidir. Kapitalist devletin yasaları burjuvaziyi korumakta, sahte “demokrasisi” burjuvazi için işlemektedir. Sistemin çalışmasını sağlayan politikacı, sınıflı toplumlar tarihinin yönetme tecrübelerinin birikimiyle iktidar yöntemlerini uygulamaktadır.

Burjuva iktidarının yöntemleri yönetme arzusunun biçimlendirdiği kişilikte somutlaşır. İktidar gücüne tapan sınıflı toplum karakteri herkesi kendi konumuna karşı tehdit olarak görür. Herkesin tehdit olarak algılanması tehditlere karşı önlem almayı gerektirir.

Algılanan tehdidin engellenmesi amacıyla tüm toplumu saran iktidar mekanizmaları denetim ve kontrol sağlamak için teşkil edilir. Bu mekanizmalar kontrol edenlerin de kontrol edildiği, baskıyı uygulayanların da baskı tehdidi altında olduğu bütünlüklü iktidar sistemini yaratır. İktidar örüntüsü ezen ve ezilen tüm sınıfları kapsamaktadır. Maddi üretim süreci ve sosyal ilişkiler burjuva iktidarın denetleyici erkine tabi olur. Kapitalist sistem kendini toplumsal yaşama uygun yegane düzenleyici güç olarak işçi sınıfı ve ezilenlere dayatmaktadır. Sömürü ve baskı ezilenlerin zorunlu kaderiymiş gibi yutturulmaya çalışılmaktadır. Sömürü düzeninin iktidarını güçlendirdiği zemin toplumsal güvensizlik ortamıdır. Bu ortamı oluşturmak için burjuvazi ideolojik aygıtları vasıtasıyla bireyciliği ve insanların birbirine güvenmemesini savunan hipotezlerin propagandasını sürekli yapmaktadır. Anti-demokratik seçim sistemi, merkezîyetçi-hiyerarşik yönetim yapısı, toplumsal güvensizliği körüklemektedir.

Parlamentarist sistem halkın iradesine el koyma üzerine kurulu olduğu için anti-demokratiktir. Fidel Castro'nun gerçek demokrasiye ilişkin yaklaşımı şöyledir: "Gerçek demokrasiye tüm yurttaşlar, özel haklarını güçlerini başkasına devretmeden, seslerini doğrudan duyurabildiği zaman ulaşacağına inanıyorum; oysa burjuva demokrasilerinde yurttaşlar güçlerini, seçildiği andan itibaren kendi isteğini yapabilen bir adama dört yıl ya da daha fazla bir süreyle devretmek zorundadır." (Fidel Castro, *Socialist Revolution*, Mart-Nisan 1970, Sayı 2). Burjuva parlamentarizminin sonuçlarını işçi sınıfı ve ezilenler Türkiye'de AKP hükümeti iktidarında yaşamaktadır. Burjuva politikacılarının halka yegane alternatif olarak dayatılmasının yanı sıra kitlelerin yönetim süreçlerine katılma isteği sistem tarafından tehdit olarak algılanmaktadır. Burjuvazi nezdinde en iyi yönetim halkın en az katıldığı yönetimdir. Toplumsal örgütlenmede hiyerarşi ne kadar çok kuvvetlendirilirse (bürokrasi arttırılırsa) halk üzerinde burjuvazinin iktidarı o kadar çok kuvvetlenmektedir. Düzen insanların birbirine güvenmesi yerine iktidar aygıtlarını ikame etmeye çalışmaktadır.

Rekabetin körüklenmesi toplumsal dayanışmayı dinamitlemekte, dayanışma azaldıkça insan yalnızlaşmakta ve kendini sömüren sistemi yeniden üreten basit bir parça haline gelmektedir. İşçi ça-

lışacak iş bulmak için başka bir işçiyle rekabete zorlanır. Burjuvazi emek gücü sömürsünü arttırarak iş bulma olanaklarını kısıtlar ve yedek işçi ordusunun oluşmasını sağlar. İşçiler arasında iş bulma rekabeti onları sömüren kapitalist sistemi güçlendirmektedir. İş bulma rekabeti ne kadar artarsa ücretler o kadar düşer. Burjuvazinin işten çıkarma tehdidiyle işçileri ağır çalışma koşullarına razı etmesi kolaylaşır. Kapitalist toplumun bütün hücrelerinde etkinleşen rekabetçi ilişkiler halkın bir kısmının yoksulluk ve sefalet içinde, diğer kısmınınsa sistemin sunduğu kısıntılarla yaşamasına neden olmaktadır.

Kontrol sistemi, baskı aygıtları ve rekabetçi ilişkiler birbirini besler ve birbirinin varlık koşullarını oluşturur. Rekabet baskı aygıtlarının denetiminde sömürü sisteminin kontrol aygıtları tarafından kullanılmaktadır. Burjuva politikacısı hem bu süreci yürütür hem de bu sürecin yürütülmesini kuvvetlendirmek için halkın onayını almaya çalışır. Bu yolda her tür farklılığı (din, etnik köken, cinsiyet, ırk, vb.) kullanarak işçi sınıfı ve ezilenlerin örgütlenmesini bölmeye çalışır. Türkiye’de kapitalist devlet Sünni mezhebini resmi dini ideoloji olarak benimseyerek Alevilerle Sünnileri böldü. Devlet oluşturduğu ayrımcı statükodan “koruma” politikasıyla Aleviler ve Sünniler üzerinde hegemonyasını oluşturdu. Bu iki kesim sistem tarafından karşı karşıya getirildi, bu yöntemle yönetildi, baskı altında tutuldu ve sömürüldü. Kapitalist devlet için ideal tip, iktidara itaat eden Türk, Sünni vatandaştır. Burjuva iktidara itaat ve hizmet etmek vatandaşın diğer farklı özelliklerini sistem nazarında nispeten önemsizleştirebilir fakat ideal vatandaş tipini oluşturan özelliklere sahip olanlara tanınan ayrıcalıklar ayrımcılığın sürdürülmesini mümkün kıldığından dolayı egemenler açısından vazgeçilmez uygulamalardır. Böylece farklı toplumsal aidiyetlere sahip kesimler sistem karşıtı muhalefet potansiyellerini aralarında sürdürdükleri rekabetle tüketektir. Bununla birlikte aralarında süren hasımlık devletin “koruyucu” hâkimliğine (hegemonyasına) onları muhtaç bırakacaktır.

Burjuvazi insanlar arasındaki rekabetin toplumsal gelişmenin önünü açtığını savunmaktadır. Oysa bu durumun tersine, insanlar arasında kurulan dayanışma ilişkileriyle üretim artmış ve toplumların gelişmesi mümkün olmuştur. Ezen ve ezilen sınıflar arasında-

ki rekabet, savaşım, ezilenler ve emekçi sınıflar lehine sonuçlandı-
ğında daha ileri sosyoekonomik toplumsal formasyona geçilebil-
miştir. Burjuvazi devlet iktidarını tümüyle tesis ettiğı ve mutlak
hâkimiyetini sağladığı zaman feodal düzene karşı peşinden sürük-
lediğı ezilenlere kendi egemenliğini, baskı ve sömürü koşullarını da-
yattı. İşçi sınıfı ve ezilenlerin kurtuluşları yolunda rekabet etmeleri
gereken yegâne sınıf burjuvazidir. Halk kendi arasında dayanışma-
yı, burjuvaziye karşı rekabeti büyütmelidir. Halk arasında rekabetçi
ilişkileri savunmak objektif olarak burjuva düzenini savunmaktır.
Bu nedenle devrimci proletarya rekabetin tümüyle sonlandırıldığı
dayanışmanın gittikçe büyütüldüğü örgütlenmeyi teşkil etmelidir.

23 Şubat 2014

Edirne F Tipi Hapishanesi

İHTİYACIN KOLEKTİF ANALİZİ İÇİN

2011 genel seçimlerinin sonuçlarıyla başlayan yeni dönemde, konjonktürel tablo ve sonuçlar (özellikle Blok'un seçimlerdeki başarısı) sosyalistlere mücadeleyi yükseltebilmek için önemli imkânlar olduğunu göstermiştir. Diğer yandan lehimize olan bu durumu değerlendirecek örgütsel pozisyondan yoksun olduğumuz da ortadadır. Bu öznel durumumuzun temel nedenlerinden biri çok parçalı yapımızdır. Egemenlerin saldırırken bizi bir bütün olarak ele alması, çeşitli sosyalist grupların ise mücadele ederken tekil olarak hareket etmeleri bu anlamda ironiktir. Bu durum hangi sınıf, odak vb. adına olursa olsun en basit mücadele mantığına uymamaktadır. Yaşanan durum emperyalist aşamadaki "kabile devletlerinin" konumlanışına benzemektedir. Şöyle ki, onlar da tam manasıyla bir örgüt (devlet) değildir, sürekli parçalanma eğilimindedir, kaynaklarının çoğunu iç iktidar mücadelelerine harcamaktadır vb. Bu kabile yapısının sömürgecilik ve güncel olarak emperyalizm karşısında hiçbir şansı yoktur. Aynı modern devlet-kapitalist devlet karşısında sekter-grupçu sosyalist yapının hiç şansı olmadığı gibi. Sorunu önce bu noktada tarif etmek, ancak devrim hedefine kilitlenmekle mümkündür.

Hedef, hedefe ulaşma yolunu, yol kendi tarzını belirler. Devrimci program büyük oranda hedeften oluşur. Aynı zamanda yol ve tarzı

da kısmen kapsar ama her ikisini de temelden sürekli etkiler. Biz bu noktada, yol kavramımıza öznenin yapısını da dâhil etmekteyiz. Yolun önemlice bir kısmı devrimci örgütün yapısı ile ilgilidir. Eğer durum böyle olmasaydı, RSDİP'de uzun seneler boyunca Bolşevikler ve Menşevikler örgüt (ve program) üzerine tartışarak ilerleyemezlerdi. Yine Ekim Devrimi öncesinde ve sonrasında (esnasında) Bolşeviklerin otokrasi ve burjuvaziye karşı tavırları ve diğer devrimcilerle ilişkileri temel olarak hedefe bağlılık ilkesiyle biçimlenmiştir. Yani hedefe bağlı bir yol ve tarz izlenmiştir. Tam bu noktada şöyle itirazlar gelebilir: “Hepimiz devrim olsun, sosyalizmi inşa edelim diyoruz. Asıl olan buna nasıl varılacağıdır; yol-örgüt tartışmaları gibi...” Mesele bu kadar basit olsaydı azımsanmayacak bir süredir süren eski statüko, yeni statüko (AKP) şeklinde süregiden egemenler arası iç çatışma sürecinde birçok sosyalist grup farklı tavır belirlemezdi. Her tavır kendi programından, stratejisinden kaynaklanarak taktik haline dönüşür. Örneğin, 2007 e-muhtıra hamlesiyle doruğa çıkan darbe tehlikesi, Kürt sorunu ve enternasyonalist tavır, işçi sınıfı örgütlenmesine bakış açısı (1 Mayıs eylemi, Tekel, Seka direnişleri gibi örneklerden yola çıkarak) gibi başlıklarda görülebileceği üzere orduya, Kürt meselesine, sınıf mücadelesine yaklaşım farklılıkları, az ya da çok esas ve belirleyici olan, hedefi niteleyen programatik farklılıklardır.

Farklı yapılar programatik olarak ne kadar anlaşılabilirlerse, yol-örgüt meselelerinde ayrışabilmeleri o kadar zor olacaktır. Demek ki, buraya kadar olan kısımdaki belirlemelerimizden, birlik meselesinin, irade ve niyetlerden çok, bir yere kadar programda ortaklaşma, fikirlerde uyuşma meselesi olduğu ortaya çıkıyor. Ancak hedefe dair fikirlerde uyuştukça örgüt meselesinde ilerlenebilir. Devrimci mücadeleyi yürütürken, “ben tek başıma alırdır giderim” tarzında yaklaşanlardan farklı olarak biz, başarmak için mutlaka devrimcilerin birleşmesi gerekir diyoruz. Bu noktada her devrimci yapı şöyle bir cevap verebilir: “Biz de birleşmek istiyoruz ama biz kimseye benzemiyoruz.” Zaten “Devrim için devrimciler mutlaka birleşmelidir” tarzında stratejik bir yaklaşımda bulunurken, her grup birbirine benzesin demiyoruz. Tam tersine kimse bir diğerini özel bir hedef olarak kendine benzetmeye çalışmasın, farklılıklarımızın bizi güç-

lendirebileceği devrimci bir programı teşkil edelim, farklı fikirler öyle rahat saflarımızda bulunabilsinler ki her daim nerede yanlış yaptığımızı sınavabilelim. Tabii bu yaklaşımı hiç yanlış yapmayan “ilahi güçleri” olanlar için söylemiyoruz!

Birleşememe sorununun geliştiği iki temel kaynak vardır:

1. Maddi koşullar: Maddi koşullar iç ve dış etkenler olarak ikiye ayrılır. İşçi sınıfının ve ezilenlerin örgütlülük durumu nicelik ve nitelik olarak iç etkenlerin başat faktörüdür. Devrimci örgütlerin alanlardaki etkinlik seviyeleri, kadrosal birikim, tecrübe, yetenekleri ve devrimci örgütlerin aralarındaki ilişkilerin niteliği iç etkenlerin ikinci önemli faktörünü oluşturur. Dış etkenler ise emperyalizmin tahakkümü, kapitalist devletin hegemonya tesisindeki başarısı, egemenler arasındaki çeşitli grupların iç çelişkilerinin durumu, genel iktisadi durum gibi faktörlerden oluşur. Yapısal biçimleşme ise birleşme hedefi için uygulanan her türlü faaliyeti kapsar. Burjuvazi bu özel faaliyeti bozmaya çalışır, devrimci saflar her düzeyde bu özel faaliyeti gerçekleştirmeye çalışır. Her odak, düşman belirlediği kesime, tarafa, sınıfa karşı onu parçalamak amacıyla faaliyet yürütür. Dolayısıyla devrimci saflardaki her tür birleşme girişimi, platform, cephe, parti, vb. yapısal biçimleşme kapsamında devrim için gerekli faaliyetlerdir.

2. Yapısal biçimleşme: Bu birleşme yolundaki yapısal biçimleşmenin temel karakterini, hedef tartışmasındaki ana eğilim verir. Ana eğilim ise işçi sınıfının devrimci rolüne bakış açısıyla ilgilidir. Proletaryanın devrimci süreçteki rolünün irdelenmesi bir düzeyde örgüt tartışmasını zorunlu kılar. Bolşevik örgütlenmelerin temellerini incelediğimizde, Lenin’in Narodnikler’le yürüttüğü tartışma köylülük ile işçi sınıfının devrimci rolüne ilişkin bir tartışma olduğu gibi aynı zamanda bir örgüt tartışmasıdır. Sıkça kullanıldığı gibi örgüt tartışmaları sonradan Menşevikler olarak anılacaklarla RSDİP’in kuruluş sürecinde başlamaz. Bu tarihsel kopuklukla (burada bilinçli bir anakronizm söz konusu) tartışmayı ele alma yöntemi, memleketimiz sosyalist hareketinde meselelerin sınıfsal bağlamını göz ardı etme ve sorunları kestirmeci örgüt tartışmaları ile çözmeye çalışma yaklaşımını göstermektedir. Bugün de teknik meselelere indirgenmiş soyut örgüt tar-

tışmaları, pratik faaliyet yoksunluğuyla birlikte ele alındığında bu sığ tarzın devamıdır. Lenin ise meseleyi tam tersi yönde ve derinlikte, programatik ve örgütsel temelleri birleştirerek ele almaktadır:

Ama bu çok önceydi, o kadar önce ki, “halkın dostları” onu tümüyle unutmayı başarmışlar ve politik kuruluşların materyalist eleştirisi yapılmadığı zaman ve modern devletin sınıf niteliği anlaşılmadığı zaman, politik radikalizmden politik oportünizme geçmeye bir adım kaldığını taktikleriyle parlak bir biçimde sergilemişlerdir.”(V. İ. Lenin, Halkın Dostları Kimlerdir ve Sosyal Demokratlara Karşı Nasıl Savaşılır?, Sol Yayınları, s.138)

Bu noktada sınıfsal analiz ile örgüt yapısını diyalektik bir biçimde ele alırken kendi programatik zemini ile Narodniklerinkini netleştirmiş oluyor. Bu netleştirme faaliyeti, Narodniklerle onun eğilimi arasında maddi bir birlik oluşturmaya değil ama diğer taraftan Rusya devrimci hareketini toparlayacak olan fikirlerin zemininin oluşmasına hizmet etmiştir. Bu tartışmayla “SOSYALİST BİR İŞÇİ PARTİSİNİ ÖRGÜTLEMELİK” hedefi belirginleşmiştir.

Günümüzde de teorik bir keşmekeş olduğunu ve işçi sınıfının devrimci rolüyle ilgili bir tartışmaya ihtiyaç olduğunu görüyoruz. Proletaryanın devrimci rolünü (ve partisini) yadsıyan iki tip eğilim mevcuttur: Popülist eğilim ve liberal eğilim. Popülist eğilim ideolojik açıdan mevcut cumhuriyetin gerici statükosuyla bile hesaplaşamayacak düzeyde bir yaklaşıma sahiptir. Aynı gericiliği yeni statükoyu destekleyerek liberal eğilim de yapmaktadır. Popülist eğilim pratiğini hükümet karşıtlığı ile sınırlandırarak somutlaştırmıştır. İşçi sınıfı örgütlenmesini ve mücadele yöntemlerini de devrimci perspektiften yoksun protestocu bir anlayışla düzen sınırlarının ötesinde geliştirememiş ve güçlendirememiştir. Sınıfın devrimci eylemini yükseltmemeyen bu anlayış başta Kürt Özgürlük Hareketi olmak üzere diğer ezilenlerle ittifak kurmaktan uzak durmuştur. Liberal eğilimin ise bir tarafı açıkça işçi sınıfının devrimci rolünü yadsımakta, burjuva devlet mekanizmasıyla antagonist çelişkiler yaşamamaktadır.

Tersine burjuva devlet mekanizmasını “demokratikleştirmenin” peşindedir.

Bu kesimin durumu açıktır. Esas deşifre edilmesi gereken liberal eğilimin gizli kesimidir. Bu gizli liberal eğilim açıktan işçi sınıfının devrimci rolünü tartışmaktan kaçınır. Proletaryanın devrimci rolünü kapitalist sistem içindeki diğer toplumsal muhalefet odaklarıyla eşitler. Devrimci örgütü proletarya partisi olarak planlamaz. Teknik tartışmalara boğulmuş bir soyut örgüt tartışması yürütür. Yanlış zeminde doğru tartışma yürütülemez, sonuç alabilmek açısından tartışmaları sınıf mücadelesi zeminine oturtmak suretiyle somutlaştırmak gereklidir.

Proletaryanın burjuva siyasi iktidarı alaşağı etmesi ve iktidarı ele geçirerek sosyalist bir toplum kurma yolunda proleter sınıf mücadelesini örgütlemek devrimcilerin önünde somut bir görev olarak durmaktadır. Ekonomik ve siyasal (demokratik) mücadele iktidar perspektifine bağlı olarak sınıf mücadelesinin birbirine bağlı iki biçimidir. Demokrasi için verilecek mücadele işçi sınıfının haklarını geliştirecek ve devrimci programı uygulayabilmesi için güçlendirecektir. Ekonomik mücadele işçilerin durumlarını düzeltmek için somut sorunlardan yola çıkılarak başlasa da, her başarı ya da kazanım sınıfın birleşik eylemini gerektirdiğinden sınıf bilincini geliştirecektir. Ayrıca iki biçim içinde kazanılan her hak, işçi sınıfının kendine olan güvenini artıracaktır (mücadelede deneyim, bilgi, yetenek elde etme, birleşik eylemin gücünü bilince çıkartma vb.). Proletarya sosyalistlerinin görevi ekonomik ve politik alanı proletaryanın devrimci sınıf mücadelesinde birleştirmektir. Bu yaklaşımı daha da ayrıntılandırmak mümkün. Fakat bizim asıl amacımız bu kısımda tartışmanın zeminini belirlemek. Bu tarif etmeye çalıştığımız zemin Marksizmi devrimci pratikten kopuk entelektüel tartışmaların konusu haline getiren, Leninizmi tarihteki sınıf açısından başarılı bir dönemin nostaljik anısı olarak ele alan yaklaşımla tartışma alanımızdır. Lenin bizim temel olarak tartıştığımız görevi şöyle tarif ediyordu:

Bütün Avrupa ülkelerinde sosyalizm ve işçi sınıfı hareketi başlangıçta birbirinden kopuk olarak var olmuştur. (...) Bu kaynaşma gerçekleştiğinde, işçilerin

sınıf mücadelesi, proletaryanın kendini mülk sahibi sınıfların sömürsünden kurtarma yolunda bilinçli mücadelesi haline gelir, sosyalist işçi hareketi olarak daha yüksek bir biçime evrilmiş olur: İşçi sınıfının bağımsız Sosyal Demokrat Partisi. Karl Marx ve Friedrich Engels, en büyük hizmetlerini sosyalizmi işçi sınıfı hareketi ile kaynaşmaya yönlendirerek yapmışlardır. (V. İ. Lenin, Toplu Eserler, Cilt 4, s. 257-59)

Bu belirlemeyle beraber Lenin bu kaynaşmanın devrimci teorisinin oluşturulmasını ve bu teoriyi hayata geçirebilecek (iş sonuna kadar, proletarya diktatörlüğüne götürebilecek olan) devrimci bir örgütün teşkil edilmesinin gerekliliğini hiç kuşkuyla yer bırakmayacak şekilde belirtmektedir. Bu bağlamda Leninizm insanlığın kurtuluşunda ısrardır.

Sosyalist hareketin birliği ve sınıf örgütlenmesine ana hatlarıyla çizmeye çalıştığımız gibi bakıldığı takdirde, konuya böyle yaklaşan yapı doğal olarak bölgedeki en aktif örgütlü devrimci dinamik olan Kürt özgürlük hareketiyle enternasyonalist bir ilişkiyi savunmak durumundadır. Fakat bu ilişkiyi stratejik bir şekilde savunmak bir şeydir, savunulanı pratiğe geçirmek ise başka bir şeydir. Kürt özgürlük hareketiyle reel stratejik ittifakın koşulu işçi sınıfı ile kaynaşmayı başarmış bir sosyalist harekettir. Biz bu noktada yine parçalı sosyalist hareketin kendi güçlerini derleyip toplayamazsa işçi sınıfıyla kaynaşmasının zor olacağını iddia ediyoruz. Aynı zamanda stratejik enternasyonalist ilişkiyi hayata geçirmesi oldukça zorlaşır. Anlattığımız çabanın dışında eklenti ya da dışlayan duruşların da devrimci sürece pek yararı olmadığı ortadadır.

Özgürlük hareketi gibi çok yönlü bir yaklaşıma ve araçlara sahip bir yapıyla stratejik ittifak öngörüp enternasyonalist soldaki birlik tartışmalarını teknik başlıklarla soyut örgüt tartışmalarına kilitlemek daha baştan kendi kendini etkisizleştirmektedir.

Mücadele çıtasının yükselmekte olduğu içinden geçtiğimiz dönemde, mevcut mücadele çıtasının çok altında tartışmalar (soyut teknik tartışmalar) enternasyonalist sosyalist konum ile çelişir. Bununla beraber pratik bir eylem ve hareket planlaması dâhilinde

(örgütlenme vb.) aşama aşama (aciliyet sırasına göre) program belirleme gibi belli başlı tartışmaların yapılamaması aksaklığın asıl sebebidir. Çünkü ihtiyacımız olan örgüt, programatik belirlemele-re göre biçimlenecektir. Basitçe, programatik olarak ne yapılacaksa ona göre bir araca ihtiyacımız olacaktır. Çok yönlü bir araca / örgüte ihtiyacımız olduğu ortadadır. Bu çok yönlü araç çoğulcu olmalı ki, gereken yaklaşımlara sahip olabilsin ve farklı işlevleri yerine getirebilsin. Tek tipleştirmek, monolitizm sadece görünüşte sorunları azaltır. Fakat diğer taraftan her farklılaşma da açık olmayan ve tümüyle küçük yöntemlere sarılmak zorunda kalan yeni grupçuklar yaratır. Monolitizm tersten rekabetçiliği körükler. İçimizde gelişme olasılığı bulunan iktidara ve onun biçimlerine karşı (bürokrasi, elitizm, vb.) savaşabilmek için her daim çoğulculuk ve sosyalist demokrasi ilkelerine sıkı sıkıya sarılmak gerekmektedir.

Farklı gruplar ve mücadele yöntemleri varsa bunların kendilerini ifade etme ve gelişme hakları korunarak bir bütün oluşturulmalıdır. Birbirini destekleyen bir tikel ve tümel ilişkisi tesis edilebildiği oranda bütünüyle güçlenen bir devrimci hareket ortaya çıkacaktır. Her grup esas olarak birbirinin meşruiyetini kabul ederse esas olarak dayanışmacı ilişkilerin yeşerdiği bir zemin yaratılabilir. Tersine her grup fikrinin değil ama grubunun hegemonyasını kurmaya çalışırsa, rekabet ortamına hâkim olur ve parçalanmaya meyilli bir zemin oluşur. Açıklık öznelciliğe düşmeden fikirlerin tartışılabilmesiyle ilgilidir. Fikirler tali, davranışlar esas olursa ilişkilerde işin içinden çıkılması zorlaşır. Gruplar arası ilişkilerde meşruiyetin karşılıklı kabulünün yanı sıra, fikirlerin özgür-demokratik tartışılabilmesi sosyalist-demokratik işleyişin esasını oluşturur. Diğer taraftan, her yapı için sosyalist demokrasi ilkesinin pratikte işlerlik kazanması, (zorunluluktan dolayı var olduğu bilinen) yöneticilerin parti üyelerinden, işçi sınıfından, halktan kopuk, ayrı, üstte olmalarına karşı sürekli bir mücadele ile mümkündür. Bu mücadelenin en etkili araçları (yöneticiler üzerinde) sürekli denetim ve politik açıklıktır. Bu ilkeler açıkça belirlendiği zaman hiçbir soyut teknik tartışmanın zemini kalmayacaktır. Bu konuyla ilgili Lenin şu noktalara dikkat çekmektedir:

Ama gerçek bir parti kurma yolunda yürüdüğümüze

göre, sınıf bilincine ulaşmış işçi, proletarya ordusunun askerinin anlayışını, anarşist sözlere geçit töreni yaptıran burjuva aydınının anlayışından ayırt etmeyi öğrenmelidir; bir parti üyesine düşen görevleri, yalnızca sıradan üyelerin değil, ama aynı zamanda “tepedeki kişilerin” yerine getirmesinde ısrar etmeyi öğrenmelidir. (V. İ. Lenin, Bir Adım İleri İki Adım Geri, Sol Yayınları, s. 225)

Herhangi bir biçimde bir birleşik araç kurma amacını gerçekleştirebilmek için (bu yolda ilerleyebilmek için) hukuk oluşturulmalıdır. Bu hukukun geçerli olabilmesi denetlenebilir ve herkes için geçerli olmasına bağlıdır. Böylece sorunları çözebilecek demokratik bir işleyiş oluşturulabilir. Bugün geldiğimiz noktada temsilciliklerle sınırlı ve belirli bir hukukun geçerli olmadığı çalışmalar ve tartışmalar yeniden yapılanmaya, ilerlemeye ve birleşmeye yeterince hizmet edememektedir. Hem oluşturulan hukukun biçimlenişinde söz sahibi olmak konusunda hem de hukuka uyma konusunda mümkün meretebe tam demokratik katılımın sağlanması benimsenmelidir. “Yukarıdan” grupların üyelerine (“tabanlarına”) dayatılan seçeneklerden se tüm grupların üyelerinin sürece en geniş aktif katılımı çok daha ilerletici olacaktır. Böylece ilk etapta en az birkaç bin devrimci bu sürece doğrudan katılmış olacaktır. Ayrıca bu planlama grupsuz olarak (bireysel olarak) sürece katılmak isteyenlerin de önünü açacaktır. Ve kendilerini daha etkin bir şekilde ifade etmelerinin önünü açacaktır. Bireysel katılımcıların oluşturulmakta olan yapıda özneleşebilmeleri birleşik mücadelenin başarısının ölçütüdür. Birleşik araç böyle bir zeminde ve yöntemlerle kurulursa çoğulculuğu ve birleşik olma özelliğini kuvvetlendirmiş olur. Yoksa tek tipleştirme, sıkı (tepeden inme) disiplin tedbirleri veya karşılıklı birbirini kalıplara sokma (bu bağlamda teorik ya da pratik özellikleri küçümseme-abartma) yöntemleriyle sadece yeni parçalanmaların tohumları atılmış olunur.

Çoğulcu bir yapıdan bahsediyoruz, fakat bir türlü grup-birlik ilişkisi çözümlenemiyor. Birlik tarafından bakıldığında gruplar birliğin aleyhine bir konumlanması mı temsil ederler endişesi, gruplar tarafından bakıldığında birliğin içinde kendi öznel birliğini ve varlığı-

nı koruma endişesi ortaya çıkmaktadır. Bu sorunsalın taraflarının hangisinin konumundan bakılsa endişelerde bir düzeyde haklılık bulunabilir. Endişelerin ortaklığı tarafların yaşadığı çelişkinin aynı hedefe sahip oldukları anda uzlaşır olduğunu gösterir. Aynı hedefe sahip “makro ve mikro” yapıların böyle endişeleri sürdürebilmeleri mümkün değildir. Beraber yürüyememe, ereksellikteki birlik bozulmadıkça izah edilemez. Fakat çoğulculuğu söylemden pratiğe dönüştüremezsek doğru zemin tarifimizden, yürüdüğümüz yolda verim alabilmemiz mümkün olmayacaktır.

Birleşik aracın herhangi bir aşaması için (kuruluş öncesi-kuruluş-gelişim vb.) ihtiyaç olarak belirlenen hukuk düzlemi yaratılmalıdır. Bu araç birçok yapıyı kapsayan bir mücadele aygıtı olarak planlandığına göre ona dâhil olan belirli kriterlerin yerine getirildiği bir üyelik sistemiyle gerçekleşmelidir. “Taban” örgütleri ve koordinasyon örgütleri böyle teşkil edilmelidir. Bu tip bir birleşik örgüt eğer sosyalist demokratik bir işleyiş sağlayacaksa ve kendini (yönetimini) denetime açacaksa bireysel üyelik sistemini esas almalıdır. Bireysel üyelik sistemine ve genel birlik hukukuna uyduktan sonra isteyen yoldaşların arzu ettikleri tarzda bir grup / örgüt olma hakları vardır. Bununla birlikte sosyalist demokratik işleyiş açısından mevcut bulunan ve örgütlenmesi ileride muhtemel olan bütün grupların organize olma, kendini ifade etme ve gelişmeleriyle ilgili tüm hakları tanınmalıdır. Tersine bir durumda kendi yoldaşlarına bile herhangi bir örgütlenme hakkını tanımayan bir yapı Sovyet tarzı bir demokrasiyi, işçi sınıfı demokrasisini nasıl savunabilir?

Pratik mücadelenin gereklerinden örgütsel işleyişte alınması lüzumlu olan kararlarda bir yere kadar mutabakat aranabilir. Fakat temel işleyiş azınlığın demokratik bir oylama sistemiyle çoğunluğa tabi olduğu ve azınlığın çoğunluk olma hakkının tümüyle uygulandığı organlı sistem olmalıdır. Bu işleyişin oturtulmadığı durumlarda pratik adımlarda tarihsel deneylerle birçok aksaklık yaşandığı ortadadır. Yürürken mutlaka tartışılması gereken (ve doğal olarak çeşitli farklı yaklaşımların ortaya çıktığı) durumlar yaşanacaktır. Tartışmalardan çekinmemek gerekir, yürüyüşün (pratiğin) selameti için yapılan bütün tartışmalar pratikte sürekli olarak sınanmak koşuluyla ilerleticidir. Bizim ifade etmeye çalıştığımız bu yaklaşımın sıkı-

ca bağılı olduğu bir aksiyomu Marx şöyle ifade etmektedir: “İleriye doğru atılan her adım, her gerçek ilerleme, bir düzine programdan daha önemlidir.” (Karl Marx-F.Engels, *Gotha ve Erfurt Programlarının Eleştirisi*, Sol Yayınları, s. 19)

Program, yazımızın giriş kısmında hedef-yol-tarz olarak bölümlendirdiğimiz kısımları (belli oranlarda) kapsayan ve etkileyen ve etkilenen bütünlüklü metindir. Program ve örgüt için devrimci nitelendirilmesini birbirleri sayesinde kazanabilirler diyebiliriz. Marx bu noktada teori, program önemsizdir tarzında bir yaklaşıma sahip değildir. Tam tersine program tartışması yaptığı bir metinde, programın pratikte gerçekleşebildiği oranda önemli olduğunu belirtmektedir. Lenin parti için tartışmaların en hararetli olduğu dönemde (RSDİP, 1902) *Ne Yapmalı?* adlı eserinde Marx’ın yukarıdaki cümlesi için “Teorik kargaşalık döneminde bu sözcükleri yinelemek bir cezazede yaşlılara “gözünüz aydın!” demeye benzer” diye eleştirmektedir RSDİP’teki tartışmanın diğer tarafındakileri.

Lenin’in yüz küsur yıl önceki yaklaşımı bugün bizim durumumuz için de geçerlidir. Marx’ın pratikle teoriyi birleştiren yaklaşımı doğrudur. Fakat ihtiyacımız olan teorik tartışmaların önünü kapatmak veya es geçmek için kullanılması doğru değildir. Kestirmeci-dar pratikçi-kendini dayatan-“var mısın, yok musun?” tarzında yaklaşımlar daha gerilere savrulmamıza yol açar. Sabrın, kolektif emek gücünün ortaya koyulduğu, esas olarak birbirimizi anlama yönünde çabaların sarf edildiği bir tarzı yapılandırmaya ihtiyacımız var. Böyle bir tarz herkes için geçerli bir mekanizma olarak örgütlendiğinde görülecektir ki, birçok pratik görev rahatlıkla başarılacaktır. Kolektif emeğimizle yarattığımız değerler bizleri birbirimize çok daha fazla bağlayacaktır.

7 Temmuz 2011

Tekirdağ 2 No’lu F Tipi Hapishanesi

NEREDEN BAŞLAMALI?

Sosyalist safırlar oldukça dağınık ve parçalı. İ tartışmaların bir yönünü mücadeleyi kapitalist devlete mi yoksa mevcut yürütmeye (hükümete) mi karşı yükselteceğiz sorunsalı oluşturuyor. İktidar perspektifinden yoksunluk devletin yıkılabileceği inancının zayıf olmasından kaynaklanıyor. Bu durum kimi sosyalistleri egemen sınıfın bölünmüş kamplarından birine yaslanmaya itiyor. Bütünlüklü olarak bu reformist yaklaşım ve pratikte düştüğü durum bu bataklıklakileri 'kendisi için, kendisi kadar örgüt' mantalitesini savunmaya zorluyor. Kendisi için örgütlenen örgütün amacı kendi varoluşudur. Dolayısıyla hedefleri kendi varoluşu ile sınırlıdır. Bu durumla bağlantılı olarak gücü ve etkinliği de varoluş amacına bağlı olarak sınırlıdır. Bu tip reformist örgütlerin üç temel özelliğinden bahsedebiliriz: güçsüz bir merkezileşmiş irade, yatay ilişkilerin ve işleyişin hâkimiyeti, nesneleşmiş, demokratik işleyişi gerçekleştiremeyen üyeler. Seçilmiş yöneticilerin işlevini yerine getiremediği, mücadeleyi sevk ve idare etmek yerine durumu idare ettikleri örgüt demokratik bir işleyişe sahip olamaz. Kararlar aşağıdan yukarı alınamaz, yukarıdan aşağıya uygulanamaz. Kararlar genelde yukarıdan alınır, aşağıya doğru uygulanmaz. Böylece yöneticilerin de kararları ne kadar uyguladığı denetlenemez. Bu durumu teoriye uydurabilmek ve

duruma bir hukuk zemini oluşturabilmek için Leninist örgüt modeli değişen toplumsal koşullar ışığında (işçi sınıfının durumu, emperyalistlerin gücü vb.) utangaçça bir eleştiriye tabi tutulur ve bireyin örgüt karşısında egosantrik bir anlayışla öne çıkarılması suretiyle devrimci organizasyon zayıflatılır. Yatay, örgütsüz ilişkiler kutsandıkça bireysel bir özgürlüğe varılacağı sanılır, fakat bu durum her daim tam tersi sonuç vermiş ve kişileri hızla kapitalist düzene entegre etmiştir. Geçen yüzyılın başlarına göre birçok şey değişmiş olabilir, fakat değişmeyen ve kendini işçi sınıfı ve ezilenlerin kaderi açısından hayati bir şekilde dayatan tek temel realite, proletaryanın devrimci savaş örgütünün gerekliliğidir.

Demokratik işleyiş örgütün mücadele gücünü artıran temel faktördür. Devrimci mücadele örgütü insanların bir ereğe yönelik örgütlü toplamıdır. Bu toplam sağlıklı hücrelerden oluşursa kendi de sağlıklı olur. Birey-örgüt diyalektiğini, karşılıklı ve döngüsel anlamda ilerletici veya geriletici bir ilişki olarak ele almak gerekiyor. Geçmişteki mücadele deneyimlerini yalnızca sübjektif hatalarla (yöneticilerin hataları vb.) ele almak bizleri yanıltacaktır. Sorunlar, yaşanmış ve yaşanmakta olunan sübjektif hatalar da dâhil olmak üzere dünya çapında topyekûn burjuvazi-proletarya kavgası ışığında ele alınmalıdır. Örgütsel bütünlüğün teminatı, farklı görüşlerin kendini ifade etme ve bu görüşlerini çoğunluğun fikrine karşı egemen kılma mücadelesi verme haklarıdır. Bu işleyiş, örgütün, mensupları ve işçi sınıfı tarafından denetlenmesi anlamına gelecek ve bürokratlaşmaya, yozlaşmaya karşı yenilmez bir tedbir olacaktır. Bütün bu çerçevenin uygulanabilmesi için azınlığın çoğunluğa uyması zorunluluktur. Azınlık çoğunluğa uymazsa çoğunluk da öyle veya böyle “azınlığa” uymayacaktır ve oldukça totaliter, çürümüş bir işleyiş örgüte hâkim olacaktır.

Kendi içinde bile birliğini sağlayamayan heterojen sosyalist gruplar nasıl birleşebilirler? Önce kendi içlerinde devrimci mekanizmalarını oturtmaları gereklidir. Bunu beceremiyorlarsa kendi fikirleriyle örtüşen başka bir örgüte katılmaları en doğru yaklaşımdır. Fikir birlikteliği, eylem birlikteliği olmaksızın devrimci mücadelede pek işe yaramaz. Düzenli devrimci eylem birlikteliği ise bir düzeyde örgütsel birlik gerektirir.

Bu cümleleri elbette safları sıklaştırma derdi olanlara yazıyoruz. Ne yazık ki, memleketimiz genelindeki sosyalist örgütlerin çoğunluğunun birlik diye bir derdi yok. Çok farklı olanların birlikte mücadelesi bir yana, bu bağlamda aynaların aynı yerde oldukları bir birlik anlayışı ve pratiği bugün için ileri bir adımdır. Devrimcilerin birliği bizlere daha ileri ve güçlü bir örgütsel yapı vadediyorsa elimizi korkak alıştırmayalım. Sınıfın herhangi bir gündelik direnişinde bile birleşemeyen devrimci hareketimizin farklı tabanlarının bu duruma isyan etmemeleri, mücadele kültürünün topyekün geriliği hakkında bizlere fikir vermelidir. Her durumun ve yenilginin elbette sebepleri vardır.

Birleşik bir mücadele örülemiyor ve devrimci hareketlerimiz birbirleri ile rekabet etmekten kitlelere önderlik etme misyonlarını gerçekleştiremiyor. Böylece kitleler tarafından denetlenemeyenler kolaylıkla mücadeleyi bölebiliyor. Kendi sübjektif konumları ya da devrimin kendi kafalarındaki “yüce çıkarları” için olsun bölebilmek gücünü ellerinde tutmaları sakatlığın başlangıcını oluşturuyor. Devrimci öncü olabilmek için önce bu durumdan feragat etmek ve kendi mekanizmasını denetlenebilir bir şekilde kurmak gereklidir. Devrimci program karşıdaki kapitalist devlet mekanizmasını yıkmayı içerdiği için stratejik olarak burjuvazinin yasalarının dışında olmak zorundadır ve elbette savaşırken düşmandan gizlenmesi gereken şeyler de vardır. Fakat programın kendisi ve politik taktikler saklanamaz, politik açıklık ilkesini uygulamayan bir devrimci örgüt çürümeye mahkumdur.

Kendini işçi sınıfı ve ezilenlerin yerine koymak ile bunların öncüsü olmak arasında büyük bir fark vardır. Devrimci öncülük işlevini yerine getirebilmek sübjektif yetenekler kadar öncülük iddiasında bulunan kitlelerle organik bağ kurmayı gerektirir. Bu bağ kitleleri kendi kurtuluşları için mücadeleye sevk eden türden bir bağıdır. Dolayısıyla işçi sınıfını ve ezilenleri kendi gelecekleri yolunda kararlar almaya ve bunlar için örgütlenmeye sevk eden bir öncülüktür bu. Onlar adına tartışan, lafazanlık eden değil, onlarla mücadele esnasında birlikte çözümler arayan tarz, devrimci öncülüktür.

İmkanları tüketen, pasif ve mağdur bir ruh halinde olanların mücadeleye öncülük edemeyecekleri bilinen bir gerçektir. Bu kısmın çö-

zömsüzlüğü dayatan ve her rüzgarla savrulan duruşu, mücadelenin gelişiminin karşısında bir engel bile teşkil edemeyecek kadar zayıflamıştır. Bu bağlamda yeni devrimci atılım dönemi açılmış ve şimdiden düşmanı endişelendirmeye başlamıştır. Proletarya sosyalistleri düzenin verdiği kısıntılarla yetinmez: dünyayı istiyoruz, alacağız!

2 Ağustos 2010

DEVRİMCİ ÖRGÜT DEVRİMCİ KADRO

Parti, insanlar üstü soyut bir yapılanma değildir. Tek tek insanlardan daha farklı ve güçlü, insanlar toplamından da öte bir somut yapılanma olması bu gerçeği değiştirmez. Örgüt, temel olarak insanlardan ve bu insanları birleştiren ideolojik yapılanmadan oluşur.

Örgütün yapı taşları olan insanlara üye diyoruz. Örgüt üyeden, üye örgütten karşılıklı ve döngüsel bir biçimde etkilenir. Kadro yapı taşıysa, ideoloji çimentodur. Bir inşa faaliyetinin sonunda ise inşa edilen bina, yapı taşından ve çimentodan çok daha ileri etkide ve bambaşka bir kurum olarak ortaya çıkar.

Bina inşa edildikten sonra artık en etkili güç o olur. Yapı taşları ise binanın niteliğini belirler. Bir bina inşa ediyor olsaydık yapı taşlarının niteliğini çimento etkileyemezdi. Çimento yalnızca yapıştırıcı bir rol oynardı.

Toplumsal olaylarda ise durum farklıdır. İdeoloji kadro adayının niteliğini temelden etkiler. Kadro da sosyal bir organizma olarak örgütü sürekli etkiler. İnsanlardan oluşan, değişen, dönüşen, sürekli hareket halinde olan bir yapı olarak bir devrimci örgütün ertelenebilirliği temel görevi kadro perspektifini oluşturmak ve bunu hayata geçirmektir. Bir devrimci kadronun sahip olması gereken özelliklerini belirlemek ve buna uygun bir şekilde örgütlenmek önümüzde

ertelenemez bir görev olarak duruyor. Bir devrimci kadro aşağıdaki maddelere uygun bir karaktere sahip olmalıdır:

1. Temel Marksizm-Leninizm bilgisine sahip olmalı, toplumsal mücadeleler tarihini incelemeli ve pozitif bilimlerin en temel kanunlarını bilmelidir. Diyalektik materyalizmi kavramalı ve uygulayabiliyor olmalıdır.
2. Sabrı, özdisiplini, bilimsel çalışmayı bütünleştirmiş bir çalışma yöntemini benimsemiş ve hayata geçiriyor olmalıdır.
3. Planlı programlı çalışabiliyor olmalıdır.
4. En genel anlamda sürekli kendini geliştirmeli ve yenilemelidir.
5. Mütevazı olmalı, kendisinin milyarlarca insandan biri olduğunu bilmeli ve benmerkezci yaklaşımlara düşmemelidir. Sınıflı toplumların benmerkezci insan tipolojisi ile sürekli savaşmalıdır. Halkın önce öğrencisi, sonra öğretmeni olmalıdır.
6. Örgütün program ve tüzüğünü tam olarak benimsemeli, anlatabilmelidir.
7. Gündelik hayatını devrimci ilkelere uygun yaşamalıdır.
8. Gerektiğinde özeleştiri yapabilmeli, kim olursa olsun hiçbir hataya göz yummamalı ve gerektiğinde eleştirebilmelidir.
9. Tüm yoldaşlarıyla, işçilerle ve ezilenlerle kurduğı ilişkilerde en az kendine davrandığı kadar olumlu davranabilmelidir.
10. Muhakeme yeteneğı yüksek ve inisiyatifli olmalı, devrimci mücadeleyi herhangi bir talimat beklemeden sevk ve idare edebilmelidir.
11. Mücadelenin her alanında üretici olmalıdır.
12. Sorunlarla boğuşmamalı, sorun çözebilmelidir.
13. Organlı ve kolektif çalışmaya uygun olmalıdır.
14. Maddi ve manevi tüm imkânlarını örgüte sunmalıdır.
15. Örgütün denetimine açık olmalı ve örgütü sürekli denetlemelidir.
16. Kadronun olduğı her yerde örgüt vardır yaklaşımını benimsemeli ve buna uygun bir çalışma tarzı benimsemelidir.

17. Düşmanı gözünde gereğinden fazla büyütmemeli veya küçümsememelidir.
18. Kaderini işçi sınıfının ve ezilenlerin kaderiyle birleştirmiş olmalıdır.
19. Devrimci mücadeleyi anlık ya da ertelenebilir değil, sürekli yaşanması, üretilmesi gereken bir faaliyet olarak ele almalıdır.
20. Gündelik yaşantısında devrimci yaşamın örneklerini üretmelidir.
21. Gelecekteki sosyalist topluma uygun bir kişilik ve yaşam tarzına sahip olmalıdır.
22. Toplumsal mücadelelerde, 'doğru hedefe yanlış yoldan gidilmez' ilkesini benimsemeli, hiçbir amaç için devrimci tarz ve yöntemlere uymayan davranışlar sergilememeli, böyle faaliyet yürütmemelidir.
23. Devrimin doğru bir çalışma tarzı ile elinin uzandığı yer kadar yakın olduğunu, başarılamayacak tek şeyin hayal edilemeyen şey olduğunu, devrimi hissedemeyen, planlamayan kişinin devrimci olmayacağını bilince çıkarmalıdır.

23 Temmuz 2010

DİRENİŞ NOKTASI VE TEŞKİLİNİN YÖNTEMİ

Yeni statüko, yeni taktik evresinde iktidarını tümüyle hâkim kılma amacıyla toplumun bütün muhalif kesimlerini bastırmak için saldırmaktadır. Hükümet yandaşı olmayan tüm kesimler için adeta geri çekilme noktası kalmamıştır. Hükümet, imha edebildiği her direniş odağını halka karşı psikolojik yıldırma, yıpratma argümanı olarak kullanmaktadır. Bu noktadaki amaç topluma korku ve panik havası yaymaktır. Böylece muhtemel direniş potansiyelleri tüketilmeye çalışılmaktadır. Geliştirilmeye çalışılan bu süreçten elbette devrimci saflar da etkilenmektedir.

Bu duruma karşı her devrimci odak kendi pozisyonunu belirlemektedir. Bazı yapılar kendi öz direnişlerini salt iradeci yaklaşımlarla örgütlemeye çalışmaktadır. Bu politika “daha sıkı duralım, direnelim” tarzında başlıklarla örgütlenmeye çalışılmaktadır. İradeyi örgütleme ve ondan maksimum verim alma yaklaşımı yanlış bir yöntem değildir ama eksiktir. Bazı yapılar ise adeta kendi geçmişlerinden ve durumlarından pişman bir şekilde denize düşen yılanı sarılır biçiminde her tür sağıcıktan medet ummaktadır. Kendi sağından

medet uman bu yapılar düzene entegre olmaktan bir türlü kurtulamamıştır. Soyut yaklaşımlarla bugünün mücadelesinin gereklerine cevap vermekten, üstten yaklaşımlarla devrimci mevzilerin oluşturulmasının reel tartışmalarından kaçınılmaya çalışılmaktadır. Geçmişin mücadele deneyimlerinin doğruları da yanlışları da günün ve geleceğin mücadele ihtiyaçlarını daha güçlü bir biçimde karşılayabilmek açısından objektif bir biçimde ele alınmalıdır. Bu bağlamda her devrimci yapı programatik ve örgütsel açıdan kendi aksiyonlarını net bir biçimde ortaya koymalıdır. Oportünist yaklaşımlara izin veremeyecek bir netlik ve açıklıkla ortaya konan yaklaşımlar egemenlere karşı kurulması gereken devrimci cephenin imkânlarını kuvvetlendirecektir. Öyle ki kiminle, nasıl ve nereye kadar yürünebileceği daha net bir şekilde belirlenebilecektir.

Bizim açımızdan işçi sınıfının devrimci rolü ve Marksist-Leninst ilkelerle oluşturulmuş işçi sınıfının devrimci örgütünün devrim için gerekliliği, temel aksiyonlarımızı oluşturmaktadır. Yine çok bilinen bir gerçek de olsa, bir partinin, oligarşik diktatörlüğün ve emperyalizmin günümüzün tahakküm koşullarında, hem bütünüyle yasal hem de devrimci olmayacağını belirlemekte fayda var. Aynı absürt tartışma, yasal yerine “açık” kavramı koyularak pasifizm ve yasalılık kamufle edilmeye çalışılmaktadır ki, bu daha vahim bir yaklaşımdır. Hem yasal (ya da çarpıtılan deyimle açık) hem de devrimci parti kurmak isteyenlerin “açık” (çarpıtılmayan deyimle yasal) veya “devrimci” kavramlarından birinden vazgeçmeleri zorunludur. Bu durumları netleştirdikten sonra devrimci birlikliklerin ve halk saflarındaki diğer partilerle mücadele birliklerinin teşkil edilmesinin önü açılacaktır. İlişkilerimize devrimci yöntemler hâkim olacak ve burjuva politikacılığının yarattığı rekabetçi ortam ortadan kalkacaktır. Böylece aynılar aynı yerde, ayrılar ayrı yerde toplanma kabiliyetini gösterecektir. Ve bu birleşerek örgütlenen ve ayrı durmalarına neden olmayan yapılar kendi kulvarlarında mücadeleyi yükseltme imkânını bulacaklardır. Bir sonraki evrede ise halk saflarındaki bu yapılar daha genel, ortak hedeflerle devrimci birleşik yapılar (cephe, mevzi, platform vb.) kurabileceklerdir. Geçmişin birlik deneyimlerinde yanlış olan, hedefe yönelik devrimci örgütlerin inşa edilememiş olmasıydı. Yoksa gerek bir birleşik yapıdan önce var

olan gerekse sonradan oluşturulan çoğulcu yapılar asla yanlış değildi. Unutulmamalıdır ki, ayırım noktaları bilinerek kurulan devrimci ve denetime açık ilişkiler kısa zamanda bölünmeyi kolaylaştıracak monolitik toptancılıktan çok daha kullanışlıdır. Yoksa her tür burjuva politikacılığının yapıldığı birleşik yapılardan (parti, cephe, platform vb.) mücadelemize hayır gelmeyeceği tarihte defalarca sınınmıştır (Zaten bu bahsettiğimiz yapılar uzunca yıllar önce “birleşik çoğunlukçu monolitik” yapılar adı altında eleştirilmişti. Grupların olması ya da olmamasının sosyalist demokrasi ilkesinin işlemesi için yeter şart olmadığı belirtilmişti).

Bugünün acil sorunu yukarıda ele aldığımız güçlerin birleşmesi konusuyla doğrudan ilgilidir. Saldırı doğrudan sosyalist safıların tüm kesimlerinin varoluşlarına karşı gerçekleştirilmektedir. Egemenler “terörle mücadele yasasını” ve “özel yetkili mahkemeleri” kullanarak bu süreci örgütlemektedirler. F tipi hapisanelerin tüm işkence uygulamalarının yanı sıra uzun tutukluluk süreleri ile mevcut burjuva anayasası bile ihlal edilmektedir. Anayasanın ihlali sadece yargılama, tutuklama, cezalandırma uygulamalarında değil, gösteri, yürüyüş, ifade özgürlüğü gibi en demokratik kazanılmış haklara karşı da yapılmaktadır. Bugün direniş noktalarının en önemlileri “terörle mücadele yasasının” ve “özel yetkili mahkemelerin” kaldırılmasıdır. Sosyalistler sosyalist kalabilmek için yukarıda anlattığımız yöntemle her düzeyde bu iki talep kazanılana kadar mücadeleyi yükseltmelidirler. Bu mücadele ana gücü ve omurgası sosyalistler olmadan kazanılamaz. Konu devrimci güçler tarafından böyle kavrandıktan ve gereken pratik sergilendikten sonra zafer kaçınılmazdır.

19 Aralık 2011

DOĞRU ANALİZ DOĞRU DURUŞ GEREKTİRİR

Yukarıdaki başlık cümlesini tersten ele alarak sınamak da mümkündür. Doğru duruş için doğru analizin gerekli olması gibi. Analizi teorik duruşun faaliyet alanı, hareketi ise pratik duruşun faaliyet alanı olarak ele aldığımızda iki faaliyet alanının birleşik bir süreç içinde birbirini test ettiğini görürüz. Bu noktada hipotezimizin karşısına şöyle bir karşı hipotez çıkabilir: “Doğru analizin yapıldığı ama uygun duruşun sergilenmediği durumlar mümkündür”. Öncelikle analizin kendisi ile pratik süreçleri birbirlerinden keskin bir şekilde ayırt etmemek gereklidir. Analizin kendisi de pratik bir duruşa teka-bül eder. Tespitlerin mikro parçalarının her birinin ne kadar önemli ve etkili olduğu bir şey, çıkarılan sonuçlarla birlikte makro tabloya uygunluğu başka bir şeydir.

Devletin son dönem biçimsel değişimleri, biri sağ ve biri sol olmak üzere iki farklı sapma tarafından, bütünsel bakıldığında tutarsız, fakat mikro etkili tespitlerin yanıltıcı parlaklığı altında şöyle tahlil edildi.

Oligarşinin yeni dönemdeki restorasyon sürecine denk düşen değişimler bir taraftan “demokratikleşme” diğer taraftan “geri-

ci ve totaliter” bir rejimin inşası olarak değerlendirildi. AKP eliyle demokratikleşmenin gerçekleştirildiğini öne sürenler, ordunun oligarşik yapı içinde baskın olduğu rejime karşı çıkararak iddialarını sürdürdüler. Onlara göre demokratikleşmenin öncüsü herhangi bir burjuva kesim (tekelci de olsa, emperyalizmle işbirliği de yapsa) olabilirdi. Bugün bu tezler hükümetin oluşturduğu baskıcı dönemle beraber tümüyle hem liberallerin hem de sol liberallerin üzerine çöktü. Demokrasi mücadelesinin proletarya ve burjuvazi arasındaki sınıf kavgasına doğrudan bağlı olduğu öyle bariz ortaya çıktı ki, eski statükonun bugünkü temsilcisi “yeni CHP’nin” başkanı işçi sınıfına “haklarınız için ayaklanın” vaazları vermeye başladı. Kendi öz gücüyle hareket etmekten yoksun olan ve CHP’nin eteklerinden ayrılamayan bazı sosyalistler geçen seçimlerde ağızlarının payını almışlardı. İşçi sınıfının devrimci mücadelesine güveneceği yerde cumhuriyetin modernist argümanlarına dayanarak politika yapmak orta vadede devrimci hareketin kitlelerden yalıtılmasına ve paralize olmasına yol açmıştır. Bu iki sapkın eğilim 2000’li yıllarda monolitik, sekter, şabloncu ve popülist örgüt yapılarını benimsemiştir. Bu yapılar devrim hedefine kilitlenmekten yoksun toplumsal muhalefet odaklarına dönüşmüşlerdir. Her biri varlığını diğerinin yanlışlığı üzerinden kurarak halk saflarında rekabetçiliğin gelişmesine hizmet etmişlerdir. Bu sapsmaların temel özelliklerini şöyle belirtebiliriz:

1. Kendi özgücüne güvenmemek: Egemenlerin (“demokratikleş-tiren” AKP ya da “solcu” CHP gibi) peşine takılmak, toptancılık (sosyalist herhangi bir platformda hedefsiz ve hedefe ulaşabilecek aracı önemsizleştirerek örgütsüz bir toplam yaratma girişimleri gibi), devrim için gereken örgüt formlarında liberallik (sınıf mücadelesinin dönemsel analizlerinden çıkması gereken örgüt ihtiyacına ters bir şekilde iç meselelerle ilgili olarak sıkılan ya da gevşetilen örgüt vidaları gibi).
2. İşçi sınıfının devrimci rolünü yadsımak ve onu mücadelenin (muhalefetin) bir eklentisi olarak görmek.

1990’lı yılların yenilgisinden çıkarılmayan doğru sonuçlar bugün yukarıda bahsettiğimiz kesimlerin bataklıktan çıkmalarını engellemektedir. Egemenler 90’lı yıllarda Kürt hareketine karşı verdikleri mücadelenin yanı sıra sosyalist harekete iki başat yöntemle

saldırdılar. Birincisi devrimci hareketleri sistemin yasal sınırlarına hapsedme taktiği, ikincisi devrimci hareketi terörize edip kitlelerden yalıtarak marjinalleştirme taktiği idi. Genel olarak bakıldığında bu iki taktik de tutmuştur. Devrimci hareketin büyük bir kısmı kitlelerden yalıtılmış, marjinal hale getirilmiş ve sistem sınırları içine hapsedilmiştir. 2000’li yıllar geldiğinde devrimci saflarda yıkıntılardan tekrar kurulmaya çalışan birçok devrimci hareket vardı (Cezaevlerindeki devrimcilerin devlet tarafından katledilmesiyle sonuçlanan süreç, daha çok bir sonuçtu. Bu konuyla ilgili gösterilen tutumlar birçok yapıyı ayırıştıran ya da birleştiren bir turnusol kâğıdı oldu). AKP’nin hükümet olmasıyla ateşlenen egemenler arasındaki kavga nispi bir boşluk ortamı doğurdu. Bu dönemin devrimci örgütlenme açısından (egemen blok içindeki karşı kuvvetlerin kendi içlerinde giriştikleri kavga sonucu nispeten güçsüzlüklerinden dolayı) çeşitli avantajları vardı. Fakat bu avantajlar sürecin mücadele ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir komünist öncü örgüt olmadığı için kullanılamadı. İşçi sınıfına öncülük edebilecek bir yapının teşkil edilmesiyle uğraşmak yerine söylemde farklı ama özde birbirine benzer, devrimci eylemden ve örgütlenmeden yoksun protestocu, sistem içi muhalefetçi yapılar ortaya çıktı. Bunlar mevcut sistemin daha demokratiğini, ilericisini, modernini proletaryanın iktidar perspektifine bağlı olmadan savundular. Böyle bir strateji ve buna uygun taktikleri yoktu. Sosyalizm savunulması gereken soyut bir hedef olarak ele alındı. Bu yaklaşımlarla sözde en keskin gözükkenler, seçimlerde boykot dedikleri veya bizzat kendileri seçimlere girdikleri dönemlerde dahi, hitap ettikleri tabanlarını CHP’ye oy verme konusunda teşvik ettiler. Somut olarak “gidin CHP’ye oy verin” demediler, fakat politikaları bu sonucun ortaya çıkmasına uygundu. Diğer taraftan bu reformist unsurların özde bir benzeri olan sol liberaller “demokratikleşme için gidin AKP’ye oy verin” safatasını propaganda edince tutarsız bir öfkeye kapıldılar. Kavganın yönünün emperyalizm ve oligarşiden çok sol liberallere döndüğüne de şahit olduk. Bir şeyin aslı dururken sureti ile uğraşmak gibi... Bütün bu duruma karşı yeterli örgütsel güce sahip olmasa da enternasyonalist devrimci sosyalistler hem stratejik olarak devrim hedefine yönelmek hem de bu yaklaşımın pratik adımlarını atmak yönünde ilerleme kaydedebildiler.

Enternasyonalist devrimci sol, Kürt sorunu ile ilgili anti-şoven tutarlı bir çizgi izlemesinin kısa vadedeki tüm geçici olumsuz yansımalarına rağmen (popüler ulusal-milliyetçi ortamın sınıf örgütlenmesi açısından elverişsizliği durumu) tutumunda ısrar etmeyi başardı. Bu duruşun yanı sıra reformist protestocu tarza karşı devrimci hareket tarzı, kitle bağları da sağlamlaştırılarak sokağa hâkim kılındı (yüzbinlerce işçi ve emekçinin yıllarca süren kararlı mücadelenin sonucunda Taksim Meydanı'nı ve 1 Mayıs gününü kazanması gibi). Tevazu ve dayanışmayı esas alan yaklaşımlarla devrimcilerin mücadele birliğinin kalıcı zemini teşkil edilmiş oldu. Her ne kadar proletarya örgütlenmesi yaygın ve derin bir biçimde hâlihazırda başarılmasa da, bu görevi yerine getirebilecek devrimci zemin yaratılmış oldu. Bu zemin özellikle 90'lı yıllarda tahrip edildiği için zemini geri kazanmak ciddi ölçüde önem arz etmekteydi. Bu yıllar sınıfla devrimcilerin kopuşunun en önemli merhalesini oluşturmaktadır.

Sınıf örgütlenmesinin mevzileri bir taraftan reformist kolaycı atılımlar için terk edilirken diğer taraftan devrimci hedeflerini terk edenler tarafından düzen işbirlikçisi mekanizmalar haline getirildi. Sendikal örgütlenmenin sınıf içinde daralması bu durumun önemli sonuçlarından. Bu durumla ilgili sosyalist hareketin ciddi sorumluluğunu Kürt özgürlük hareketi de paylaşmaktadır. Sınıf mücadelesinin gereklerini yerine getirmeyen tarz, hem özgürlük hareketinin batı metropollerinde örgütlenmesini kısıtlamış hem de sosyalist hareketle enternasyonalist birleşik mücadelenin sağlıklı gelişmesinin önünü tıkamıştır. Mücadelenin yükselmediği bu ortamda sınıf örgütlerinin yönetim kademelerine bürokratlar yerleşmiştir. Sınıfın öz örgütlerine çöreklenen bürokratlar bugün kurtulunması gereken kronik hastalıklardır. Öncü işçilerle devrimci hareketin kuracağı ilişki sınıf mücadelesinin ateşini canlandıracaktır.

Mücadelenin gereklerine uygun bir devrimci örgütün teşkil edilmesi dönemin başat tartışmasını oluşturmaktadır. Var olan yapılar ihtiyaca cevap verebildikleri oranda gelişebilirler. Diyalektik olarak bir yapı ya gelişir ya da geriler. Değişmeden sabit kalabilmek toplumsal mücadelelerde mümkün değildir. Egemenlerin sadece sosyalizm propagandası yapanlara bile saldırdığı bu dönemde örgütsüzlüğü savunup devrimci kalmak mümkün değildir. Leninist örgütün

başarılarına açıktan karşı çıkamayan pasifist yaklaşımlar utangaç bir şekilde onu şekilsizleştirmeye çalışmaktadırlar. Bu nedenle devrimci örgütten ne anladığımızla ilgili temel yaklaşımları tekrar ortaya koymamız gerekmektedir. İşçi sınıfının devrimci mücadelesinin öncü aygıtı olan devrimci örgüt:

a. Proletaryanın iktidarının ve çıkarlarının savunucusudur. İçinde diğer sınıfların ve kesimlerin ittifak yaptığı bir örgüt değildir. Dolayısıyla kitle partileri ile proletaryanın devrimci örgütleri farklı işlevleri olan, karıştırılmaması gereken yapılardır.

b. Belli bir stratejiye bağlı olarak mücadeleyi çeşitli taktiklerle sürekli idare edebilme yeteneğine sahip olan bir yapıdır.

c. Kendini koruyabilmek için gerekli özelliklere ve araçlara sahip olan bir yapıdır.

d. Temelde proletarya olmak üzere tüm ezilenlerle kopmaz organik bağlara sahip olan bir yapıdır. Devrimci mücadeleyi sürdürebilecek (burjuva iktidar karşısında alternatif olabilecek kadar) kitle ilişkisine sahip olan bir yapıdır.

Yukarıda saydığımız özelliklere sahip olmadan devrimci bir hattı başarılı kılabilmek ancak sihirli bir değnek ile mümkündür. Bu sihirli değneği, Marksizmi devrimci örgüt nosyonundan soyutlayarak elde etmenin de mümkün olmadığını belirtmek gerekiyor. Bu reformist yöntemler itfaiyecilerin yangını yangınla önleme usulüne benzemektedir.

Konuyu ele alma tarzına ilişkin Lenin şu noktalara işaret etmekteydi:

İnsanlar, her zaman, siyasetteki aldatmaların ve aldanmaların aptal kurbanları olmuşlardır ve bütün ahlaksal, dinsel, siyasal ve toplumsal sözler, bildiriler ve vaatler arkasındaki şu ya da bu sınıfın çıkarlarını aramayı öğrenmedikleri sürece de, böyle kalacaklardır. Reform ve ilerleme şampiyonları, ne kadar barbarca ve çürümüş görünürse görünsün, her eski kuruluşun, belirli egemen sınıfların zorlamasıyla ayakta durduğunu görmedikçe, her zaman eski düzenin savunucularının oyununa

geleceklerdir. Ve bu sınıfların direnişini kırmanın bir tek yolu vardır; bu da, çevremizdeki toplumun içinde, eskiyi silip atabilecek ve yeniyi yaratabilecek kuvveti oluşturabilen -ve toplumsal durumları yüzünde oluşturmak zorunda olan- güçleri bulmak, ve bu güçleri, savaşım için bilinçlendirmek ve örgütlemektir. (Marx, Engels, Lenin, *Marksizm, Sol Yayınları*, s. 86)

Burjuvazinin çok yönlü saldırılarına cevap verebilecek devrimci bir potansiyelin bölgemizde mevcut olduğu ortadadır. Bugünkü temel sorun öncü devrimci yapı yoksunluğudur. Bugün burjuvazi kendisine karşı çıkabilecek toplumsal direniş odaklarından oldukça çekinmektedir. Oligarşi kendisine karşı çığ gibi büyüyen sınıf öfkesinin farkındadır. Egemenlerin pervasızca saldırıları da bu durumdan duydukları endişe ile ilgilidir. Devrimcilerin acil sahip çıkmaları gereken talepler kamuoyunda “topluma karşı mücadele yasası” olarak bilinen TMK’nın kaldırılması ve özel yetkili mahkemelerin lağvedilmesidir. Bu talepler tüm sosyalistlerin mutlaka birleşmesi gereken ortak ivedi taleplerdir. Bu talepler kazanılana kadar mücadelenin kesintisiz sürmesinin koşulları yaratılmalıdır. Bu, somut hedefleri olan hareketli bir mücadele cephesiyle mümkün olabilir.

12 Aralık 2011

BİRLEŞİK MÜCADELE İÇİN

Rakip taraf olarak burjuvazinin devrimci safların birliğini bozma çabası içinde olması rutin bir faaliyettir. Tersten birçok devrimci taktik de burjuvaziye karşı bu amaca hizmet eder. İki karşıt taraf da birbirinin saflarının birliğini bozmaya yönelik faaliyet yürütür. Bu faaliyetlerle birliği bozulan tarafın güçsüzleşmesi hedeflenir. Mücadele eden tüm odaklar, çeşitli özel birimler oluşturarak karşı tarafla ilgili planlar yürütür. Özel birimlerin şu veya bu faaliyetinden öte, karşı tarafa yönelik “parçalama hedefi” daha stratejik yaklaşımlarla hayata geçirilir. Bu tür faaliyetlerin temel etkili yöntemleri böyle uygulanır. Örneğin, burjuvazi “sınıfın temsilcilerine” düzen içinde alan açarken devrimciler tekelci burjuvaziye karşı çeşitli küçük burjuva sınıflarla ittifaklar öngörürler. Örneklerde görüldüğü gibi karşı safların birliğine yönelik faaliyetin temeli ideolojiktir.

Dolayısıyla kendi birliğini sağlayabilmenin yolu da ideolojik tutarlılık ve üretkenlikten geçer (Elbette bu noktada örgütsel vaziyet önemsizdir demiyoruz). Burjuvazinin varlığı rekabete dayandığı için orta vadede birliğini koruması pek mümkün gözükmemektedir. Proletaryanın ve ezilenlerin kurtuluşu dayanışmaya dayandığı için birliğini sağlaması çok daha kolay ve mümkündür. Birleşen işçi sınıfı saflarının devrimci bir parti ile burjuva iktidarını alaşağı etmesi ka-

cınılmazdır. Bütün bu avantajlı duruma karşı proletarya saflarının kapitalist toplumdan devraldığı rekabete dayalı gerici alışkanlıklar, dezavantajlı yönün temelini oluşturmaktadır. Bu sınıflı topluma ait kültürle gerçekleştirilmeye çalışılan “devrimci mücadele” yöntemleri uzun vadede hiç başarılı olamamıştır. Herkesten daha devrimci olduğunu iddia eden grupçu, sekter anlayışlar bu yaklaşımların ürünleridir. Memleketimiz devrimci hareketi uzunca yıllar enerjisini birbiri ile rekabet ederek harcadı. Özellikle 1980 ve 2000 sürecinin yenilgilerinin temel subjektif nedeni içteki rekabetçi anlayıştır.

Yenilginin genel objektif nedeni olarak 90’ların başında SSCB’nin dağılışı gösterilebilir. Fakat onun dağılışının da nedenlerinin kökenlerine inildiğinde emperyalizmin saldırıları vb. gibi dış etkenlerin yanında monolitik, rekabetçi anlayışın olduğu görülecektir. Sovyetler Birliği’nde işçi sınıfını, birçok hakka sahipken kendi sisteminden soğutacak kadar derin bir rekabetçilik söz konusuydu. Bu rekabetçi yaklaşım doğal olarak kendi elit yönetici sınıfını yarattı. Aynı yönetici sınıf SSCB yıkıldıktan sonra da iktidarda kaldı. Putin iktidarı bu yaşananları sembolize etmektedir. Aslında uzunca zamandır uçurumun kenarına doğru sürüklenen SSCB, tüm dünya işçi sınıfının ve ezilen halklarının başına yıkıldı. İşçi sınıfının önemli bir mevzii kaybedilmiş oldu. Bu milattan sonra emperyalistler zafer naraları ile açık ya da gizli yeni işgallere giriştiler. Fazla zaman geçmedi ki, saflarımızda önce Gorbaçov politikalarını destekleyen, sonra “SSCB yıkılınca dünya işçi sınıfının önü açıldı” diyenlerin ne kadar yanlışlıkları ortaya çıktı. Dünyayı bir emperyalist zulüm dalgası sardı ve işçi sınıfının kazanılmış hakları tek tek budanmaya başlandı. 11 Eylül 2001 saldırıları bahanesiyle emperyalistler daha üst düzeyde yeni bir saldırı dalgası başlattılar. Bu döneme dünyada etki alanlarının tekrar paylaşımı diyebiliriz. Bugün karşı karşıya olduğumuz, kapitalist çıkarlara göre her yere müdahale edebilen bir emperyalist düzendir. Mısır, Libya, Suriye bu vaziyetin son örnekleridir. Şimdi bu objektif duruma karşı ne yapmalı? Ya da öncelikli olarak saflarımızı nasıl dizmeliyiz? Bu sorular ile karşı karşıyayız.

Kendi saflarımızı burjuvaziye karşı dizebilmek için dayanışmacı bir anlayışla birleşik bir mücadele hattı örmemiz zorunludur. Dayanışmanın ortamını sağlayabilmek için amaçta birliğin yanında tüm

devrimci kesimlerin kabul ettiği bir düzlem yaratılmalıdır. Bu düzlemi oluşturmanın yöntemi işçi sınıfının ve ezilenlerin denetimine tümüyle tabi olmaktan geçmektedir. Örgütsel mekanizmalar bu denetimin işleyebilmesini sağlayacak bir şekilde oluşturulmalıdır. Elbette kendi böyle işlemeyen bir yapı diğerleriyle bu zeminde herhangi bir seviyede birleşemez. Herhangi bir seviye diyoruz çünkü lafta kalan bir ileri düzeyde bir birliktense, hayata geçen daha geri düzeyde bir birlik mücadeleyi ilerleteceği için daha olumludur. Geçmişin mücadele deneyimleri ve ödenen bedellerle edinilen mevziler-tecrübeler geleceği kazanmak için bugün ciddi önem arz etmektedir. Geçmişin tüm deneyimlerine ve deneyimlilerine sayđı duyan ve geleceği kazanma iradesi ve gücü bulunan devrimci kadrolar günümüzde yoğunlaşmış durumdadır. Bu umut verici durum proletaryanın devrimci partisi ile yenilmez bir mücadele aygıtına dnyecektir ve böylece devrim çok daha yakınlaşacaktır.

Birleşik gcl devrimci bir yapılanma için ihtiyaın analizi, imkânların tespiti ve hedefe odaklanma gereklidir. İhtiyacımız olan yapıya bir çırpıda ulaşamıyorsak bile ona doğru emin adımlarla ilerlemeyi denemeliyiz. Daha lokal ve gündelik gereksinimler için birleşilmeli ve somut ortak mevziler kazanılmalı. Ortak kazanılan mevziler birliğin ürünleri olarak ortak bir biçimde özenle korunmalı ve geliştirilmeli. Bugünlerde hep beraber mütevazı adımlarla oluşturulan Halkların Demokratik Kongresi ileri doğru atılan olumlu adımlardan bir tanesidir. Kongre'yi ancak dayanışmaya dayanan yöntemler başarılı kılabilir. Bu iş aslında çok kolay; ne de olsa hepimiz işçi sınıfının ve devrimin en genel çıkarlarına bağlıyız.

17 Ekim 2011

SONUÇLAR VE OLASILIKLAR

Bir dönemi birlikte bitirdik ve önemli bir eşikten geçtik. Bu dönemin ana hatları ile sübjektif ve objektif özelliklerini belirlememiz, önümüzde duran görevleri gerçekleştirebilmemizi kolaylaştıracaktır. Kimi önemli ayrıntıları gözden kaçırmadan dönemin sınıfsal tablosunun omurgasını ortaya koyabilecek bir analize ihtiyacımız var. Bu gerçeklik içinde öznel durumumuzun dinamik bir biçimde değerlendirilmesi ise muhtemel durumlar karşısında (ve muhtemel durumları beklemeden) hamleler yapabilmemizin önünü açacaktır. Bugüne kadar belki de yapabildiğimiz en önemli şey suyun dibine gitmeye ve akıntıda sürüklenmeye karşı koyabilmemiz ve hedefe doğru yüzme kabiliyetini elde etmiş olmamızdır. Bu yeteneği kazanabilmek için kendi özelimizde kolektivizmi ve takım oyununu tercih ettiğimiz gibi aynı tarzı bulduğumuz proletaryanın öncüleri cephesinde de gerçekleştirdik. Bu bağlamda bizi biz yapan gerçeklere ulaşabilmek için eşzamanlı olarak devrimcilerin birliği meselesini de ele almak zorundayız.

Buradan hareketle son dönem toplumsal mücadele dizilişinin en genel hatlarını inceleyelim: Öncelikle 'emperyalizmin hâkim ol-

duğu dünya, emperyalistlerin ana eğilimleri belirlenmeden anlaşılabilir' aksiyomunun altını çizelim. Emperyalist güçlerin "11 Eylül saldırıları" sonrası ağırlıklı eğilimlerini dünyanın değişik bölgelerindeki hegemonya kavgaları oluşturmaktadır. AB ile ABD'nin iktisadi rekabeti ya da askeri ittifakı kesişen veya çatışan çıkarlara, bir diğer deyişle, dünyanın farklı bölgelerindeki pazar, hammadde kaynakları, üslenme alanları vb. üzerinden yürütülen hegemonya mücadelesinin örnekleridir. Çin ve Rusya'nın başını çektikleri "blok" ise genel hatları ile hem ABD hem de AB ile ciddi çıkar çelişkileri yaşamaktadır. ABD ise ısrarla "dünyanın jandarması" rolünü kaybetmek istememektedir. Fakat bütün diğer emperyalist güçler rekabetin doğası gereği genel olarak ABD'nin bu rolünden memnun değildir. Bir taraftan ABD ile işbirliği yapan diğer taraftan ABD çıkmaza girdikçe sevinen emperyalist güçlere şaşkınlık gerekiyor. Bu noktada Fransa ve İngiltere politikalarını gözden kaçırmamak gerekiyor. Bugün Tunus'ta başlayan sonra Mısır'ı saran ayaklanmalar ve siyasal krizlerle sarsılan statükolar karşısında bu güçler "değişimden" yana tavır almaktadır. ABD ise bir taraftan engelleyemeyeceği durumlara yön vermeye çalışırken diğer yandan yeni durumlara göre pozisyon almaya çalışmaktadır.

ABD daha evvel uyguladığı "birden fazla ata oynama" taktiğini devam ettirmektedir. ABD'nin hareket planını ve pratik yansımalarını ele alarak bir Ortadoğu tablosu çizecek olursak şu tespitleri yapabiliriz: "11 Eylül saldırıları bahanesi" ile beraber ABD gerek Irak'ta gerekse Afganistan'da açık işgaller gerçekleştirdi. Irak'ı Ortadoğu'nun askeri jeo-strateji ve enerji kaynakları açısından stratejik bölgesi olarak düşündüğü için Irak'ta hâkimiyet kurmayı zorunlu gördü. Ayrıca Afganistan'ı hem Uzakdoğu'ya açılan kapı hem de Kafkasları kontrol etmek için stratejik bir bölge olarak değerlendirmekteydi. Sonuç olarak Irak'ta tam istediği gibi olmasa da yine de çıkarlarına uygun bir dengeyi kurduğunu söyleyebiliriz. ABD kontrolünde bir Irak kukla ordusu, hükümeti ve ayrıca İran etkisine karşı koyabilecek yerel işbirlikçi güçler... Bölgesel savaş taktiğinin ağırlığı bu aşamaların kaydedilmesi ile beraber doğal olarak (Obama iktidarıyla) Afganistan'a kaydı. Irak'ta yaratılmaya çalışılan kukla ordu ve hükümet örgütlenmeleri

Afganistan'da da uygulanmaya çalışıldı. Pakistan'ın Afgan direnişçilerini arka cephe olarak desteklemesi ve Afganların gerilla tarzı direnişi, Afganistan'da uygulanan ABD politikasının başarılı olmasını engelledi. Rusya'nın nispeten destek vermesi bile ABD'nin Afganistan'da başarılı olmasına yetmedi. Bu noktada Rusya hem ABD'nin batakten çıkmasını istememektedir (Rusya Afganistan savaşı konusunda deneyimlidir!) hem de kendisine düşman olan iki odağın birbirleri ile savaşp zayıflamalarını istemektedir. Aynı şekilde herhangi bir çatışma durumunda Rusya'nın İran'ı da ABD ile baş başa bırakması olasıdır. İran Ortadoğu'da bugüne kadar bölgesel güç olma özelliğini korudu. İran; bir taraftan İsrail ve ABD karşıtlığı üzerinden tüm Ortadoğu'daki Araplardan destek görürken diğer taraftan da kösteklenmektedir. Ortadoğu'da her siyasi aktör kendi etki alanını, iktidarını koruyacak siyasi dengelere oynamaya çalışmaktadır. Dolayısıyla, ABD-İsrail ilişkisi bile zaman zaman çelişebiliyor. Ortadoğu'daki herhangi bir gelişme İsrail'i doğrudan etkilerken ABD'yi dolaylı olarak etkiliyor. İsrail için varlık yokluk meselesi olan durumlar, ABD için dünya çapında oynadığı iktidar oyununun bir parçası oluyor. Bütün bunlarla beraber ABD'nin Ortadoğu'da İsrail'e biçtiği rol, aktif-vurucu bir askeri güç olarak bölgede varlığını sürdürmesidir. Bu yüzden ABD, zaman zaman yöntemlerini uygun bulmasa da son tahlilde genel olarak İsrail'e arka çıkmak zorundadır. ABD'nin Türkiye ile kurduğu daha tek yönlü ilişkiyi İsrail ile kurma durumu yoktur. Tek yönlüden kastımız, ABD ile TC ilişkisinin bağımlı kapitalist bir içerikte olduğudur.

Diğer taraftan oligarşik diktatörlüğün emperyalizmden görece özerk hareketleri de olabilir. Türkiye'de son dönem siyasi gelişmeler bu görece özerk pozisyon almaya çalışmanın başarısızlığı ile sonuçlandı diyebiliriz. Tabii burada sonuçlanan egemenler arası mücadele değildir. Sonuçlanan bütün oligarşik güçlerin emperyalist statükoyu kabullenmesi olmuştur. Henüz son şekli verilmemiş olan durum ise ABD lehine sonuçlanmış gibi gözükmektedir. Bugün süregiden mücadele "kim ABD'ye daha çok yamanacak" tarzında ilerlemektedir. Bu noktada AKP mevcut gücünü korumaya çalışmakta, CHP ise kitle desteğini popülist söylemlerle artırmaya

çalışmaktadır. Oligarşi içindeki “baskın odak Genelkurmay” ise kalan gücünü ve ayrıcalıklarını bugünkü CHP taktik çizgisi ve “siyaset ile uğraşmıyoruz” görüntüsü içinde geri çekilerek korumaya çalışmaktadır. Bütün bu tabloda sosyalistler hâlâ kendi dizilişlerini tamamlamayı becerip hedefe yönelme kabiliyetini gösterememişlerdir. Dolayısıyla devrimci öncü partinin eksikliği bir gerçeklik olarak halen önümüzde durmaktadır.

Bu gelişmeler olurken, sosyalistler de hem AKP’ye hem de Genelkurmay’a (darbecilere vb.) karşı birleşik etkili bir enternasyonalist cephe olmayı başaramadılar. Böyle bir ortamda yaklaşık 8 yıl önce enternasyonalist, proletarya sosyalisti, devrimcilerin birliğini savunan, militan-mücadeleci olmasını planladığımız SDP’yi kurduk. İlk başta sosyalistler arasında önemli sayılabilecek bir heyecan yaratan ve etki alanı kazanan parti, kendini en önemli momentte, 2007 e-muhtırasının verildiği tarihte sınavacakken önemli sayıda bir grup arkadaşın ayrılması ile bir iç krize yuvarlandı. Yani amacı doğrultusunda mücadeleyle uğraşması gereken yerde içe kapanma zaafını gösterdi. Bu noktaya gelene kadar harcanan emekler sonucu kazanılan mevziler ve kat edilen aşamalar ciddi zarar gördü. Bu kazanımlar nelerdi hatırlayalım: Proletarya içindeki çalışmalar oturmaya başlamıştı ve omurgası fabrika-işyeri komitelerinden oluşan bir örgüt teşkil etme yolunda ilerleniyordu. Gençlik içinde önemli bir kitleleşme yakalanmıştı. Mahallelerde yerleşik ilişkiler oluşturulmaktaydı. Düzenli yayın, propaganda faaliyeti oturtulmuştu. Sokağa her tür müdahale edebilecek güç ve yöntem kabiliyetine ulaşılmıştı. Bütün bunları önemsemeyen bir takım fırsatçıya beklediği bahaneyi vermek bizim önemli bir tarihsel hatamız oldu. Parti kurullarını ve tüzüğünü işletmeme yanlışına düşmemiz ise hatanın etkilerini ikiye katladı. Muhtevada haklı olduğumuz konuda yöntemde yaptığımız hatayla yanlışı savunur duruma düştük. Tarih daha sonra yanlışı savunmadığımızı gösterdiyse de birçok devrimci arkadaşla partinin arası gereksiz bir biçimde açıldı. Bütün bu olan bitenden ders çıkarmayı ve yanlışılarımızı düzeltmek için özeleştiri vermeyi devrimci bir ödev saydık. Bu devrimci ödevin başarılıp başarılmadığı ancak pratikte sınılabildi, bu da sınanmıştır. Hayat bizi pratik mücadele hattında

birçok başka devrimciyle yeniden birleştirmektedir.

Egemenlerin arkası kesilmeyen saldırılarına ve bunca imkânsızlığa rağmen bugün koruyabildiğimiz mevcut mevzileri, amaca sıkı bir bağlılığı kolektif bir şekilde tesis ederek sağladık. Kolektif önderlik bilimsel çalışmayı mümkün kılıyor ve örgütü birey statükosunun geri etkilerinden koruyordu. Bu yaklaşımın olumlu sonuçlarından birini, bugün SDP merkezinin temsil düzeyinde bir tutuklanma dalgasıyla karşı karşıya olmasına rağmen, faaliyetini güçlü bir şekilde sürdürebilmesinde gördük. Dolayısıyla kendisini yenileyebilen köklü bir yapı teşkil edilmiştir. Bu sağlam kökler aynı zamanda geçmişten gelen devrimci geleneğin emeklerinden de kaynaklanmaktadır elbette. Tarih bu köklere sıkı sıkı sarılanlar ile her zora gelindiğinde bu kökleri söküp atanları değerlendirmiştir ve değerlendirmektedir! Kolektif önderliğin yanında ortak hukukumuzla uymayı esnetilemez bir ilke olarak ele almamız örgütün kurumsal işleminin önünü açmıştır. Nitelik sorunu ise ancak kadro eğitimi çalışmaları ile çözülebilirdi. Bunları da düzenli ve sürekli hale getirmeye çalıştık. Hayata geçirmeye çalıştığımız bu tarzı kendi yapımızla sınırlamadık, enternasyonalist birleşik bir devrimci odağın yaratılmasının hizmetine sunmaya çalıştık. Bugün olumlu olarak vardığımız noktalar aynı zamanda beraber yürüdüğümüz başka yapıların da eseridir. Başta gerçekleştirilen tüm olumlulukların bütün devrimci harekete mal edilmesi ve bunun yanı sıra herkesin önce yaşadığı olumsuzlukların sorumluluğunu taşıması gerekmektedir. Böyle bir algılayışın ve buna uygun davranışların birleşik devrimci güçlü bir mücadele örgütlenmesini olanaklı kılacağını düşünüyoruz. Bu durumun örneğini birçok devrimci yapı “21 Eylül komplosuna” karşı birleşik mücadele ederek vermektedir.

Önümüzdeki dönemde daha büyük bir devrimci enternasyonalist odak oluşturmak için adım atmış bulunuyoruz. Hedefi bir olanların pratik hattı birleştirmeyi amaçlamaları komünistlerin temel görevlerindedir. Tabii ki, bu görevin söylendiği kadar kolay yerine getirilemediği ortadadır. Öncelikle örgütlenme bahsinde ve yöneme geçiş sürecinde bu konuyu stratejik olarak ele almak gerekiyor. Bir örgütün her duruma hazırlıklı olması önemlidir. Ve

planları kendi öz gücüne göre yapmalıdır. Fakat önüne koyduğu bir işin stratejik olduğunu düşünüyorsa bu yaklaşıma uygun bir tahkimatı gerçekleştirmelidir. Tam da burada uygulanması gereken iki madde var: 1) Nasıl bir birleşik örgütlenme yaratacağız? 2) Pratik birleşik mücadele hattını derhal nasıl öreceğiz? Bu iki madde birbiri ile bağlantılı, birbirini sımayacak biçimde planlanmalıdır. Bu doğrultuda yapılabilecek hamleleri şöyle sıralayabiliriz:

1. Nasıl bir birleşik mücadele hattı tartışmasının her bir evresi pratik bir değere dönüşecek bir biçimde planlanmalıdır. Örneğin sınıf içinde örgütlenme konusu ile “Torba Yasaya” karşı gerçekleştirilecek eylemler birbirini besler bir biçimde planlanmalıdır.

2. Her bir ileri aşama kaydedildiğinde birleşik mücadelenin edinilen mevzileri sağlamlaştırılmalı, korunmalı ve kurumsallaştırılmalıdır. Kat edilen mesafeden geri düşülmemelidir.

3. Enternasyonalist devrimci bir odak oluşturma hareketi kapsanabilecek en geniş kitlelere doğru bir örgütlenme faaliyeti ile yayılmalıdır. Hareketimiz bunu asli işi olarak yürütmeli ve tüm imkânlarını bu faaliyet için seferber etmelidir.

4. Bütün bu yapılan çalışmalar planlı-programlı ve bir takvime bağlı olarak gerçekleştirilmelidir.

5. Hareketimiz tüm olasılıkların önlemlerini almalı ve hiçbir konuda işini şansa bırakmamalıdır. Bu birleşik faaliyet her zaman yürütmekle yükümlü olduğumuz komünist öncünün teşkil edilmesi görevidir. Dolayısıyla her ne olursa olsun bu çabamız bir şekilde sürecektir. Başka bir deyişle “Birlik için mücadele, mücadele için birlik” perspektifi hayata geçmelidir.

Bugün henüz daha gerçekleştiremediğimiz temel bir görev var: kiteselleşmek, yığınlara ulaşmak. Bu niceliğe kavuşabilmek için hedefe kilitlenmiş, disiplinli bir partiye ihtiyacımız var. Bu parti geçmiş deneyimlerin tüm olumlu yanlarını taşımak, fakat bugüne yanıt veren yeni donanımlara da sahip olmak zorundadır. Bugün yenilenmeci sosyalizm anlayışını pasifizmin, reformizmin, konformizmin kalkanı olarak kullanmaya çalışan anlayış önemli ölçüde çökmüş ve hatta kendini yer yer gericiliğe teslim etmiştir. Bu

noktada proletarya sosyalizmi konusundaki kararlılık yolumuzu aydınlatmaktadır.

Kısa vadeli taktik mücadele hattımızı belirleyebilmemiz için AKP hükümetinin gerçekleştirdiği değişiklikleri ve tarzını doğru çözümlenebilmemiz gerekir. Öncelikle devletin birçok kurumunu yeniden yapılandıran bu değişikliklerin muhtevasını ortaya koymak gerekiyor. Son dönemde YÖK ve Anayasa Mahkemesi'nden sonra Yargıtay'ı hedefine koyan bu değişim hamleleri biçimseldir. Çünkü kurumların özüne dokunmamakta, sadece ele geçirme amacı gütmektedir. AKP, bu amaç için elbette elinde bulunan yürütmenin gücünü kullanmaktadır. Eski statükonun egemenlerinin baş temsilcisi CHP bu duruma karşı şu argümanları sunuyor: Kuvvetler ayrılığı ilkesi ihlal edilmektedir. Dolayısıyla yargı yürütmenin yönetimine girmektedir. Ve vatandaşların adil yargılanma hakları ellerinden alınmıştır. Ve bu durumu da delil olarak göstererek AKP'nin uyguladığı yönetim biçiminin faşizm olduğunu öne sürüyorlar. Ayrıca laiklik elden gidiyor, İslami uygulamalar ve rejim dayatılıyor propagandasını da yapmayı sürdürüyor CHP. Bu yaklaşımlar dikkate alındığında, AKP hükümetinin uygulamaları CHP'ye göre İslami-faşist bir rejim haline dönüşüyor. CHP'nin temsil ettiği eski statükonun AKP'den önce "kuvvetler ayrılığı ilkesini" uyguladığını hiç görmedik. Özellikle devrimciler, işkenceciler tarafından alınan ifadelerle göre karar veren yargı uygulamalarını asla unutmadılar... Yüzlercesini sayabileceğimiz benzer uygulamalardan yola çıkarak bu konuda özde bir değişiklik olmadığını tespit edebiliriz.

Bugün AKP hükümeti açıkça polis teşkilatını kuvvetlendiriyor. Bunu ordunun gücüne alternatif olarak planlıyor tespiti akla gayet yakın geliyor. İster Genelkurmay olsun ister polis, hangi güç halka karşı örgütlenirse örgütlensin bizi asıl ilgilendiren kısım burjuvazinin baskı ve ezme aracı olarak örgütlenen silahlı zor aygıtlarıdır... Devletin dini çıkarları doğrultusunda kullandığı sistemin de baştan beri laik olmadığını görmek gerekiyor. Bütün bu somut argümanlardan oligarşik diktatörlüğün "İslami faşist" diktatörlüğe dönüşmekte olduğunu öne sürmek kişisel ruh halimizi yansıtmaktan başka bir anlam ifade etmez. Fakat öznelcilikten kurtulup

durumu doğru analiz edemezsek daha baştan taktik planda kaybetmeye mahkûm oluruz. Sonuç olarak başta ABD olmak üzere emperyalist güçlerin ve büyük bir çoğunlukla tekelci burjuvazinin AKP'den memnun olduğu ortadadır (Genelkurmay ve OYAK hariç). Oligarşik diktatörlüğün yürütmesi olarak AKP işçi sınıfına, ezilenlere ve ezilen halklara karşı totaliter-baskıcı uygulamalarını “gelen gideni aratır” deyimine uygun bir biçimde sürdürmeye devam edecektir. Bunun tersi ancak devrimcilerin iktidara alternatif bir güç olabilmesi ile mümkündür. Yoksa kapitalizmin en gerici, şoven devlet biçimi olan faşizmi “İslami” kelimesiyle çeşitlendirerek oluşturulan elitist yaklaşımın işçi sınıfı ve ezilenlerin mücadelesine bir hayrı yoktur. Yararı olmadığı gibi sosyalistlerin inançlar konusundaki tartışmasız kabul edilmesi gereken özgürlükçü yaklaşımına da uymamaktadır. Tersten AKP hükümetinin halkın istemediği bir yaşam biçimini yerleştirme çabalarına, en kararlı bir biçimde insanların sınırsız din ve vicdan özgürlüğünü savunarak cevap vermek gerekmektedir. Sonuç olarak mücadelenin yöntemine dair bazı kısa belirlemeler yapmamız faydalı olacaktır:

1. Doğru olanların yenilgileri, yanlış olanların ise zaferleri geçicidir. Bu nedenle doğru olanlar her daim stratejiye bağlı kalmalı, popülizm ve oportünizmden uzak durmalıdırlar.
2. İnisiyatifsiz önderlik yapıyı hedefe doğru ilerletemez.
3. Korunamayan kumanda merkezi ile mücadeleyi sürdürebilmek mümkün değildir.
4. Farklılıkların güçlü temsili, yürütmenin güçlü faaliyetiyle birleşince yapının mücadele gücü artar.
5. Cesaret korkusuzluk değildir, mevcut korkularına rağmen (onlara karşı) yapılması gerekeni yapmaktır. Hareketin engelleri yıkabilmek için ihtiyacı olan kavrayış budur.
6. Yanlış yöntemle doğru yola gidilmez. Yöntemler bizi ve gelecekteki hedefi biçimlendirir.
7. Devrimci akıl sınırlı enerjiyi doğru hedeflere kanalize etmelidir. Suyun olduğu tespit edilen yerlere mutlaka kuyu kazılmadır.
8. Altından kalkılamayacak işlere girilmemelidir.

9. Hazırlık işi başarmanın yarısıdır. İki tür hazırlık vardır:
 - a. Maddi hazırlık
 - b. Manevi hazırlık
10. Tecrübe, bilgi ve hareket kabiliyeti birleştirilmelidir.
11. Hareket kabiliyeti kadar sabır kabiliyeti de önemlidir. Sabır kabiliyetinden yoksun olan kişiler gibi sabır kabiliyeti olmayan hareketler de kontrollerini yitirir ve kolaylıkla sübjektivizmin bataklığına saplanır.
12. Doğruya varmak için izlenmemesi gereken üç hatalı yol şunlardır:
 - a. Doğruyu savunmak yerine kişilerin, grupların, eğilimlerin orta yolunu savunmak,
 - b. Kendini doğruların nebisi sanmak,
 - c. Üzerinde yürüyebileceği hiçbir doğrudan emin olmama şüpheciliğinde asılı kalmak.
13. Doğru zamanda yanlış hareket, yanlış zamanda doğru hareket yenilgiye götürür.
14. Devrimci safların birliği güçlü mücadele verebilmenin temel şartıdır.
15. Karşıt safların bölünmesi baskın çıkabilmenin önemli bir yoludur.
16. Herhangi bir fikri savunurken kişinin gerçekten inanmadığı fikirlere dayanması onu gerçeklikten uzaklaştırır ve manevi yapıyı çürütür, zayıflatır.
17. Saflarımızdaki farklı fikirlerin mücadele senkronunu bozmadan çarpışması yeni fikirlerin üretilmesinin temel yoludur.
18. Bir stratejiye bağlı olmadan yapılan ani hareketlerin eninde sonunda yenilmesi kaçınılmazdır.
19. Planlı mücadele plansız olanı büyük olasılıkla alt eder.
20. Faaliyetin merkezi, organlar birliği olmalıdır, kişiler birliği değil.
21. Ancak mücadele tarzında örnek olabilen, kitlelerin öncüsü olabilir.

22. Kolektif çalışabilme ve beraber yürünen yoldaşlarla eşitliği ve paylaşımı esas alan ilişkilerin tesisi yapının kuvvetinin temel unsurlarındandır.

Zaferi kaçınılmaz kılacak özveri yöntemi ancak her devrimcinin kendinden önce yoldaşını düşünmesi ile mümkün olabilir. Bu tavrın beslenmesi ise ancak kaderini işçi sınıfı ve ezilenlerin kaderiyle birleştirmek suretiyle mümkün olabilir.

2 Mart 2011

Tekirdağ 2 No'lu F Tipi Hapishanesi

GELECEĞİ KAZANMAYA GELİYORUZ

SSCB ve ABD geçmişte ilki sosyalizmin, ikincisi kapitalizmin olmak üzere “süper güçler” dünyasını temsil ediyorlardı. İkinci paylaşım savaşı sonrası bu güçlerin düşmanlığı “soğuk savaş” adı altında sürdü. ABD’nin silahlanmasına karşı SSCB de silahlanıyordu ve karşılıklı uzay, bilişim gibi her alanda mücadele sürüyordu. Bu iki uzlaşmaz gücün mücadelesi Vietnam gibi “çeper” ülkelerde emperyalizmin işgali karşısında halk savaşı şeklinde cereyan etti. Diğer taraftan Şili gibi ülkelerdeki devrimci gelişme süreçlerine emperyalizm kanlı darbelerle yanıt verdi. Ayrıca “yeşil kuşak” gibi taktiklerle kültürel argümanlar da kullanılarak “komünizm tehlikesi” önlenmeye çalışıldı.

Eninde sonunda ya kapitalizmin kalesi ABD ya da “sosyalizmin kalesi” SSCB düşecekti. Ve sonuç olarak SSCB düştü. Neresinden eleştirirlerse eleştirsinler SSCB tüm devrimcilerin üstüne yıkıldı. Emperyalizm SSCB’nin çöküşünden sonra adeta kazığından kurtuldu. Ve zaman geçtikçe kapitalistler ne kadar büyük bir avantaj yakaladıklarını daha iyi kavradılar. Bu kavrayış burjuvaziye daha da saldırganlaştırdı.

Burjuvazi saldırganlaştıkça dünyaya bir taraftan korkunç bir çaresizlik ve korku, diğer taraftan umut ve cesaret yayıldı. İşçi sınıfı ve

ezilenler saflarına yayılan iki halin de sorumlusu sosyalistlerdir. Bu noktada ilginç bir durum yaşandı. İşçi sınıfının saflarında olmaktan vazgeçmeyen bir kesim, sınıfın devrimci gücüne olan inancını yitirdi ve sömürüyü ortadan kaldıracı için sınıfın yerine ikame edecek başka özneler arayışına girdi. Böyle bir özne bulunamadı. Ne soyut “insan” kategorisi ne de “ezilenler” kategorisi özne olma kabiliyetini gösterebildi. Post-Marksist ekollerin bu yeni ikamecilikleri ve bu ikameciliklerini teorize ettikleri örgütleri başarılı olmadı. Geçmişte sınıfın yerine bürokratik parti mekanizmasını ikame edenlerle aynı başarısızlığı yaşadılar.

SBKP'nin yaşattıklarını kısaca şöyle özetleyebiliriz: Ekim devrimini işçi sınıfı gerçekleştirdi, devrimi yenilgiye uğratan ise bürokratikleşen ve elitleşen SBKP oldu. Bu noktada sorgulanması gereken dünyanın en özgür anayasasından ve tüm eşitlik imkânlarından Sovyet işçilerinin neden vazgeçtiğidir. Elbette “kola içemediklerinden” değil. Böyle olsaydı biz çok ayran tükettiğimizden sosyalizme daha yatkın olurduk. Mesele devleti gereksizleştirerek özgürleşmeyi başaramamaktı. İşçi sınıfının denetlediği ve bu yolla küçülttüğü devlet değil, devletin denetlediği ve büyüyerek yeni bir egemen sınıf yarattığı yöntem, devrimi çürütmüştür. Ve artık çürüyen devrimden kitleler vazgeçmiştir (Tabii o zaman nerden bilebilirlerdi emperyalizmin zulmü karşısında devrimin çürümüşüne bile muhtaç kalacaklarını).

Senelerin meşakkatli mücadeleleri sonucu kazanılan 1 Mayıs ve alanı Taksim meydanına işçi sınıfının çıkmasına sayılı günler kalmışken 1990'lı yılları hatırlamakta fayda var. Memleketimizde birileri sokakta barikatlardayken birileri bürolarda oturuyorlardı, programlarına sosyalizm bile yazdıramadıkları partilerde “mücadele” ediyorlardı. Diğer taraftan kapitalist devleti taklit eden yöntemlerle devrimci öncüler ve kitleleri sisteme kırdıran anlayış devrimci mücadeleye onulması oldukça zor zararlar veriyordu. Öncü savaşı ya da halk savaşı adı altında bu iki yöntemle en ufak bir alakası bile olmayan uyduruk popülist bir anlayışla yetişmiş en değerli kadrolar ciddi şekilde harcandı. Bu yöntemleri savunanlardan geriye halk savaşının lafzı ve yapamadıkları eylemler kaldı. Devrimci mücadeleyi herhangi bir yöntemle (doğru ya da yanlış) sürdüren, proletarya dik-

tatörlüğü hedefleyen (teorisi ve pratiği uyumlu) yapıları eleştirilerimizden muaf tutuyoruz.

SSCB'nin dağılışı yukarıda kısaca bahsettiğimiz iki sapkın eğilimin kendi kulvarlarında derinleşmelerinin önemli nedenlerinden biridir. Bunlardan birinin popülist, düzen taklitçisi (kapitalist devletin zalim ordusuna benzemeye çalışmak gibi vb.) diğerinin pasifist, bezgin, tarihsel değerlerinden ve kazanımlarından kopuk olmaları öne çıkan özelliklerinden bazıları olmasına rağmen iki taraf da çeşitli yoğunluklarda bu olumsuz özelliklerin hepsini taşır. Örneğin biri devrimci öncüleri pasifist bezginlikleri ile, diğeri ise düşman karşısında kırdırarak harcamaktadır. İki eğilim de devrimci safların zayıflamasına hizmet etmektedir. Sağ ve sol sapmalara karşı proletarya sosyalizmi çizgisi; işçi sınıfına güvenen, denetime açık, güçlenerek birleşen, birleşerek güçlenen, kendisini pratikte sınavan, hatalarından ders çıkaran, mütevazı ve tüm gücüyle devrim hedefine bağlı bir bütünlüğü temsil eder. 1 Mayıs işçi sınıfının birlik- mücadele- dayanışma günündeki güçlü duruşu bu devrimci çizgiyi sınavacaktır.

Kısa bir zaman sonra 1 Mayıs Taksim'de etkinliklerle gerçekleştirilecek. İşçi sınıfı devrimci gücünü bu sembolik günde tekrar gösterecek. Bugün bir Taksim meydanı emeğin oldu, yarın tüm memleket ve daha sonra tüm dünya emeğin olacak. Elbette Taksim meydanını dövüşerek mücadeleyle kazananlar son sözü söyleyecekler...

23 Nisan 2012

NOMENKLATURA AKLI VE UFUKTAN DOĞAN YENİ SOL PARTİ ÖRNEĞİ

Oligarşi yeni yıla petrolden Tekel maddelerine kadar çeşitli zamları açıklayarak, çeşitli vergileri artırarak, DTP'li belediye başkanlarını tutuklayarak, Tekel işçilerini sokaklarda süründürerek girdi. Aynı zamanda egemenler arası çatışma emniyet ve istihbarat aygıtları üzerinden gündemdeki yerini koruyarak devam etmektedir. Buna karşılık, Tekel işçisi, itfaiye işçisi ve Kürt halkı yeni yıla direnerek girdiler. Halk arasında “yeni yıla nasıl girilirse yılın öyle geçeceğine” inanılır. Bu nedenle herkes yeni yıla eğlenerek girmeye çalışır. Gerçeklik ise, eşitsizliğin, adaletsizliğin, zulmün hâkim olduğu toplum düzenlerinde gelecek yılın da herkesin yaşantısını sınıf mücadelesinin belirleyeceğini bize göstermektedir. Tekelci burjuvazinin örgütlü gücü oligarşik diktatörlüğü yıkabilecek bir devrimci örgütlenme, günümüzde halklarımızın, işçi sınıfının ve ezilenlerin stratejik sorunudur. Her örgütlenme arkasında belirli bir politik tahkimatla var olabilir. Politik saptamalar ise mevcut durum karşısındaki görevlerimizi belirlememizi gerektirir. Devrimci program, belirlemeler, hedefler ve pratik mücadele diyalektiğinde gerçekçi bir zemine oturabilir.

Konjonktürel olarak politik çerçeveyi dört temel başlıkta inceleyebiliriz: Kürt Sorunu, işçi sınıfı hareketleri, egemenler arası çatışmalar, emperyalizmin Ortadoğu'daki yeni taktik açılımları. Kürt sorunu ile ilgili açılım adı altında güdülen politikalar özgürlük hareketini tasfiye, Kürt halkını kimliksizleştirme ve bir çeşit devlet Kürdü yaratma operasyonuna dönüşmüş durumdadır. Bu bağlamda, egemenler tarafından faşist güçler devreye sokulmakta, insanlar öldürülmekte ve tutuklama ve gözaltı işlemleri yoğun bir şekilde devam etmektedir. Egemenler Kürt halkına yaptıkları zulmün bir benzerini işçiye, emekçiye, emekliye, memura, gençlere, kadınlara aslında bir bütün olarak halklarımıza uygulamaktadır. Bu noktada açıkça görülmektedir ki, düşman ortak, sorunlar ortak olduğu için enternasyonalizmin ve halkların kardeşliğinin objektif koşulları vardır.

Egemenlerin oligarşik diktatörlüğün restorasyonu konusunda AKP ve Genelkurmay üzerinden şimdilik bozulmayan bir mutabakat sağladıkları ortadadır. Mevcut mutabakatın bir diğer önemli yönü ise neoliberal politikaların tabir caiz ise "halkın gözünün yaşına bakmadan" uygulanmasıdır. Hükümetin yaklaşımı işçiye, emekçiye karşı "anarı da al git" yaklaşımıdır. Bu noktada başta ABD olmak üzere, emperyalist güçlerin bu mutabakatın sağlanmasındaki yoğun etkilerini görmemek için ya çok açık bir şekilde bağımlı kapitalist bir ülke olan Türkiye'ye emperyalist bir rol biçmek ya da kör olmak gerekir. Biz ikinci seçeneği kabul edelim, kimi çevrelerin gözüne perde indigini varsayalım. Buradan hareketle Türkiye'deki tekeli burjuvazinin bir bütün olarak yapılanmasını ve emperyalizmle ilişkilerini gözden kaçırdıklarını düşünelim ve Türkiye'deki devlet biçimini askeri vesayet olarak adlandıranları anlamaya çalışalım. Bunlara sormak lazım: Madem ordu iktidarda bu kadar söz sahibi, hatta yürürlükte olan bir tür vesayet rejiminden bahsediliyor; ordunun bu kadar silahı, gücü, sermayesi varken bu ülkeyi AKP nasıl yönetebiliyor? Nasıl oluyor da birçok yüksek rütbeli subay bugün cezaevlerinde bulunuyor ve kontrgerillayı yöneten ordunun gizli istihbarat daireleri günlerce sivil hâkimler tarafından aranabiliyor? Genelkurmay "bu aramaları durdurun" talebinde bulunuyor ve bu reddediliyor. Devlet biçimi olarak askeri diktatörlük diyemiyorsunuz, emperyalizm olgusunu hesaba katmadığınız için oligarşik diktatörlüğü de tahlil edemiyor-

sunuz. En iyisi “biz Kürt özgürlük hareketinin organik uzantısıyız, devrimci öncü özgürlük hareketidir, hep beraber orada birleşelim, onların da programı sosyalizm bizimki de sosyalizm” diyerek teorik alt yapısını da oluşturup BDP’ye katılın! Bir de Abdullah Öcalan da böyle diyor diye düştüğünüz komik durumu trajediye dönüştürün. Görüşme notlarında Öcalan senin sübjektif durumundan çok daha önemli genel bir perspektif anlatıyor... Onun Türkiye partisi diye anlattığı çerçevede emek, barış ve özgürlük bloğu anlayışıyla bir cephe kurulabilir ancak... Sosyalistleri kendileriyle tartışıkları için cepheyi daraltmakla suçladığınız liberaller bakın neler yapıyorlar: Yeni sol diye çıkış yapanlar “iradeniz irademdir” diyerek Kürt halkından oy istediğini unuttu, bugün mecliste grup kurulabilmesi için BDP’ye katılmasını “jest yaptım” diye açıklıyor... Bu kadar unutkanlık insana sınıfsız sol parti kurdurur ve “bazen reformlar en devrimci iştir” dedirtir. Çatı partisini, cepheyi daraltanlar sakın “İLO sözleşmesini savunan, Avrupa Birliğine girmek isteyen işyeri sahiplerini” çatı partisine davet edenler olmasın? Onlar gelirler mi bilmem ama bu meseleyi tartışmak devrimcilerin en doğal hakkıdır.

Devamla ordunun oligarşik diktatörlük içindeki e-muhtıra döneminde analiz ettiğimiz baskın rolü hâlâ söz konusudur. Fakat geçmiş döneme nispeten ordunun halk nezdinde manevi gücünün azaldığı ortadadır. Zaten Genelkurmay da bu analizi yapmakta, kendisine karşı psikolojik bir savaş verildiğini öne sürmektedir. Özellikle ordu yanlısı burjuva lafazanları bir darbenin koşullarının iktisadi ve uluslararası destek yoksunluğu nedeniyle olamayacağını belirtmektedirler. O zaman bu kavga egemenler arasında düşük yoğunluklu ve genel olarak “demokratik alanda” sürecektir. Bu ülkede AKP ya da ordu, iki tarafın da bahsettiği gibi “demokratik bir alan” var mıdır? Görülen o ki, burjuvazi için demokrasi vardır; fakat işçi, emekçi, Kürt ve ezilenler için zamlar, işsizlik, cezaevleri, coplar ve kurşunlar vardır.

Kürt özgürlük hareketinin tasfiyesi konusunda ABD, TC ve Irak son dönemde güneyde yaptıkları toplantıda anlaşmışlardır. Daha evvel güneye yapılan sınır ötesi operasyonların ABD’nin izni ve istihbarat yardımı ile yapıldığı biliniyor. Ayrıca Afganistan’a ve Pakistan sınırına ABD asker yığınağı yaparak Yemen’i “terörist odak-

ların” barınma bölgesi olarak ilan ederek Ortadoğu’daki Irak savaşı ile başlayan işgal stratejisini derinleştirmekte. Bütün bu tabloda TC, bırakın emperyalist bir güç olmayı, bölgesel bir güç bile olabilecek durumda değildir, yalnızca Ortadoğu’da emperyalistlerden arta kalan “ganimetlerle” idare etmek zorunda olan bağımlı kapitalist bir ülkedir.

Görülen odur ki, devletin Kürt halkına karşı imha ve inkarı hedefleyen tasfiye hareketi çeşitli araçlar kullanılarak devam edecektir. Bu saldırılara karşı Türkiye halkları kardeşlik ve barış politik şiarı ile oligarşinin karşısına dikilmelidir. Türkiye işçi sınıfı, ezilenleri ve halkları sokakta hakkını arayan kitlelere karşı organize edilen faşist unsurlara ve provokatörlere karşı birleşmeli ve mücadeleyi yükseltmelidir. Bu bağlamda, işçi sınıfının mücadelesini bölme amacı güden şoven yaklaşımlarla mücadele edilmeli ve anti-şoven bir cephe oluşturulmalıdır. Hak arama eylemlerine pervasızca saldıran kolluk kuvvetlerine karşı barikat örülmeli ve bu saldırganlar bertaraf edilip dağıtılmalıdır.

İşçi sınıfının, tüm ezilenlerin ve Kürt halkının egemenlere karşı ortak mücadele hattının kurulması ve bunun gereken örgütsel forma kavuşturulması gerekmektedir. Bu bağlamda, Türkiye sosyalist hareketi enternasyonalist bir yaklaşımla Kürt halkının özgürlüğünü savunarak Türkiye işçi sınıfı ve ezilenler arasında örgütlenmesini derinleştirerek görevini yapmalıdır.

5 Ocak 2010

KAVRAMSAL YAKLAŞIM

Türkiye Cumhuriyeti'nin deđiştđğine dair hipotezleri birçok liberal yazar AKP iktidara geldiğinden beri yinelemektedir. Bu değişimin demokratik bir niteliği olduğunu ileri sürmektedirler. Nedense bütün bu iddialara karşı gelinen noktada onlarca gazeteci, aydın, seçilmiş siyasetçi ve siyasi tutsak cezaevlerinde; Kürt halkına yönelik büyük bir imha operasyonu yürütölmekte ve Cumhurbaşkanı intikamdan bahsetmekte... Bu listeyi uzatmak mümkün. Bir değişim süreci yařandđđı ortadadır, fakat bu değişim sürecinin biçimini tartışmak gerekmektedir. TC ve Ortadoğu için süregiden değişim sürecini yeniden yapılanma kavramı karşılamaktadır. Yapıyı nitelendirmek için kullanılan bir kavram değişim sürecinden bağımsız ele alınamaz. Değişimin biçimi analiz edilmesi gereken bir sorunsal olarak karşımıza dikilir. Bu nedenle yeniden yapılanma kavramının, toplumsal yapıda ne tür bir değişimi anlatmakta olduğunu açıklamamız gerekmektedir. Bu sorunun cevabını bulabilmek için önce nicel ve nitel değişim kavramlarını incelemeliyiz.

Bir nitelikten başka bir niteliğe geçişe, yani bir durumdan başka bir duruma geçişe nitel değişiklik denmektedir. Pozitif bilimlerde olduğu gibi sosyal bilimlerde de nitel değişiklik kökten bir durum değişikliğini anlatır. Yani sanayi devrimi ile beraber feodal toplum-

dan kapitalist topluma geçiş toplumsal bir nitel değişikliklerdir. Toplumun bu geçişte topyek n sosyoekonomik yapısı değişmektedir. Oysa Türkiye’de oligarşik yönetim aynı diktatörlüktür. Bileşiminde değişiklikler olmaktadır diyebiliriz. Bu duruma uygun olarak devletin bazı kurumları yeniden yapılanmaktadır.

Yeniden yapılanma kavramı, değişimin biçimini c z mlenmeye calıştığımız iktidar ilişkilerini analiz edebilmemiz için gerekmektedir. Eski iktidar ilişkileri biçimsel olarak değişiyor ya da tahkim oluyorsa, bu durum nitel bir değişikliğe denk düşmez. Tersine, eski iktidar ilişkileri parçalanıyor, yeni bir toplumsal yapı ortaya cıkıyorsa, bu durum toplumun baştan aşağı yeni bir yapılanmaya gittiğini gösterir. Örneğin Büyük Ortadoğu Projesi veya Genişletilmiş Ortadoğu Projesi başta ABD olmak üzere, uluslararası egemen güçlerin dünya cındaki iktidarlarını devam ettirmek amacıyla uyguladıkları bir plandır. Bu açıdan konuyu ele aldığımızda Ortadoğu’da nitel bir değişiklikten bahsetmemiz mümkün değildir.

Ortadoğu’da toplumsal yapının kökten nitel değişiminin dinamikleri nelerdir? Bu dinamiklerin c z mlenmesi bugün Ortadoğu için kullandığımız yeniden yapılanma kavramının açıklanmasında  n açıcı olacaktır. Büyük Ortadoğu Projesi’nden bahsederken uluslararası güçlerin hegemonya planlarına denk düşen iki temel unsuru ele almamız gerekir. Bunlar, enerji kaynakları ve bölgenin jeo-stratejik önemidir. Enerji kaynakları deyince bölge halklarının iktisadi durumu ile ilgili olarak bu kaynakların kimin tarafından kullanılacağı sorunsalı ile karşılaşırız. Uluslararası egemen güçler cephesinden konuyu ele aldığımızda ise, iktisadi üstünlüğe denk düşen bu enerji kaynaklarının kime karşı kullanılacağı sorunsalı ile karşılaşırız. Ortadoğu’nun jeo-stratejik önemi ise aynı zamanda Kafkaslar ve Uzak Doğu’ya açılan kapı olmasından gelir. Yani bir bütün olarak baktığımızda, Ortadoğu cındaki hegemonya mücadelesi dünya cındaki hegemonya mücadelesinin en önemli kilit noktalarından biridir. Bölgedeki temel celişki ise, ezilen halklar ile uluslararası egemen güçler arasındaki celişkidir. Aynı zamanda diğer bir temel celişki ise, bölge ülkelerindeki totaliter rejimlerle ezilen kesimler arasındaki celişkilerdir. Demek ki, bu mevcut iki temel uzlaşmaz celişki derinleştikçe Ortadoğu’da kökten bir toplumsal değişme olacaktır.

Uluslararası egemen güçler ile Ortadoğu halkları arasındaki çelişki, toplumsal yapıyı kökten değiştirecek bir unsur olduğundan dolayı nitel bir değişiklik anlatmayan bugünkü yeniden yapılanma sürecini etkileyecektir. Aynı şekilde, bölgesel bir güç faktörü olarak İran'ı, Irak'ta işgale karşı çıkan halkı ya da Lübnan'da İsrail işgaline karşı çıkan halkı Büyük Ortadoğu Projesini hayata geçirmeye çalışan güçlerin göz önünde bulundurma zorunluluğunda oldukları gibi. Bu olgulardan yola çıkarak bölge analiz edilirken Suriye gibi bir örnek, atipik olduğundan dolayı kafa karıştırmaktadır. Aynı Libya'nın emperyalist saldırı altında kaldığı dönemdeki gibi. Bir durum kavram-sallaştırılırken şablon yaratmaktan kaçınılmalıdır. Friedrich Engels konuyu şöyle ele almaktadır: “Toplumsal pratik sürüp gittikçe, pratiğin seyrinde insanda algılar ve izlenimler uyandıran şeyler, birçok kez yinelenir ve insan zihnindeki bilgi sürecinde, sonucu kavram kurulmasına varan, ani bir değişme, bir sıçrama olur.” (Friedrich Engels, *Doğanın Diyalektiği*, Sol Yayınları, s. 323)

Yeniden yapılanma kavramını kimi düşünürler kökten bir durum değişikliği gibi kullanmaktadırlar. 11 Eylül saldırıları sonrası, 1991 Sovyetlerin çöküşünün ardından “kapitalizmin zaferini ilan eden ve toplumsal durum açısından dünyanın sonunu ilan edenler” bu sefer de “hiçbir şey eskisi gibi olmayacak” sloganını ortaya attılar¹. Uluslararası egemen güçlerin Ortadoğu'yu merkez alan açık işgal politikaları ile birlikte bölgesel savaşlar ve kargaşa daha çok artmıştır. Uluslararası egemen güçlerin sözcülerinin vaaz ettiği gibi ne demokrasi ne barış ne de refah Ortadoğu toplumlarına hâkim olmuştur.

Tarihsel örneklerde de gördüğümüz gibi, Ortadoğu halklarının sunulan mevcut yeniden yapılanma projesinin ötesinde kendi kaderlerini tayin etmelerinin olanaklarını elde etmeleri için bu projeyi uygulayanların karşısında farklı toplumsal alternatifi yaratmak için süregiden tarihsel dönemi yaşamaları gerekiyor kimi zaman. Mevcut iktidar ilişkilerinin parçalanacağı, altüst olacağı noktaya ulaşabilmek için zamanın kısalığı ya da uzunluğu toplumsal kavrama ve bilinç sıçraması ile alakalıdır (Ve elbette bilincin tekabül ettiği bir örgütlenme düzeyine bağlıdır).

¹ Örneğin, Francis Fukuyama.

Toplumların değişimi açısından eski nitel durumdan yeni nitel duruma geçiş, genel eğilim olarak ilerlemeye tekabül eder. Bu aşığı olandan üstün olana bir geçiştir. İnsan, kavrama (bilincin üst biçimine) varmak üzere duyumu (bilincin alt biçimini) aştığı zaman da bu böyledir. Ama bu canlı-olmayanın canlıya nitel geçişinde de aynıdır; böyle bir durum değişikliği kesin bir ilerleme oluşturur. Bunun gibi nitel değişikliklerle sonuçlanan bir hareket de, durmadan ilerleyen ve yükselen bir harekettir. Toplumların gelişmesinde de durum aynıdır.

Toplum da doğa gibi bir harekettir. Bu hareket, nicel değişikliklerden nitel değişikliklere doğru gider. Toplumun nitel dönüşümleri, böyle yavaş gelişen nicel süreçlerle hazırlanmıştır. Devrim (nitel değişiklik), bir evrimin (nicel değişikliğin) zorunlu tarihsel ürünüdür. Evrim, devrimi hazırlar ve ona ortam yaratır; devrim evrim sürecini tamamlar ve onun daha ileri etkinliğini kolaylaştırır:

Örneğin, 1789 Fransız Devrimi, yüz yıllık bir sınıf savaşıyla hazırlandı. Birkaç yıl içinde (1780-1790 ...) Fransa'da öyle dikkate değer nitel değişiklikler oldu ki, nicel değişikliklerin derece derece birikimi olmasaydı, yani burjuvazinin işi bitiren en son saldırısına gelinceye ve kapitalistleri iktidara getirinceye kadar feodaliteyi hırpaladığı sayısız kısmi savaşım olmasaydı, bu nitel değişiklikler olanaklı olamayacaklardı. (G. Politzer, Felsefenin Temel İlkeleri, Sol yarınları, s. 96.)

Burada da nitel bakımdan eski durumdan yeni duruma geçişin bir ilerleme oluşturduğunu göz önüne almak uygun olur. Kapitalist durum, feodal durumdan üstündür; sosyalist durum da kapitalist durumdan üstündür. Devrim aşığıdan üste geçişi sağlar. Niçin? Çünkü devrim, toplumun ekonomik düzenini, üretici güçlerin gelişmesinin gerekleri ile uygun bir hale getirir. Yalnız evrimi görmek, toplum dönüşümlerini açıklamak için yetersizdir. Gerçeğin hareketini, nicel değişiklikler ile nitel değişikliklerin zorunlu birleştiricisi olarak kavramak gereklidir.

31 Ekim 2011

SONUÇLAR, OLASILIKLAR VE GEREKEN HAMLE: EGEMENLERİN YENİDEN YAPILANMASINA KARŞI DEVRİMCİ ODAK YARATILMALI

Türkiye’deki egemen devlet biçiminin ne tür bir değişim yaşadığına ya da değişip değişmediğine ilişkin tartışma, AKP’nin sekiz yıl önce hükümet olmasıyla başladı ve yoğunlaşarak bugünlere geldi. Hükümet bugüne kadarki icraatlarıyla, aslında kendi öz gücüyle hükümet konumunu edinmekten çok tekelci burjuvazinin desteği ve emperyalist odakların teşvikiyle “iktidar koltuğuna” oturduğunu ispatlamış oldu. AKP “devletin eski sahipleriyle” tuttuğu güreş müsabakasından bugüne kadar yenik çıkmadı. Ancak oligarşik diktatörlüğün hâkim unsuru olma konusundaki bu kavga henüz bitmedi.

“11 Eylül saldırıları bahanesi” akabinde, emperyalist güçlerin uyguladığı bölgesel plana uygun olarak TC de yeniden yapılanmaya tabi tutuldu. Bu yeniden yapılanma durumunun emperyalist güçler gibi dış dinamikleri olduğu kadar iç dinamikleri de vardır. Devletin şeklen geçirdiği bu değişim süreci ile egemenler arası kavganın bitti-

gi gibi bir sonuca varmak erken davranmak olur. Bugün ara bir sonuca varabilmek için süreci oligarşik yapının bütünü içinde ele almak gereklidir. Bu yaklaşım doğrultusunda cumhuriyetin başlangıcında despotik yöntemlerle oluşturulmaya başlanan oligarşi, uzun süre bu despotizmin kurumsallaşmış hali (ordu-bürokrasi ittifakı) ile iktidarını paylaştı ve hatta kritik zamanlarda bu ittifak tarafından yönetildi. Bugün gelinen noktada artık tekelci burjuvazi bu hamilik ilişkisine bağlı kalmak istememektedir. Bu durumun sebebi “sermayenin” büyük bir kesiminin Genelkurmay’ın oligarşik yapı içindeki baskın konumunu, gelişimi önünde engel olarak görmesidir. Ayrıca emperyalist güçlerin de kademeli olarak bu eski statükoya desteklerini nispeten çekmeleri tekelci burjuvazinin önemlice bir kısmının “ordu karşıtı” tavır almalarını kolaylaştırmıştır.

CHP Kendini Yeni Duruma Uyarlıyor

Bütün bu durum çerçevesinde Genelkurmay her ne kadar eski durumuna göre güç kaybetmiş olsa da etkin bir güç odağı olarak varlığını korumaktadır. Son dönem gerçekleştirmeye çalıştığı “yeni emperyalist-kapitalist konsepte uyma” manevrası da bu etkinliğin sürdüğünün bir ispatıdır. Stratejik güçlerini koruyabilen yapılar taktik hamleler yapabilirler. Bu olgulara bağlı olarak önce Genelkurmay’ın açıklaması, sonra “MGK’da çizilen kalın kırmızı çizgi” Kürt sorunuyla ilgili ordunun geleneksel tavrını koruduğunu gösteriyor. MGK sonuç bildirgesinin ancak savaşta söylenebilecek cümlelerden oluşması, devletin önümüzdeki süreçteki Kürt meselesi ile ilgili politikası hakkında bir ölçüde fikir veriyor. Bu tür yaklaşımlar barış değil, savaş yönünde atılan adımlara denk düşer. Genel olarak Türk halkı nezdinde de bu tür bir savaş seçeneği pek benimsenmemektedir. Bugün için ve seçime kadar AKP hükümeti ve TÜSİAD dahi çatışmaların sürdüğü bir ortamı istememektedirler. Fakat hem Diyarbakır’a gezmeye giden “devlet büyükleri” hem de TÜSİAD Başkanı, bunca kan döküldükten ve savaş ekonomisi oluştuktan sonra yalnızca halay çekerek ve Kürtçe konuşarak olumlu bir sonuca varılamayacağını öğreneceklerdir. Bugün Özgürlük Hareketi’yle yürüttüğü savaş, Genelkurmay’ın yegâne beslenme, yenilenme alanı haline dönüş-

müştür. Savaş olduğu sürece güçlü bir orduya daha çok ihtiyaç duyulacaktır. Bu bağlamda Kürt sorununun “AKP tarafından çözülme” ihtimalini ordu kendi açısından ciddi bir yenilgi olarak görmektedir. Eğer Kürt sorununun çözümü siyasi olaksa orduyu temsil eden ayrı bir siyasi odaya ihtiyaç vardır.

Kendi siyasi işlevini yerine getirebilecek, halkın çoğunluğunun desteğini alabilen, ayrı siyasi bir odak bugün Genelkurmay’ın ihtiyacı olan araçtır. CHP dönemsel taktik manevrasını bu hat üzerine oturtmuş durumdadır. “Halktan yana”, Kürt sorununda aşırı şoven söylemini “yumuşatmış” bir CHP portresi çizilmeye çalışılmaktadır. Bu aslında kaybettikleri yoksul yığınların desteğini alma yolundaki popülist politikaları uygulamanın bir biçimidir. Bu noktada bilinmelidir ki, CHP aynı zamanda tekelci burjuvazinin ve emperyalist güçlerin genel çıkarları ile ters düşmemek için azami çaba sarf edecektir. AKP hükümeti ise yaklaştığımız genel seçime doğru Füze Kalkanı projesi konusunda ve Meclis’ten yeni geçen bütçeyle beraber geçirilmesi planlanan “Torba Yasa”yla hem emperyalist güçlerin hem de tekelci burjuvazinin sadık hizmetkarı olduğunu bir kez daha ispat etmiştir. Ayrıca hükümet yaptığı ekonomik planlamalarla, tabii ki devletin imkânlarını sonuna kadar kullanarak seçim yatırımı olarak “sadaka çarkı”nı çalıştıracaklarını göstermiştir. Böylece yoksul kitlelerin oylarını kaybetmeyeceğini düşünmektedir. Tüm bunların yanı sıra seçimlere kadar çatışmasız bir şekilde idare ederse Kürt meselesinde halka barışçıl gözükebileceğini ve böylece sempati toplayabileceğini düşünmektedir. Bu arada devletin diğer imkânlarının yanı sıra yargı ve medyayı kullanarak Özgürlük Hareketini bastırma çalışacaktır.

Kürtlere ve Sosyalistlere “Önleyici” Saldırıları

Önümüzdeki dönemde Kürt halkının özgürlük mücadelesine karşı geliştirilmekte olan ya da aktifleştirilmesi planlanan tasfiye hareketinin biçimi üzerinde elbette emperyalist güçlerin tavırları etkili olacaktır. Bu bağlamda bölgede baş aktör konumunda olan ABD ne kadar istese de konjonktürel olarak PKK’nin tasfiye edilemeyeceğini bilmektedir. Buna TC’nin gücünün yetmeyeceğini bildi-

gi gibi kendi gücünün yetmeyeceğini de hesaplamıştır. Bu bağlamda tasfiye planlarını sürece yaymayı seçmiştir. Hükümet ile üzerinde ortaklaşılan plana göre Özgürlük Hareketi parçalanmaya çalışılacaktır. Bu parçalama planının başlangıç adımı Özgürlük Hareketi içinde liberal bir odağın örgütlenmesini sağlamaktır. İçinde bulunduğumuz dönemde bu durumun ispatı çeşitli burjuva ideologlarının Özgürlük Hareketi'nin iradesine karşı dışarıdan yürüttükleri propagandif bombardımandır. Ayrıca bu parçalama hareketine teşne olanların diğer bir yöntemi de Özgürlük Hareketi ile diğer Türkiye sosyalist hareketlerin arasını açmaktır. Böylece Türkiye işçi sınıfı ve ezilenleri ile Kürt halkının mücadele birliğinin engellenmesi sonucu elde edilmeye çalışılmaktadır. Bu karşı-devrimci çaba, kimi zaman işçi sınıfının devrimci rolünün yadsınması kimi zaman Türkiye sosyalist hareketinin küçümsenmesi kimi zamansa Özgürlük Hareketi'ne (onun hiç ihtiyacı olmayan) methiyeler düzerek ona gereksiz roller biçilmesi olarak tezahür etmektedir. Bütün bu çabaları boşa çıkaran örnekleri özellikle son bir yılda nicelik olarak az ama etkili direnişlerle işçi sınıfı ülke genelinde vermiştir. Sıcak para ekonomisinin çökme ihtimali sonucunda var olan suni ekonomik dengenin bozulması koşullarında işçi sınıfının bugünkü potansiyel gücü aktif olacaktır.

Bütün bu durumun farkında olan egemenler, sosyalistlere, Özgürlük Hareketi'ne ve muhaliflerine karşı çok yönlü "önleyici" saldırılarını sürdürmektedirler. Bugün Kürtlerin yaşadığı bölgelerde fazladan ve başat olarak orduyla, batıda ise yargı, polis, medya üçlüsüyle bu saldırılar sürmektedir. Gün geçmiyor ki ezilenler mevcut 12 Eylül Anayasasını ve hukukunu bile hiçe sayan uygulamalarla karşılaşsın. Örneğin son haftalarda, nasıl becerildiyse tutuklama süresi terör suçları"na bakan özel yetkili mahkemeler için 10 yıla çıkarıldı. Yargıtay tarafından kanun böyle yorumlanmış! Yine mevcut Anayasa'ya aykırı olarak uygulanan soruşturma süresince dosyanın gizliliği meselesi tamamıyla savunma hakkının engellenmesine olanak sağlamaktadır. Ayrıca mahkemeler tutuklulara ve avukatlarına iddialar hakkında bilgi vermezken nasıl oluyorsa burjuva medyası bu bilgileri çoktan yayınlamış ve hüküm vermiş oluyor! Polis basın açıklaması yapmak isteyen öğrencilere saldırıyor, yaralıyor, burjuva

medyası da öğrencileri “terörist” ilan ediyor. Seçilmiş belediye başkanlarının ve BDP’lilerin tutukluluk halleri halen devam ediyor. Bu insanlar mahkemelerde anadilleri ile savunma bile yapamıyorlar.

Enternasyonalist Sosyalistlerin Birliği

Hükümet yeni çıkarılması planlanan “Torba Yasa”yla ve asgari ücrette belirlediği “zam oranı”yla işçiye, emekçiye sürünmeyi layık gördüğünü açıkça ilan etmiş oluyor. Kot taşlama işçilerinin kuşku götürmez bir şekilde yakalandıkları meslek hastalığı silikozisten dolayı emekli olabilmeleri için kanıt isteyen yargı, hiçbir kanıtı gerek olmadan devrimcileri, öğrencileri, işçileri tutuklayabilmektedir. Hükümetin yürüdüğü yolu düzlemeye çalıştığı ortadadır.

Bütün bu durum karşısında “Ezilenlerin cevabı nasıl olmalıdır?” sorusu ile karşı karşıyayız. Öncelikle egemenlerin mevcut saldırısını durduracak ve geri püskürtecek bir cepheye ihtiyacımız var. Bu tip bir cepheleşme doğrultusunda çeşitli adımlar atıldı; fakat sürece cevap verebilecek yeterliliğe sahip olamadılar. Bunun temel nedeni, Türk ve Kürt halklarının mücadele birliğinin temel unsurlarından biri olan enternasyonalist sosyalistlerin örgütsüzlüğü ve etkili bir odak olamayışlarıdır. Birleşebildikleri koşullarda enternasyonalist sosyalist örgütlerin gücü batıda süreci belirleyebilecek temel unsur olabileceken bu görevi başaramamanın ciddi bir eksiklik olduğu ortadadır. Egemenlerin saldırılarını durdurabilecek ve oligarşik yapıyı dağıtmaya yönelebilecek stratejik netliğe sahip örgütler kolaylıkla birliğe yönelik taktik hamleleri gerçekleştirebilirler. Bu stratejik ortaklığın gerçekleştirilebilmesi için gereken tartışmaların mutlaka disiplinli bir biçimde tüketilmesi gerekmektedir. Böylece bu tartışma faaliyeti, aynı zamanda sosyalizm anlayışımızın ve buna bağlı olarak mücadele yöntemlerimizin gelişmesine ve yenilenmesine hizmet edecektir. Amaç ve stratejik hedeflerdeki ortaklık ve eyleme geçme kararlılığı baz alındığında her düzeyde güçlü örgütlenmeler yaratabilmek kolaylaşacaktır.

Devrimciler mücadele kabiliyetlerini ancak eylemlerinin sürekliliğini yitirmeden iç tartışmalarını sürdürmeyi becerebilirlerse arttırabilirler. Eğer stratejik hedef bir ise herhangi bir taktik hedefte-

ki konjonktürel farklılık, ortaklaşılın başka taktik hedeflere doğru olan kolektif yürüyüşü engellememelidir. Bunun aksi olduğu, hedefe doğru yürünemediği durumlarda ya eylem kararlılığında eksiklikler ya da örgütsel planlamalarda hatalar vardır. Birleşik bir mücadele hattı örebilmek ve güçlü bir devrimci odak ortaya çıkarabilmek için birleşme iradesi gösteren tarafların sübjektif durumları dikkate alınarak planlama yapılmalıdır. Bununla beraber birliğin unsurları da kendi öznel durumlarını değil, objektif durumun gerektirdiği yapılması gereken hareketleri ön plana alırlarsa birçok muhtemel problem kolaylıkla halledilebilir. Tartışma ve fikirler eyleme geçen mücadele hattıyla ve yine sürekli eyleme geçen mücadele hattı ise tartışmalar ve fikirlerle sınanacaktır. Doğru zaman ve yerde uygulanamayan planın işlevsiz kalabileceği bilinmelidir.

5 Ocak 2011

Silivri 4 No'lu L Tipi Hapishanesi

FETİH, RİTÜEL, SEMBOL

Fethetme eylemi bir sınırlı alanın diğerleri tarafından işgal edilmesi ve kontrol altına alınması edimleri üzerinden temellenir. Belirli bir toprak ve üzerindeki canlı-cansız tüm varlıklar üzerindeki hegemonyayı ifade eder. Bir topluluk kendisine ait olduğunu düşündüğü bir alan için savaşırsa (işgale karşı vb.) “kurtarma” kavramını, başkalarına ait olana el koymak için savaşırsa “fetih” kavramını kullanır. Dünyanın çeşitli bölgelerinde yaşamış olan birçok topluluk için fetihçi dönemlerin olduğundan bahsedebiliriz. Elbette diğer birçok topluluk içinse fethedildikleri dönemlerden bahsedebiliriz. Tarihsel olarak fetihçilik toplumların gelişmelerinin bir aşamasında devletin oluşumuna ve gelişimine (ortaya çıkmış olan devletin güçlenmesine) sebep olan bir unsur olarak ele alınabilir. Devleti ortaya çıkaran yegane faktör değil ama etkili olanlardan biridir. Fetih eyleminin meşrulaştırılması aynı zamanda hükümranlığın da meşrulaştırılmasıdır. Bu meşrulaştırma etkinliklerinde ritüel ve siyasi sembollerin rolü oldukça etkilidir. Devletlerin eski fetihleri ile bugünkü ritüelleri arasında sistemin meşruiyetini toplumun bilincinde yeniden üretmeye yarayan türde ilişkiler vardır. Her ne kadar siyasi semboller çok daha değişken olsalar da tarihsel dayanaklarla güçlendirilirler. Onu etkileyen ve ondan etkilenen diğer meşrulaştırma “araçlarıyla”

beraber fetihçiliği tarihsel olarak irdelememiz egemen ideolojinin eylem hazırlığı ve toplum tarafından kabulüne hazırlanmasına dair yöntemlerin alanları ile ilgili fikir üretmemize yarayabilecek zemin oluşturacaktır.

Kaynakların sınırlı olduğu koşullarda, nüfus artışı ile beraber savaşın olduğu yerlerde ve zamanlarda devlet biçimlenişinin başladığı öne sürülmektedir (Robert Carneiro 1970). Bu durumun devletin oluşumuna doğru sonuç verebilmesi için fetih ile sonuçlanması gereklidir. Avlanma sahası ya da diğer verimli sahalara için sınırlayıcı savaşlar yapan fakat birbirlerinin hâkim oldukları bölgeleri ele geçirmeden bir tür denge içinde yaşayan komünal topluluklar olduğunu biliyoruz. Bu durumun tersine, fetih ile sonuçlanan savaş, işgal edilen topraklar üzerinde yaşayan insanların işgalciler tarafından hâkimiyet altına alınmalarıyla sonuçlanacaktır. Fatih ile fethedilen arasında zorunlu bir iktidar ilişkisi oluşacaktır. Fetheden topluluğun kendi içinde “tabakalaşma” söz konusu olmasa (ya da düşük düzeyde olsa) bile diğer fethedilen topluluk üzerinde kuşku götürmez bir ayrıcalığı söz konusudur. Dolayısıyla özellikle savaş şefleri ve fetheden topluluğun “yöneticileri” lehine fetih ile sonuçlanan eylem çeşitli ayrıcalıklar sağlayacaktır. Başka bir aşamada devletin yaptığı fetihler sonucunda kazanılan değerleri ve dolayısıyla ayrıcalıkları yönetenlere ve egemen sınıflara aktaracaktır. Fetihçi devletin halkı da bundan bir oranda faydalanacaktır. Fakat halkın kazandığı geçici fayda, bir adım ilerisinde egemenlerin devletin karşısında yitirecekleri ile karşılaştırılamayacak kadar fukaradır. Fetihçi devletin halkı da fetih ile beraber hep zarardadır. Son tahlilde kendi egemenlerini, sömürücülerini güçlendirmiştir.

Toplumun büyük bir çoğunluğunun fetih için örgütlenebilmesi için “elde edilenlerin” bir kısmının halk ile paylaşılması gerekmektedir. Bu “adaletsiz” paylaşım olmazsa ne fethin meşruiyeti sağlanabilir ne de fethin ana gücü olan askerler-köleler, serfler, işçiler-yurttaşlar bu fetih için bedel ödemeyi göze alırlar. Meşrulaştırmanın maddi yönleri olduğu gibi ideolojik yönleri de vardır. Maddi ve ideolojik yönleri birbirlerini güçlendirir. İstanbul’un fethi Osmanlı Devleti tarafından İslamiyet’i yayma söylemi ve gaziliği temel alan bir ideoloji ile gerçekleştirildi. Bu fethin sonucu olarak kazanılan-

lar yağmaya izin, bahşış vb. yollarla pay edilmeseydi gazilik ideolojisinin varlığı savaşı kazanmak ya da sürdürmek için yeterli olur muydu? Diğer taraftan fethedilen İstanbul'un halklarının önemli bir kısmıyla savaşmadan anlaşma yoluyla fethin kabul ettirildiğinin altını çizmek gerekiyor. Bu durum tarihsel gerçeklik ile tarihsel olayları konu alan ritüellerin ideolojik temellendirilmesinin farklılığına örnek oluşturmaktadır. Fetih için oluşturulması gereken ideolojik zeminin temel dayanaklarından biri de fethedilenlerin tehdit oluşturmalarıdır. Hristiyan Bizans, Osmanlı Devleti'ne kıyasla böyle bir çerçevede tehdit olarak algılanıyordu. Bu algı toplumun geneline de yayılmıştı. İstanbul ele geçirildikten sonra İstanbul'un fetih öncesi Hristiyan halkının önemli bir kısmı tebaalaştırıldı. Uyraklaşan Bizans Hristiyanları, Osmanlı Devleti için tehdit oluşturma özelliğini yitirdiler. Batı "Hristiyan dünyasına" karşı fetihçi hedeflerini devam ettiren Osmanlı Devleti'nin tehdit algısı siyasi ihtiyaçlarına göre değişerek şekillenmeye devam etmiştir.

Osmanlı için fetih öncesi düşman "Hristiyan Bizans" kavramı üzerinden sembolleşmiştir. Dışa dönük siyaset ve içe dönük siyaset için yönetsel ihtiyaçlara göre siyasi semboller diğer toplumsal sembollere nazaran çok daha fazla değişkenlik gösterirler. Ayrıca siyasi semboller din, aile, eğitim, sanat gibi kurumların alanlarına giren sembollerle çok kolay kaynaşabilir. 1990'lı yıllarda devlet kaynaklı anlatımda "Kürt halkı", dış güçler tarafından yönetilen ve "Türlere zarar vermeye çalışan" bir siyasi semboldü. Bu sembol aynı içerikle zenginleştirilmeye çalışıldı ve yanına destekleyici dini argümanlar katıldı (Toplum arasında bu durumun alt yapısını oluşturmaya yönelik çatışmalı süreçler yaratılmaya çalışıldı). Dini argümanlar üzerinden düşman kimliğinin özgün alanı-kapsamı bölünmeye çalışıldı. Bununla beraber oluşumu egemen sınıf tarafından biçimlendirilen, gelişimi desteklenen siyasi sembolün karşısında direniş sembolleri de ortaya çıktı. Ötekileştirilen, düşmanlaştırılan kesim de kendi direniş sembollerini yarattı. Bir siyasi sembol ortaya çıktıktan ve topluma kendini kabul ettirdikten sonra sınırlı maddi bir örgütlenmeden öte bir anlam ifade etmektedir. Toplum Fatih Sultan Mehmet'i sahibi olduğunu düşündüğü İstanbul'u temsil eden siyasi bir sembol olarak görmektedir. Bu sembol kutsallaştırılıyor. Bu kutsallığa do-

kunulursa “sahip olmanın” kaybedileceği endişesi vardır. Bu noktada Fatih Sultan Mehmet sembolü “İstanbul’un fatihi” olarak “bu kent senin, onu koru” mesajını veriyor topluma. Aynen yakın tarihte “Kürt yoktur, Kürt olduğunu iddia eden düşmandır” mesajını veren “bölücü Kürt” siyasi sembolünün işlevi gibi. Yeni konjonktürde devlet asimilasyonu ve inkarı kabul etti. Ve siyasi sembol değişti. Yeni düşmanı niteleyen siyasi sembol “yeterince Müslüman olmayan Kürt olan Kürt” oldu.

Şu veya bu barış anlaşmasının kutlandığı pek görülmez. Genellikle bir yerlerin fetihleri kutlanır (Aynı zamanda düşmandan kurtarılan yerlerin kurtuluş yıldönümleri de kutlanır). Fetih ve “fethedilmekten” kurtulma, törenlerin temel konusudur. Fetih üzerine oturan sistemin ritüelleridir bunlar. Bu ritüeller sürekli güncellenmektedir. Başbakan büyük bir koruma ordusuyla Diyarbakır’a girer, heyetler tarafından karşılanır (altına kırmızı halı serilir), “halk” coşku gösterisinde bulunur... Eğer bu ritüel sırasında protesto gösterileri olursa, kepenkler kapatılırsa, çöpler toplanmazsa çok öfkelenir yöneticiler. Meşrulaştırma ritüelleri bozulmuş, “fatih” bir siyasi sembol olarak toplum tarafından onaylanmamış olur... Bu konuyla ilgili olarak Marc Abélès’in tespiti önemlidir: “...ritüelin, meşruiyetin tarihsel bir biçimini, seçilmiş kişinin, kitle iletişiminin aynalarının deforme ederek yansıttığı bir figürünü oluşturduğudur. Bir hayatta kalış gibi görünmek şöyle dursun, siyasal ritüel, ister yepyeni bir görünüm edinsin, müthiş bir düşünce tuzağı sunar” (Marc Abélès, *Devletin Antropolojisi*, Kesit Yayınları, 1998, s. 175).

Ritüellerin siyasi işlevlerinin tarihsel kökenleri bugünkü biçimlerine ışık tutabilir. Antik döneme ait yerleşimlerin ve tapınakların çokça bulunduğu bir coğrafyada yaşıyoruz. Bu coğrafyanın bir kısmını oluşturan Batı Anadolu ve Yunanistan halklarının hem etnolojik köken açısından hem de genel olarak kültürel açıdan etkileşim (harmanlanmaya varan) içinde oldukları ortadadır. Bu durumu gösteren mitolojik hikâyelerin izini sürdüğümüz takdirde çeşitli toplumsal ilişkilerin ve davranışların kökenleri aydınlanacaktır. Örneğin, Fatih Sultan Mehmet İstanbul’u fethettikten sonra, mitolojideki Truva savaşında yenilen “Anadoluluların” intikamını aldığını düşünmüş müdür, tam olarak bilinemez. Fakat bu noktada asıl önemli olan, bu

yaklaşım günümüze kadar sürdüğüne göre onu temellendiren köklü bir unsurun varlığıdır. Yunan mitolojisinde tanrıların insanlardan onlar için tapınak yapmalarını istediklerini görürüz. Tanrılar bu tapınakları ölümlüler arasında güçlerinin sembolü olarak inşa ettirmektedirler. Tapınak gücünü kabul ettirme aracıdır. Mitolojide en güçlü, en akıllı tanrı, kraldır. Hikâyelerde işler yolunda gitmeyince kral olan tanrı duruma müdahale eder. Ve her bir tanrı ya da tanrıçanın aynı ölümlü insanlar gibi kişilikleri (güçlü ve zayıf yönleri, zafırları, zekaları) vardır. Ayrıca Zeus da dâhil bütün tanrıları yaratan titanlar (Kronos gibi) vardır. İnsanlar dünyasındaki tüm hiyerarşi, yönetme ve yönetilme ilişkileri mitolojiye taşınmıştır. Tapınak ve gerçekleşen ritüellerin işlevlerinden en önemlisi mevcut (yeryüzündeki) yönetimi tanrılar katında kutsamaktır. Ritüeller gerçekte “tapınaklardan” taşıp toplumun içine, gündelik hayata girdikleri zaman güçlü etkilere sahip olurlar.

Meşrulaştırma ritüeli tüm toplumu kapsama amacı güden senkronize bir etkinliktir. Bilinçli ya da bilinçsiz bu edimin içine toplumun büyük bir kısmı katılırsa bu toplumsal etkinlik başarıya ulaşmış olur. Ritüellerde dini inançları üreten kurum ve alt örgütlenmeler önemli rol oynasalar da etkinliğin kapsamı çok daha geniştir. Başta siyaset olmak üzere ritüel üst yapı kurumlarının tümünde bir oranda işletilir. ABD'nin Irak savaşını (işgal süreci) başlatmasını ele aldım. 11 Eylül saldırıları sonucunda binlerce Amerikalı hayatını kaybetti. Ve ABD hükümeti bu saldırıdan başta “Doğulu Müslümanları” sorumlu tuttu. İslami zeminde örgütlendiği iddia edilen “El-Kaide Örgütü” terörizmin sembolü ilan edildi. Saldırıların görüntüleri televizyonlardan defalarca verildi. Birçok araç ve yöntem kullanılarak ABD halkı ve diğer “Batılı” ülkeler, “Doğu’ya” saldırı konusunda ikna edildiler. Irak'ın işgalinin meşruiyet zemini oluşturuldu. Saddam da bunlarla birlikte “diktatörlüğün ve terörizme destekçiliğin-yatakcılığın” sembolü haline getirildi. Yaratılan semboller etrafında gerçekleştirilen ritüeller topluma hızla yayıldı ve ABD'nin kontrolü dışında işlevler kazandı. ABD’de kimi kiliselerde ya da bazı Batı ülkelerinde İslam dininin sembollerine karşı “aşağılayıcı” eylemler gerçekleştirildiği noktada başlatılan ritüel sınırlarını aşmış artık egemenlerin de kontrol edemeyecekleri bir hale gelmeye başlamıştı.

Bu noktada topluma yayılan etkinliğin, toplum tarafından tekrar üretilip geliştirildiğini görüyoruz. Ritüellerin farklılaşması, yayılması, siyasi gelişmelerden bağımsız bir biçimde olmamaktadır. Fakat zaman zaman onunla çelişen ve beklentilerini aşan bir gelişme seyri izleyebilmektedir. Şöyle ki, ABD bütün İslam halklarını ilelebet karşısına alan bir “medeniyetler çatışması” istemiyordu. Onun hedefi daha çok konjonktürel olarak bölgesel savaşlar çıkarma yoluyla hegemonyasını tesis edebileceği bir “Doğu-Batı” çatışmasıydı. “Medeniyetler Çatışması” tezinden geçici olarak yararlanmayı planlıyordu. Bunu beceremediği durumda yaptığı çıkışa karşı gelişebilecek direnişin sınırı Doğu’da bitmiyordu. Kendi halkı arasına kadar yayılmış bir çelişkiyle karşı karşıya kalabilirdi (Müslüman Amerikalılar ve sistem karşıtı bir iç dinamik olarak gelişebilecek İslam dini nedeniyle). Bu nedenle İslam karşıtı söylemi mümkün mertebe bastırmaya çalışarak demokrasi, diktatörlüğe karşıtlık, özgürlük gibi söylemlerle Irak’ı ve Afganistan’ı işgal etti.

Irak işgali öyle bir hale geldi ki, ABD için içinden çıkılmaz bir bataklığa dönüşmeye başladı. Bunun birinci nedeni işgalciler karşısında güçlenen “kronik” bir direnişin oluşmasıdır. Bu direnişin sembol ve ritüelleri de işgal altındaki halklar tarafından üretilmeye başlandı. Geçenlerde ABD’nin Irak’ı terk etmesi için “Sadr’ın Mehdi ordusu”nun militanları, üzerlerine Irak bayrağından yapılmış üniformalar giyerek, işgalci ülkelerin bayraklarını ezerek ve yakarak bir geçit töreni yaptılar. Bunun yanında ABD’ye karşı İslami direnişi temsil ettiği düşüncesiyle Usame Bin Ladin, işgal altındaki halkların bazı kesimleri arasında direnişin sembolü haline dönüştü. ABD ve “Batı” içinse, bu sembol düşmanı ifade ediyordu Usame Bin Ladin sembolü, aynı zamanda tehdidi ABD halklarına ve “Batı” halklarına çok kuvvetli algılabildiği için ABD tarafından kuvvetlendirilmekteydi. Sonuç olarak gücünün yettiği bir noktada, işlevinin sona erdiğini düşündü bir anda ABD bu sembolü yok etmeye karar verdi. Ve bir askeri operasyonla Ladin’i ailesinin yanında öldürdü. ABD bu eylemini bir intikam ve güç gösterisi olarak sundu. Sanki bir tehdit sembolü yok edilmiş ve ritüel tamamlanmıştı. Bu intikam eylemi vasıtasıyla ABD aynı zamanda bugüne kadar yaptığı birçok askeri operasyonu da meşrulaştırmış oluyordu. Tehdidi ortadan kaldırdı-

ğına dair öyle kuvvetli bir imaj vermek istiyordu ki, “düşmanına” evrensel bir hak olan bir törenle gömülme hakkını bile tanımadı...

Ritüellerde kullanılan siyasi sembollerin ne kadar değişken olduklarını gördük. “Minareler süngü kubbeler miğfer ...” diye şiir okuyan Başbakan okuduğu bu şiir nedeniyle yargılandı, ceza aldı ve hapisyanede bir müddet yattı. Kendisinin bugün bu kadar etkili olabileceği tahmin edilseydi, o dönem “28 Şubat sürecini” yönetenler tarafından düzenlenen ritüellerdeki rolü bu kadar küçük olmayabilirdi. En azından farklı olurdu. Aslında bu durum Başbakan’ın kişisel yeteneklerinden ileri gelmemektedir. Bugün için 28 Şubat müdahalesi başarısızlığa uğramış gibi gözüküyor. Sonuçlarını yaşamakta olduğumuz bu dönemin analizi için eski ritüellerin bozulmaya başladığı ve benzer şekilde yeniden kurgulanan ritüellerin ise toplum tarafından benimsenip tekrar üretilmediği süreçleri ele almalıyız. Sonuç olarak süreç AKP’yi Ortadoğu’da “demokratik ılımlı İslam’ın” (muzaffer) sembolüne dönüştürürken “eski yönetimin” ritüelleri ve sembolleri kısmen kayboldu ve güçlerini (etkinliklerini) yitirdiler. Fatihler tekrar fethediyorlar memleketi, yine bedelini halklara ödeterek...

11 Haziran 2011

Tekirdağ 2 No’lu F Tipi Hapishanesi

FARKLILIK VE ÖTEKİLEŞTİRME

Üzerinde yeterince durulmadığı takdirde algıda yeterince kuvvetli etki bırakmayan ötekileştirme kavramı irdelendiğinde, sonucu katliamlara varan yaklaşımlara kaynaklık ettiği ortaya çıkmaktadır. Öyle ki, bu katliamlar toplu kıyım, soykırım, kavim kırım gibi uygulamalarla da sonuçlanmaktadır. Herhangi bir savaşı, insanların karşılıklı olarak birbirlerini katlettikleri bir eylem olarak yorumlasak da katliam ile esas belirtmek istediğimiz; silahlı savaşa dâhil olmayanlara, sivillere, artık savaşılabilecek durumda olmayanlara (tutsak alınanlar, yaralıları gibi) karşı yapılan toplu öldürme eylemidir. Nüfus yoğunluğu, kıt kaynaklar gibi nedenlerle ortaya çıkan savaş ile ötekileştirme eyleminin (pratikte örgütlenen olması nedeniyle) sonucu olarak ortaya çıkan katliamları birbirinden ayırmak gerekmektedir. Herhangi bir savaş durumunu olumlayacak hiçbir nedeni meşru kabul etmesek dahi bu ayrımı yapmak durumundayız. Maddi koşulların zorladığı toplumların bu konudaki yeteneksizliği-yetersizliğinden kaynaklanan savaş durumlarıyla katliam eylemlerini ayırabildiğimiz zaman insanlık arasındaki barışa doğru emin bir adım daha atmış olabileceğiz.

Çatışmaların, savaşın kökenine indiğimizde bir kabilenin diğerine karşı olan hasımlığının av sahaları, toprak gibi maddi ihtiyaçların paylaşımından doğduğunu görürüz. Bu komünal topluluklarda barış genel ilkeydi, çatışmalar ise zorunlu durumlarda (istisnai olarak) ya-

pılmaktaydı. Doğal koşullarda yaşayabilmek için dayanışma esastı. Devletin erken gelişme aşamalarında çatışmaların çeşitli anlaşmalarla kısıtlandığı, savaşlarda çeşitli savaş aletlerinin kullanılmasının yasaklanması gibi bu doğrultuda önlemler alınmaya çalışıldığı bilinmektedir. Günümüzde de devletlerarası hukuk kapsamında savaşın yıkıcı etkilerini azaltmaya yönelik birçok anlaşma maddesi vardır. Toplumların tarihsel gelişme sürecinde ve bugün ortaya çıkan bütün bu yaklaşımlar insanlar arasında mutlak bir barış eğilimini ve bunun meşruiyetini göstermektedir. Dünyada hiçbir halk yoktur ki, savaşma arzusu duysun. Tersine savaşma durumunda kalan halklar zorunluluk durumunda bu seçeneği tercih ederler. Savaş durumu başladığı andan itibaren barış haline geri dönüş arzusu kendini örgütlemeye başlar.

Bu duruma insanlar arasındaki savaş ile barışın mücadelesi diyebiliriz. Barış mücadelesinin başlangıcı sınıflı toplumların ortaya çıkışı ile başlamıştır. Sınıflı toplumlarla beraber savaş durumu süreklilik kazanmış, barış durumu istisnai bir vaziyete dönüşmüştür. Toplumlar ezen ve ezilenler olarak ikiye bölündüklerinde hegemonya tesisinin devam ettirilebilmesi için zorun sürekli kullanılması gerekmiştir. Düzenli-süreklî ordular bu zorun fiili aygıtlarıdır. Düzenli ordular “barışın değil” savaşın teminatlarıdır. Orduların iki temel amacından bahsedebiliriz: kendi emekçi sınıflarını baskı ve kontrol altında tutmak (en temel işlevi), kendi dışındaki diğer hegemonya odaklarına karşı tahkimat oluşturmak (diğer devletlere karşı). Egemen sınıf ile boyunduruk altında tutulan sınıflar arasındaki çelişki uzlaşmazdır. Bu nedenle birinci madde ordunun temel işlevidir. Diğer taraftan egemen odaklar (devletler) arasındaki çelişkiler uzlaşır niteliktedir. Egemenler için asıl olan emekçi sınıflar üzerindeki hegemonyalarını sürdürebilmeleridir. Bu doğrultuda sermaye sınıfı kendisi hızla “küreselleşirken” halklar ve topluluklar arasındaki dini, etnik, kabilesel, ulusal tüm farklılıkları körükler ve insanları birbirleri için öteki haline getirir.

Farklılıklar çeşitli dinlerden, etnik kökenlerden, kabile yapılarından, ulusal özelliklerden, bunlara bağlı ya da bağlı olmayan gelenek-göreneklerden, kültürel özelliklerden kaynaklanır. Bütün bu özelliklerin maddi temelleri vardır. Bu maddi temeller toplumların

gelişirken geçirdikleri evrimle ilgilidir. Bu evrim sürecinin toplumlar açısından birleşik ve ayrı maddi sonuçları da vardır. Toplumların farklılıkları, çeşitli yeteneklerin ve ürünlerin gelişmesine yol açar. Mısır'da matematiğin gelişimi, Çin'de barutun icadı ve bunların Avrupa'da başka ürünlerin-teknolojilerin geliştirilmesinde kullanılmaları gibi... Toplumlar arasındaki ilişkiler ve alışveriş birleşik bir gelişim süreci yaratmıştır. Fakat bu gelişim süreci birleşik olduğu gibi eşitsizdir de. Tarihin bazı evrelerinde Mısır, Çin, Mezopotamya ve Hindistan uygarlığın merkezi olarak ele alınırken başka evrelerde Avrupa, Arap Yarımadası ya da Amerika böyle ele alınabilmektedir. Aslında uygarlık tartışmaları günümüzde ötekileştirmenin geldiği en üst boyutu yansıtmaktadır. Bu bağlamda emperyalist odakların körüklediği “Batı” ile “Doğu” arasında bir uygarlık tartışması sürmektedir.

Özellikle bu yüzyıl başlarında Irak ve Afganistan işgalleriyle emperyalistler “Doğu’nun” “Batı” tarafından ötekileştirilmesini körüklemişlerdir. (Aynı zamanda bu etki kendi tepkisini yaratmakta ve “Batı” da Doğu tarafından öteki olarak algılanmaktadır.) “11 Eylül’de” Amerika’da binlerce insanın yaşamını yitirdiği saldırıların olabilmesinin zemini böyle oluşturulmuştur (Konuyu, komplo teorileri dışında, olduğu gibi ele almaktayız). Bu katliam kuşku götürmez bir biçimde ABD emperyalizminin işine yaramıştır. Savaşın süregelenliği ispat edilmiş, tehdit belirginleştirilmiş, ötekileştirme onaylanmış ve sonuç olarak emperyalizmin ihtiyaç duyduğu hamlelerin (işgaller vb.) önü açılmıştır. Binlerce sivil insanın katledilmesiyle Amerikan halkı tehdidi kavramış ve bu halkın yeni savaşlar için saflara dizilmesi sağlanmıştır. Bu durum kapitalist devletlerin “dış tehditlere” karşı (temelde iç hegemonyanın tesis edilmesi amaçlanmaktadır) ötekileştirme vasıtasıyla toplumu örgütlemesine bir örnektir.

Türkiye’de uzun yıllar bu “ihtiyaç” devlet tarafından Yunanistan ve “Kıbrıs Rum Kesimi” üzerinden giderilmeye çalışıldı. “Komünizm Tehlikesi” ve “Kürt Meselesi” (bölünme sendromu) hem içi hem de dışı etkileyen daha karmaşık unsurlardır. Kapitalist devletin ötekileştirme faaliyetini kendi sınırları içinde gerçekleştirmesinin çarpıcı örneklerinden biri de Alevi-Sünni ayrıştırmacılığıdır. Mezhep fark-

lılıklarına dayandırılan bu iki kültürün farklılıkları barış içinde beraber yaşamalarına engel değildir. Fakat cumhuriyetin kuruluş sürecinin başından itibaren Sünni temelde oluşturulan Diyanet İşleri Başkanlığı, Alevilerin yok sayılmasının somut kanıtıdır. Var olanı yok sayma, ötekileştirme yönünde atılan en ciddi adımdır. Sonrasında sistem sürekli Alevileri ve Sünnileri çatışma ve karşıtlık düzeyinde tutmuştur. Yakın tarihte bu çatışma durumunun nasıl yaratıldığına ilişkin ardı ardına gerçekleşen iki örnekle karşı karşıyayız. Birincisi, Sivas katliamı, ikincisi ise Gazi Mahallesi katliamıdır. Dikkat edilirse belirli bir plan dâhilinde iki katliam da Alevilere karşı gerçekleştirilmiştir. Bir savaşa dâhil olmayan silahsız insanlar katledilmiştir. Ardından bu duruma karşı çıkanlar da öldürülmüş, cezaevlerine atılmış ve yine 19 Aralık sürecinde cezaevlerinde birçok kişi katledilmiştir. Şike operasyonları, darbe operasyonları yürüten egemenler ne Sivas ne de Gazi Katliamını aydınlatmak yönünde çaba sarf etmemektedirler. Böylece Aleviler ve Sünniler birbirlerine karşı devletin güvencesine muhtaç olacaklar, bu muhtaçlık onların daha kolay yönetilmelerini-boyunduruk altında tutulmalarını sağlayacak ve egemenlerin zulmüne karşı birleşmelerini engelleyecektir.

Aynı yöntemler çeşitli şekillerde Kürt halkına karşı da uygulandı ve uygulanmaya devam ediliyor. Fakat sistem başarılı olamadı. Bugün devletin en yetkili ağızlarından Kürt halkına karşı asimilasyon ve inkar politikalarının uygulandığı kabul edilmektedir. Fakat bu itirafın gereği halen yapılmamaktadır. Tersine sistem şu sıralar ötekileştirme faaliyetini Kürt halkının içinden gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Aynı sistemin devlet güdümlü Alevi örgütlenmeleri yaratmaya çalışması gibi... Sivas katliamının esas sorumlusu kişiler değildir. Fakat bu eylemde kullanılanlar doğal olarak katliamın siyasal sembolü haline dönüşür. Katliamın baş sorumlusu olarak aranan kişinin yıllardır Sivas'ta yaşadığının ortaya çıkması, yine yıllardır iktidarda olan hükümetin gerçekliğini göz önüne sermektedir. Sivas Katliamı, Kürt halkına karşı yürütülen kirli savaş (faili meçhuller, yargısız infazlar, işkenceler...), emekçilere sermayenin zulmü (iş cinayetleri, güvencesiz-güvenliksiz, sigortasız çalışma koşulları...) karşısında oligarşinin eski ve yeni statükosunun nasıl ortak bir göz yumma politikasına sahip olduğu açıktır.

Göz yumma politikası kapitalist devletin bir taktiğidir. Devlet kendi temsil ettiği sınıfın lehine olacak kanunları işletir (zaten kanunların geneli burjuvazi lehinedir). Diğer taraftan burjuvazinin aleyhine olacak kanunları (kazanılmış haklar) işletmemek için elinden geleni yapar. Aynı Libya'daki iç çatışmalara, emperyalistlerin uluslararası hukuku duruma uydurup müdahale etmesi gibi. Emperyalist güçlerin bombardımanı ile vurulan Libya halkı ise sürekli göz ardı edilmektedir. Aynı emperyalist güçler, zamanında Sırbistan'ın Bosnalı sivilleri katletmesine seyirci kaldılar. Ancak katliamdan sonra fiilen müdahale ettiler. Bütün emperyalist müdahaleler gayrimeşrudur, ancak burada Libya ve Bosna'yı karşılaştırarak iki emperyalist müdahale tavrının çelişmesine dikkat çekmek istiyoruz. Genelde emperyalist güçlerin kendi kışkırttıkları savaflara çıkarlarına göre uygun müdahaleler yaptıklarını biliyoruz. Bu bağlamda Bosna katliamı eyleminin istedikleri güvenlik dışı ortama hizmet edeceğini biliyorlardı. Böylece bölgede emperyalistlerin yerleşmesi için uygun ortam oluşmuş oluyordu. Bugün göstermelik uluslararası mahkemede yargılanan Sırp komutanın yanına emperyalizmin temsilcilerini de dizersek belki adalet sağlanabilir.

Toplumlar arası kültürel farklılıklar çatışmaların sebebi değildir. Bu farklılıklar yarattıkları değişik değerlerden dolayı paylaşımaya açar. Paylaşım ortamı ise kardeşleşmeyi ve barışı destekler. Fakat birinin diğeri üzerinde egemenlik kurması kardeşleşmeyi bozar. Bu nedenle sürekli savaş durumunun gerçek kaynağı eşitsizliktir. Eşitsizlikler de sınıflı toplumlardan kaynaklandığına göre sürekli savaşın-çatışmaların var olma zeminini yaratan ötekileştirme faaliyetlerinin sonucu olarak gerçekleştirilen katliamların birinci dereceden sorumlusu kapitalist devlettir. Bir problemi, ancak kaynağını kavrayabilirsek çözebiliriz. Açıkça ifade etmek gerekiyor ki, bugün süregiden bütün özgürlük ve eşitlik mücadelelerinin başarıya ulaşabilmesi için ana eksenleri anti-kapitalist olmalıdır.

26 Temmuz 2011

Tekirdağ 2 No'lu F Tipi Hapishanesi

“GÜVENLİK GEREKÇESİ”, SORULAR VE CEVAPLAR

Devlet bütçesinin büyük kısmı “iç ve dış güvenlik” harcamalarına ayrılmıştır çünkü iktidar ekonomik krizi ve anti-demokratik uygulamalarını, “iç ve dış mihrakların” varlığına ve eylemlerine bağlıyor. Sistemin güvenlik önlemleri arttıkça halkın güvenlik sorunu da artıyor. Türkiye dünyada en çok iş kazası (cinayeti) sonucu işçi ölümlerinin yaşandığı ülkelerden biridir. Gün geçmiyor ki kadınlar şiddete uğramasın ve öldürülmesin. Uludere’de 34 insan savaş uçaklarıyla bombalanarak öldürüldü ve “kaza oldu” açıklamasıyla konu geçiştirildi. Protesto etme hakkını kullananlar vurularak, coplanarak, gaz bombalarıyla yaralanıyor ve öldürülüyor. İktidara muhalif olan herkes hapishaneye atılıyor. Mahkemeler engizisyon yargılamalarından daha beter uygulamaları gerçekleştiriyor. Engizisyon yargılamalarının bile dayandığı temel bir mantık ve kurallardan bahsedilebilirdi, fakat bugün siyasi davalara bakan mahkemeler ne savunmayı ne de yasaları dikkate alıyor.

Türkiye’de işçiler, kadınlar, gençler, Ermeniler, Kürtler ve ezilenler için güvenlik yok. Güvenlik gerekçesiyle yapılan birçok uygulama var, her yerde etkin bir güvenlik devleti var fakat halk için güvenlik

yok. Güvenlik uygulamaları patronlar ve onları korumak için çalışan siyasi mekanizmaların emniyetini sağlamak amacıyla yapılmaktadır. Burjuvazinin güvenliğinin koşulu halkın tutsak ve savunmasız kalmasıdır. Devlet iktidarı “güvenlik gerekçesini” kanunlar üstünde bir kanun gibi kullanmaktadır. Mevcut yasalar sömürü ve baskı uygulamaları için yetersiz geldiğinde egemenler yasaları kutsal kitabın bölümlerinin dünyevi işlerin çözümü amacıyla yorumlanmasına benzer yöntemlerle kullanmaktadır. Bu yolla iktidar kendi yasalarını istismar etmektedir. “Güvenlik” gerekçesi, iktidarın bu istismarının en güçlü zeminlerinden birini oluşturuyor. Sömürü ve baskının hâkim olduğu güçlü zemini, kapitalist düzenin kitleler tarafından “onaylanması” oluşturmaktadır. Étienne de La Boétie (1530-1563) iktidar gücünün kaynağını şöyle açıklıyordu: “Size böylesine hâkim olan kişinin iki gözü, iki eli, bir bedeni var ve herhangi bir insandan daha başka bir şeye sahip de değil. Yalnızca sizden fazla bir şeyi var. O da sizi ezmek için ona sağlamış olduğunuz üstünlük. Eğer siz vermediyseniz, sizi gözetleyebildiği bu kadar gücü nereden buldu? Sizden almadıysa, nasıl oluyor da sizleri dövdüğü bu kadar çok eli olabiliyor? Kentlerinizi çiğnediği ayaklar sizinkiler değilse bunları nereden almıştır? Sizinle anlaşmadıysa sizin üstünüze gitmeye nasıl cesaret edebilir? Kendinize ihanet etmeseniz, sizi öldüren bu katilin yordakçısı olmasanız ve sizi yağmalayan bu hırsıza yataklık etmeseniz o ne yapabilir?” (Étienne de La Boétie, *Gönüllü Kulluk Üzerine Söylev*, İmge Yayınevi, s.25). La Boétie’nin soruları halkın devredilen iradesinin iktidar gücünü oluşturmasını sorgulamaktadır. Burjuva iktidar tarafından halkın iradesinin nasıl teslim alındığı somut politik olgular incelenerek açıklanabilir.

Gezi direnişçisi Ali İsmail Korkmaz’ın katledilmesiyle ilgili dava neden Eskişehir’den Kayseri’ye nakdedildi? Ali İsmail, Eskişehir’deki “Gezi protestolarında” sopalarla dövülerek öldürüldü. Bu siyasi cinayetin kamera görüntüleri yetkililer tarafından yok edildi. Eskişehir valisi Ali İsmail’i döverek katledenleri korumak için türlü yalanlar uydurdu. Konuyu sadece kaba hatlarıyla çizdiğimiz bu çerçevede ele alsak bile en azından cinayetin yanı sıra delilleri karartmak, görevi kötüye kullanmak ve terör örgütü kurmak, yönetmek suçlarının konu alan bir yargılama yapmak gerekir. Açıkça görülüyor ki hal-

ka terör uygulamak amacıyla bir örgütlenme oluşturulmuş, eylem planları yapılmış ve bu planlar uygulanmıştır. Bu terör uygulaması, cinayet sadece Ali İsmail'i katleden birkaç polis ve sivilin bireysel suçu değildir. Vali, saldırı emrini verenlerin ve cinayeti işleyen polislerin amiridir. Dolayısıyla Vali ve bu saldırı politikasından sorumlu olan bütün yetkililer işlenen bu siyasi cinayet ve halka karşı teşkil edilen terör şebekesi nedeniyle yargılanmalıdır. Vali bu durumu bildiği, aslında polisleri değil, kendisini korumaya çalıştığı için Ali İsmail katledildikten sonra saçma sapan açıklamalar yaptı ve olayı örtbas etmeye çalıştı. Ali İsmail'in katledilmesi örtbas edilemeyince "adalet" Eskişehir'den Kayseri'ye "güvenlik gerekçesiyle" sürgün edildi. Bu hukuk dışı uygulamanın amacı davayı önemsizleştirmek ve devlet terörü politikasının sorumlularının yargılanmasını engellemektir.

Yasalar önünde tüm yurttaşlar eşit midir? Ali İsmail'in katledilmesiyle ilgili davanın ele alınış biçimi, eşitsizliğin ve adaletsizliğin açık bir örneğini oluşturmaktadır. Açgözlülükten yolsuzluk yapan patronlar, hükümet üyeleri, onların yakınları ve bazı bürokratlar iktidar tarafından korunmaya çalışılıyor. Özgürlük için yürüyen Ali İsmail katledildi ve bu cinayetin sorumluları iktidar tarafından korunmaya çalışılıyor. Kapitalist devlet, zenginlikleri elinde tutan asalak azınlığın çıkarlarını savunurken işçi sınıfı ve ezilenleri baskı altında tutmaktadır. Başbakan Erdoğan Kürt halkına karşı devletin asimilasyon ve inkar politikalarını yürüttüğünü açıkça itiraf etti. Başbakan'ın itirafı Kürt halkına yönelik eşitsizlik ve adaletsizlik yapıldığı anlamına gelmektedir. 12 Eylül askeri diktatörlük anayasası asimilasyon ve inkar politikalarının zeminini oluşturmaktadır. Yasalar eşitsizliği savunurken yasalar karşısında herkesin eşit olması mümkün değildir. Ceza Kanunu'nda katliam, işkence, zorla göç ettirme gibi eylemlere karşı maddeler mevcuttur; fakat burjuva devlet aygıtının güvenliği için işçi sınıfı, emekçiler ve ezilen halklar bu insanlık dışı uygulamalara defalarca maruz kalmıştır ve kalmaktadır. Bugün bilinen, teşhir olmuş işkenceci polisler üst düzey makamlara atanarak ödüllendirilmektedir. Türkiye'de işkence uygulamaları sona ermemiştir. Tersine biçim değiştirerek artmıştır. İşkence uygulamaları sokağa ve hapishanelere taşınmıştır. Siyasi tutsaklar ge-

nelde ailelerinden ve yakınlarından uzakta (sürgünde) F tipi hapis-hanelerde tecrit işkencesi altında tutulurken yolsuzluk operasyonu kapsamında tutuklanan patron, bürokrat ve bakan çocukları ayrıcalıklı bir şekilde yaşadıkları şehrin hapisanesinde tutulmaktadır. Bu açgözlü asalakların yakın zamanda hükümet tarafından hapis-haneden kurtarılmaları büyük olasılıktır. Bu doğrultuda mahkeme kararıyla yolsuzluk davası sanığı Reza Zarrab hakkındaki soruşturma dosyasıyla ilgili yayın yasağı konuldu.

Türkiye’de basın ve ifade özgürlüğü var mıdır? Başbakan’ın doğrudan basının yayınladığı içeriğe müdahale ettiği ortaya çıktı. İnternet ortamı, meclisten yeni geçirilen yasayla tümüyle hükümetin kontrolü altına alındı. Gezi parkı protestoları sırasında mesleklerini yapmaya çalışan basın-yayın emekçileri işlerinden kovuldular. Çeşitli siyasi gerekçeyle birçok gazeteci tutuklandı ve hapis, para cezalarına çarptırıldı. Bütün bu anti-demokratik uygulamalar sadece bugünün sorunu değildir. Egemenler arası çatışma bunları aleni hale getirmiş ve geniş kitleler tarafından algılanmalarını sağlamıştır. Egemenler arası çelişkiler günümüzde olduğu kadar derinleşmeden önce de basına ve muhalefete karşı her tür baskı uygulanıyordu. Gazete binalarının bombalanması, gazetecilerin-aydınların öldürülmeleri, kaçırılmaları gibi saldırılar yaşandı ve birçoğunun üstü burjuva hukuk sistemi tarafından örtüldü. Hrant Dink’in katledilmesi ve akabinde yaşanan “hukuk” rezaleti bunların en çarpıcılarından biridir. Hrant’ın katili gözaltındayken elinde Türk bayrağıyla yanında iki “güvenlik” görevlisiyle beraber poz veriyordu. Hiçbir halkın bayrağını taşımaya layık olmayanların verdikleri bu poz özgürlüğün ve adaletin ne kadar “güvenli” ellerde olduğunu gösteriyordu. Yüzbinlerce insan Hrant’ı katledenlere alanlarda Hrant’a sahip çıkarak gereken cevabı verdi. Gezi direnişinde de halklar şovenizme ve faşizme geçit vermeyeceklerini gösterdiler. Halkların kardeşliği açısından Gezi Direnişinin yarattığı fiili durum hükümetin sahte “demokratik açılımlarının” tersine gerçek bir ilerlemeyi sağlamıştır.

Kürt sorununu AKP çözebilir mi? Hükümet kendi iktidarı öncesinde Kürt halkına yönelik sömürgeci politikalar uyguladığını kabul ediyor, fakat sömürgeci politikaları başka bir söylem altında devam ettiriyor. Daha evvel “Türk milliyetçiliğini” esas alan bir şo-

venizm ile dayatılan politikalar, AKP iktidarında “ümmetin” esas alınmasına dayanmaktadır. Hükümet Kürt halkına karşı yürüttüğü askeri operasyonlarda başarılı olamayınca devletin de uymak zorunda kaldığı iki taraflı ateşkes süreci mümkün olabildi (Daha evvel Kürt özgürlük hareketinin defalarca ateşkes ilan ettiği ve bu nedenle önemli kayıplar verdiği biliniyor). Gelinen noktada hükümetin “çözüm süreci” başlığı altında ateşkes durumunu kabul etmesinin iki temel nedeni var:

1. Hükümetin Kürt halkının sömürgeciliğe karşı direnişi karşısında muvaffak olamamasıdır.
2. Suriye’deki iç savaşla beraber Ortadoğu’daki jeopolitik durum kirli savaşın sürdürülmesine elverişli değildir. Kürt halkı, Rojava’da kendi öz gücüne güvenmesinin somut karşılığını almıştır. Emperyalizme, Esad’ın burjuva diktatörlüğüne ve çetelere rağmen Rojava’da kurulan kanton yönetimleri sadece Kürt halkının değil, bütün bölge halklarının kurtuluş mücadelesinin mevzileri haline gelmiştir.

ABD Türkiye’de nasıl bir hükümet istiyor? AKP hükümeti iktidara tekelci sermayenin ve emperyalizmin desteği ile geldi. Eski statü-koya karşı destekçilerinin gücüne dayanarak tasfiye operasyonu yürüten AKP ve onunla organik bağları olan sermaye grupları güçlendi. ABD, TC’nin bağımlı olduğu emperyalist bloğun baskın gücü ve AKP hükümeti gibi işbirlikçi odakların yönetilebilir düzeyde erke sahip olmasını istiyor (Örnek olarak, Cemaat örgütlenmesi ABD hegemonyası dışında hareket edebilecek güce sahip değildir). Hükümet ise devletin gücüne tümüyle sahip olduğunu düşünerek emperyalist planların dışına taşan görece özerk politikalarını Ortadoğu genelinde ve ülke içinde uygulamaya kalkıştı. MİT’in ülke dışında faaliyet yürütebilecek şekilde yeniden örgütlenmesi, Suriye’deki iç savaşa kendi inisiyatifini güçlendirecek şekilde müdahale etmesi, Çin’le yapılmaya çalışılan füze antlaşması, İran’a karşı başını ABD’nin çektiği ambargo uygulamasını delmesi, Kürt sorunuyla ilgili atılan bazı adımlar, bu görece özerk hükümet politikalarının en önemlileridir. Hükümet bu hamlelerinin karşılığını en yakın müttefiki cemaatin kendisine karşı siyasi operasyonlar yürütmesi ve Türkiye’de suni ekonomik dengeyi sağlayan sıcak paranın (ABD’nin kontrolünde-

ki) çekilmesiyle aldı. Buna karşın siyasi ve ekonomik kriz ortamıyla karşı karşıya kaldı. AKP hükümeti, emperyalizmin ve bazı oligarşik güçlerin istediği konuma getirilemezse (ki bu seçenek pek mümkün değildir) alternatif olarak CHP'nin oligarşik diktatörlüğün yürütmesinde etkinleştirilmesi planlanmaktadır. Böylece kapitalist devletin güvenliği, emperyalizme bağımlılık ve oligarşik diktatörlük korunmuş olacaktır. Emperyalizme ve oligarşik diktatörlüğe hizmet ettiği sürece egemenler açısından hangi burjuva partinin hükümet olduğunun bir önemi yoktur.

Kapitalist devlet yarattığı güvensizlik ve korku ortamından faydalanarak sermayenin çıkarları doğrultusunda iktidar sistemini restore etmeye çalışıyor. İşçi sınıfının ve ezilenlerin tek kurtuluş yolu burjuva iktidar aygıtına karşı örgütlenmek ve mücadele etmektir. Burjuvazinin ortaya dökülen kirli ilişkilerine ve kirliliğin kaynağına, oligarşik diktatörlüğe karşı tek alternatif, devrimci halk hareketidir. Gezi Direnişi demokratik halk cephesi örgütlenmesinin halkın devrimci potansiyelini eşitlik, özgürlük ve adalet yolunda zafere ulaştırabileceğini göstermiştir. Demokratik halk cephesi, pratik hedeflerini net bir şekilde ortaya koymalı ve hedefleri doğrultusunda mevziler kazanarak kararlı adımlarla ilerlemelidir. Demokratik halk cephesi bütün idari, mali işletme ve kurumların işçi sınıfı ve ezilenlerin yönetimine ve denetimine girmesini hedeflemelidir. Yasama, yürütme ve yargının her kademesine görevlilerin seçimle gelmesini sağlayan ve onları seçen halk tarafından her an geri çağrılacakları bir sistemi oluşturmak için mücadele edilmelidir. Emperyalizmle bütün bağlar koparılmalı, siyasi ve askeri bütün açık ve gizli anlaşmalar feshedilmeli, uluslararası tekellerin faaliyetlerine son verilmelidir. Emperyalist güçlerin ülkeye müdahalesinin bütün imkânları ortadan kaldırılmalıdır. Eğitim, sağlık, konut, ulaşım vb. temel hizmetler tüm halka eşit ve ücretsiz bir şekilde sağlanmalıdır. Tarımsal üretim geliştirilmeli ve modernleştirilmeli, tarımda kapitalist işletmelerin ve emperyalizmin tahakkümüne son verilmelidir. Tarımsal üretim komünleri kurularak, kooperatifleşme yaygınlaştırılmalıdır. Doğal çevre, tüm yeraltı ve yerüstü zenginlikleri, tarihi eserler, kamu malı olarak denetim altına alınmalı, korunmalı ve insanlığın hizmetine sunulmalıdır. Her türlü inanç ve vicdan öz-

gürlüğü tanınmalıdır. Gerçek laik bir sistem uygulanmalıdır. Dinin siyasal ve çıkar amaçlı kullanılması engellenmelidir. Devlet herhangi bir dine, inanca hamilik yapmamalıdır. Kadına yönelik her tür ayrımcılık ve şiddete son verilmelidir. Her türlü ulusal ayrıcalık, baskı ve eşitsizlik uygulaması kaldırılmalıdır. Her ulusa kendi kaderini tayin hakkı (ayrılma hakkı da dâhil olarak) tanınmalıdır. Kürt sorunu eşitlik ve özgürlük temelinde çözülmeli ve her ulusun ana dilde eğitim ve ana dilini kullanma hakkı tanınmalıdır. Devletin özel savaş aygıtları dağıtılmalıdır. Sömürgeci devlet politikalarına son verilmeli ve bu politikalar sonucu zarar gören Kürt halkının zararları giderilmelidir. Demokratik halk cephesi bu ve benzer yaklaşımları temel alan hedefler doğrultusunda örgütlenebilir. Bugün sosyalist hareketin esas görevi devrimci mücadelenin ihtiyacını tespit etmek ve ihtiyaca uygun adımları atacak cüreti göstermektir.

9 Şubat 2014

Edirne F Tipi Hapishanesi

İKTİDARA DOĞRU, İKTİDAR İÇİN

Türkiye'nin yakın siyasi tarihinin son on bir yılı incelendiğinde, iktidar olabilmek için seçim kazanmanın, burjuva parlamentosunda çoğunluk olmanın yeter şart olmadığı görülecektir. Kapitalist sistemin “seçimler” oyunu burjuvazinin siyasal çıkarlarına aykırı hiçbir oluşumun varlığına izin vermemek üzere planlanmıştır. Sistem, doğal olarak kendisinin parlamento koltukları kullanılarak kendisine karşı çıkılmasına izin vermiyor. Diğer yandan, oligarşinin ihtiyaç duyduğu yeni bir siyasi partinin yürütücülüğü üstlenebilmesi için “Millet Meclisini” ele geçirmesi de yetmiyor. AKP hükümeti, oligarşik diktatörlüğün siyasal yürütücülüğünü ele geçirmek için yasama, yürütme ve yargı organlarında çeşitli düzeylerde çetin bir kavga vermek zorunda kaldı. Bu kavgayla beraber oligarşinin eski baskın gücü orduya karşı en sert biçimde mücadele verdi. Tüm bürokratik mekanizmalarda, sivil toplum örgütlerinde, büyük futbol takımlarında (yönetimlerinde) vb. yerlerde iktidar kavgası sürdürüldü. Bütün bu iktidar mücadeleleriyle beraber emperyalist güçlere (başta ABD olmak üzere) hizmet etme konusunda adeta yarışıldı. Hem eski statüko hem de yeni statüko birbiriyle çelişkileri olan emperyalist güçleri bir diğerine karşı koz olarak “kullanmaya” çalıştı. Sonuç olarak hükümet iktidar gücünü elde etmiş ve atipik bir durum olarak

kendisine bağılı bazı sermaye grupları tesis edebilmiş oldu. İktidar kavgası henüz bitmedi ama konjonktürel olarak kazanan tarafın AKP olduğu ortada.

Son dönemde liberal düşünürlerin tartışmaları hükümetin iktidara gelmeden önce demokratik, iktidara geldikten sonra otoriter ve anti-demokratik bir tarz izlediği üzerinden devam ediyor. Bu mecrada sürdürmekte oldukları tartışmayı, burjuva liberallerinin düş-tükleri durumun bir itirafı olarak görmek gerekir. AKP hükümeti on bir yıldır işçi sınıfına ve ezilenlere karşı anti-demokratik faaliyetini değışmeyen bir doğrultuda kesintisiz olarak sürdürmektedir. Bütün bu zulüm karşısında burjuva liberalleri hükümetin uygulamalarını ya gerekçelendirmiş ya da sessiz kalarak geçiştirmişlerdi. Dün beğendikleri, akıl hocalığı yaptıkları AKP iktidara ortak olmak için yürüyordu. Bugün ise mutlak iktidar olmak için yürüyor. Böyle bir durumda hükümetin müttefikleri ile siyasal ilişkilene biçimlerinde tadilata gitmesini şaşkınlıkla karşılamamak gerekiyor. AKP'nin hedefi doğrultusunda cemaatlerle, medyayla, bazı sermaye gruplarıyla, burjuva aydınlarla ve emperyalist güçlerle ilişkilerini "sorgulaması", yeniden dizayn etmesi kaçınılmazdır. Bu yönelimin sonucunda kendi içinde de homojen bir iktidar yapılanmasına yönelmiştir. Artık AKP hükümeti kendinden önceki dönemde ordunun oligarşik blok içindeki baskın rolünü ele geçirdiğini düşünüyor.

Emperyalist evre, tekellerin egemenlik dönemi, burjuvaziyi tümüyle gerici ve anti-demokratik siyasal karakterle bütünleştirir. Bu durum sistemin işleyişini belirleyen ana etkidir. Burjuva kesimler arasındaki ilişkiler de bu ana etkene göre biçimlenirler. Yakın zamana kadar egemenler arası mücadelenin eski statükoyu savunan ordu yanlısı güçler ile yeni statükoyu savunan AKP hükümeti yanlısı güçler olmak üzere iki ana cepheden oluşması söz konusuydu. Bugün ise egemenler arası mücadelenin üç temel odağından bahsedebiliriz. AKP'nin Erdoğan'ın başını çektiği hâkim kliğı, eski statükoyu savunan güçler ve hem Erdoğan kliğine hem de eski statükonun iktidarına karşı çıkan güçler. Oligarşik diktatörlüğün emperyalizme bağımlılık biçiminin sürdürülebilmesi açısından bu üç burjuva güç odağının birbiriyle mücadelelerinin "dengelenmesi" başta ABD olmak üzere uluslararası güçlerin işine gelmektedir.

Gelinen noktada egemenler arası mücadele sonucunda hükümet belli bir oranda iktidar gücü elde ettiğinin farkındadır. Ve artık faaliyetini iktidarda kalıcı olmak hedefi üzerine yoğunlaştırıyor. Elbette egemenler arası çelişkiler uzlaşmaz değildir. Önümüzdeki süreçte burjuvazinin değişik kampları arasında birçok ittifak bozulacak ve yeni ittifaklar tesis edilecektir. Başbakan Erdoğan ile Bülent Arınç arasındaki tartışma bu gidişatın AKP hükümeti içindeki önemli bir örneğidir. Arınç, genel duruşu itibariyle AKP'yi oluşturan ittifakı korumaya çalışır gözüküyor. Cemaate yakınlığı ile bilinen Zaman gazetesi, dışa kapalı bir toplantıda Başbakan Erdoğan'ın öğrenci evleri ve yurtlar meselesini "kız-erkek öğrencilerin bir arada kalmasının yanlışlığı" üzerinden gündeme getirmesini kamuoyuna açık etti. Doğal olarak halk başbakanın bu yaklaşımına özel hayata müdahale ve cinsiyetçilik başlıkları altında tepki gösterdi. Arınç bir basın toplantısı vasıtasıyla başbakanın gerici çıkışını yalanladı. Başbakan ise Arınç'ın yalanlamasının tersine eleştirilere konu olan söylemini kabul etti ve savundu. Dışa kapalı bir toplantıda ele alınan gündemlerin sızdırılması parti içinde başbakanın başını çektiği AKP'nin ana eğilimine karşı ciddi bir muhalefet olduğunu göstermektedir. Bu sızdırma hareketiyle muhalefet, Erdoğan kliğine açık bir saldırı düzenlenmiş olmaktadır. Bu, AKP içindeki muhalefetin arkasında ise kendi yurtlarına ve öğrenci evlerine müdahale edileceğini düşünen cemaatin olduğu Zaman gazetesinin konuyla ilgili haberinden anlaşılmaktadır. Erdoğan'ın parti içindeki bu muhalefet ile uzlaşma niyetinin olmadığı ortada. Karşı tarafta pozisyon almayan, uzlaştırıcı (ortada) bir pozisyonda duran Arınç'ı ezmek, karşısına almak pahasına "parti içi muhalefetin" hamlesine karşı sert bir saldırıya geçti. Bugünlerde hükümetin gündeminde özel dershanelerin kapatılması var. Cemaatin özel dershaneler vasıtasıyla oluşturduğu geniş bir örgütlenme ağına sahip olduğu biliniyor. Dershaneler meselesi üzerinden de Erdoğan kliği ile cemaat çatışması büyüyerek sürecektir gibi gözüküyor.

İktidarı paylaşmak konusunda konsensüs bozulunca bu tür çatışmalar kaçınılmaz oluyor. Egemen sınıfların nitelikleri olarak "aç gözlülük ve egemen olma isteğinden" (Engels, *Feuerbach ve Klasik Alman Felsefesinin Sonu*, Sol Yayınları, s. 38) bahsedilebilir. İktidar

ereği ile yürüyen egemen sınıflar, iktidarı kaybetme olasılığının korkusu tarafından teslim alınırlar. Kapitalist sistem, eşitsizlik ve ezme ilişkilerini hâkim kıldığı için insanlar (ya da sosyal kümeler) arası güvensizliği kutsamaktadır. Burjuva toplumda güvensizlik halinden ezen ya da ezilen hiçbir sınıf muaf değildir. İktidar ilişkileri ve bu ilişkilerin bir sonucu olarak her tür güvensizlik toplumun bütün hücrelerine nüfuz eder. İktidar yaygınlaştıkça, güçlendikçe güvensizlik artar. Makro iktidar bu güvensizliği toplumu ayrıştırarak ve hegemonya altında (baskı ve korkuya dayalı olarak) tekrar birleştirerek yeniden ve yeniden üretir.

Tam bu noktada Erdoğan'ın öğrenci evleriyle ilgili çıkışına geri dönelim. Konuyla ilgili başbakanın işlediği ana tema şöyleydi: "Biz muhafazakâr-demokratız; bu nedenle öğrencilerin kız-erkek bir arada kalmalarını uygun bulmuyoruz. Öğrencilerin aileleri de böyle bir durumu uygun bulmuyorlar." Bu yaklaşımın ayrıştırıcı yönlerini tespit edelim: (1) Cinsiyetçi bir dille kadınları kız ve kadın diye ikiye bölmektedir. (2) Ailelerle çocuklarını (üniversite gençliğini) ayrıştırmaktadır. Başbakana göre üniversite gençliği ebeveynleri tarafından denetlenmeli, baskı altında tutulmalıdır. (3) Kadın ve erkekleri ayrıştırmaktadır. Erkek ve kadın cinsiyetlerinin ilişkileri, devlet ve aile tarafından yönetilmeli hipotezi öne sürülmektedir. (4) Muhafazakâr terminoloji ile inananlar, değişik inananlar, az inananlar, inanmayanlar tarzında toplumu kategorilere ayırmaktadır. (5) "Kızlı-erkekli bir arada kalmayı" uygun bulan ebeveynlerle uygun bulmayanları da ayrıştırmaktadır. Kendi iktidarının hegemonyası altında ise erkeklerden uzak duran genç "kızları", çocuklarını sıkı denetleyen ebeveynleri, kendi işaret ettiği inanca inananları vb. birleştirmeye çalışıyor. Devlet gücünü elinde tutan bir hükümetin bu çıkışının muhtemel (planlanan) sonuçları şunlardır: Öncelikle devletin baskısından çekinen aileler çocuklarını hükümetin istemediği ortamlardan çıkarmaya çalışacaktır. Erdoğan'ın hedeflediği "muhafazakâr" kesim ("kızlı-erkekli" ortamlara karşı) denetimde aktif rol almak için harekete geçecektir. Ve Erdoğan kliğinin bugün için rakibi olan cemaatin itibarı "muhafazakâr" taban nezdinde zayıflayacaktır.

Dikkat edilirse bütün bu ayrıştırma ve hegemonya altında yeni-

den birleştirme işlemine ekonomik eşitsizliğin yarattığı bütun sorunlar özellikle dışlanmaktadır. Başbakan “ahlak” yönünden kaygılarla gündem ettiği üniversite öğrencilerinin işçi-emekçi ailelerinin ceplerinden elini hiç çekmemektedir. İşçi sınıfının kıdem tazminatı, sağlık hizmeti vb. haklarını gasp ederken “sizin çocuklarınızı korumaya çalışıyoruz” propagandasını yapmak burjuvazinin ahlak anlayışını deşifre ediyor. Daha fazla kâr, daha fazla iktidar... İşte burjuvazinin “ahlak” anlayışının yapı taşları.

Başbakanın “ahlakçı”-muhafazakâr politik çıkışları, kendi tasarufu değil. Kapitalizmin topluma dayattığı hegemonya-sömürü sisteminin gereğidir. Sistem her tür ayrıcalığı (ayrıştırma yoluyla) topluma yukarıdan aşağıya dayatmaya devam etmektedir. Ezilenlerin de kendi içlerinde ayrıştırılarak sisteme tabi kılınmaya çalışılmaları söz konusu. Bu bağlamda oligarşik diktatörlüğün son dönemde kendine bağlı bir Kürt odağı yaratma faaliyetini yoğunlaştırdığı ortada. AKP hükümeti, doğrudan operasyon-savaş vasıtasıyla Kürt halkı üzerinde asimilasyon ve inkar politikalarının işe yaramadığını bizzat deneyerek gördü. Bu nedenle günümüzde Kürdistan’ın sömürge statüsünü sürdürebilmek için taşeronlar vasıtasıyla bir tür politik dizayn yapmaya çalışıyor. Hükümetin bu politikasına çanak tutmak için Barzani uygun bir aday. Barzani’nin geçmişi ve bugünkü politik duruşu taşeronluğa uygunluğunun nedenlerini ortaya koymaktadır. Kürt Ulusal Kurtuluş Hareketi’ne karşı sömürgeci güçlerle işbirliği yapan (askeri operasyonları destekleyen), Irak’ın işgali sırasında emperyalist güçlerle işbirliği içinde olan ve günümüzde Rojava devrimini baltalamaya çalışan, Barzani iktidardır. Barzani Rojava’daki mücadeleyi şöyle yorumlamaktadır: “PYD, Rojava’da devrim yaptığını iddia ediyor. Kime karşı kazanılmış bir devrim bu? Tek yaptıkları şey rejimin onlara teslim ettiği yerlerde söz sahibi olmak”. Bu yorumları, Rojava’da halkların “geçici özerklik” ilan etmeleri üzerine yapmaktadır. Barzani ile aynı doğrultuda ABD Dışışleri sözcüsü Jen Psaki de “PYD’nin Suriye’den bağımsız bir Kürt bölgesi ilan edeceği yönündeki haberlerden endişeliyiz” açıklamasını yapmıştır. ABD, Suriye’de kontra çeteleri destekleyerek iç savaş çıkartmak yoluyla “Suriye’nin üniterliğine ve toprak bütünlüğüne” ne kadar “saygılı” olduğunu göstermiştir.

Bütün bu emperyalist ve işbirlikçi yaklaşımlara PYD'nin net politikası yanıt vermektedir: PYD, Suriye'ye her tür emperyalist müdahalenin karşısında durmaktadır. Burjuva Esad hükümetinden ve emperyalist güçlerin işbirlikçisi muhalif çetelerden bağımsız, eşitlikçi ve özgürlükçü bir hat izlemektedir. Ve gücünü sadece Rojava halklarının özgürlük mücadelesinden almaktadır. AKP hükümeti, bu konjonktürde Barzani ile Diyarbakır'da buluşarak emperyalist güçlerin bölgesel hegemonya planlarıyla ilişkisini biçimlendirmektedir. Newroz kutlamalarına gelmeyen Barzani ise AKP hükümetinin davetine hevesle icabet ediyor. Kendi halkının öz gücüne dayanmayan, iktidarını taşeronluk vasıtasıyla elde edenlerin daha güçlü iktidarlar karşısında boyun eğmesi kaçınılmazdır. İktidarın gücü ona tapanları, onunla var olanları her zaman teslim alır.

Hükümetin "çözüm süreci" bağlamında Barzani'yle buluşması ve muhafazakârlık adına üniversite öğrencilerinin "kızlı-erkekli" bir arada kalmalarına kaşı çıkışı, siyasal propaganda ve tarz açısından aynı doğrultuya hizmet etmektedir. AKP, "muhafazakârlığın", demokrasinin, barışın ve bütün toplumsal başlıkların temsilcisi ve yürütücüsü olarak kendini görmektedir. Sadece kendisine tabi olan toplumsal odakları meşru görmektedir. AKP hükümeti, egemenliğini sürdürmek ve güçlendirmek için iktidarın gücünü tüm muhaliflerini ve halkı kontrol etmek, baskı altında tutmak için kullanmaktadır. Bu gidişat işçi sınıfının, ezilenlerin ve ezilen halkların kaderi değildir. İktidarın gücünü yenecek olan özgürlük gücü, proletaryanın devrimci hareketinde mevcuttur.

17 Kasım 2013

Edirne F Tipi Hapishanesi

ULUSAL SORUN VE ANADİLDE EĞİTİM

Ulusal özgürlük mücadelesine yaklaşımı açısından kapitalizmi iki ana döneme ayırmak gerekiyor. Oluşum ve gelişim döneminde eski düzene (feodaliteye) karşı genel eğilim olarak burjuvazi, ulusal özgürlükler için savaşımlı destekliyordu. Kapitalizmin serbest rekabet döneminin sonuyla beraber ortaya çıkan emperyalizm, dünyanın bütün uluslarının emperyalist devletler, yarı sömürgeler ve sömürgeler olarak bölünmesine neden oldu. Birbirlerini tamamlayan kapitalizmin bu gelişme evreleri bir taraftan ulus-devletlerin oluşumuna diğer taraftan ulusların ezen ve ezilenler olarak ayrışmasına neden oldu. Ulus devletler bilinen birçok nedenle burjuvazinin iktidar alanlarıdır. Burjuvazinin kendi ulusal sınırlarını savunduğu kadar başka hiçbir ulusun özgürlüğünü savunmadığı da kuşku götürmez bir gerçek. Başka ulusların özgürlüğünü ancak (doğal olarak) kendi sınıfsal çıkarlarıyla örtüşmesi koşuluyla savunuyor. Sınıfların hakları karşısındaki tarihsel duruşlarını sınıf mücadelelerinin istemleri belirler. Amerikan bağımsızlık savaşında Fransa'nın ve İspanya'nın Britanya karşıtı konumlanışları, sömürgeci güçler olarak iç çatışmalarıyla ilgilidir. ABD belli bir güce ulaştığında, Başkan Wilson ünlü tezleriyle "uluslara özgürlük" istiyordu. Bu talebi öne sürerken başta rakibi "sömürgeci Britanya'yı" sıkıştırarak kendi emperyalist emellerine özgürlük istiyordu. Ulus devletlerin ve burjuva devrimlerinin beşiği olarak Avrupa'yı belirleyebiliriz. Bununla birlikte Avrupa burjuvazisinin kendi burjuva devrimlerini Asya'da görmek istemediğinin de altını çizmemiz gerekir. Burjuvazinin siyasi tavrı incelendi-

ğinde Osmanlı devletine karşı ne Bulgaristan'ın ulusal özgürlüğü ne de "Jön Türklerin" anayasacı çıkışları kuvvetle desteklendi. Bir tür denge-baskı politikasıyla Doğu Avrupa ve Asya halklarına bağımlılık ve sömürge statüsü dayatıldı.

Emperyalistler açısından "ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı" meselesi sömürgelerin kime ait veya yarı sömürgelerin kimin etkisi altında olduğuna göre istismar edilen bir madde olarak ele alındı. Türkiye Cumhuriyeti, ulusal kurtuluş savaşında kendisini her açıdan destekleyen Sovyetler Birliği'ne sırtını dönüp yüzünü emperyalist güçlere çevirdiğinde sömürgeye sahip bir yarı sömürge olma statüsünü edinmiş oluyordu. İzmir İktisat Kongresi ile perçinlenen burjuvazinin (ya da müstakbel burjuvazinin) hâkimiyeti kaçınılmaz koşulların da etkisiyle yeni kurulmakta olan devleti emperyalizme tabi kıldı. Devleti kuran egemen sınıfların pratiğine yön veren, halkları boyunduruk altında tutmayı savunan ulus-devlet anlayışıdır. Ve emperyalist devletlere karşı diğer halklarla beraber kazanılabilecek olan "bağımsızlık", zaferi asıl kazananların tasfiyesiyle kaybedildi. Bu gidişat tasfiyeleri, katliamları ve en sonunda dönemin en güçlü emperyalist odağına tam entegrasyonu getirdi. Sonuç her vatandaşın Türk ve devletin izin verdiği oranda-biçimde Müslüman olduğu, emperyalizme bağımlı kapitalist bir cumhuriyet oldu.

Gericiliğin kalesi olarak burjuva cumhuriyeti, sosyalist hareket ve Kürt ulusal kurtuluş hareketi tarafından tarihinde iki ayrı dönemde ve odak karşısında temellerinden sarsılmıştır (Bu siyasi hareketler de köken ve gelişim çizgisi bakımından birbirlerine bağlı olarak seyretmektedirler). Yakın tarihte resmi ideoloji için Kürt diye bir halk ve Kürtçe diye bir dil yoktu. Dolayısıyla var olmayanların hiçbir hakları da yoktu. Fakat kapitalistler için en kötü koşullarda yaşamaya mecbur edilen ve çalıştırılan, feodal-kapitalist her tür sömürüye açık topraklarda yaşayan, "medeni olmayan doğulular" şeklinde aşağılananlar vardı. Bu duruma karşı Kürt halkı mücadeleyle (sömürgecilığe karşı) kimliğinin ve dilinin varlığını kabul ettirdi. Ayrıca özgürlük yolunda kendi bağımsız örgütlenmesini de oluşturdu. Her geçen gün başarıya ulaşan bu mücadele karşısında sıkışan egemenler, gerçekleştirdikleri (ve sürdürmekte oldukları) asimilasyon ve inkâr politikalarını kabul etmek zorunda kaldılar. Bilindiği üze-

re asimilasyon ve inkâr politikaları sömürge halklarına uygulanır. Demek ki, egemenler aynı zamanda sömürgeci olduklarını da kabul etmiş oluyorlar.

Gerçeklik böyleyken hükümet “anadilde eğitim hakkını özel okullara hapsederek” demokratikleşme yolunda ileri bir adım attığı masalını yutturmaya çalışıyor. Öncelikle utangaç bir üslupla lanse edilen anadilde eğitimin özel okullarda uygulanmasını da hükümetin kadük edeceğinin altını çizmek gerekiyor. Monolitik egemen yaklaşım anadil eğitimi meselesini herhangi bir yabancı dil eğitimi gibi uygulamak için yasal düzenlemeler yapmaya çalışacaktır. Özel eğitim sektörünün burjuvazinin ve (önemlice bir kısmının) onun bir eğilimi olan cemaatin elinde olması “anadilde eğitimin” nasıl bir kontrol mekanizmasına tabi tutulmak istendiğini gösteriyor. Özel eğitim sektörünün tekelinin imkânlarına dinin pragmatik kullanımı da katılınca hedefli kontrol altında tutmak olan yönlendirenin potansiyel gücü artmaktadır. Diğer taraftan “anadilde eğitim” imkânı özel okulların ücretlerini karşılayabilecek bir azınlığa sunulmuş oluyor. Bu eleştiriler haksız olmamakla birlikte burjuvazi tarafından “demokratikleşme” diye yutturulmaya çalışılan hak gaspının deşifre edilebilmesi açısından yetersizdir. Kürtçe, bir halkın dili olarak (varlığı) zaten devlet tarafından kabul edilmişti. Hükümetin açıkladığı son “demokrasi paketi” ile bu durumu tekrar kabul etmek ileri bir adım değildir. Bugünün asıl demokrasi sorunu tutsak bir dilin (varlığı kabul edilen ama tutsak) zincirlerinden koparılarak özgürleştirilmesidir.

Kürtler kendi ulusal varlıklarını sadece Suriye’de, Irak’ta, İran’da değil kuşkuyla yer vermeyecek şekilde Türkiye’de de ortaya koyuyorlar. Verilen mücadele egemenleri, bu durumu açıkça olmasa da kabul etmeye zorluyor. Verili durumda ayrılma hakkını da kapsayan “ulusların kendi kaderlerini tayin hakkına” göre Kürt halkına karşı yapılan tüm ayrımcılıklara son verilmesi ve ayrımcılığın yasaklanması gereklidir. Devletin demokratikleşme yolunda adım atmasını Kürt halkının ayrılma hakkını kullanmayarak “demokratik özerklik” talebiyle bir arada yaşama isteği kolaylaştırmaktadır. Gelinek nokta Kürt sorunuyla ilgili objektif olarak adım atabilmesi kolaylaşan burjuvazi, sübjektif çıkarlarının gereği olarak sömürgeci statükoyu

korumaya çalışıyor. Demokratik bir “devletin” kapsadığı her ulusun “anadilde eğitim hakkını” karşılması olmazsa olmazdır. Kapsadığı tüm ulusların anadilde eğitim haklarını devlet okullarında karşılama olanağını yaratamayan bir cumhuriyetin demokratik olduğundan bahsetmek mümkün değildir. Devletin öncelikli olarak Kürt halkının anadilinde eğitim hakkının imkânlarını oluşturması “daha demokratik olma yolunda bir adım” değil, demokratik olmanın temel ilkesidir. Demokrasiden bahsedebilmemiz için ulusların (hiçbirine ayrıcalık tanınmadan) mutlak eşitliğinin sağlanması gerekiyor. Esir tutulan, sömürge statüsünün dayatıldığı bir halkla demokratik bir ilişki tesis edilemez. Bu nedenle Kürt halkının anadilinin devlet okullarından dışlanmasına hizmet edecek her adım anti-demokratik, gerici ve ayrımcıdır. Sömürgecilğe, şovenizme ve ulusal ayrıcalıklara karşı her demokratik kazanım, halklar arasındaki güvenin tesis edilmesini ve farklı uluslardan işçilerin enternasyonalist proletarya olarak birleşebilmelerini kolaylaştıracaktır.

Bu konuda Türkiye’de sosyalistler ve anti-emperyalistler arasında bir teorik keşmekeş olduğu ortada. Bu durumun maddi zemini halkları ayrımcılıkla zehirleyen burjuva şovenizmi yaratıyor. Bir ulusu başka bir ulustan üstün tutma ve ona bazı ayrıcalıklar tanımlamaya denk düşen yaklaşımlar emperyalizmin hegemonya sistemine aittir. Şovenlerin sıkça kullandığı “emperyalizm böler, parçalar ve yönetir” tespiti gerçekliğin sadece bir kısmını yakalayabildiği için eksiktir. “Böl-parçala-yönet” klişesi, bağlamından koparılıp yalnızca ulus devletin çıkarları için kullanılınca burjuva şovenizminin gerekçesi haline dönüşebiliyor. Bu noktada emperyalizmin stratejik eğilimini doğru analiz etmek gerekiyor. Lenin’in konuya yaklaşımı şöyledir:

(...) gelişmiş kapitalizm, şimdiden tümüyle ticari ilişkilere çekilmiş olan ulusları bir araya getirir ve bunların her gün artan ölçüde birbirlerine karışmalarını sağlarken, uluslararası ölçekte birleşmiş olan sermayeyle uluslararası işçi hareketi arasındaki uzlaşmaz çelişkiyi ön plana çıkarmaktadır. (V. İ. Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, Sol Yayınları, s.53-54)

Emperyalizmin bu stratejik eğilimi uluslar arasındaki eşitsizlikleri ve hegemonya ilişkilerini doğurur. “Böl-parçala-yönet” taktiği de dâhil tekelci burjuvazinin bütün hegemonya yöntemleri kendi uluslararası hâkimiyet stratejisine bağlıdır. Bütünlüklü yaklaşımı çerçevesinde bir başka hegemonya tesisi yöntemi olarak emperyalizm kimliksizleştirerek bütünleştirir ve sömürdüğü bir ulusa başka bir ulusu sömürtebilir... Emperyalizm halkların gerçekliğine göre değil, kendi çıkarlarına göre sınırlar çizer. Günümüzde başta Orta-doğu olmak üzere dünyanın birçok bölgesi bu şekilde emperyalistler tarafından paylaşılmış ya da paylaştırılmıştır. Bugün emperyalizme karşı bütün dünyada ezilen halkların kurtuluş mücadeleleri devam ediyor.

Sınıf mücadelesinin sunduğu bu tablo karşısında küçük burjuva liberalleri ve “sosyalistleri” yöntemsel olarak çok farklı gözükseler de, proletaryanın devrimci enternasyonalist hareketine sırtlarını dönüp burjuva ideolojisinin peşine takılmakta ortaklaşıyorlar. Bazıları (içsel ve dışsal) bir olgu olarak emperyalizmi yadsıyor, bazılarıysa ulus devleti burjuvaziden daha çok savunuyor... Şoven, kendi ülkesi hariç dünyanın diğer tarafındaki ulusal kurtuluş mücadelelerini destekler. Bu yaklaşımıyla emperyalizme karşı bütünsel bir cephe savunduğunu sanmaktadır. Hâlbuki ezen ve ezilen halklar arasındaki güven köprüsü şovenizm ile yıkılmaktadır. Emperyalizme karşı halkların mücadele birliğinin ancak hiçbir ulusa hiçbir ayrıcalık tanımadan eşitlik temelinde olabileceği çok açık. Burjuva ulusalcılığının sloganlarıyla burjuvazinin iktidarının en üst aşaması “emperyalizme karşı koymaya” çalışmak oldukça budalaca.

Kapitalizmin gelişmesinin en uygun koşullarını ve burjuva iktidarının en uygun ortamını ulus devlet sunar. Ezen ulus devletin ana eğilimi sömürdüğü diğer halkları daha çok ezerek etkisizleştirmektir. Bu etkisizleştirmenin temel yöntemi ise ulusal ayrıcalıkları savunma olarak karşımıza çıkıyor. Önce uluslar ayrıcalıklarla bölünüyor, sonra ayrıcalıklardan mahrum bırakılan ulus, üstün olarak belirlenene tabi kılınmaya çalışılıyor. Asimilasyon ve yok sayma bir tür homojenleştirerek tabi kılma yöntemiymiş yok edilemeyen sınırlandırılarak tabi kılınması burjuvazinin (koşullara göre) bir başka yöntemidir. Farklı koşullarda egemen sınıflar tarafından hangi

hegemonya yöntemi kullanılırsa kullanılsın kapitalist devletin işleyebilmesi için dil birliği önemli bir faktördür (İspanya, İsviçre gibi ülkelerde çok dillilik söz konusu olsa bile merkezi otoriteyi temsil eden bir dil vardır). Burjuvazi ulusların demokratik haklarına karşı ezen ulus dilinin hâkimiyetini gücü yettiğinde savunacaktır. Her ayrıcalığın dayatılması gibi ezen ulus dilinin halklara dayatılması ulusal ayrışmaları, düşmanlığı ve halklar arasında güvensizliği körükleyecektir.

Sınıf bilincine sahip proletarya, ulusalcılığın kendi mücadele birliğini böldüğünü bilir. Dolayısıyla her tür ulusal ayrıcalığa ve milliyetçiliğe karşı çıkmak proletaryanın görevidir. Bütün ulusların “gerçek” eşitliğini savunmak bu duruşun zeminini oluşturur. Ulusların eşitliği ise ancak ayrılma hakkı da dâhil olmak üzere (ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının ilke edinilmesiyle savunulabilir. Elbette bütün dünya işçilerinin burjuvaziye karşı birliğini savunan proletarya ayrılmadan yana değildir. Ama ayrılmaya veya birlikte yaşamaya söz konusu ulusan karar vermesi gerektiğini savunur. Böylece emperyalizme ve oligarşiye karşı mücadelenin kuvvetlenebilmesi için farklı uluslardan proleterlerin birleşebilecekleri daha uygun bir ortam oluşacaktır. Proletaryanın birleşik mücadelesini zehirleyen şovenizm, şovenizmin panzehri ise enternasyonalizmdir. Bugün Türkiye’de proletaryanın devrimci mücadelesinin temel gündemlerinden biri her tür şovenizme ve burjuva ulusalcılığına karşı mücadeledir. Her Türk işçi, Kürt işçi kardeşinin anadilde eğitim vb. haklarını kendi anadilini ve ulusal haklarını savunduğu kadar savunmalıdır. Böyle bir pratikle proletaryanın devrimci enternasyonalist hareketi, ezen (ve ezilen) ulus burjuvazisinin şovenizmini körükleyerek ulusların eşitlik ve özgürlük mücadelesini baltalamasını engelleyebilir. Proletarya sınıfsal, cinsel, ulusal ve her türlü eşitsizlikten beslenen burjuvaziye karşı gerçek demokrasiyi savunan yegâne devrimci sınıftır.

19 Ekim 2013

Edirne F Tipi Hapishanesi

SEÇ BEĞEN! SOYKIRIM, KATLIAM, ASİMİLASYON

İktidarının bir evresinde başbakan, AKP hükümetinin “asimilasyon ve inkâr” politikalarına son verdiğini açıklamıştı. Geçen hafta başbakan yardımcısı Arınç da Kürtlerin bütün haklarını vereceklerini belirten bir konuşma yaptı. Bu iki ifade tarzı hem birbiri ile çelişmekte hem de ortaklaştıkları bir gerçeğin altını çizmektedir. Aralarında çelişmekteler çünkü başbakan özet olarak sorunu çözdük, yardımcısı ise çözeceğiz demektedir. Ortaklaştıkları gerçek ise Kürt sorununun, asimilasyon-inkâr ve hak gaspları ile varlığıdır. Bütün bu zulmü gerçekleştirenin de oligarşik diktatörlük olduğu itiraf edilmektedir. Bu gerici iktidar kendi restorasyon döneminde kuzu postuna bürünmüş kurt gibi demokratik bir vizyon sergilemeye çalıştı. Bu bağlamdaki son açılımı ise Osmanlı devletinin Ermeni halkına karşı gerçekleştirmiş olduğu zulümle ilgili.

Emperyalist Fransa yönetiminin Ermeni soykırımını inkâr edenlere cezai yaptırım öngördüğü yasa çalışması ile ilgili mevcut TC hükümeti Fransa hükümetinin uygulamasının antidemokratik olduğunu ileri sürdü. Doğrudur, düşünce özgürlüğüne karşı her tür yasa antidemokratiktir. Yanlış olan soykırımcı, katliamcı, asimilas-

yoncu kapitalist devletin hükümetinin bu konudaki riyakârlığıdır. Aynı zamanda yanlış olan dünya halklarına kan kusturan Fransa emperyalizminin soykırımı uğrayan halkların avukatıymış gibi rol kesmesidir. Görüldüğü gibi yine iki yanlış bir doğru etmiyor.

Osmanlı devleti tarafından zorla göç ettirilen Ermeni halkının yüz binlercesine ne olduğunu sayılar üzerinden tartışmak için ya kafadan gayri müsellah olmak ya da çeşitli politik (kötü) niyetlere sahip olmak gerekiyor. Ortada olan Ermeni halkının bu uygulama sonucu yüz binlercesinin katledildiğidir. Bu katliam Osmanlı sınırları içindeki Ermeni varlığına karşı yapıldığına göre (ve bugün sonuç olarak bu varlık kitlesel olarak sona erdirildiğinden dolayı) bir soykırımdır. Bir başka yaklaşım, bu bir soykırım değildir katliamdır diyebilir. Bir halkın katledilmesi ile soykırımı uğraması arasındaki tartışmayı net bir şekilde (bu yöntemle) aşmak oldukça zor gözüküyor. Bu yüzden uygulamaya maruz kalan halkın durumla ilgili hissiyatlarını ve düşüncelerini dikkate almak doğruya yakın bir yaklaşım olacaktır.

Elbette bu insani ve bilimsele yakın yaklaşımı egemen sınıflar gösteremez. Bu durumun nedeni egemen sınıfların hâkimiyetleri altındaki halkları her daim düşman olarak görmeleridir. Osmanlı devletinin gerçekleştirmiş olduğu soykırım ya da diğer katliamlar Osmanlı imparatorluğunun egemenliği altındaki halklara mal edilemez. Bu zulüm uygulamaları devlet politikalarıdır ve devletler ait oldukları sınıfların çıkarlarını gerçekleştiren politikaları savunur ve uygularlar. Dolayısıyla bugün egemen sınıfların (TC tarafından ya da Fransa tarafından) bu soykırımla ilgili halkları galeyana getirmek suretiyle oynamaya çalıştıkları oyun tam bir şarlatanlıktır. TC oligarşisi, halkı arkasına alarak kendini aklamaya çalışmaktadır.

Sivas katliamı, Dersim katliamı ve Diyarbakır hapishane işken-cehanesi gibi uygulamaların sorumlusu olan oligarşi, Ermeni soykırımını gerçekleştiren Osmanlı iktidarını savunmaktadır çünkü kendisinin de özünde Osmanlı egemen sınıflarından bir farkı yoktur. Şimdi bu Osmanlı iktidarının uygulamalarının savunucularına sormak gerekiyor: “Hani Osmanlı rejimi gerici, Türkiye cumhuriyeti ilericiydi? Neden Osmanlı rejiminin en berbat, en gerici uygulamalarını savunuyorsunuz?” Osmanlı devletinin katliamları, baskı ve zu-

lümüleri meşhurdur. Burjuvazi tarafından tarih öyle bir çarpıtılıyor ki, sanki demokratik bir ecdadın torunları gibi davranıyorlar. Örneğin Osmanlı tarihinde bir Murat Paşa vardır. Bu Murat Paşa'nın lakabı "Kuyucu"dur. Kuyucu Murat Paşa lakabını Celali isyanlarını bastırmaya çalışırken katlettiği insanları kuyulara attırmasından almıştır. Bu paşanın katlettiği insanların sayısının on binleri bulunduğu bilinmektedir. Köprülü Mehmet Paşa gibi niceleri tarafından Anadolu Türkmenleri kaç kez katledilmiştir saymakla bitmez. Osmanlının bir başka döneminde ise yarı Osmanlıcı yarı Türkçü yaklaşımlarla Ermeniler gibi başka halklar da katledilmiştir.

Sonuç olarak egemen sınıflar tarafından katledilmek için sıranın kime geleceğinin dönemsel olarak egemen sınıfların çıkarlarına göre değişmekte olduğu iyi bilinmelidir. Sömürgeci egemen sınıfların temel nitelikleri din, mezhep, etnik köken gibi unsurlardan çok sömürgecilikleri ve iktidarlarını sürdürebilmek için yapabilecekleri her türlü zulümden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla her ezilen kesim bugün Ermeni halkına yapılanlara karşı çıkmalı ve kendi egemenlerinden hesap sormalıdır. Anadolu, Mezopotamya ve Trakya halklarının çıkarı, Ermeni halkına yapılan mezalimin hesabını sormaktan geçmektedir.

26 Aralık 2011

HALKLARIN BARIŞI İŞÇİLERE, EMEKÇİLERE YARAR

Kürt halkına yönelik yürütölmekte olan kirli savaş yeni bir aşamaya girdi. AKP hükümetinin devraldığı inkar ve imha politikalarını eski statüko açık savaş halinde yürütmekteydi. AKP ise uzunca bir zamandır eski politikayı yeni söylem altında yürütmeye çalışıyor. Öyle ki, sanki hükümet barış istiyor, fakat elinde olmayan sebeplerden dolayı gerçekleştiremiyor. Bu bağlamda akla gelen ilk soru, oligarşik yönetimi biçimsel olarak bu kadar değiştirebilen hükümet nasıl oluyor da Kürt sorununu barışçıl bir biçimde çözmek istiyor fakat çözemiyor?

Herhangi bir sorunun çözümü hangi sınıfa yarayacaksa gerçek çözüm gücü o sınıftır. Türkiye oligarşisi emperyalizme bağımlı olma özelliğinin yanında sömürgeci ek bir atipik özellik taşımaktadır. Kuzey Kıbrıs ve Kürdistan bu bağlamda değerlendirilmelidir. Kendisi bağımlı kapitalist ülke olduğundan dolayı sömürgeciliği de güdük-tür. Temel olarak TC sömürgeciliği askeri üslenmeye ve ucuz emek gücü sömürüsüne dayanmaktadır. Sömürgeciliğinin temel özellikleri anlaşılmadan TC'nin taşeron rolünü kavramak mümkün değildir. AKP'nin bugünkü rolü mevcut sistemin devamlılığı ile ilgilidir.

Sistemde yapılan yenilikler tadilat niteliğindedir. Hükümetin bugün içinde olduğu konjonktürel durumun tarihsel arka planı geleceği de etkileyecektir.

Birinci emperyalist paylaşım savaşı sonrası Osmanlı Devleti tümüyle parçalandı ve geriye TC'yi oluşturacak çekirdek bölge kaldı. Bu yeni kapitalist devletin kabaca asker-sivil bürokrasi, ticaret burjuvazisi ve toprak ağaları tarafından teşkil edildiğini tespit etmek yanlış olmayacaktır. Bu sınıflar ittifakı içindeki öncü rol ise ordu üst düzey kadrolarındaydı. Aslında TC'nin kuruluşunun temellerinin İttihat ve Terakki hükümetleri ile Cumhuriyet resmi kuruluşundan yıllar önce atıldığını belirlemek gerekiyor. TC'nin kuruluşunda Osmanlı İmparatorluğu'ndan devralınan yapısal özellikler olduğu gibi, kapitalizmin yukarıdan aşağıya inşası modeli yöntemiyle yeni edinilen yapısal özellikler de vardır. Musul ve Kerkük'ün İngiltere'nin denetimine bırakılması ve Kuzey Kürdistan'ın, Kürt halkının tümüyle inkâr edilmesi bu yapısal değişikliklerle ilgili bir politikadır. Bu nedenle cumhuriyetin kuruluşundan önce Ankara hükümetinin "Kürt politikası" ile sonrasındaki dönemin "Kürt politikası" farklıdır.

Değişik dönemlerde TC yöneticilerinin Osmanlı İmparatorluğu'na öykünmeleri paradoksal bir özellik taşır. Bu bakış bir taraftan "Batıcı", oryantalist bir yaklaşımla Osmanlı İmparatorluğu'nu gericiliğin sembolü ilan ederken diğer taraftan imparatorluğun eski güçlü günlerine özenir. Gericilik kısmını çıkardığımızda, özenme kısmına Osmanlı İmparatorluğu'nda olmayan bir ümmetçiliği de ekleyince AKP hükümetinin politikasının genel eksenini tespit edebiliriz. Günümüzde eski statükoya ait olan ulusalcı bakışın yerine bugün ege-menler tarafından ümmetçi-ulusalcı yeni bir bakış getirildi. Özünde aynı olan bu iki bakış biçimsel olarak birbirinden farklıdır. Bu biçimsel farklılığın emperyalist güçlerin ve TC oligarşisinin Ortadoğu'daki çıkarları olmak üzere iki temel zemini vardır. AKP eliyle topluma propaganda edilen bu fikirler vasıtasıyla emperyalizm ile oligarşinin ilişkisinin yeni döneme ait toplumsal ideolojik arka planı inşa edilmeye çalışılmaktadır.

"Tek vatan, tek millet, tek bayrak" söylemi ile başbakanın ağzından düşürmediği "din kardeşlerim" hitabı oligarşik diktatörlüğün özünde hiçbir şekilde değişmediğini göstermektedir. Bahsedilen-

lerden hiçbirinin tek olmadığı bir coğrafyada her şeyi tekleştirmeye çalışan bir yönetimin totaliter olduğu aşikârdır. Böyle bir durumda sadece kendi dininden olanlarla kardeşlik arzu etmesi ise her tür ayrımcılığın devam ettiğinin açık ispatıdır. Bugün yürüttüğü kirli savaşın sorumlusu kendisi değilmiş gibi “Kürt din kardeşlerine” seslenip özgürlük hareketine destek vermemelerini istemektedir. Bu politikayı analiz edersek şöyle bir sonuç çıkmaktadır: Halka, “Siz milletvekilleri seçtiniz fakat biz uygun görmedik, meclise onları sokmadık, ister anayasaya uyarız, ister uymayız, hukuku keyfimize göre kullanırız...” şeklinde bir yaklaşım çıkıyor.

Bu yaklaşım sonucunda diyaloga dayalı yöntemlerin bittiği ve silahların konuştuğu bir dönem içine girildi. Her gün çatışmalar sonucu ölen insanların haberleri geliyor, çatışmaların ulaştığı yeni boyutta sadece silahlı kuvvetlere mensup insanlar değil, sivil insanlar da ölmeye başladı. Sivil insanlardan ne anlaşıldığı açık bir şekilde ortaya konmalıdır. Elbette bu kirli savaş sonucu hangi kesimden olursa olsun yaşamını kaybeden halktan insanlar herkesin acısıdır. Fakat sivil insan elinde silah olmayan, savaşta taraf olmayanlara denir. Bu nedenle sivillere karşı yapılan her tür saldırı tartışma götürmez bir şekilde yanlıştır. Bugün yaşanan durum müzakereleri başlatıp kirli savaşı durduracağına yaşamını yitiren sivil insanlar üzerinden politika yapan AKP hükümetinin niyetini göstermektedir. Sadece hükümetin niyetini değil, bu ölümlerin hangi politikalardan kaynaklandığını da göstermektedir.

Bugün AKP'nin savaş hükümeti olmayı tercih etmesinin belirli nedenleri vardır. Bu savaşın devam ettiği koşullarda orduyu yıpratıp içinde kendisinin hâkimiyetini artıracak düzenlemelere devam etmek istemektedir. Ordunun oligarşinin baskın gücü olduğu eski statükonun hâkim olduğu dönemde, Kürt halkına karşı yürütülen savaşta her tür insanlık dışı yöntemin kullanılmış olması bugün AKP'nin elini kuvvetlendirmektedir. Bununla beraber oligarşi Ortadoğu'da edinmek istediği hamilik rolüne uygun bir askeri yapılanmaya ulaşabilmek için gereken zemini sağlamaktadır. Emperyalist güçler ise kendi kontrollerinde olduğu sürece bu yapılanmayı destekleyeceklerdir.

Halkların barışının bozulmasından, kirli savaştan oligarşinin ve

emperyalistlerin çıkarı vardır. Türkü Kürt'e, Kürt'ü Arap'a karşı yönetmek egemenlerin çok daha kolayına gelmektedir. Bu yönetime çeşitli farklılıkların, korkuların yönetimi diyebiliriz.

Halklara karşı yürütülen savaşlar için oluşturulan savaş aygıtları emperyalistleri ve oligarşiyi güçlendirmektedir. Halkların birbirlerine karşı olan düşmanlıkları kapitalistlere yarar.

3 Ekim 2011

KAZ DAĞLARINDAN TAKSİM'E ÖZGÜR YAŞAMI SAVUNMAK

Günümüzde insanlığa varlığını sürdürebilmesi için gerekli olan doğal çevre koşulları kapitalist düzenin tehdidi altındadır. Doğa insana hem yaşayabilmesi için hem de karşısında direnmesi gereken koşulları sunmaktadır. Farklı toplum düzenleri insanın doğadaki konumunu ve doğayla kurduğu ilişkilerin biçimini belirlemiştir. Paleolitik çağda insan toplulukları doğal koşullara karşı yaşam mücadelesi veriyordu. Çağımızdaysa toplum doğayı kendisinden korumak için mücadele vermek zorunda kalmıştır. Bu durum parçanın bütüne, insanın doğaya hâkim olduğunu değil, sadece mevcut sosyo-ekonomik düzen nedeniyle zararlı olduğunu göstermektedir. İnsan, doğada yaşam gücünü toplumsallaşarak ve dayanışma ilişkileriyle elde etti. Geldiğimiz noktada insan sınıfı toplumların yarattığı rekabet ve iktidar ilişkileriyle ortaya çıkan pratiğiyle yaşamak için ihtiyacı olan ortamı yok etmektedir.

Neolitik çağda tarım, hayvancılık, madencilik, alet üretiminin gelişmesiyle üretimin artması ve yaşam koşullarının iyileşmesi, insanların kendi aralarında kurdukları toplumsal dayanışma ilişkileriyle mümkün olmuştu. Toplumsal dayanışma doğaya uyumu, çevre

koşullarına adaptasyonun gücünü ve imkânlarını arttırmıştı. İlkel komünal toplumlarda insanlar ihtiyaçlarına göre tüketiyor ve yeteneklerine göre üretiyordu. Doğanın insana sunduğu olanakları ve doğal kaynakları boşa harcamamak, korumak doğru davranış, yaşam biçimiydi. Eşitlikçi toplumların doğayı tahrip etmeye yönelik davranış biçimlerine ihtiyacı yoktu, çünkü başka insanlar üzerinde egemenlik kurmak için güce, o gücü ona sağlayacak kendi ihtiyacı dışındaki maddi birikime ihtiyacı yoktu. Tersine, toplumsal dayanışma, yaşamak için gereken üretimin gerçekleşmesini sağlıyordu.

Toplumların maddi ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olan meta üretiminde artı ürün ve özel mülkiyetin ortaya çıkması egemen sınıfı yarattı. Bu sürecin ilk evresi olan köleci toplumda insanın insan üzerinde kurduğu iktidara paralel olarak insanın doğa üzerinde hâkimiyet kurma arzusunun nüveleri ortaya çıkmıştı. Yunan mitolojisi tanrıları insanlaştırırken, insanlaşan tanrıların doğa üzerindeki hâkimiyetlerine yönelik inançları barındırmaktadır. Eski Mısır dinine göre doğal güçlerle özdeşleşen tanrılar doğa olaylarını yönetiyor ve toplum bu tanrıların temsilcisi yarı tanrı-yarı insan kral (Firavun) tarafından yönetiliyordu. Sümer mitolojisinde de kral Gilgameş doğaüstü güçlerle donatılmıştı; dolayısıyla doğayla baş edebilecek güçleri vardı. Sınıflı toplumlarla beraber oluşan iktidar ilişkileri, doğa-insan diyalektiğinin toplumsal algılanışını biçimlendiriyordu. Bu toplumsal algı inançları oluşturmakta, inançlar pratik hayattaki davranış kalıplarını belirlemektedir.

Ezme ve ezilme ilişkilerini üreten davranış kalıpları toplumu hiyerarşik olarak biçimlendirir. Egemen sınıflar, iktidar ilişkileri topluma hâkim olduktan sonra hiyerarşinin tepesine çıkmayı amaç edinmiştir. Sınıflı toplumlarda egemen sınıflar, var olmanın bir yolu olarak sömürü ve baskı kurar. Var olmanın diğer yolu sömürü ve baskı düzenine karşı uzlaşmaz bir mücadele yürütmektir. Ezen sınıfın ezilen sınıfı tutsak etmesiyle insanın doğadan yabancılaşma süreci başladı. İnsan, insanı sömürdüğü gibi doğayı da sömürmeye, tahrip etmeye başladı. Doğal üretimin unsuru olan insan, doğanın yıkımının unsuru haline dönüştü. Sınıflı toplumların sonuncusu olan kapitalizm, insanın kendini yok etme eyleminin düzenidir. Kapitalist düzendeki her teknolojik ilerleme, egemen sınıfın elinde bu

yok etme eylemine hizmet etmektedir.

Nükleer teknoloji birçok alanda insanlığın gelişimine yarayacak bir ilerlemeyken burjuvazi tarafından daha fazla iktidar ve kâr hırsıyla silahlanma ve enerji alanlarında kullanıldı. II. Dünya Paylaşım Savaşında ABD (savaşı sonlandırmak için gerekmediği halde) atom bombasını Japonya kentleri üzerinde denerken dünyanın efendisi olduğunu göstermek istiyordu. İnsanlığa karşı suç niteliğindeki bu terör eylemi dünya çapında gücü yeten bütün ülkelerin nükleer silahlara sahip olmalarının “meşruiyet” zeminini hazırladı. Hiç kuşku yok ki, nükleer bombalar kitle imha silahlarıdır ve kullanıldıklarında kitle kırımına neden olurlar. Nükleer enerji kullanımının bir sebebi de nükleer silah yapabilmek için devletlerin teknoloji geliştirme faaliyetidir. Diğer sebebi nükleer enerji tesislerinin burjuvazi için kârlı ve merkezi iktidar tarafından çok daha fazla kontrol edilebilir olmasıdır. Nükleer enerji, doğaya zarar vermeyen enerji üretim yöntemleriyle karşılaştırıldığında verimli bir yöntem değildir. Herhangi bir kaza durumunda insan yaşamı ve çevre için geri dönülmez sonuçlar oluşmuştur ve oluşacaktır. Nükleer enerji üretimi sırasında ortaya çıkan ısı, atmosferin dengesini bozmakta ve nükleer atıklar doğa üzerinde tahribata neden olmaktadır. Gereksiz enerji tüketimi kapitalist sistem tarafından özellikle teşvik edilmektedir. Türkiye’de oligarşik diktatörlük tekeli sermayeyle yaptığı uluslararası anlaşmalar doğrultusunda nükleer enerji santralleri yapmak için çalışma yürütmektedir. “Enerji sıkıntısının çekileceği”, burjuvazinin toplumu yanıltmak için kullandığı, üretilmiş suni bir argümandır. Doğaya zarar vermeyen yöntemlerle üretilen enerji rahatlıkla toplumun rasyonel tüketimine yetecekken talep oluşturulmaya çalışılmaktadır. Ayrıca iktidar, enerji tekeli nükleer santrallerle merkezi yönetiminde daha fazla kontrol altına almayı planlamaktadır. Kapitalist enerji politikaları topluma ilerleme, gelişme ve çağdaşlaşma başlıkları altında sunulmaktadır. Yapılan ve yapılmakta olan HES inşaatları burjuvazinin nasıl bir gelişme ve ilerleme faaliyeti yürüttüğünü deşifre etmiştir. Hidroelektrik santrali inşaatlarıyla yüz binlerce insanın yaşam alanlarına ve geçim kaynaklarına zarar verilmektedir.

Sistemin çevre ve halkın yaşamı üzerindeki tahribatını görmek için tekeli sermayenin Kaz Dağları bölgesindeki faaliyetlerini in-

celemek faydalı olacaktır. Çanakkale ve Balıkesir illerinde yapılması planlanan HES'ler, Kaz Dağlarında sürdürülen metalik madencilik ve taş ocakları, termik santraller ve planlanan nükleer santral projesi halkın yaşamını hiçe sayarak yapılan ve yapılacak kapitalist istilanın bazı örnekleridir. Bugün bölge nüfusunun %50'si tarımla geçimini sağlamaktadır. Çanakkale ilinin %56'sı, Balıkesir ilinin %46.34'ü tarımla uğraşmaktadır. Çanakkale ve Balıkesir illerinin bitkisel üretiminin parasal karşılığı yıllık 4.383 milyar dolar, hayvansal üretimi parasal olarak 2.550 milyar dolara denk gelmektedir. Çanakkale ve Balıkesir illeri Türkiye toplam süt üretiminin %8,8, tavuk eti üretiminin %20, bal üretiminin %3,6'sını yapmaktadır. Her ne kadar emperyalizme bağımlı oligarşik diktatörlük tarafından dışa bağımlılık teşvik edilse de bölgenin kendi iç dinamikleriyle gerçekleştirdiği tarımsal üretim önemli bir miktar oluşturmaktadır. Bölgenin endemik yapısı, su kaynakları ve toprak verimliliği mevcut üretimi gerçekleştirmeye uygun olduğu gibi çok daha verimli üretim yapılmasına da müsaittir. Bölge kapitalist üretim ilişkilerinin hâkimiyetine ve dolayısıyla tüm engellemelerine rağmen bugün kendi doğal kaynakları itibarıyla yüz binlerce insanı besleyebilecek, geçimini sağlayacak özelliklere sahiptir. Marmara bölgesinde %5,3'lük oranla işsizliğin en düşük olduğu bölgedir.

Kaz Dağlarında mevcut olan 338 tonluk altın rezervinin çıkarılmasının yaklaşık 12 yıl sürmesi planlanmaktadır. Kaz Dağlarından çıkarılması planlanan altın rezervinden yürürlükte olan maden yasasına göre devletin alacağı pay %4 ve altın madeni şirketlerinin abartarak hesapladıkları rakamlara göre devletin kasasına girecek para miktarı 10 milyar dolardır. Kapitalist devletin kasasına gireceği iddia edilen, tekelci sermaye tarafından el konulan tonlarca yeraltı zenginliğine nispeten az olan bu para miktarı halka ait olan değerlerin nasıl peşkeş çekildiğini göstermektedir. Ayrıca oligarşik diktatörlüğün kasasına giren para, halka baskı ve zulüm olarak geri dönmektedir.

Bölgede altın madenciliği kapsamında yapılan sondaj çalışmaları sonucunda tonlarca polimerler, gres yağı ve mazot gibi kirletici ve zehirli kimyasal maddeler içeren sondaj çamuru sulara ve toprağa karışacaktır. Yeraltı kayalarında bulunan ağır metaller yeryüzüne

çıkarıldığında özellikle kullanılan siyanürün etkisiyle toprağı ve suları kirletecektir. Bugün bölge üzerinde çalışmaları ve planları olan şirketlerin madencilik (altın-gümüş-bakır) faaliyetleri sonucunda doğal çevreye yaklaşık 650.000 ton siyanür, 445.000 ton zehirli ağır metaller ve 600.000 ton zehirli sondaj çamuru salınmış olacaktır. Bu faaliyet sonucunda bölgedeki tarımsal üretim sekteye uğrayacak, doğal bitki örtüsü ve hayvanlar zarar görecek, sular kirlenecektir. Bölgede yaşayan insanların sağlığı bozulacaktır. Ayrıca tarımsal üretimin sekteye uğramasıyla işsizlik artacak, tarımsal ve hayvansal ürün fiyatları pahalanecek ve geçim daha da zorlanacaktır. Kaz Dağları yöre köylülerinin Ankara'da yaptıkları bir eylemde siyanürlü altın madenciliğine karşı yaptıkları açıklamada bölge halkının yaşamakta olduğu bazı durumlar şöyle ifade edilmişti:

Bugüne kadar daha sondajlar sırasında köyümüzden geçen dereler, çeşmelerimizden akan sular bulandı. Çocuklarımız ishal oldu, keçilerimiz hastalandı, büyükbaş hayvanlarımız üremez oldu. (...) Hayvanlarımızı otlattığımız meralara, kestane, ceviz, köknar, meşe, kayın ağaçlarımıza toplu halde gözümüzün içine baka baka kıyıyorlar, kesiyorlar. Bizler bir dal kestiğimizde en büyük cezaları alırken, elin oğlu yüzlerce, binlerce ağacımızı kesiyor. (Köylüler adına açıklamayı okuyan Ayşen Gönenç)

Bütün bu yaşananlar siyanürlü altın madenciliğinin sadece ilk etkileridir. Süreç ilerledikçe, gittikçe daha fazla zehirli ve kirli maddeler doğaya salınacak, ağaç zenginliği azalacak ve iklim dengesi olumsuz yönde etkilenecektir. Yaklaşık 2,5 milyon dönüm orman ve milyonlarca zeytin ağacı siyanürlü altın madenciliğinden etkilenecektir.

Kaz Dağlarındaki altın madenciliği faaliyetini taşeron firmaların arkasından (onları kullanarak) uluslararası tekelleri şirketler yürütmektedir. Bu durum kapitalist devlet tarafından bilinmekte ve buna göz yumulmaktadır. Mevcut anayasaya ve ceza kanununa göre bile iktidar, bu duruma göz yummak suretiyle suç işlemektedir. İktidar, emperyalist güçlerle yapılan gizli anlaşmalarla yeraltı zenginlikleri-

ni tekelci sermayeye aktarmaktadır. Devlet, iktidarı arkasındaki oligarşik ve emperyalist güçlere hizmet ederken yaşam alanını, emeğini, geleceğini savunan köylülere, işçi sınıfına, halklara karşı her tür baskıyı yapmaktan kaçınmamaktadır.

Başbakan günde iki sefer saati doğru gösteren bozuk saat gibi ender de olsa doğru tespitler yapabiliyor. Gezi direnişi, başbakanın da belirttiği gibi sadece “üç beş ağaç için verilen bir çevre mücadelesi değildi”. Halk, memleketin dört bir tarafında iktidarın talanına, zulmüne karşı yaşamı savunmak, özgürlüğü-adaleti-eşitliği kazanmak için ayaklandı. Şimdi milyonlarla beraber Kaz Dağları köylüleri “Kaz Dağları’ndan Taksim’e direniş”, “Her yer Kaz Dağı her yer direniş” sloganlarıyla yürüyor.

9 Mart 2014

Edirne F Tipi Hapishanesi

AKADEMİ VE ÖZNE

Eğitim kurumlarının birey üzerindeki temel biçimlendirme işlevinin yanında akademinin bilgi üretimi gerçekleştiren ek bir işlevi vardır. Bu yönüyle klasik eğitim kurumundan daha öte bir şeydir. Kapitalist toplumların tüm kurumları kitleleri bireyler halinde tikel sistemlerine dâhil etmektedirler. Ordu, eğitim, din gibi kurumlar kişiyi birey olarak ele almakta, bu ele alınan yine birey olarak genel sisteme dâhil edilmektedir. Diğer taraftan alt yapıyı oluşturan bütünlüklü üretim sistemi (ve süreci) ise sınıfı, kendi faaliyetinin zorunluluğundan dolayı bütünsel olarak ele almaktadır. Şöyle ki, sınıf kendi içinde de bir üretici güç olma özelliği gösterir; kendi içinde yeni proleterler üretir, kolektif çalışma yetenekleri edinerek üretim faaliyetine hazırlanır ve ayrıca tüketir (tüketime dönük kolektif eğilimler gösterir). Akademi ise altyapı ile üstyapının kesişme noktası gibi özellik gösterir. Toplumunu bireyler olarak kapsar (üstyapı özelliği), sınıflarına göre örgütler, sisteme entegre eder, bilgi üretimi için örgütler (alt yapı özelliği). Bilgi üretimi; zorunlu, kolektif, tüm disiplinleri (bir oranda) kapsayan birleşik bir çalışma yöntemiyle mümkün olabilir. Bilgi üretimin yansıması (lanse edilme şekli) biçimsel bir bireysel görüngü altında gerçekleşirken birikim ve üretim süreci oldukça ortak, multi-disipliner bir çalışmanın sonucudur. Bu

bilgi üretimi sonucu ortaya çıkan birikimi, “Akademik Oligarşi” –imtiyaz sahibi ayrıcalıklı grup– yönetmektedir. Akademik “fabrikanın” emekçilerinden ve egemenlerinden bahsetmek mümkündür. Egemenlerin içinde de sürece emek gücünü (kafa emeği gücünü) şu ya da bu oranda katanların olması tespitimizi etkilememektedir. Tespiti belirleyen yön ortaya çıkan bilgi birikiminin gücünü kullanma hakkıyla ilgili ayrıcalıklı durumla ilgilidir.

Bilginin üretilme yöntemleri ve akademinin örgütsel yapısı, bireyi sistemin herhangi bir sektöründeki çalışma disiplinine hazırlamaktadır. Çalışma sürecine hazırlama disiplini edici bir süreçtir. Bir sektördeki herhangi bir iş için gereken yetenekleri kazandırma işlemi disipline edici süreçle eşgüdümlü olarak hedeflenir. Üniversite sınavında sınanmış olan bireyin üniversiteyi bitirdiğinde belirli vasıflarla donanmış ve çalışma disiplinine sahip işgücü haline gelmesi planlanır. Akademik oligarşi büyük şirketlerle koordineli olarak bu süreci örgütlemeye çalışır. Sürecin ideal bir şekilde planlanabildiği akademilerde bu yetenek kazanabilen işgücünün akademi eğitimi safhasında bilgi üreten “işçi” olarak çalışması planlanır. Proje yöneticiliği, işgücü yöneticiliği, üretim sürecinin yöneticiliği yolunda konumlanacak olanlar, akademik oligarşinin çeşitli kademelerine yerleştirilirler. Pozitif bilimlerde ve sosyal bilimlerde süreç üç aşağı beş yukarı aynı şekilde işler. “Azgelişmiş” ya da gelişmekte olan kapitalist ülkelerdeki sosyal bilimlerin düşük düzeyli gelişmişliği çizmeye çalıştığımız tablonun sosyal bilimler kısmını daha çok akademiye hapsedmektedir. Siyaset, hukuk, ekonomi gibi alanlarda nispeten bir farklılık vardır. Bu alanlar yönetici erk ile doğrudan iç içe geçmiş ve karşılıklı geçişken disiplinlerdir. Sosyal bilimler gibi daha az önem verilen alanların yanında memleketimizde dışlanmış iki başlık söz konusudur: Sanat ve spor.

Sanatın akademiye dışlanmış varoluşunun önemli sebeplerinden biri doğrudan meta üretimiyle ilgili olmamasıdır. Dolaylı bağlantı memleketimiz özelinde henüz kurulamamış ve algılanamamıştır. Egemen sistem tarafından işlevi daha çok propaganda düzeyine indirgenmiştir. Bu yaklaşım ABD’deki sinema sektöründeki klişeleşmiş “Amerikan Vietnam filmi” kalıbını uygulayan tarza benzer. Bölgemizin kapsadığı kültürel çeşitlilik ve yoğunluğun sunduğu

imkânların tersine sanat ile ilgili sosyal bilimlerin ilişkilerinin zayıflığı bu yaklaşımdan kaynaklanmaktadır. Bu yüzden sanat akademisinin dışında daha çok yerel, grupsal ve bireysel katkılarla var olmaya çalışmaktadır. Ayrıca Cumhuriyet'in kuruluşu ile beraber batıya tümüyle öykünmenin getirdiği kopukluk-süreksizlik ve yarattığı şok bugünkü sonuçlar üzerinde oldukça etkilidir.

Spor alanında ise akademiden tümüyle kopuk ve artık tümüyle kapitalist bir pazar haline dönüşmüş futboldan başka kayda değer bir "gelişme" yoktur. Akademi, spor alanındaki üretimi neredeyse tümüyle terk etmiş ve sadece lise ve ilköğretim okullarına disipline ediciler yetiştirme işlevini üstlenmiştir. Spor olması gerekenin tersine pozitif ve sosyal bilimlere "kafası çalışmayanların" eğilim gösterdiği bir alan olarak örgütlenmeye çalışılmaktadır. Spor sürecine entegre edici, disipline edici bir işlev yüklenmiştir (Pedagojik gericiliğin enerji harcatma alanı gibi). Toplumun katıldığı bir spor faaliyeti değil, daha çok toplumun izleyici olduğu uygulamalar esas alınmıştır. Bu durumun sonucu olarak "başarıların" önemli bir kısmı "ithal" edilen sporcular tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu alan sermaye sisteminin "başarılarının" propaganda edildiği ve futbol gibi sınırlı dallarda (son yıllarda basketbol da futbol gibi ele alınmıştır) kârlı pazarlar olarak ele alınmaktadır.

Propaganda işlevi, sanat ve spor gibi alanlardaki sınırlı olanaklarla sistemin "başarıları", "iyiliği" gibi konuların yayılmaya çalışılması ile sınırlı değildir. Sermayenin dolaşıma girebilmesi için gereken eğilimi yaratmaya yönelik işlevi de vardır. Dolaşıma girecek projelerin üretiminin, geliştirilmesinin ve propagandasının önemli bir kısmı akademiye yapılıp ya da burjuvazinin yapılandırdığı projeler akademi tarafından propaganda edilir. Nükleer enerjinin tartışma götürmez zararları ve verimsizliği karşısında birçok akademisyenin (burjuvazinin hizmetinde olmayanlar hariç) gerek açıktan gerekse utangaçça nükleer enerjiyi savunduklarını görüyoruz. Bu bilimsel olmaktan çok ticari bir çıkıştır. Birçok şirketin bu teknolojiye kâr elde edeceği açıktır. Onaylayan "uzmanların" doğrudan elde edebilecekleri imkânlar bir yana, var olabilecekleri (işlerlik kazanabilecekleri) bir alan açılmış oluyor. Yine İstanbul'da büyük bir depremin olabileceği ilgili bütün "uzmanlar" tarafından kabul edilmektedir.

Ve özellikle jeofizikçiler tarafından bu yüksek ihtimalin muhtemel yaklaşık şiddeti belirlenmektedir. Bu muhtemel deprem felaketi sadece jeofizikçileri ve diğer yer hareketleriyle ilgili pozitif bilim alanlarını kapsamamaktadır. Şehir planlamacılarından mimarlara, sosyolojiden tıbbı birçok alanı ilgilendirmektedir bu sorun. Açık ki, akademi, bu sorunun çözümünde birçok disiplini kapsayacak şekilde rol almalı ve çözümün etkin bir şekilde örgütlenmesinin içinde olmalıdır. Fakat süreç böyle işletilmemektedir. Konu arada bir, bir yerlerde deprem olduğunda doğal olarak toplumda oluşan duyarlılık karşısında kimi “uzmanların” depremin şiddeti ve etkisi ile ilgili tahminler yaptıkları televizyon programlarına sıkışmıştır. Tahmin edilen muhtemel depremde mevcut yapıların en az zarar göreceği şekilde hazırlanması ve bu hazırlığın ekonomik ve hukuki planlamasının yapılmasının yanında riskli bölgelerde göç ve halkın maddi yetersizliklerinden kaynaklı artan dayanıksız yapılaşma sorunları akademi tarafından multi-disipliner bir şekilde ele alınmalıdır. Ötesinde hali hazırda zaten ihtiyacı karşılamayan sağlık hizmetlerinin böyle bir durumda nasıl ihtiyacı karşılayabileceği ayrı bir sorundur. Enerji, yiyecek, alternatif barınma, su vb. gibi konularda bu listeyi uzatmak mümkün. Muhtemel büyük İstanbul depremine karşı bütünsel bir cevabı olmadığı gibi akademinin doğal dokuya zarar veren HES'lere karşı da bir önermesi yoktur. HES yatırımlarıyla sermaye kısa zamanda çok “kâr” elde etmeye çalışmaktadır. Bütün süreç tamamlanıp –atı alan Üsküdar’ı geçtikten sonra- bu ve benzeri konularda yorum yapmanın yaşadığı doğal çevreyi yitiren insanlara pek faydası olmadığı ortadadır. Toplumunu kuvvetle direkt etkileyen bu ve benzeri konularda akademik oligarşi doğru veya yanlış genel bir yaklaşım sergilemekten kaçınıyor. Birçok disiplinin senkronize ve organize çalışması gereken ilgili başlıklara ilişkin fikirler sürekli bütünlüksüz ve parçalı bir şekilde beyan ediliyor. Burjuvazinin talep ettiği projeler ise topluma açıklanmadan (zamanı gelene kadar mümkün merteye izahatlardan sakınılarak) zorunlu bir biçimde multi-disipliner bir tarzda yürütülür. Akademinin merkezi ve bütünsel yapısının yönü en çok kesintisiz bir biçimde yönetim (akademi siyaseti) ve disiplin uygulamalarında işler. Bu kısmın yürütücüsü de YÖK'tür. YÖK'ün işlevi bilimsel üretimin örgütlenmesi ve koor-

dinasyonu değil, akademi siyasetinin örgütlenmesidir. Dolayısıyla YÖK totaliter bir biçimde akademiye yönlendirmekte, akademi ise bu siyasal biçimlenişe uygun olarak hakikat konusunda toplumu yönlendirmektedir.

Muhafız olan burjuva partisi iktidara gelmeye çalışırken karşı olduğu YÖK'e iktidara geldikten sonra neden sahip çıkmıştır? Bunun nedeni YÖK'ün çok kullanışlı bir yönlendirme ve tahakküm aracı olmasıdır. YÖK, seçimlerle demokratik bir süreç sonunda yönetici işlevini kazanmamış olan otoriter bir örgüttür. Akademiye halen göstermelik rektör seçimleri yapılmaktadır (Bu göstermelik seçimlere bile öğrencilerin katılmalarının engellenmesinin demokratik açıdan izahı yoktur). Fakat bu seçimler dikkate alınmamakta, atamalar sonuçta devlet tarafından yapılmaktadır. Yüz binlerce insanı akademik kapsamda yönetecek kişi ya da kurullar demokratik bir sistemde mutlaka yönetecekleri kişiler tarafından seçilmelidirler. Seçimlere dayanan böyle bir demokratik sistem toplumun genelinin akademiye bir ölçüde dâhil olmasına yol açar. Toplumsal çıkarlarla akademik faaliyetin örtüşmesinin önü açıktır (Asıl egemenler tarafından arzu edilmeyen de budur. Bütün engellemelere rağmen akademi kendi iç dinamikleriyle toplumcu yaklaşımı geliştirmektedir). Yukarıdan aşağıya akademi siyasetini belirleyen atananlar ve genel olarak akademik oligarşi, parçaladığı akademik birimleri yönlendirmeye çalışıyor. Denetim altına alınan akademik birimlerin toplumun yönlendirilmesi konusundaki işlevi ayrı bir önem arz eder.

Değişen iktisadi ve sosyal koşullarla beraber mevcut kapitalist sistemin işleyebilmesi için geliştirilmesi gereği toplumun yönlendirilmesiyle beraber ele alınmaktadır. Örneğin üretilen metanın tekrar sermayeye dönüşebilmesi için tüketilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla gerekli ya da gereksiz (toplumsal yararına bakılmaksızın) tüketim teşvik edilmelidir. Sistem tarafından tüketimi artıracak formüller bulunmalıdır. Dışının tavsiye ettiği macundan, otomobiller için üretilen güvenli lastiklere kadar yönlendirme süreçleri işlemektedir. Yapay gıdalar, "sağlıklı" sular... Bu liste doğrudan insan hayatıyla ilgilidir. Reklamın bir hipotezi ve dayandığı bilgiler vardır. Akademi, reklam sektöründe "her şey serbesttir" (ki sözde öyle de değildir) yaklaşımına dayanarak bu konudan ve sonuçlarından sıy-

rılamaz. “Geliştirilen” ürünler konusu doğrudan akademinin konusudur.

Bu noktada akademik oligarşi, sorumluluğu üzerinden atmak amacıyla “geliştirilen” ürünler; fabrikanın, fabrika dâhilindeki Ar-Ge çalışmalarının konusudur’ şeklinde bir yaklaşıma sahip olabilir. Fakat bu çarpıtma ilk etapta akademik kapsam ile fabrikanın kapsamının zorunlu olarak iç içe geçmesinden dolayı kendini ele verir ve kolayca çürütülebilir. Fabrika meta üretimiyle uğraştığı gibi aynı zamanda meta üretiminin en verimli yapılabileceği yöntemlerin geliştirilmesiyle de uğraşır (Belli bir düzeydeki üretici güçlerin meta üretimi sürecinde verimliliklerinin artırılması şeklinde). Yani üretimin gelişmesine yarar sağlayacak bilgi üretimi de aynı zamanda fabrikanın işlevidir. Bu bağlamda fabrikayı üretimin gelişmesi için gereken bilgiyi elde etmeye yarayan büyük bir deney alanı olarak ele alabiliriz. Akademi kendine kendi kapsamında çeşitli laboratuvarlar kurar fakat halihazırda fabrika kadar büyük bir laboratuvarı yoktur. İşçilerin idaresi ile ilgili departmanlardan üretimin devamı ve verimliliği ile ilgili mühendislik departmanlarına kadar bütün bu kollar akademinin fabrikalardaki kollarıdır. Dolayısıyla meta üretimi ile bilgi üretimi alanlarını birbirinden ayırmak mümkün değildir. Bu durum sadece pozitif bilimler için geçerli değildir. Sosyal bilimlerin çözümlenmelerine de işleyebilmek için muhtaçtır sistem. İrlanda halkının İngiliz sömürgeciliğine neden boyun eğmediği ya da Güney Afrika ırkçı rejiminin değişmesi gibi başlıklar sadece bölgesel aktörleri değil, dünya çapındaki maddi üretim ilişkilerini etkileyen sosyal bilimlerle ilgili temalardır.

Fabrika ve akademi sistemin en zor kontrol altında tutabildikleri alanlardır. Kestirmeden fabrikanın devrimci sınıf proletaryayı içermesiyle bu özelliği edindiğini belirtebiliriz. Bu noktada analiz gerektiren soru, “okuyan-yazan” akademik kapsamın tüm dünyada sınanan devrimci dinamiğinin nereden kaynaklandığıdır. Bu durumu akademi sadece genç öğrenci kitlesiyle gerekçelendirebilir miyiz? Bu yaklaşımı destekleyen bir şekilde gençliği henüz kimlik-kişilik edinme sürecini tamamlamamış, bu yüzden sisteme tam entegre olmamış bir kategori olarak tanımlayabiliriz. Bu durumuyla beraber mevcut gelişim enerjisi ve sorgulama arzusu (eğilimi) devrimci

bir potansiyeli barındırmaktadır. Fakat belirleyebileceğimiz bütün alanlarda gençliğin (farklı yoğunluklarda) varlığından bahsedebiliriz. Mesela ordunun çok büyük bir kısmı (harp akademilerini kastetmiyorum) gençlikten oluşmaktadır. Fakat orduda tam tersi bir süreç işlemektedir (Hem de yukarıda anlatmaya çalıştığımız gerekçelere dayanarak). Akademinin genel yapısı bilgi üretme işlevine uygun olarak sorgulayıcı olmalıdır. Ordu örgütlenmesi için ise sorgulama söz konusu değildir, emirlere itaat gerekir. Akademinin başta fabrika olmak üzere bilgi üretimi için toplumla kaynaşması gereklidir. Ordunun bastırma işlevini sürdürebilmesi için toplumun üzerinde durması gereklidir. Şöyle ki, akademi fabrikanın içine doğru kol sallar, ordu fabrikanın dış duvarlarını korur.

Görüldüğü gibi, işleyişin ve gelişimin (genel olarak üretimin) dinamiklerini engellemek açısından sistem akademik alanda nispi bir kontrollü serbestlik alanını muhafaza etmelidir. Bu durum sistem açısından bir ikilemdir. Bu kendi içinde çelişik durum çeşitli iç ve dış kontrol örgütlenmeleri tarafından giderilmeye çalışılır. Kolluk kuvvetleri, mahkemeler, hapishaneler vb. ile dış denetim (kuşatma) gerçekleştirilir. YÖK, rektör, dekan, diğer yöneticiler ve disiplin yönetmeliği ile de iç denetim sağlanır. Bu düzen tarafından “öğrenci ve öğretmenler” nesnelere şeklinde ele alınır. Sisteme uyum sağlamayanlar dışlanır (Dış denetim araçlarına teslim edilebilirler). Uyum sağlayanlar, sistemin işleyişini kolaylaştıranlar ödüllendirilirler. Büyük şirketlerin danışmaları olurlar, bir işçinin ücretinin çok daha üzerinde maaşlar alırlar. Sisteme dâhil olabilmek için nesneleşmeyi kabul etmek ve akademik oligarşinin (ve alt birimlerinin) onayından geçmek gereklidir.

Akademi türleri arasında sistemin hâkimiyet ve tahakküm biçimleri farklılık gösterir. Yoğun olarak bilimsel bilgi üretimi istenen akademiler daha esnek ve özgür bırakılır. Yeni eğitimcilerin, teknik kadronun yetiştirildiği özellikle eğitim fakülteleri daha sıkı bir disiplin altında tutulur. Fakat en otoriter yönetimler askeri akademiler ve polis akademilerinde uygulanır. Diğer alanlarda olduğu gibi sistem için gereken bilgi üretimi bu alanlarda da zorunludur. Fakat zor aygıtlarının işlerliği için aynı zamanda (örgütlenmesiyle ilgili işlevi de vardır) gerekli olan bilginin üretilmesini mümkün kılan es-

neklilik gücü oluşturan ve “elinde tutanlara” nispi bir özgürlük alanı yarattığı için çok sıkı denetim altında tutulması gerekmektedir. Bu noktada sistemin kendi ürettiği erkin ona karşı dönebilme riski söz konusudur. Bu nedenle denetim ve baskı aygıtlarının geleceği “şansa” bırakılamaz. Birçok tarihsel-toplumsal mücadele deneyiminde otoritenin çaresiz kaldığı görülmüştür. Otoritenin her nesneleştirme sürecinin karşısına kaçınılmaz olarak direniş odakları çıkmıştır.

Akademik faaliyetin temel üretici gücü olan entelektüelin analizi, toplum-akademi ilişkisini yorumlamamız konusunda faydalı olacaktır. Entelektüelin sadece akademi ile sınırlı olduğunu iddia etmiyoruz. Fakat mutlaka akademi ile bağlantılı olmak durumundadır. Bu noktada organik bağlantının ötesinde ideolojik-yöntemsel bağlantıdan söz ediyoruz. Entelektüelin bilgiyi aktarma ve bilgiyi üretme olarak iki temel işlevi vardır. Bilgiyi aktarma akademinin kapsadığı tüm kitleye doğru (öğrenciler, okutmanlar, araştırma görevlileri, asistanlar, doktorlar vb.) ve toplumun bütününe doğru gerçekleşir. Bilgiyi üretme ise akademi ve fabrika odaklı gerçekleşir (Bu noktada odaklı kavramını belirleyiciliğin ağırlığına işaret etmek için kullanıyoruz. Yoksa tartışma başka yöne doğru ilerleseydi bilginin üretim sürecine tüm toplumsal ilişkiler alanını katmak gerekirdi). Bu üretilen bilgi toplumsal ilişkilerde ve üretim faaliyetinde sınılanır. Öncelikle çoğunlukla bu aktarım faaliyeti entelektüelden başlar. Fakat toplumun geneline çok etkili bir biçimde yine toplum tarafından yayılır. Bilgi üretiminin ortaya çıkardığı güç, bilgi üretiminin toplumsal yönü ve üretilen bilginin kullanımda değer kazanması nedeniyle (ilelebet) entelektüelin tekelinde kalmaz. Entelektüel, bilgi üretimini gerçekleştirdiği ve aktarma faaliyetini sürdürdüğü süreçte bu faaliyetlerin ortaya çıkardığı erkin tekelini elinde tutamaz. Toplumun geneli bu iki işlevin gerçekleşmesinde zorunlu katılımcıdır. Entelektüel bu iki işleve dayalı faaliyetini kesintiye uğrattığı süreçte ortaya çıkan erke sahip olabilir. Dolayısıyla iktidar ilişkilerinin üretildiği bir kaynak haline dönüşür. Şöyle ki, bilgiyi üretecek fakat aktarmayacak veya seçtiği bilgileri uygun gördüğü şekilde ve oranda aktaracak (hakikatin kontrolü).

Bu durumda toplumla entelektüelin kurduğu akademiyi çalıştıran ilişki sekteye uğramış olmaktadır. O zaman hangi toplumsal for-

masyon olursa olsun (sınıflı ya da sınıfsız), entelektüel, toplumun kayda değer bir kısmı ile bağ kurmalı ve onlarla kolektif bir ilişki içinde faaliyet yürütmelidir. Bu onay ve katılım sürecini bir siyasi seçim süreci gibi düşünmemek gerekir. Sınıfların, kategorilerin, cinslerin vb. doğal toplumsal konumlanışlarıyla alakalıdır bu durum. Bir iş hukuku “uzmanı” herhangi bir çatışmalı sürece entelektüel alanda proletarya lehine müdahale ediyorsa bu, sınıfın çıkarlarıyla örtüşen faaliyet içinde olduğu anlamına gelir. Ya da bir doktor iş sağlığı ile ilgili herhangi bir sürece entelektüel alanda burjuvazi lehine müdahale ediyorsa bu, burjuvazinin çıkarlarıyla örtüşen faaliyet içinde olduğu anlamına gelir. Aynı şekilde Bask bölgesinin bağımsızlığını savunan bir entelektüel, Bask halkının onayını ve faaliyetine katılımını doğal olarak elde eder. Doğal onay ve katılım durumu, alınan tavır zorunlu sonucu gibi düşünülmelidir.

Sınıflı toplumlarda entelektüelin işlevi doğruları gösteren, ideal tipler yaratan, toplumdan kopuk bir zeminde yansıtılır çoğunlukla. Bu yansıtma-konumlandırma biçimi özellikle egemenlerin entelektüellerden çekinmelerinden kaynaklanır. Bu tarif nesneleştirmeye yöneliktir. Nesneleşen entelektüel elitist bir konum alır. Bu konunun yarattığı tavırların ezilenlerin örgütlenmelerinde görülmesi, yapısının bir oranda direniş odaklarına sirayet etmesi (devralınması) ile ilgilidir. Akademi çerçevesinde entelektüeli sadece “öğretmenlerle” (profesör, doktor vb.) sınırlandıramayız. En az onlar kadar öğrenciler de bu çerçeveye girebilirler (Öğrenci-öğretmen kavramlarını sadece genel kullanımda anlatıldıkları yasal statüyü belirtmek için kullanıyoruz). Bilgi üretiminin ve aktarımının aktif güçleri olmaları nedeniyle bu kategoriye doğrudan dâhil olurlar (Entelektüeli akademik oligarşiye hapseden görüşlere karşı olmamızın yanı sıra akademinin ötesinde daha geniş bir alanı kapsadığını da düşünüyoruz).

Entelektüelin; “iyi” yönetimin, doğrunun, değerlerin, etiğin vb. anlatıcısı, temsilcisi ve “hükümdarı” olduğu egemen sınıfların söylemidir. Bu söylem toplum tarafından kabul gördüğü oranda meşrulaşır. Tipolojiiyi oluşturan nitelendirmeler farklılaşarak ve uyarlanarak sürdürülmektedir. Bu konuda burjuvazinin devrimci olduğu tarihsel dönem ile “soğuk savaşın” sürdüğü ve “soğuk savaş” sonrası

son yaşadığımız dönemler arasında söylem farklılıkları vardır. Bu üç dönemin temel özellikleri entelektüelin denetlenmesi, kısıtlanması ve toplumdaki yalıtılmasıdır. Bu noktada oldukça etkili bir yaklaşım olarak Foucault'nun entelektüelin geçirdiği evrim ile işlevine ilişkin yaklaşımını ele alacağız. Onun bu konudaki bütünsel yöntemi, olumlanabilecek ideal bir sonuca hangi yol ile varılamayacağı konusunda bize fikir verecektir.

Foucault tarihsel bir perspektif ile entelektüelin geçirdiği evrimi ikiye ayırmaktadır: On dokuzuncu yüzyılda ve yirminci yüzyıl başlarında etkili olanı “evrensel entelektüel” olarak belirlemektedir. Evrensel entelektüeli “evrensel, örnek alınacak, herkes için adil ve doğru olanın kipliğinde” kavramaktadır. Bundan farklı olarak ikinci paylaşım savaşı sonrası ortaya çıkan spesifik alanlarla uğraşan, (evrensel entelektüelin tersine) ebediyeti temsil etmeyen, evrensel olmayan sorunlarla uğraşan “spesifik entelektüelin” ortaya çıktığını belirtmektedir. Foucault bu görüşlerini şöyle ifade eder:

Her koşulda, biyoloji ile fizik ayrıcalıklı bir ölçüde bu yeni kesimin, spesifik entelektüelin oluşum alanlarını meydana getiriyordu. Spesifik entelektüele gerçek önemini kazandıran, teknik-bilimsel yapıların ekonomik ve stratejik alana yayılmasıydı. Bu yeni entelektüelin işlevleri ve prestijinin yoğunlaştığı figür, artık “dahi yazar” değil, “mutlak bilgin”dir; yani artık herkesin değerlerini taşıyan, adaletsiz hükümdarlara ya da onun bakanlarına karşı çıkan, çılgınlığını mezardan bile duyuran kişi değildir. (Michel Foucault, Entelektüelin Siyasi İşlevi, Ayrıntı Yayınları, 2005, s. 80.)

Elbette entelektüelleri evrensel konularla ilgilenenler ya da spesifik konularla ilgilenenler şeklinde ayırabiliriz. Ayrıca onları etkili-etkisiz diye de sıralayabiliriz. Fakat tarihsel bir tip olarak (spesifik veya evrensel) ortaya çıkan entelektüelden bahsetmenin başka bir nedeni olmalıdır. Bu noktada bizi ilgilendiren, bir evreden başka bir evreye geçişte değişen entelektüelin “değişim” sebepleri değildir. Yani “atom fizikçisi” veya onun denetimde tuttuğu bilgi sayesinde, siyasi iktidarın peşine düştüğü öne sürülen “spesifik entelektüelin”

ortaya çıkış süreci ile ilgilenmiyoruz. Foucault bu durumun ilk defa entelektüelin ortaya koyduğu genel söylem dışında gerçekleştirdiğini ifade etmekteydi. Einstein aslında atom bombası ile ilgili genel bir söylem ortaya attı ama bu noktadan sonra “spesifik” alandan kaynaklanan bilgi artık burjuvazinin eline geçmişti. Einstein’ın evrensel fikirleri o dönem pek etkili olamadı. Biz daha çok gücü (bilginin gücünü) her tür kullanma imkânına sahip iktidara karşı (onu engelleyecek-ona karşı) bir güç örgütlenmesinin (zorunlu olarak) peşindeyiz. Bu nedenle sınıflarla olan ilişkisi (bu ilişkinin belirleyiciliği) < dikkate alınmadan yapılan bir entelektüel tarifini kabul edemiyoruz. Bu noktada bir kez daha Foucault’nun tespitlerine dönelim:

Başka bir deyişle, entelektüelin üç yönlü bir spesifikliği vardır: Kendi sınıfsal konumunun (kapitalizmin hizmetindeki küçük burjuva ya da proletaryanın “organik entelektüeli” olarak) spesifikliği; bir entelektüel olarak durumuyla (araştırma alanı, laboratuvaradaki yeri, üniversitede, hastanede vb. boyun eğdiği ya da başkaldırdığı siyasi ve ekonomik talepler) bağıntılı biçimde yaşam ve çalışma koşullarının spesifikliği; son olarak da toplumumuzdaki hakikat siyasetinin spesifikliği. (Age, s. 51)

Bu tespitte entelektüelin sınıfsal tercihi oluşturulan yeni statünün unsurlarından biri olarak değerlendirilmektedir. Bu yaklaşımını Clausewitz’in ünlü “savaş sadece politik bir edim değil, gerçek bir politika aracı, politik ilişkilerin sürdürülmesi, politik ilişkilerin başka araçlarla gerçekleştirilmesidir” belirlemesini tersten ele alarak desteklemektedir. Foucault, “siyaset başka araçlarla sürdürülen savaştır” hipotezini ortaya atmak yoluyla “ekonomist şemalardan kurtulmaya” çalışmaktaydı. Aslında Foucault’nun sınıfın kendisiyle (varlığıyla) ya da diğeriyle çatıştığı anda ortaya çıkan ilişkiyle ilgili bir sorunu yoktu. O sınıfın bir özne olarak rolünü sorgulamaktaydı. Entelektüelin nitelendirilmesi konusundaki sınıfların rolünü talileştirmesinin asıl nedeni bu görüşüdür. Foucault bu düşüncelerini şöyle temellendirmektedir:

Marx, emeğin insanın somut özünü oluşturduğunu düşünüyordu ve yazıyordu. Bunun tipik bir Hegelci düşünce olduğunu sanıyorum. Emek insanın somut özü değildir. Eğer insan çalışıyorsa, eğer insan bedeni üretici bir güç ise bu, insan çalışmak zorunda olduğundandır. Ve insan çalışmak zorundadır çünkü iktidar mekanizmalarının içine alınmıştır. (Age, s. 188)

Biz de kazmayı tam Foucault'nun tuttuğu yerden tutup derine doğru kazmaya çalışalım: İnsan çalışmak zorundadır çünkü yaşamak ve türünü devam ettirebilmek için beslenmek, barınmak ve üremek zorundadır. Primitif, sınıfsız toplumlarda insan, ihtiyaçlarını karşılayacak olan şeylere emek gücünü harcayarak ulaşırdı. Bu toplumlar için siyaset, doğal toplumsal yaşam bağlamında gereken organizasyonlar içindi. Sınıflı toplumlarla birlikte emek gücünün tasarrufu bireyin kendisinden çıkıp "satın alınabilir" hale dönüşünce siyasal iktidar mekanizmaları oluşturmaya başladı. Bu süreç derinleştikçe bilginin iktidarı, kendisini iktidarın bilgisine teslim etti (Tam bu noktada Foucault'nun katkısı önemlidir). Böylece iktidar toplumun bütün ilişkilerine tohumlarını saçtı. Başta merkezi iktidardan beslenerek ve gittikçe bağımsızlaşarak bu iktidar ilişkileri toplumun bünyesini sardı. Karşıt sınıfların her birinin bilgi üretimiyle kurdukları ilişki farklıdır. Fakat bilinçli ya da bilinçsiz biçimde, entelektüel tipini her evre için sınıflar mücadelesi belirleyecektir. Yoksa SSCB fiziken dağıldığında "evrensel entelektüel" Fukuyama tarihin sonunun geldiğini ilan edemezdi. Tabii daha sonra da yanıldığını kabul etmezdi.

Şimdi burjuva safarından ayrılan, burjuvaziye yadsıyan entelektüelin değişim sürecini izleyelim. Birinci aşama bağımsızlaşma aşamasıdır. Bağımsızlaşma eylemi onu zorunlu olarak proletaryanın geleceği ile birleştirecektir. Çünkü burjuvazi kendi sınıf çıkarları gereği bu bağımsız duruşu asla kabul etmeyecektir (Burjuvazi de sınıflar üstü bir konumlanışın mümkün olmadığını bilir. Bu kamuflej yönteminin patenti zaten ona aittir.) Entelektüelin bu doğrultuda proletarya ile beraber özgürleşmek için tekrar örgütlenmekten başka yolu yoktur. Foucault ise tespitlerinde ustaca bir bağımsız alan

tarifi yapmaktadır. Ona göre bütünsel devrimci mücadele yeni iktidar ilişkileri yaratacağı için doğru değildir. Asıl olan yerel ve ondaki mücadelelerdir. Foucault'nun teorize ettiği "alanın" işgalcileri yorumculardır. Yorumcuların özelliği egemen sistemle bir bütün olarak karşı karşıya geliş örgütlenmeden genel olarak fikir yürütmek ve lokal alanlarda muhalefetçilik, protestoculuktur. Yorumcu büyük oranda entelektüel, dolayısıyla akademiye takip eder, ondan feyz alır. Yorumcunun önemi hakikati kitlelere taşımasında oynadığı rolüdür.

Egemen sınıf akademiye hiçbir zaman tam olarak hâkim olamamıştır. Akademi, fabrikadan sonra direnişin kolayca filizlenebileceği ikinci verimli alandır. Doğası, işlevi gereği özgürleşme eğilimindedir. Bu nedenle öncelikle üretim bilgisinin topluma sürekliliği yayılması ve toplumun bu sürece katılmasının örgütlenmesi faaliyetleri planlanmalıdır. Yakın zamanda hükümet "anayasa değişikliği" çalışmaları yapmayı planlamaktadır. Toplumun bu "yeni anayasa" çalışmalarına katılabilmesi sürecinde bu katılımın alt yapısının oluşturulmasında akademik faaliyetin rolü önemlidir. Halk adına düşünen, anayasa çalışması yapan şu ya da bu profesöre, siyasetçiye, hukukçuya karşı kendi anayasasını kendi oluşturan halkın örgütlü faaliyetini hayata geçirmek gerekiyor. Öncelikle, ikameci iktidar ilişkileriyle mücadele edecek proletarya aydını burada devreye girmelidir. Yöntem olarak farklı akademik alanlar, kendilerinin ilgili oldukları üretim sektörleriyle, akademinin geneli ise proletarya hareketinin geneliyle bağ kurmalıdır. Ayrıca akademik örgütlenmeyi uluslararası bazda enternasyonalist ve anti-emperyalist bir tarzda ele almak gereklidir (burjuvazinin bu alanda tesis ettiği hegemonya tarzına karşı).

Bu tarzda gerçekleştirilen örgütlenmelerle, akademinin sermayeye bağımlılığına karşı, devletin akademi üzerindeki otoriter denetimine karşı, akademinin anti-demokratik iç işleyişine karşı kapsamını özneleştirilen bir direniş odağı teşkil etmek mümkün olacaktır.

Genele dair bütünsel bir mücadele perspektifi ve örgütlenmesi, akademinin özgürleşmesi için gereklidir. Fakat bütünleştirici mücadele tarzı, yerel direniş odaklarını dışlamamalı ve bu tip örgütlenmeleri sektöre ugratmamalıdır. Nasıl ki akademinin işleyişinde parçalanmış alanların birliğini ve genelleştirilen (etkisizleştirilen)

yerele dair temaların özgünlüğünü ve özne özelliklerini savunmak gerekiyorsa, mücadelenin genel düzleminde “genele” karşı mücadele ile yerel mücadele arasında bir senkron tutturmak da gereklidir. “Bizim şu lokal konuda talebimiz var, genel talidir” yaklaşımı gibi “sadece genel esastır, bütün lokal talepler böylece kazanılır” yaklaşımı da mücadelenin ihtiyaçlarına cevap veremeyecek kadar zayıftır. Farklı direniş odakları birbirlerini, kendi kapsamlarındaki unsurlar gibi destekledikleri oranda kuvvetleneceklerdir. Bu dayanışma ve destek faaliyetleri kendi ihtiyaçları olan örgütlenmenin imkânlarını doğal olarak üretecektir. 1970’lerin başında temel olarak akademi kaynaklı devrimci gençlik örgütleri bunu önemli bir oranda başardılar. Daha sonraki pratikleri de buna uygun olarak gelişti ve bu pratik önemli kazanımlar elde edilen bir devrimci mücadele döneminin önünü açtı.

28 Haziran 2011

Tekirdağ 2 No’lu F Tipi Hapishanesi

KELEBEKLER UÇTUKÇA ÖZGÜRLEŞECEĞİZ

Mirabal kardeşlerin anısına...

25 Kasım'a birkaç gün kaldı. Mirabal kardeşlerin işkence ile katledilişinin ardından onlarca yıl geçmesine rağmen burjuvazinin yarattığı zulüm artarak devam etmektedir. Her durumda en çok zarar görenler kadınlar olmaktadır. Kadını nesne olarak gören erkek egemen anlayış, kadını anne, eş, abla gibi kimlikler üzerinden tanımlamakta, eşit bir özne olarak davranmamakta, fakat başı sıkıştığında yine kadınlara sığınmaktadır. Bu vaziyet sistemin temel iç çelişkilerindedir. Erkek egemen sistemin kadınları erkeklerin yardımcısı gibi gösterme çabası her alanda çürümektedir. Kadınlar bu gerçekliği bilince çıkardıkça bağımsız eylemlerini yaratmaya ve özneleşmeye başlamışlardır. Bu duruma karşı tarihsel mevzilerini korumaya çalışan sistem daha çok saldırganlaşmaktadır.

Dünyanın her ülkesinde devrim, sosyalizm ve özgürlük mücadelelerinde karşılaştıkları bütün baskılara rağmen kadınlar öncü özneler olmayı başardılar. Hayatta tuttukları doğal konum itibarı ile bu durum zorunluymdu. Bu konuyla ilgili gerici yaklaşımlar sadece düzenin kurumlarında değil her tür muhalif kurumda da bulunmaktadır. Kadın temsilcilerin görev yapmaları erkeklere göre daha zordur. Onların sözleri aynı konumdaki erkeklere göre daha az dinlenir. Kadın

yoldaşlara layık görülen işler genelde lojistik, destek işlerdir. Bütün bu durumlara karşı kadınların taşıdıkları devrimci potansiyel erkek egemen sistemin tüm baskılamasına karşı kadın öncülerini yarattı. Mitka Gribçeva, Aleksandra Kollontay, Rosa Luxemburg gibi örnekler teoride ve pratikte, örgütçülükte, militanlıkta, propagandist ve ajitatör olarak kadınların yeteneklerini ortaya sermektedir.

Bölgemiz devrimci hareketleri dünyadaki benzer örneklerle oranla bu konuda daha kısırdır. Bunun temel nedeni kültürel arka plan olmaktan çok mücadele düzeyinin geriliği ve devlet yapısının totaliterliğidir. Cumhuriyetin kadın haklarına bakışı diğer gerçekleştirdiği düzenlemeler gibi tepeden inme ve yüzeyseldir. Kanunlarla garantiye alınan birçok hakkın uygulanıp uygulanmadığı bile denetlenmemiştir. Kadın hakları meselesini egemenler daha çok kendi aralarındaki mücadelenin aracı olarak kullanmışlardır. Gerek eski statükoyu temsil ederek CHP, gerekse yeni statükoyu temsil ederek AKP kendi gruplarına uygun erkek egemen sistem biçimlerini tesis etmişlerdir. AKP kendi temsil ettiği burjuva sınıfının çıkarları için türban meselesini kullanıp popülizm yaparak halkın inanç özgürlüğüne ve kadınların özgürlüğüne en büyük zararı vermiştir. Bu konunun çözümünü uzatması da onu daha çok kullanmak istemesindedir. Eklektik bir batıcı yaklaşımla CHP bu özgürlüğe karşı çıkararak tersinden popülizm yapmaya çalışmış, fakat o da tümüyle yasakçı ve gerici duruma düşmüştür. Sol içinde TKP başta olmak üzere bu popülist gericiliğin kuyruğuna takılanlar da halktan gerekli yanıtı almışlardır. “Üç çocuk yapın” gibi abuk sabuk önermelerle bir tür çekirdek aile öneren çaptaki zihniyet karşısında bu oranda bozguna uğramak da ciddi yetenek istiyor!!!. CHP kuyrukçusu reformist anlayışın çözümsüzlüğü vizyonunun darlığında yatmaktadır. İnanç özgürlüğünü temel almayan “Jakoben” yöntemlerle modernleştirme çabaları tersine işçi sınıfını bölmektedir. Böyle bir ortam oligarşiye istediği fırsatı tepside sunmuştur. Dolayısıyla son dokuz yıl sınıfın devrimci enerjisi bölünmek suretiyle bu suni gündemle tüketilmiştir. Bu durumla da bağlantılı olarak kadın özgürlük mücadelesi gerilemiştir. İki egemen odağın kadın özgürlük mücadelesi olarak bağımsız bir devrimci dinamiği kabul etmemesi tesadüf değildir. Tersine bu dinamiği kabul eden ve gereklerini yerine getirmeye çalışan Kürt

özgürlük hareketi ve devrimci hareket ciddi mevziler kazanmıştır. Sınıf mücadelesinin yükseleceği önümüzdeki dönemde bu mevziler önemli işlevleri yerine getirecektir.

Yukarıdaki türban örneğinde görüldüğü gibi sistemin kadınlara biçtiği rol, ancak devrimci militan kadın duruşu ile aşılabılır. Devrimci kadın, kendi istemi dışında dayatılan koşulların sonucu türban örten kadının inanç özgürlüğünü sonuna kadar savunmayı bilmiştir.

Kendi gibi düşünmeyenlerin de fikir özgürlüklerini savunanlar gerçek demokrasiyi, proletarya demokrasisini uygulayabilir. Kollontay, kendisini sosyalizme çeken şeyin kadınların yazgısına duyduğu ilgi olduğunu belirtmekteydi. Hangi sınıftan olursa olsun bir bütün olarak tüm kadınların kurtuluşunun ön koşulu kapitalizmin yıkılması ve sosyalist toplumun inşasıdır. Kadınların özgürlüğü için yeter koşul değildir sosyalizm. Özgürlük için mücadele, başka kollarında olduğu gibi burada da komünist topluma kadar sürecektir.

Aynı şekilde devrimci örgütlerde de kadın özgürlük mücadelesi sürmelidir. Devrimci örgütlerde kadın özgürlük mücadelesi veren kadınların en yakın müttefikleri erkek devrimcilerdir (Aynı zamanda erkek egemenliğini barındırdıkları için de “hasımlarıdır”). Erkek devrimciler kendi erkek egemenliklerine karşı da mücadele etmekle yükümlüdürler. Proletaryanın devrimci mücadelesi ile kadın özgürlük mücadelesinin kaderleri birbirine bağlıdır. Acil görevlerden biri kadınların devrimci mücadeleye kazanılmalarıysa, diğeri kadın devrimcilerin öncüleştirmeleridir. Kadın devrimcilerin öncüleştirmesinin önünü açmak için çaba sarf etmeyen, proletarya devrimcisi olamaz... Bir bütün olarak kadın özgürlük mücadelesi sosyalizm davasını güçlendirmektedir. Sözü Kollontay’ın şu yaklaşımıyla bitirmek doğru olacaktır: “Sosyalizm, kendi sınıfından kadınların çıkarlarını tam ve tutarlı bir biçimde savunurken, en gelişkin demokrasi ilkelerini hayata geçirmekte ve bir bütün olarak kadınların davasını güçlendirmektedir.”

21 Kasım 2011

KADIN KURTULUŞ MÜCADELESİ, DEMOKRASİ MÜCADELESİ VE SİYASAL TEMSİL ÜZERİNE

Toplumun siyasete ilgisi seçim süreçlerinde artar. Seçim sürecinde politikleşen kitlelerin seçimler tamamlandıktan sonra politikaya ilgilerinin bıçakla kesilmiş gibi bitmesi, siyasal gericilik dönemlerine ait bir olgu olarak karşımıza çıkıyor. Burjuva parlamentarizmi bu döngüsel rutinin aracıdır. Burjuvazi iktidarını yerel ya da genel seçimlerle işçi sınıfı ve ezilenlere onaylatır. Onay aldıktan sonra yönetilmeye hazır olduğunu düşündüğü bütün toplumun kaderine bir dahaki seçimlere kadar el koyar. Bu süreç, iktidarı zora dayalı olarak elinde tutan egemen sınıfın, kendi oluşturduğu ve dayattığı oyun kurallarıyla hükümranlığını meşrulaştırma çabasıdır. Burjuva politikacısı, sistemin dayattığı egemenlik ilişkilerinin yürütücüsü ve üreticisidir. Mesleği toplumu yönetmektir ve bu işlevine göre biçimlenir. Politikacı, kitleler ne kadar çok nesneleşirse o kadar iyi yönetici olur.

Sınıflara bölünen toplum, insanın insan üzerindeki tahakkümünü ortaya çıkardığında yönetici erkin temelleri de atılmış oldu.

Sosyoekonomik toplumsal yapı çeşitli gelişim evrelerinden geçerek farklı sosyal kümeleri biçimlendirdi ve özneleştirdi. Altyapı ilişkilerinin belirleyiciliği, iktisadi sınıfların toplumsal devrimlerin öncüsü olmalarını kaçınılmaz kıldı. Buradan iktidar ilişkilerinin tarif edilebilmesi için insanların üretim faaliyetlerinin incelenmesi gerektiği sonucunu tespit edebiliriz. Belli bir sosyoekonomik düzen kendine ait üretim ilişkilerini ve üretici güçleri ortaya çıkarır. Fakat bütün bu toplumsal yapının değişim süreci belli bir sıraya bağlı olarak ilerlememiştir. Özellikle geçiş dönemlerinde (feodaliteden kapitalizme geçiş gibi) eski düzene ait üretim ilişkileri varlığını sürdürebilir. 18. ve 19. yüzyıllarda bütün dünyada genel olarak kapitalizm hâkim olurken köleci ve feodal üretim ilişkilerinin varlığını sürdürebilmesi gibi. Bu durum köle sınıfının ve köylü sınıfının kapitalizm koşullarında bir dönem için varlıklarını sürdürebilmelerine olanak sağladı. Kapitalizm ilk gelişim aşamasında önce eski topluma ait üretim ilişkilerini kendine tabi kıldı. Sonra eski topluma ait üretim ilişkilerini yok ederek kendi üretim ilişkilerini ileri gelişmişlik aşamasına yerleştirdi. Yeni sınıfı toplum düzeni olarak tarihte yerini aldı. Fakat aynı zamanda sınıflı toplumların devamcısıydı. Kapitalizmi sadece kendinden muktedir görmek mümkün değil. Bütün sınıflı toplumların birikimini içinde taşıyor. İşçi sınıfının emek gücünü sömürmesinin yanı sıra ırkçılığı, şovenizmi, cinsiyetçiliği ve her tür ezme ve sömürü ilişkisini zorunlu olarak içinde taşıyan ve üreten bir sistemle karşı karşıyayız. Bunların içinde cinsiyetçiliğin (en azından) sınıflı toplumların ortaya çıkışı kadar eski olduğu konusunda oldukça geniş bir konsensüsün varlığı söz konusu.

Bu noktada üzerinde durduğumuz mesele erkek egemenliğinin ne kadar tarihsel ve köklü bir ezme ve sömürü biçimi olduğudur. Eşitlikçi, komünal toplumlarda kadın emeği gensin yaşayabilmesi için başat bir rol oynamaktaydı. Bu sınıfsız toplumlarda temel üretim birimi aile ve ailenin örgütlenmesi ana soylu bir düzene dayanıyordu. Üretim sürecindeki işlevi dolayısıyla üretimin bilgisi de kadınlarda toplanıyordu. Bir üretim birimi olarak ailenin belirleyici rolü, sınıflı toplumların ortaya çıkışıyla azaldı. Geçiş aşamasında (devletin ortaya çıkış evresinde) temel üretim birimi olarak aile uzun süre işlevini sürdürdü. Ortak mülkiyet, özel mülkiyet tarafın-

dan yenildiğinde ailenin niteliksel bir değişime uğradığını belirtebiliriz. Bu konuyu Engels şöyle temellendirmiştir:

“Yabanıl” savaşı ve avcı, evde ikinci planda kalmakla yetinmişti; “daha yumuşak huylu” çoban, servetiyle övünerek birinci plana çıktı ve kadını ikinci plana itti. Ve kadın bundan yakınamazdı. Aile içindeki işbölümü, mülkiyetin kadınla erkek arasındaki paylaşımını düzenliyordu; bu, aynı kalmıştı; ama gene de, yalnızca aile dışındaki iş bölümünün değişmiş olması yüzünden, evlik ilişkileri şimdi altüst oluyordu. Eskiden kadının evdeki üstünlüğünü sağlayan, nedeni kadının kendini tamamen ev işlerine vermesi olgusu, şimdi, evde erkeğin üstünlüğünü sağlıyordu. (F. Engels, Ailenin Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni, Sol Yayınları, s. 167)

“Tarihteki ilk sınıf çatışması”, erkek cinsinin kadın cinsini boyunduruk altına almasıyla ortaya çıkıyor. Üretimin gelişmesi sonucu insanın emek gücünün verimliliğinin artması fazla ürün ortaya çıkardığında sınıflı toplumların ve özel mülkiyetin temeli kazılmıştı. Tarihin bir döneminde toplum sınıflara bölündüğünde en önemli üretim birimi olan ailenin üretici gücünün (kadının) boyunduruk altına alınması kaçınılmazdı. Bu egemenlik ilişkisinin oluşması belli bir sınıfın hâkimiyet kurabilecek yeterli erk ile donanmasını gerektiriyordu. Diğer taraftan sınıf hâkimiyetinin güçlenmesi için kadının eşitlikçi-komünal toplumları mümkün kılan etkinlik biçimi ve konumuna son vermek gerekiyordu. Erken devlet dönemlerini saymazsak ilk sınıflı toplumun devlet tipi olarak köleci devleti ele alabiliriz. Köleci toplumda kölelerin hepsi kadın, efendilerin hepsi ise erkek değildi. Köle ve efendi iktisadi sınıflara göre bölünmüştü. Yani bir kadın efendi de olabilirdi, köle de olabilirdi. Köle sahibi kadın her köle erkekten üstündü, fakat köle sahibi kadınların (kadın efendilerin) hepsi erkek efendilerin boyunduruğu altındaydılar. Bu hiyerarşik dizilim, sınıf ve cinsiyet açısından biçimsel farklılıklar dışında bütün sınıflı toplumlar için aynıdır.

Sınıflı toplumlar ile ezilen kadın cinsinin arasındaki nedensellik

bu konudaki tartışmaların belkemiğini oluşturmaktadır. Feminist hareket içindeki farklı yaklaşımlar sınıf mücadelesi ile ezilen cinsiyetin kurtuluş mücadelesinin ilişkisi bakımından temel olarak biçimlenmiştir. Kadın kurtuluş mücadelesini radikal feministler genel olarak Marksizm dışında veya ötesinde ele alırken sosyalist feministler sosyalizmin kadınların kurtuluşu için gerekli (ön koşul) olduğunu, fakat yeterli olmadığını savundular. Ezilen kadın cinsinin özgürlük-eşitlik mücadelesinde nihai zafere ulaşabilme perspektifine sahip olsun ya da olmasın, farklı yaklaşımları kapsayan feminist hareketi, demokratik savaşımın (ilerici) bir unsuru olarak görmek gerekiyor.

Proletaryanın burjuvaziye karşı demokrasi savaşımı her tür ezme ve ezilme ilişkisine karşı çıkmayı kapsar. Ezilenlerin demokratik haklarını engelleyen, kısıtlayan koşullar, kapitalist toplumun karakteristik özelliğidir. Bu nedenle her türlü eşitsizliğin dayatılması ve üretilmesi devletin niteliğine ait bir durum olarak karşımıza çıkıyor. Lenin, proletaryanın demokrasi mücadelesine ilişkin şu noktaları belirtmiştir:

Oysa demokrasi olmaksızın sosyalizm olanaksızdır. Çünkü: (1) Proletarya demokrasi savaşımı içinde, sosyalist devrime hazırlanmadıkça o devrimi yapamaz. (2) Utkun sosyalizm, tam demokrasiyi uygulamaksızın, zaferini pekiştiremez ve insanlığa, devletin çözülüp dağılmasını getiremez. (V. İ. Lenin, *Ulusal Sorun ve Ulusların Kurtuluş Savaşları*, Sol Yayınları, s. 246)

Lenin, sınıflı toplumların yarattığı tüm sömürü, ezme ve baskıyı içeren ilişkilerin sosyalist devrimin gerçekleşmesiyle ansızın ortadan kalkmayacağını belirtmektedir. Devletin sönmelenmesi ve iktidarın yadsınması sosyalist toplumun işlevi olarak belirlenmiştir. Böylece komünist topluma geçilebilecektir. Komünist partisi devrimci savaşımı yürüttüğü aşamadan başlayarak bu perspektifle örgütlenmelidir. Bu noktada demokrasi savaşımının kopmaz bir biçimde devrim mücadelesine bağlı olarak ele alınması gerektiğinin altını çizmek önem arz ediyor. Kapitalist devleti yıkmayı hedefle-

yen proletaryanın devrimci stratejisine somut olarak bağlanmış bir tarzla demokratik haklar uğruna mücadele yürütülmelidir. Proletarya diktatörlüğü hedefine bağlı olmayan “demokratik hareketlerin” burjuvazinin kontrolüne girmeleri yüksek olasılıktır. Ancak etkin bir proletarya partisi kendisiyle organik ilişkisi olmayan “demokratik hareketlerin” sisteme entegre olmalarını önleyebilir. Çünkü işçi sınıfının devrimci mücadelesinin gücü, bütün ezilenler için özgürlük alanı yaratacak ve demokratik hareketlerin burjuvazi tarafından yozlaştırılmasını engelleyecektir.

Burjuvazinin ezilenlerle kurduğu ilişki ile proletaryanın ezilenlerle kurduğu ilişki arasında kökten bir fark vardır. Burjuvazi feodaliteye karşı “devrimci” döneminde ezilenlerin; yoksul köylülerin, kadınların, ezilen ulusların gücünü iktidarı elde etme sürecinde kullandı. Burjuvazi iktidara geliş sürecini tamamlayıp yetkinleşince halkın tüm demokratik haklarına karşı savaş açtı ve gericileşti. Yönetme ve baskı kavramları egemen sınıfın iktidar perspektifine aittir. Amerikan bağımsızlık savaşı, Fransız devrimi gibi burjuva devrimleri eski düzene karşı kadınların da katılımı ve mücadelesiyle zafere ulaştı. Fakat iktidara gelen burjuvazi, kadınların hak taleplerini diğer ezilenlerin mücadelesini bastırdığı gibi bastırdı. Genel eğilim olarak ezilen sınıfların devrimci mücadelesiyle beraber kadınların özgürlük-eşitlik mücadelesi yükseliyor. Bu durum, doğal olarak proletaryanın devrimci mücadelesi ile kadın kurtuluş mücadelesinin kaderlerinin ortaklaşmasına neden oluyor.

Bu ortaklaşmayı işçi sınıfının hem proleter hem de kadın olması desteklemektedir. Diğer taraftan kadınların erkek egemen sistem tarafından bütün sınıfları dikey olarak kesen bir şekilde ezilmesi, örgütlenme biçimlerinin tartışılmasını gerekli kılıyor. Kadın cinsinin erkek cinsi tarafından bir bütün olarak ezilmesi erkek egemenliğine karşı kadın kurtuluş örgütlenmesini gerektirmektedir. Bu örgütlenmenin biçimi devrimci mücadelenin ihtiyaçlarına göre (farklı evrelerde) değişik formlarda gelişecektir. Fakat kadın kurtuluş örgütlenmesinin nasıl olacağına bu mücadelenin doğal öznesi olan kadınlar (ezilenler) karar vermelidir. Erkek egemen sistemin yürütücüleri erkeklerin, boyunduruk altında tuttıkları kadınlar adına karar vermeleri mümkün değildir. Komünist partisi ancak böyle bir

perspektifle cinsiyetçilikle mücadele edebilir ve böylece kadın erkek eşitliği açısından proletaryanın birliğini sağlayabilir. Erkek egemenliğinin (sistematik olarak) dayattığı kadın ve erkek işçiler arasındaki eşitsizliğin zeminini oluşturduğu güvensizliğe karşı mücadelenin gereği budur. Sosyalist hareketin tarihinde kadın kurtuluş mücadelesinin önemsenmemesinden, dışlanmasından, yok sayılmasından kaynaklanan oldukça büyük bir devrimci potansiyel kaybı mevcut. Bu perspektifsizliğin iki önemli negatif sonucu vardır: (1) Kadın devrimcilerin partide öncü kadrolar haline gelememesi, (2) Kadın kurtuluş mücadelesinin yükselmesinin yarattığı olanaklardan komünist partisinin mahrum kalması.

Sosyalist hareket içindeki gerici eğilim kadın kurtuluş hareketini yok saymasını ya da yaftalayarak dışlamasını, genelde proletarya partisinin bağımsızlığı, saflığı ve mücadele birliğinin bozulmaması üzerinden temellendiriyor. Proletaryanın devrimci partisi, herhangi bir burjuva partisinin sosa bulanmış hali olsaydı bu görüş doğru olurdu. Liberalizm ile mücadele devrimci perspektiften ödün verilerek başarıya ulaşamaz. Komünist partisi tüm ezilenlerin kurtuluş mücadelesinin öncüsünün, devrimci bilinç ile donanmış proletarya olduğu belirlenimi üzerinden temellenmiştir. Bu devrimci bilincin kaynağı ezilenlerin tümünü özneleştiren ve devrim yolunda ortaklaştıran sosyalizm ve mücadele perspektifidir. Proletaryanın devrimci partisi sadece mekanik bir bütün değildir, toplumsal kurtuluş perspektifinin yürütüldüğü ve üretildiği bir örgüttür. Kapitalist toplum şartlarında ezilenleri bir bütün olarak devrimci proletarya lokomotifinin çektiği yük katarları olarak ele alamayız. Bu mekanik bakış açısı bizi gerçeklikten uzaklaştırır. Proletaryanın devrimin öncüsü-lokomotifi olduğu doğrudur. Fakat farklı ezilen kategorileri devrime doğru çekilmeye hazır yük katarları değildir. Her kategori toplumsal bütünü oluşturan dinamik organizmalar olarak kendi gerçeklikleriyle var olmaktadır.

Bu gerçeklik kavrayışı üzerinden oluşturduğumuz perspektifle komünist partisinin özelliklerini irdeleyebiliriz: Proletaryanın devrimci partisi farklı sınıfların, cinsiyetlerin, ulusların, içinde ittifak yaptıkları bir örgüt değildir. Burjuvaziye karşı proletarya devriminin ve iktidarının (kendini sönmümlendirecek olan iktidarının) aygı-

tıdır. Proletarya sosyalizm yolunda tüm ezilenlerin öncü gücü olma vasfını ancak bu niteliklere sahip bir örgüt ile kazanabilir. Sınıflı toplumların her ilerleme-devrim evresinde yeni sınıflar ve iktidar ilişkileri ortaya çıktı. Proletarya devrimi ise sınıflı toplumların yadsınması olarak yeni bir durum arz edecektir. Dolayısıyla proletarya devrimi ezilenleri nesne olarak ele almaz. Ezilenlerin nesneleştiği devrim baştan yenilmiş olur.

Kitleleri nesneleştiren burjuva siyasetine karşı proletaryanın devrimci siyaseti tüm toplumu siyasal öznelerle dönüştürmek için çaba sarf etmekle yükümlüdür. Proletaryanın devrimci mücadelesinin bütün aşamalarında (devrim öncesinde, sırasında, sonrasında) bu görevin önemi artarak devam edecektir. Bu görev tamamen yerine getirilebildiğinde, tüm ezme ve ezilme ilişkileri, tüm sömürü sona erdiğinde devlet sönüp yok olacak ve alt aşamadan komünizme geçilmiş olacaktır. Sınıflı toplumların tarihsel olarak yarattığı her tür iktidar ilişkisi de yok olacaktır. Her iktidar ilişkisi kendi kapsamına ait ezen ve ezilenleri yaratıyor. Ezilenler iktidara karşı savaşlarıyla (tekrar) tarihin öznesi haline gelebiliyorlar. Tüm sınıflı toplumları kapsayan erkek egemenliği kendine ait iktidar yapısını tesis etmiştir. Sınıflı toplumların farklı-devlet tiplerinin (köleci, feodal, kapitalist) egemenlik anlayışlarıyla erkek egemen toplumsal yapı birbirlerini destekleyerek, besleyerek geliştiler. Bu gelişimin diyalektiği erkek egemenliğinin özgüllüğünü oluşturur. Bu noktada kapitalizm ile iç içe geçmiş fakat aynı zamanda kendi sürecini özyapısıyla dayatan bir iktidar ilişkisinden bahsediyoruz. Bu konuyla ilgili Gülnur Savran'ın şu tespiti oldukça isabetlidir: "Kadınların emeğine erkekler tarafından el konmasına son verilmesi için, kapitalist toplumsal formasyonun temelini, yani sermaye ilişkisinin ortadan kalkması gerekli ama yetersiz bir koşuldur" (Sosyalizm ve Toplumsal Mücadeleler Ansiklopedisi, s.1566).

Yaşanmış sosyalizm deneyleri proletarya devriminin kadınların kurtuluşunun ön koşulu olduğunu gösterdiği gibi kadınların eşitlik ve özgürlük hedefine varabilmeleri için yeterli olmadığını da ortaya koydu. Sovyetler ilk kurulduğu dönemin koşullarında kadın haklarına yönelik tarihte kendinden önceki hiçbir devletin imkân vermediği yasal düzenlemeler (Ekim 1918) yaptı. Bu yasal düzenlemeler,

kadın hakları ve aile yapısına odaklanıyordu. Evliliğin önemsiz bir kayıt işlemine indirildiği, boşanmanın oldukça kolaylaştırıldığı, her iki tarafın da kendi soyadlarını kullanabildiği ve maddi olarak eşit koşullarda olmayan kadınlar lehine mahkemelerin karar almasının öngörüldüğü düzenlemeleri içeren bir yasadır söz konusu olan. 1919 tarihli SBKP programında şöyle yazıyordu: “Resmi kadın eşitliği ile yetinmeyen parti, toplu yemekhaneler, merkezi çamaşırhaneler, çocuk bakımevleri kurarak kadınları ev işlerinin maddi sorumluluğundan kurtarmaya çalışmalıdır.”

Gelenekselleşmiş toplumsal gericilik ve eşitsizlik karşısında bu önlemler yetersiz kaldı. Sosyalist “devlet” bu durumla kararlı bir biçimde mücadele etti. 1920 yılında kürtaj hakkı yasalaştı, 1926 yılında yeni aile yasasıyla eşlerden birinin isteği bile boşanma için yeterli gerekçe sayıldı, birliktelik süresince edinilen mal varlığı ve birikimlerde eşlerin ortaklığı kabul edildi, doğum izni 16 hafta olarak belirlendi. Fakat 1930’ların ilk yarısı itibariyle bir tür çekirdek aile “Sovyetik aile” adı altında tekrar kutsandı, kadın herhangi bir durumda işten ilk çıkarılan oldu ve kürtaj yasaklandı (1936).

Kadınlar açısından Ekim Devriminin yarattığı özgürlük ve eşitlik ortamının ve imkânlarının ilerletilememesinin objektif ve subjektif nedenleri var. Objektif olarak Sovyetlerin yaşadığı ekonomik dar boğazdan ve emperyalist güçler tarafından kuşatılmasından bahsedebiliriz (1918 yılında kadınların özgürlük ve eşitlik mücadelesinin olumlu yönde ilerlemesiyle sonuçlanan süreçte içinde bulunulan koşulların 1936 yılının koşullarından daha iyi olmadığını da belirtmeliyiz). Sovyetlerde ortaya çıkan bürokrasi, bu olumsuz koşullardan çıkabilmek için en kolay taviz verebileceği devrim kazanımlarından vazgeçti. Ekim Devrimi’nin kazanımlarından taviz vererek devleti korumaya çalışmak politik bir yönelimdir. Devrim yenildikçe devlet güçlendi, devlet güçlendikçe bürokrasi işçi sınıfı ve ezilenler üzerinde hâkim bir kesim olarak ortaya çıktı. Proletarya devrimi ile özgürlüğün ve eşitliğin zeminini bulan kadınlar devrimin giderek yenilmesi ve yozlaşmasıyla bu durumlarını (kazandıkları haklarını) kaybettiler. Devrimin yenilmesi ile proletarya ezilen sınıf, kadınlar ise ezilen cins olarak kaldı.

Tarihin deney alanı bize bugünün devrimci mücadelesini örgüt-

lememiz yolunda birçok veri sunuyor. Burjuva siyaseti kadını ve ona dair olan her konuyu sadece bir reklam objesi-propaganda malzemesi olarak kullanıyor. Yerel seçim dönemine yaklaştığımız bugünlerde hükümet tarafından türban meselesi bir propaganda malzemesi olarak raftan tekrar indirildi. Bu noktada hükümetin zamanlaması, yaptığı hareketin muhtevasını anlayabilmek açısından çok önemlidir. Hükümetin bu hareketinin arka planında ne din ve vicdan özgürlüğünün savunulması ne de kadın haklarının savunulması var. Hükümetin bu konuları istismar ettiği açık. Yoksa tek bir kesimin özgürlüklerini savunarak toplumun diğer kesimlerine ayrımcılık yapmazdı. Hükümetin istismar faaliyetlerinde işini kolaylaştıran, onun karşısına “muhalafet” olarak dikilen, ancak statükoculuğu yüzünden ezilenlerin eşitlik ve özgürlük taleplerini savunamayan düzen partisi. Hükümetin riyakarlığını test etmek için AKP’deki erkek siyasetçi oranıyla kadın siyasetçi oranını karşılaştırmak yeterlidir. Erkek belediye başkanları, milletvekilleri, bakanlar, erkek hükümet, başbakan... Sistemin bütün engellemelerine rağmen meclise girmeyi başarabilen ve belediyelere sahip olan ezilenlerin (en azından bir kesiminin) tek partisi BDP. Bu partinin içindeki kadın siyasetçi oranının yüksekliği ortada. BDP’nin önümüzdeki yerel seçimlerde başta “Diyarbakır Büyükşehir” olmak üzere kabul ettiği kotaya uygun olarak birçok kadın belediye başkan adayı göstermesi özgürlük ve eşitlik mücadelesi açısından çok önemlidir.

31 Ekim 2013

Edirne F Tipi Hapishanesi

KÜLTÜR VE DOĞANIN TAHRİBİ ÜZERİNE

Geçmişin değerlerini kendi ideolojik pozisyonuna göre değerlendiren hükümet, memleketteki tarih birikimini de bu yaklaşımına göre sınıflandırmaktadır. Öyle ki, bu sınıflandırmanın iki temel başlığı, gerekli ve gereksiz tarihi eserlerdir. Sanata ve kültüre de bu anlayışa uyan çeşitli pratiklerle yaklaşımlarının örnekleri mevcuttur. Ucube diye nitelendirilen heykel ve suların altına gömülmesi planlanan Hasankeyf bu durumun popüler örnekleridir. Ayrıca memleketin dört bir yanındaki müzelerin ve tarihi mekanların, ören yerlerinin içler acısı durumu ortadadır. Yeni statükonun kısır yaklaşımı sayesinde (ironik olarak) sadece tarihi camiler kısmen kurtulmuştur diyebiliriz. Bu anlayış kendisine benzemeyeni, farklılıkları yok ettiği gibi çıkarları için tüm halka ait olan doğayı da katletmekten çekinmemektedir.

Egemenler kaynakları talan ederek, tüm doğal çevreye adeta saldırarak zenginliklerine zenginlik katmaya çalışmaktadırlar. Memleketin akarsu ve ormanlarının (2B arazilerinin) sermayeye peşkeş çekilmesi ile ilgili planlar yapıldı ve bu doğrultuda gereken yasalar çıkarılmaktadır. HES projelerini izah edemeyen hükümetin nükleer santral kurma çalışmaları sürmektedir.

Halk için nükleer santrallerin yararı nedir? Kuruldukları bölge-

de yaşayan insanlara iş imkânı sağlaması mıdır? Ya da halkın ucuza elektrik elde etmesine mi yol açacaktır bu santraller? İş imkânı sağlayabilir, fakat bu kadar tehlikeli ve yıpratıcı bir işe halkın ihtiyacının olup olmadığı önemli bir sorundur. Diğer taraftan ucuza elektrik satılacağına dair herhangi bir veri de yoktur. Çok açık bir şekilde görülmektedir ki, yine patronlar para kazansın diye halkın sağlığı ve doğal çevre hükümet tarafından tehlikeye atılmaktadır. Hükümetin tarihi, doğayı tahrip eden yaklaşımları bir bütünlük arz etmektedir. Kültür ve sanat alanında tekçi ve baskıcı yaklaşımlar egemenlerin ideolojik ihtiyaçları dışında bir üretime izin vermemektedir.

Bir heykeli beğenirsiniz ya da beğenmezsiniz, bu kişisel bir görüştür, açıklanabilir. Fakat beğenmediği bir heykeli başbakanın emir vererek yıktırması demokratik değil, otoriter bir rejimin iktidarda olduğunun göstergesidir. Başbakanın “ucube” diye nitelendirerek küfrettiği ve yıkılmasını emrettiği Kars’taki heykelle ilgili yaklaşımını Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay bile savunmamıştır.

Sultanahmet’te, Fatih belediyesinin gözü önünde 1. Derece Koruma Bölgesi içinde yer alan, kentsel ve arkeolojik sit alanı içindeki Bizans Büyük Saray’a ait olduğu düşünülen tarihi yapı iş makineleriyle yıkıldı. Ve bu tarihi eser yerine beş katlı bir otel inşa edildi. Bu harekete göz yummak sadece kâr elde etme mantığı ile yapılmamaktadır. Açıkça hükümet kendisinden olmayanı yok saymakta ve farklı olanla ilgili izleri dahi silmeye çalışmaktadır. Aslında bu noktada egemen sistemin saldırdığı, çok kültürlü ve bu durumun doğal sonucu olarak çoğulcu olan toplumsal yapıdır. Geçmişte bu topraklardan Ermeniler ve Rumlar da sürülürken aynı totaliter sistem toplumun geneline kabul ettirilmeye çalışılmıştı.

Azınlıkların evlerinin işaretlendiği ve faşist mafya gruplarının tehdidi altına devlet tarafından özellikle bırakıldıkları bilinmektedir. Yine bu hegemonyacı anlayış ülkedeki tüm farklı kültürlerin tarihsel mirasını yok etmeye çalışmaktadır. Özellikle toplumsal olarak anlamı olan ibadethaneler ve kutsal mekanlar birinci elden tahrip edilmektedir. Diğer taraftan azınlık kapsamında ele alınamayacak Alevilerin devlet tarafından her türlü eşitsiz ve ayrımcı uygulamaya tabi tutulmakta oldukları kuşku götürmez bir gerçektir. Bütün bu süregiden egemen tavrın yanında ilginç bir olgu da Kürt kültürünün

egemenler tarafından zorunlu bir biçimde kabul edilmiş olmasıdır. Çok yakın zamanlara kadar varlığı bile inkar edilen Kürt halkının anadilinin nispeten serbestleştiği söylenebilir. Bu haklar uzun yıllar boyunca mücadele ve ödenen büyük bedeller sonucunda elde edilmiştir. Kürt realitesini devlet zorunlu olarak kabul etse de, bu kabulü kendi işine geldiği gibi gerçekleştirmeye çalışmıştır. Kabul ettiği gerçekliği kendi çıkarlarına göre değiştirip kullanabilmek için tüm imkânlarını kullanmıştır. TRT Şeş'in örgütlenmesi böyle bir planın parçası olarak ele alınmalıdır.

AKP, genel olarak tüm kültürlere, tarihi değerlere ve doğaya karşı kendi iktidarından önceki eski statükonun monolitik ve tahripkâr yaklaşımlarını devralmıştır. Bu noktada sadece yöntemlerde biçimsel değişimlerden bahsedebiliriz. Örneğin üç tarafı denizlerle kaplı memleketimizin doğal zenginlikleri, yıllardır sürdürülen tüketici kapitalist politikalarla bitme noktasına getirilmiştir. Emperyalist güçler, halkın korunarak kullanılan doğal kaynaklarla kendi kendine yetmesini istememektedir. Ve mevcut hükümetler de bağımlı kapitalist yapıya uygun olarak emperyalizme kaynakları yok edecek politikaları uygulayarak hizmet etmektedirler.

Tarihi eserlerin korunması ve araştırılması tarih bilincini ortaya çıkarır. Tarih bilinci gelişmiş olan bir toplum doğruyu yanlış daha iyi ayırt edebilir ve özgürlüğünü ve haklarını daha iyi savunur. Özellikle farklı kültürlerin bir arada yaşamakta olduğu bölgemizde bu kültürlerle ait buluntuların korunması ve araştırılması bir arada sağlıklı yaşayabilmemize hizmet edecektir. Bu eserler, aynı doğal çevre içinde yaşayan tüm halkların ortak değeri ve hatta tek zenginliğidir. Halkın yaşam standardının önemlice bir kısmı doğal çevrenin korunmasına bağlıdır. Sanat üretimi ise toplumsal bireyin ve toplumun (değişik durumlarda) kendini özgürce ifade etme çabasıdır. Dolayısıyla tüm bu alanlarda kazanılacak mevziler devrim mücadelesini güçlendirecektir.

6 Şubat 2011

Silivri 4 No'lu L Tipi Hapishanesi

İÇERİKSİZLİK VE TARZIN İDEOLOJİK HÂKİMİYET ÇABASI

Televizyon, gazete, radyo ve internet gibi araçlar hangi sınıfın hâkimiyetindeyse o sınıfın ideolojisi ile temellendirilerek kullanılır. Günümüzdeki teknoloji ile ideolojik araçların edinmiş oldukları güç onların mevcut sömürü sisteminden pay almalarını sağlıyor. Ordu, okul, mahkemeler gibi kurumsallaşmış iktidar aygıtları kendi özgünlüklerinden kaynaklanan ideolojik aygıt olma özelliklerine sahiptir. Bu tip kurumların temel işlevsel özelliği halkı baskı altında tutma ve biçimlendirmedir. İçinde bulunduğumuz aşamada burjuvazinin bütün kurumlarının doğrudan baskı aygıtı özelliği taşıyabilir bile aynı zamanda ideolojik aygıt olma özelliğine kavuşmasını ağırlıklı olarak medya gerçekleştirmektedir. Ağır cezalar veren mahkemelerin meşruiyet zeminini, burjuvazi, yaygın bir şekilde takip edilen medya aracılığı ile hazırlamakta. Bu amaç için münferit sayılabilecek olaylar toplumu dehşete düşüren bir tarzda yansıtılır ve yayılır. Burjuva medyası, ürünlerinin içeriğinde toplumu korumak için güçlü bir ordu, polis ve genel olarak terör aygıtının gerekli olduğunu sürekli işler. Adeta toplumun içinde (ondan kaynaklanan ve ona karşı) bir canavar vardır ve bu canavarı alt etmek için halkın

bir Leviathan'a ihtiyacı olduğu propagandası yapılmaktadır. Thomas Hobbes, 17. yüzyılda toplum olabilmek için gerektiğini düşündüğü devleti Leviathan kavramsallaştırması ile nitelendiriyordu.

Eski Ahit'te sıklıkla geçen "korkunç, çok kuvvetli, taş yürekli, benzersiz" bir su canavarını anlatmaktaydı Leviathan. Hobbes'un devlet hipotezinde ihtiyaç olan canavarın ortaya çıkabilmesi için toplumu oluşturan bireylerin onay ve iradelerini vermeleri gerekiyordu. Bu şekildeki bir sınıflı toplum tahayyülünde "toplumsal sözleşme"nin önemsendiği sonucuna varabiliriz. Bugün burjuva diktatörlüğünün kendini konumlandırma yöntemi esas olarak "toplumsal sözleşme"ye ve "hukuk"a dayanmamaktadır. Bir devlette hukuk temel olarak yürürlükte olan anayasaya dayanmalıdır. Öyle bir sistem düşünün ki, mevcut hükümeti oluşturan burjuva partisi ve ana muhalefet partisi de dâhil hiçbir siyasi odak mevcut anayasayı bir bütün olarak benimsemesin ve yine de o sistemden bir hukuk devleti olarak bahsedilsin. İşte bu hukuksuzluğun ve dayatmanın bir ürünü olarak özel yetkili mahkemeler ağırlıklı olarak şiddetten ibaret olan "su canavarı"nın keyfiyetçi idaresinin sonucudur. Hobbes'un Leviathan'ı tektir ve bütünlük arz eder. Günümüzün Leviathan'ı ise üremiştir ve başta devletin birçok kurumunda olmak üzere yavruları serpilmeye başlamıştır. Hükümetin en üst düzey temsilcileri ayrımcılığı, inkârı, asimilasyonu bitirdik diye demeç verirken Pir Sultan Abdal'ın resmini taşımak "Pir Sultan terör örgütü üyesi olma" suçlamasıyla yasaklanabilmektedir. Bu tarz olaylar münferit değildir. Böyle bir pratik akıl yoksunluğundan değil, hükümetin kendi tabanı olduğunu varsaydığı kesimlere yapmaya çalıştığı propagandadan kaynaklanmaktadır. Mevcut rejim için anayasa ve hukuk tümüyle talilemiş, esas olan sürdürülebilir devlet şiddeti ve zeminini oluşturan propaganda faaliyetleri olmuştur.

Devletin bu durumundan oligarşinin pek memnun olmadığı ortada. Egemen sınıflar egemenliklerini sürdürmeye yarayan baskıyı uygularken sisteme meşruiyet üreten kurumların işlemez duruma geldiklerini görmekteler. Kapitalist devleti ayakta tutan kurumlar dönemin ihtiyaçlarını karşılayamadıkları için (eksikliği gidermek için) ağırlık özellikle hükümet tarafından doğrudan ideolojik aygıt görevi gören araçlara verilmiştir. Bu tablonun önemli bir kısmını da

egemen sınıflar arasındaki iç çatışmanın oluşturduğu dikkate alınır-
sa, bu kadar hoyratça kullanılmak zorunda kalınan burjuva medya-
nın halk nezdinde neden bu kadar çok yıprandığı daha doğru anlaşılabilir. Gezi direnişi, uzunca bir süredir merhaleler şeklinde biriken bu sürecin gün yüzüne çıkması açısından bir milat oldu. Haziran 2013 tarihinden sonra halkın büyük bir çoğunluğu çeşitli araçlarla kendisinin önüne (kabul etmesi için) hazır sunulan haberleri ve bunların yorumlanmış şekillerini sorgulamaya başladı. Direniş sırasında, egemenlerin hâkimiyetindeki medya mevcut iktidarın meşruiyetine ve eylemlerinin doğruluğuna kitleleri ikna etme gibi bir “görevi” olduğu halde halkın eylemlerini görmezden gelerek kendisine sansür uygulamak zorunda kaldı (penguen belgeseli). Yaşanan bu durum, halkın eylemlerinin meşruluğunun ve gücünün, egemenlerin ideolojik aygıtlarını çaresiz bıraktığını açıkça göstermiştir. Burjuva medyası, kendini yaşanan gerçeklerden soyutlamak suretiyle “haber ve yorum” faaliyetlerini yapamamıştır. Direniş sırasında burjuva diktatörlüğünün propagandasını, halka karşı, doğrudan hükümet yanlısı, militan medya yapabilmıştır yalnızca (Zaten bunların varlık sebebi AKP hükümetinin propagandasını yapmaktır).

Egemenler arası mücadeleden kaynaklanan oligarşik diktatörlüğün rezonansının bozulması, ideolojik hegemonyasının zayıflamasına yol açıyor. Hükümet, 10 yıl evvel emperyalist güçlerin ve tekeli burjuvazinin önemli bir kısmının desteği ile devleti yeniden yapılandırmak için faaliyete başlamıştı. Bugün gelinen noktada egemenler süreci değerlendiriyorlar. AKP’ye başından beri muhalif olanların fikirleri herkesin malumudur. Diğer taraftan hükümeti istikrarlı bir biçimde destekleyenlerin de fikirleri ortadadır. Hükümeti dün destekleyen, bugün kendilerini AKP faaliyetinden ayıranların yaklaşımları ise bir analizi hak ediyor. TÜSİAD bir bütün olarak ele alındığında eski statükonun, ordunun oligarşik bloktan tasfiyesine onay verdi. Bu iç restorasyonun, tasfiyenin gerçekleşmesi için Hobbes’un Leviathan’ına ihtiyaç vardı. Ve bu hedef için AKP siyasi bir güç odağı olarak desteklendi. Ortaya çıkan siyasi odak gittikçe güçlendi ve iktidarını mutlaklaştırmak için oligarşik blok üzerinde etkin bir hale gelebilmek amacıyla faaliyetini yoğunlaştırdı. Hobbes devlet olarak mutlak egemen Leviathan’ı İngiltere’de egemen sınıflar iç çatışma

halindeyken (Kral ve Cromwell-Avam kamarası arasında) önermişti. Bu yaklaşıma benzer bir tercih (ulusal ve uluslararası güç dengeleri ve çıkarlara göre), egemen sınıflar tarafından eski statüko ve yeni statükoyu temsil eden AKP hükümeti arasında yapıldı. Bu tercih bir fonksiyona işlerlik kazandıran bir denklemdi ve eski statüko “yenilenene” kadar sürebildi. Bulduğumuz aşamada ise AKP sadece hükümet olmaktan öte bir gücü temsil etmektedir. Ve bu siyasal güç kendi iktidarıyla beraber ideolojik hegemonyasını da biçimlendirmektedir.

AKP iktidarının süreç içinde değişerek biçimlenen ideolojisi yeni midir? Bu soruya olumlu cevap üreten iki karşıt eğilimden bahsedebiliriz: AKP eski statükoyu ortadan kaldırarak daha “ileri demokratik fikirlerin” devlete egemen olmasını sağlamıştır yaklaşımı ile AKP’nin burjuva cumhuriyetten daha gerici fikirlerinin ve bunların iktidarının temsilcisidir hipotezine sahip olanlar, hükümet açısından genel bir ideolojik eğilimin mevcudiyetini tespit etmiş olurlar. Geçmişte hâkim olan eski statükodan daha “ilerici” ya da “gerici” ideolojik yapılanmaya sahip olduğuna denk düşen tespitler, hükümet nezdinde yeni bir fikrinsel bütünlükle karşı karşıya olduğumuz sonucuna götürür. Hükümetin söylemi ve pratiği açıkça “ilericilik” yönünde ideolojik bir yeniliğe sahip olmadığından, hükümeti olumlayan, destekleyen eğilimi tartışmaya lüzum yoktur. Diğer taraftan hükümetin “gerici” olduğu kesindir, fakat bu gericiliğin muhtevası tartışılmaya muhtaçtır. Bir eğilim AKP hükümetinin burjuva cumhuriyetinden de gerici fikirleri savunduğunu öne sürmektedir. Ve bu savını ağırlıklı olarak ruhani otoriteyi, dini kullanma biçimi üzerinden kurmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti’nde din, devletin hâkimiyetinde ve onun çıkarları için kullanılmak üzere kurumsallaştırıldı. Devlete bağlı Diyanet İşleri ise Müslüman Sünni mezhebinin ağırlığıyla oluşturuldu. Oligarşik diktatörlüğün birçok siyasal temsilcisi, devletin din üzerinde hâkim olan düzenine uygun olarak halkı yönlendirmek için Müslümanlıktan faydalandı. Bugün AKP hükümetinin bu kadim hegemonya düzenine aynen riayet ettiğini görüyoruz. Başörtü meselesini çözmeden sürekli sürüncemede bırakması, ideolojik hegemonya tesis etmesi gerektiğinde verimli bir kaynağı kurutmak

istememesinden kaynaklanıyor.

Burjuva iktidarını sağlayan bütün kurumlar ve araçlar incelendiğinde hükümetin eski statükodan devraldıklarını aynen koruduğu, baskı ve sömürü için yetkinleştirdiği görülecektir. Yeni bir ideolojisi olmayanın yeni bir pratiği de olamaz. Yine dış politikada eskisinden farklı “sert söylem”inden başka pratik hiçbir adımı yoktur. Tarım, ticaret, sanayi, bankacılık ve bütünsel olarak iktisadi politikası da özü itibarıyla kendisinden önceki dönem ile aynı doğrultudadır. Sistemin “eğitim” alanındaki ihtiyaçları için düzenleme yaparken kendi siyasal etki alanının ihtiyaçlarını da karşılaması genel olarak yürütmekte olduğu pratik hattı engellememektedir. AKP’nin köken itibarıyla içinden koştığı Refah partisi, “Milli Görüş” adı altındaki programatik yaklaşımıyla ideolojik yönden, biçimsel olarak eski statükodan farklıydı. Refah Partisi’nin programı hayata geçebilseydi rejim açısından yeni bir durumdan bahsedilebilirdi. AKP, Refah Partisi’nin ideolojisini yadsıyarak statükodan biçimsel olarak bile kopamayacağını göstermiş oldu. Sonuç olarak AKP yeni statükonun hizmetkârı ve parçası oldu.

Bir taraftan neoliberal politikaların yürütücüsü diğer taraftan egemenler arası çatışmanın ürünü ve bir cephesi olarak hükümet, bağımlı kapitalist devletin son yürütmesi olarak devam idaresidir. Oligarkların ve emperyalist güçlerin işçi sınıfı ve ezilenler üzerindeki iktidarı açısından AKP hükümeti döneminde herhangi bir değişiklik olmamıştır. Egemenler arası çatışmalarda tuttuğu cephe açısından hükümetin yaşadığı çelişki tali iken gelinen noktada halk ile yaşadığı çelişki asli özellik arz ediyor. Öyle ki, geniş kitleler artık AKP’yi sistemle özdeşleştirmiş ve yeni, alternatif bir hükümet olmadığının ayırıcına varmıştır. Bu durum, hükümetin içeriksiz ideolojik hegemonya tesisi faaliyetindeki “yeni ve alternatif” olma gibi iki önemli payandasını kaybettiğini göstermektedir. Bu nedenle son dönemde bir taraftan tehlikeye düşen kendi en dar siyasal etki alanını tahkim etmeye yönelirken diğer taraftan kendini çevreleyen tüm “düşmanlarına” bütün gücüyle karşı taarruza geçti. Özellikle muhalif medya hükümetin taarruzunun öncelikli hedefi oldu. Hükümet, fiili saldırılarının yanı sıra kendisine biat etmeyen halka karşı spekülâtif bir propaganda faaliyetine girişti. Medya tekelleri de

bu karşı propaganda faaliyetinin araçları olmakta gecikmediler. Dini argümanlar, uydurulmuş olaylar vasıtasıyla yeniden halk hareketine karşı kullanıldı. Kimsenin görmediği ve mağdurunun bulunamadığı “başörtülü kadın Beşiktaş’ta saldırıya uğradı” gibi kara propaganda malzemeleri, “göstericiler camiye girip içki içtiler” tarzında çarpıtmalar sıkça kullanıldı. Bahsi geçen caminin imamı böyle bir durum olmadığını, protestocuların biber gazından kurtulmak için camiye sığındıklarını anlattıkları halde sahte söylem ideolojik araçlarla yaygın bir şekilde sürdürüldü. Egemenler ne kadar çok ve ustaca yalan söylerlerse o kadar başarılı olacaklarına inanıyorlar. Gerçeklerin devrimci olduğunu hayat herkese gösterecektir.

22 Eylül 2013

Edirne F Tipi Hapishanesi

İÇ FETİH VE KAPİTALİST KENT

Yaşanan mekân, içinde yaşayanlarıyla bir bütünlük arz eder. Oluşumu, biçimlenmesi, değişimleri toplumsal mücadelelere bağlıdır. “Kentsoylu” burjuva, hâkim sınıf olarak burjuvaziye dönüştüğünde kapitalist kentin temelleri inşa edilmiş oldu. Kent “modern zamanlar”dan önce de vardı. Eski kent, yeni hâkim sınıfa esas olarak bir iktidar zemini sundu. Sanayi kenti, bu iktidar zemini üzerine tuğla, demir vb. yerine halkın emek gücü, kanı, canı ve katlanmak zorunda kaldığı birçok eziyetle inşa edilmiştir ve edilmektedir. Kentin geleceği açısından egemen sınıfların en parlak fikirleri, halkın geleceği açısından karanlık günlere denk düşüyor. Burjuva projeciliği aldatmaya dönük spekülasyon üretimiyle bir bütündür: “Konut sorununu çözmek amacıyla toplu konutlar yapıyoruz. Yaşam alanlarınızı boşaltın, size yeni evler vereceğiz” yaklaşımının ABD’nin Kızılderilileri kendi topraklarından sürerek zorla rezervasyonlara götürmesinden farkı yoktur. Ulaşım planlaması, meydanlar, okullar, fabrikalar, sermayenin ihtiyaçlarına göre planlanıyor. İnsan ve bir bütün olarak halk, bu proje ve planlarda herhangi bir inşaat malzemesi gibi nesnedir. Özne, ontolojik olarak tarihi yapan eylemlerde belirir. Gerçek ise hareket esnasında, hareket ile beraber ortaya çıkar.

Binlerce yıl önce kent, daha küçük formlar halinde yaşayan toplulukların belli bir yönetsel erk etrafında birleşmeleriyle oluştu. Bu durumu temel olarak toplumların gelişmesinin bir aşamasında artı

ürünün ortaya çıkmasına bağlayabiliriz. Kent örgütlenmesini mümkün kılan bir diğer gelişme, mevcut üretim teknolojisinin hem artı ürünün saklanması hem de daha uzak yerlere taşınmasına olanak vermesiydi. Nüfusun yığılması ve daha geniş yerlerde birleşik yaşaması, bu altyapıya ait gelişmelere bağlı olarak sosyal yapının biçimlenmesi ile ilgilidir. Bu sosyoekonomik yapının kent devletlerini doğurması kaçınılmazdı. Ortaya çıkan hiyerarşik sistem, artı ürünü yönlendiren hâkim siyasal erkin iktidar alanı olarak kente, toplumların birleşerek daha geniş yerleşim birimlerinde yaşamalarından öte bir anlam yükliyordu. Bu bağlamda doğuşu itibariyle kent, iktidar merkezi olarak kavranabilir. Tam anlamıyla meta üretiminin merkezi olması ise zaman alacaktır.

Böyle bir yaklaşımla kenti klasik ve kapitalist olarak ikiye ayırabiliriz. Klasik kent olarak sanayileşmeden ve kapitalizm öncesi kente bahsediyoruz. Bu dönemin (genel eğilimi olarak) üretici güçlerin gelişmişlik düzeyine bağlı bir şekilde kent ile kır nüfusunun stabilize olduğundan bahsedebiliriz. Öyle ki, genel olarak kent nüfusu, genel nüfusun %10'unu kapsıyordu. "Artı ürün" kent merkezlerinden idare edilirken kırdaki tarımsal üretim toplumsal yaşamın maddi üretimi için esas belirleyendi. Sırasıyla el zanaatlarının, manüfaktür üretimin ve sanayi üretiminin üretim teknolojisini geliştirmesi ve kentin metanın sunulmasındaki pazar olma özelliği, kıyı kente altyapı ilişkileri açısından gittikçe daha bağımlı hale getirdi. Bu maddi süreç kendi doğrultusunda ilerledikçe üretim merkezi haline gelen kent, tüm toplumsal yapıya hâkim olan siyasal erkin güçlendiği bir merkez oldu. Kentin evrim sürecine ilişkin bu kısa özetimizi konumuza sadık kalabilmek için kabaca sonuçlandırarak olursak sanayi üretiminin gelişmesiyle kentin kıra hâkim olma sürecinin (yapısal bir ana eğilim olarak) tamamlandığını tespit edebiliriz. Bu noktada "birleşik ve eşitsiz gelişme" yasasına uygun olarak kapitalist toplum merhalesinde her ülkenin bu süreci farklı biçim ve zamanlarda yaşadığını belirtmek gerekiyor.

Genel eğilim olarak tarımsal üretimin maddi (üretim hattındaki) denetimi, "sanayinin" eline geçmiş oldu. Bu süreci küçük ölçekli tarımsal üretimden kapitalist tarımsal üretime (büyük ölçekli üretime) geçiş olarak tanımlayabiliriz. Bu sonuca her bölgede farklı aşā-

malardan geçilerek varıldı. Kuzey Amerika'nın "Güney"inde hâkim olan ve köle emeğine dayalı olarak yapılan plantasyonculuk, Amerikan iç savaşında yenildi ve kapitalizme tabi olmak zorunda kalarak bu durumun bir örneğini sunmuş oldu. İngiltere ise bu süreci küçük ölçekli üretim yapan köylüleri çeşitli yasalarla zorlayarak ve yerel egemenlerin erklerini küçük köylü üretimini, "özgür köylüyü" tasfiye etmek için kullanarak geçirdi. Önce Avrupa feodaliteden kapitalizme geçiş sürecini, sonra Kuzey Amerika atipik bir ara formdan kapitalizme geçiş sürecini tamamladı. Sömürgecilik ve daha sonra emperyalizm vasıtasıyla Güney Amerika ve Avustralya kıtası daha dışsal süreçler yaşamışlardır. Afrika kıtasını ise hem kendi iç şartları hem de sömürgeciliğin, emperyalizmin etkileri açısından konumuzla ilgili olarak Kuzey ve Güney olmak üzere genel iki kısma ayırarak irdelemek daha doğru olabilir. Asya kıtası ise kapitalist kentin geçiş süreci ile eş güdümlü olarak oluşmasını kendi içinde önemli farklılıklar gösteren özgünlüklerle yaşadı.

Bu farklılık arz eden ülkelerden Çin'de 20. yüzyılın ortalarına kadar feodalitenin yanı sıra emperyalizmin "dolaylımsız" hâkimiyetinden bahsedilebilir. 1949'da esas olarak yoksul köylü kitlelerinin verdiği mücadele ile emperyalizmin ve feodalitenin hâkimiyetine son verildi. Ve bu anti-emperyalist, anti-feodal halk devrimi, başta Uzak Doğu olmak üzere bütün dünyaya yayıldı. Yoksul köylü kitlelerine ve ezilenlere dayanan bu halk devrimi stratejisi temel olarak işçi sınıfının devrimci kurtuluş ideolojisine, yani sosyalizme dayanıyordu. Çin Halk Cumhuriyeti önüne görev olarak sosyalizmin inşasını koymuştu. Fakat 1970'li yılların ikinci yarısından itibaren "kapitalist yola" meyletti ve sonuç olarak bir tür "devlet kapitalizmi"ni benimsedi. 20. yüzyılın başında Rusya sömürgeci ve kapitalizmin hızla gelişmekte olduğu, fakat merkezi iktidarın otokrasinin elinde olduğu bir ülkeydi. 1917 Ekim Devrimi, otokrasi, burjuvazi ve işçi sınıfı arasındaki çelişkileri proletarya lehine çözdü. Proletarya devrimi proletaryanın öncülüğünde işçi sınıfı ve yoksul köylülüğün ittifakı ile mümkün oldu. Ekim Devrimi sosyalizmin inşasını ve komünizme geçişi önüne hedef olarak koymuştu. Devrim çeşitli sebeplerden (iç ve dış etkenler) yenilerek yerini bürokratik-elit bir mekanizmanın iktidarına bırakıncaya kadar emperyalist

güçleri tehdit etti ve onların hegemonya alanları da dâhil tüm dünyayı etkiledi ve değiştirdi. Yine Asya kıtasında Hindistan, İngiltere sömürgeciliğinin kısıkcında ve kendi ulusal kurtuluş mücadelesi gerçeğinde ayrı bir kapitalist gelişme örneği sunmaktadır. Dağılan Osmanlı İmparatorluğu'nun merkezinde kalan parça olarak Türkiye ise az gelişmiş kapitalist ve "feodal kalıntılarla" yarı sömürge özelliği gösteriyordu. Bu doğrultuda "Kurtuluş Savaşı" olarak adlandırılan mücadeleyle ve sonuçlarıyla hem bir devam hem de zorunluluk (yeni) cumhuriyeti oldu. Cumhuriyet örgütlenmesi, Osmanlı Devleti'nin uzun yıllar önce kaybetmiş olduğu merkezi iktidarını tesis edebilmek için Misak-ı Milli sınırları içinde idari birimler oluşturdu. Ülkenin tam ortasına denk düşen Ankara'nın başkent ilan edilmesi merkezi iktidarı sağlamlaştırmayı amaçlamaktadır. Türkiye Cumhuriyeti emperyalist güçlerle "sorunlarını" çözdükten ve merkezi iktidarını garantiye aldıktan sonra az gelişmişlik sıkıntıları içinde kapitalizmin klasik gelişim rayında ilerledi. Devlet, emperyalizme bağımlılık ve oligarşik diktatörlük üzerinden temellendi. Emperyalist güçlerle Sovyetler Birliği arasındaki soğuk savaş döneminde nispeten "ortayolcu dış politikası" cumhuriyetin özgün siyasal duruşuydu. Bu duruşuyla beraber ikinci paylaşım savaşı sonrası NATO'ya üye olması özgünlüğünün başka bir yönüydü. Ayrıca kapitalizmin yukarıdan ordu ve bürokrasiye hâkim elit tarafından inşası cumhuriyetin önemli bir ayırt edici özelliğini oluşturuyordu. Ordu ve sivil bürokrasi oligarşik blokta baskın konumlarını uzun süre sürdürebildiler (AKP hükümetinin ikinci iktidar dönemine kadar). Türkiye'de kapitalizmin gelişim süreci Avrupa'daki serbest rekabet dönemini yaşamadı. Devlet sermayenin gelişiminde müdahaleci bir rol oynadı. Sistemin bu gelişim biçimi ve emperyalizme bağımlılık, kapitalist kentin biçimlenmesini de etkiledi. Örneğin, "yurdun dört bir tarafı demir ağlarla örülmedi" ama karayolları ile örüldü, montaj sanayiine ağırlık verildi, tarım ve hayvancılık geliştirilmedi (sekteye uğratıldı), ormanlık alanlar yok edildi, denizler kentlerin çöplüğü olarak kullanıldı, gecekondu yerleşimleri teşvik edildi. Bu listeyi uzatmak mümkündür. Esas belirtmek istediğimiz husus sermayenin en az "bedel" ödeyerek maksimum kârı hedeflemesi ve kent politikasını bu eğiliminin üzerine kurmasıdır.

Kapitalist kent; köylü nüfusu, kendi sanayi üretimi organizasyonuna adeta bir vakum gibi çekerek işçileştirdi. Tarımsal küçük üretimin getirdiği kazançlar ağır üretim maliyetleri altında ezildi. Büyük sanayi üretimi karşısında verimliliği düşük küçük tarım üretimi gitgide tasfiye oldu. Küçük toprak sahibi köylüler, büyük çiftçiler ve kanunlar karşısında dayanamadılar ve ya topraklarını satmak zorunda kaldılar ya da topraklarına el konuldu. Çaresiz kalan köylü yığınları kente göç etmek zorunda kaldılar. Ve kapitalist kentin fabrikalarında çalışarak proletaryaya katıldılar. Sanayi kentlerinin işçi talebi kapitalizmin gelişmişlik düzeyine göre değişir. Sanayi üretiminin hacminin ihtiyacı kadar işçi talep edilmektedir. İşsizler ordusu sermayenin rekabeti körükleyerek ücret oranlarını düşük tutmasına ve iş bulma olanağını daraltıp proletaryayı çaresiz bırakarak baskı altında tutmasına yaramakta. Fakat böyle bir yığılmayı yönetebilmek için kapitalist devletin yeterince güçlü olması gerekmektedir. Sistemin denetim açısından yeterince yetkin olamadığı ülkelerde kırdan kente fazla göç sorun teşkil etmeye devam ediyor. Devlet göç hareketini bir taraftan desteklerken diğer taraftan denetim altına almak zorunda kalmaktadır.

Burjuvazi, sanayi üretimi için ihtiyaç duyduğu işçi sınıfının varoşlara yerleşerek kenti kuşattığını görmekteydi. Burjuva lafazanlarının proletaryanın hak talep eden eylemleri için kültürel ayrımcılığı ve aşağılamayı da barındıran “varoşlardan geldiler, kent merkezlerine saldırdılar” tarzında yaklaşımları, kuşatılmanın ve korkunun ürünüdür. 1970 yılının 15-16 Haziran işçi eylemleri, burjuvazinin endişelerinin haklı olduğunu gösterdi (1970 yılında kent nüfusunun toplam nüfusa oranı %35’in üzerine çıkmıştı). 1960’ların ikinci yarısıyla 1970’li yılların başı arasında etkili köylü ayaklanmaları da söz konusudur. Fakat bu ayaklanmalar esas olarak toprak ağalarını, tefeci-tüccar uygulamalarını ve bu kesimleri arkalayan devlet pratiğini lokal olarak hedef alıyordu. Bu hareketler sanayi ve finans sermayesi açısından kendilerini doğrudan hedef alan proletaryanın eyleminden daha kolay baş edilebilir nitelikteydi. Dayatılan sömürge statüsüne karşı Kürt isyanı, sistemi güçlü bir şekilde etkiledi ve kapitalist kenti değiştirdi. Bu etki, isyanın kentlere yansımaları ve Kürt köylerinin devlet zoruyla boşaltılmasıyla bölge içinde kentlere ve

bölge dışında metropollere yoğun Kürt göçüyle gerçekleşti. Sistem sömürge halkını en kötü koşullarda, en ucuz işgücü olarak çalıştırarak sömürdü metropollerde. 1990'lı yılların ikinci yarısında gecekondu bölgelerinin hızlı genişlemesi belli bir doygunluğa ulaştı ve önemli ölçüde yavaşladı. Bu durumla beraber ihtiyaç doğrultusunda hizmet sektörü ve masa başı çalışan işçi sınıfının hacminin genişlemesiyle proletarya da kent merkezinin dokularına yığınlar halinde işledi. En uç çepere kadar yayılan burjuva iktidarına karşı merkeze kadar nüfuz edebilmiş proletarya isyanının potansiyeli karşılıklı konumlandı. Bu bağlamda proletarya 2013 Haziranı'ndaki "Gezi Direnişi"yle burjuvaziye gücünü tekrar hatırlattı. Büyük sanayi işçisi örgütlü bir biçimde "Gezi Direnişi"ne katılmadı. Bu durumun mevcut sendikaların (sektörlerde etkin olan) sarılığı ve sosyalist hareketin proletaryadan kopukluğu gibi örgütsel nedenleri var. Diğer taraftan kapitalist kentin sistem karşıtı eylemlerin yayılmasını, büyümesini engelleyecek tarzı biçimlendirildiği ve planlandığı aşikar (Fabrikanın meta üretimi için çalışma örgütlenmesi bir ayaklanma hareketi için çeşitli imkânları içinde barındırmaktadır).

Meseleye böyle bir açıdan yaklaşırsak imkânlar dâhilinde fabrikayı yerleşim biriminden ayırmak (aynı zamanda kent merkezlerinden uzaklaştırmak anlamına geliyor) sistemin çıkarıdır sonucuna varırız. Yerleşim birimini ve fabrikayı ayrı ayrı kontrol altına almak sermaye için verimli bir denetim sistemidir. Kapitalist kent; ulaştırma, taşıma ağları uygunsa ve kolluk kuvvetleri nicelik, nitelik ve donanım açısından yeterliyse bu şekilde dizayn edilebilir. Bu hareket kabiliyeti sermayeye güvenliğin dışında hammaddeye ulaşım, metanın sevkıyatı gibi üretim sürecini ve arzı ilgilendiren konular açısından daha kârlı planlamalar yapabilmesi için olanaklar sunmaktadır. Sermayenin genişleyen olanakları işçi sınıfının barınma sorunundan doğan "kontROLSÜZ alanları" denetim altına almak için yeni planlarını hayata geçirmesini sağlayacaktır. Sermaye, denetim ve hegemonya tesis edebilmek için kenti otoritenin kalesi gibi inşa eder.

İnşa faaliyetini, fiili korunma önlemleri dışında otorite anıtının dikilmesi olarak algılamalıyız. "Ortadoğu'nun en büyük adliye saraylarının", meydanların-parkların değiştirilmesinin ve benzeri

faaliyetlerin bu ideolojik hegemonya tesisi amacıyla ilgisi vardır. Taksim Meydanı'ndaki Gezi Parkı'na son bir yıldır kurulmuş olan prefabrik karakolu herkes hatırlar. Bu uygulama, pratik bir güvenlik önleminden çok sistemin topluma gözdağı vermesine yönelik gibiydi. Bu uygulamanın "Arap Baharı" diye adlandırılan halk ayaklanmalarının kent merkezlerini işgal etmelerine denk gelmesi, üstünde düşünülmesi gereken bir fenomen. Kapitalist kent düzeni, halk kendini balık ağına yakalanmış gibi hissetsin (kuşatılmışlık hissiyatı tarzında) ve düzene uymaktan başka çaresi olmadığını düşünsün diye çalışıyor.

Metropolün merkezi otoritesi; alt kentsel yerleşimleri, fabrika bölgelerini, metanın sunulduğu pazar bölgelerini, tarımsal üretim alanlarını idare eder, denetim altında tutar. Bu doğrultuda son yıllarda Türkiye'de merkezi otorite bir tür iç fetih eylemine girişmiştir. Bu eylem kapitalist iktidarın tekrar yeni biçimlerde üretilmesiyle hayata geçirilmeye çalışılıyor. Bu amaçla sermaye saldırısı ilk elden emekçilerin yaşam alanlarına yöneldi (Aynı zamanda her sermaye hareketinin doğrudan ya da dolaylı kâr hedeflediğinin altını çizmek gerekiyor). İç fethin adının "kentsel dönüşüm" olarak konulması gerçeği değiştirmiyor. İşçi sınıfı borçlandırılıyor, kendi mahallelerinden sürülüyor ve barınma hakları gasp ediliyor. Kent merkezlerinden dışlanmaya çalışılan işçi sınıfının siyasal eyleminin, merkez dışında, deniz doldurularak yapılan (etrafı denizle çevrili) alanlara hapsedilmesi planlanmaktadır. Taksim Meydanı ve diğer kent merkezleri, işçi sınıfı ve halk hariç herkese serbest. Sistem, işçi sınıfının siyasal varlığını metropol çapında yasaklamaya çalışmakta ve halka izin verilen yerlerde "yaşayabilmesi" ve "gezebilmesi" için düzene itaat etmesi gerektiğini dayatmakta. Gezi direnişi ile sömürü düzeninin çarkları kırılmadıysa bile kırılabileceği anlaşıldı. Hükümlünlüğün asıl korkusu iktidarını kaybetmesiyle ilgilidir. Korkunun ecele faydası yoktur. Gelecek fırtınanın habercisi rüzgar fısıldıyor: "Özgürlük-Eşitlik-Adalet".

29 Eylül 2013

Edirne F Tipi Hapishanesi

AYDINLANMAYA DAİR ÖNSEL NOTLAR

Sosyal bilimler de pozitif bilimler gibi kendi içinde bilgilerin diyalektik bağlarla biriktiği belirli kavramlar vasıtasıyla işlerlik kazanır. Fakat sosyal bilimlere ait kavramlar daha fazla esneklik ve değişkenlik arz eder. Sosyal olgunun kendisi, olgulardan müteşekkil süreç genel bilgi düzeyinde anlamlandırılırken denk düştüğü tarihsel evreden soyut ele alınamaz. Tarihsel kavram da aktarıcılığın (zorunlu) bir oranda sübjektif niteliğinden etkilenir. Ve yeni bir tarihsel evrede geçmişe ait (geçmişin bir anında üretilmiş) her sosyal kavram yeniden anlamlandırılacaktır. Aydınlanma kavramı, çok çeşitli biçimlerde kullanıldığı ve fikirsel zeminini oluşturduğu sosyoekonomik düzen dünya çapında hâkim olmaya devam ettiği için kullanışı açısından birçok sapma doğurur. Mutlaklaştırılmış bir erdeme bağlı (aklın yüceltilmesi), tarihsel koşullardan kopuk evrensel bir aydınlanmadan söz etmek mümkün değildir. Her bir özelliği genel-bütünsel vaziyetinden soyutlanarak aydınlanma kavramsallaştırılamaz. Sadece bağnazlığa, kilisenin iktidarına karşı ya da sadece anayasal monarşiyi savunan bir aydınlanma düşüncesi yoktur.

Lenin kavramı şöyle nitelendiriyor: Kavram, “işlenmiş, esnek, hareketli, nispi, karşılıklı olarak, karşıtlarda birlik halinde olmalıdır ki, dünyayı kucaklayabilsin.” (V. İ. Lenin, *Felsefe Defterleri*, Sol Yayın-

ları, s. 118).

Aydınlanma kavramı düşünsel bir bütünlük olarak bu belirleme çerçevesine oturtulursa denk düştüğü tarihsel döneme ışık tutabilir. Aydınlanma düşüncesi tarihsel bir döneme denk düşmüyorsa, sosyoekonomik bir sınıfın ideolojik zemini değilse, ancak yeni bir din anlayışına tekabül eder.

Metafizik felsefenin ete kemiğe bürünmüş hali olarak dini eleştirmek ile iktidar odaklarından biri olarak kiliseyi eleştirmek arasında fark vardır. Birincisi ikincisini zorunlu olarak içerir, ikincisinin birinciyi içermeye zorunluluğu yoktur. Fakat elbette kilisenin iktidarına karşı çıkılması bir oranda (ya da yönde) Hristiyanlığın etkinliğini azaltacaktır. Aydınlanmacı düşünürler genel olarak kilisenin, ruhban sınıfının iktidarına karşı çıkıyorlardı. Feodaliteyi mümkün kılan ruhban ve soyluların iktidarları ve imtiyazları, gelişmekte olan burjuva sınıfının ve toplumunun önünde engel teşkil etmekteydi. Kilisenin gücünün, toplumsal etkisinin farkında olan aydınlanmacılar dini devletten ayırmaktan çok, dini güçlü bir siyasal yönetime bağlamayı-tabii kılmayı hedefliyorlardı. Kilisenin monarşinin kontrolüne girmesi gerekiyordu. Böylece akılla donatılmış devlet, kilisenin “çıkar peşinde koşan ruhban sınıfının” toplumu boş inançlara sevk etmesini önleyebilecekti. Voltaire, konuya şöyle yaklaşmaktadır: “Din adamları, her durumda yönetime bağımlı olmalıydılar. Çünkü devletin uyruğudurlar.” Ruhban sınıfın devlete bağlanması kaçınılmaz bir şekilde devlet dininin ortaya çıkmasına neden olur (Bugünkü Türkiye’de devlet ve din ilişkisi bu şekildedir). Dinin toplum üzerindeki güçlü etkisinin iktidar tarafından kullanılması söz konusudur.

Din, yaşam biçiminin kültürel bir unsuru veya siyasal bir düzen olarak iki türlü ele alınabilir. Siyasal düzen olarak herhangi bir dinin iktidarı sınıf mücadelesinin doğrudan ilgi alanına girer. Kültürel bir unsur olarak din, metafizik felsefe ile diyalektik materyalizmin tarihsel zorunluluk şeklinde (antagonist) tartışma alanına girer. Bu alanda sınıf mücadelesi ideolojik düzeyde yürür. Dini inançlar da dâhil, bir toplumun yalnızca kültürel yapısı baz alınarak, o toplumun sınıf mücadelesinde gerici ya da ilerici pozisyonda olduğu değerlendirilemez. Böyle bir değerlendirme İspanyol sömürgeciliğinin

Güney Amerika halklarına Hristiyanlık adına yaptığı insanlık dışı uygulamaları meşrulaştırabilir. Montesquieu, Hristiyanlığı olumlayarak monarşi ve cumhuriyete (ılımlı yönetimler) uygun olduğunu, despotik yönetimlere ise İslam'ın uygun olduğunu belirtiyordu. Yahudiliği ise, "hoşgörüsüzlüğün kaynağı" olarak görüyordu. Böylece kendi yaşadığı toplumun değerlerini yücelterek Batı merkezçiliğinin düşünsel zeminini oluşturdu. "Doğruyu" temsil eden akılla donanmış Batı'nın, Avrupa'nın, dünya üzerindeki hâkimiyet eğiliminin işaretleridir bunlar. Elbette önce Batı'nın kendi toplumlarını kurması, hâkim olması gerekliydi.

İngiltere'nin burjuva devriminin daha ileri bir safhasında olması aydınlanma düşünürlerinin ondan esinlenmesine neden olmuştur. Montesquieu'nun İngiltere'nin yönetim sisteminin işleyişini (kısmen) gözlemleyerek kuvvetler ayrılığı kuramını sistemleştirdiği biliniyor (Kral, Lordlar Kamarası ve Avam Kamarası'ndan oluşan sistem).

Kuvvetler ayrılığı kuramı aynı zamanda bir toplumsal sözleşmeye tabi olarak ortaklaşmayı gerektiriyordu. Farklı sınıfların güçlerini bir monark altında toplama ihtiyacından toplumsal sözleşme düşüncesi doğdu. Feodal düzenin işlemlerini sağlayan parçalı iktidarlar böylece ortadan kalkabilecekti.

Aydınlanma filozofu bütün toplumu yönetebilecek kralın idareyi ancak akıl ile yürütebileceğini öne sürüyordu. Akıl filozoflarda olduğu için kral ile filozofun birleştiği bir yönetici söz konusu olmaktadır. Bu yöneticiyi nitelendirmek için "Aydın Despotizmi" kavramı kullanılmaktadır. Dönemin iktisadi kavramlarını sentezleyerek "Yasal Despotizm" kavramını ortaya atmışlardır. Aydınlanmacılar "monark"ı yönlendirerek, eğiterek istedikleri toplum düzeninin oluşabileceğini düşünüyorlardı. Bu bağlamda Aydınlanma düşünürlerinde feodaliteden devrimci yöntemle kurtulma fikri yoktur. Anayasal monarşiye güvenerek, onu tadilattan geçirerek reform yoluyla yeni toplum düzeninin oluşturulmaya çalışılması söz konusudur. Aydınlanma düşünürlerinin, soylularla (aristokrasi ile) burjuvazi arasında bocaladığını belirtmek gerekiyor. Bütün bu çelişkileri burjuvazi lehine çözen Jakobenler olmuştur. Jakobenleri aydınlanma döneminin hem sonucu hem de ötesinde siyasi bir hareket olarak

ele almak gerekir.

Aydınlanmanın tüm bu siyasi iç çelişkilerini, toplumsal ekonominin değişim döneminin etkisini temel alarak irdelemek gerekir. Merkantalist dönemin zirvesi, mali aristokrasinin gücü, tarımsal üretimin artışı, manüfaktür üretimin gelişmesi, toplumsal sınıfların karşılıklı etkinliğini belirliyordu. Öyle ki, fizyokratlar iktisadi kuramlarını bu ortamı baz alarak biçimlendirmişlerdir. Marx, konuya şu şekilde değiniyordu:

Fizyokratlar, başka nitelikteki güçlüklerden sıkıntı çekiyorlardı. Bunlar, gerçekte sermayenin ilk sistematik sözcüleri olarak, genel olarak artı-değerin niteliğini tahlil etmeye giriştiler. Onlar için bu tahlil, kabul ettikleri tek artı-değer biçim olan rantın tahliliyle çakışır. Bu yüzden rant getiren sermayeyi ya da tarımsal sermayeyi, artı-değer üreten tek sermaye ve onun tarafından harekete geçirilen tarımsal emeği de, artı-değer üreten tek emek sayarlar ki, bu, kapitalist görüş açısından tamamen yerinde bir biçimde, tek üretken emek sayılabilir. (K. Marx, Kapital, Cilt 3, Sol Yayınları, s. 689)

Burjuva sınıfı tarih sahnesine çıkıp güçlenirken kapitalizmin özellikleri de (“kapitalist görüş açısından”) adım adım analiz ediliyordu. Aydınlanma düşüncesi üretici güçlerin belli bir gelişmişlik aşamasının sunduğu ortamdan beslenerek oluşmuştur. “Aklın” iktidarı etkileyerek altyapıyı düzenlemesinden çok, altyapı ilişkilerinin “aklı” (filozofu) etkilemesi söz konusudur.

Toplumsal değişimi sağlamak için aydınlanma düşünürlerinin reformist olduğu kadar yukarıdan aşağı işlettikleri yönetsel bir yaklaşımları vardır. Burjuvazi ve soylular ile halkı birbirlerinden ayırıştırıyor, “ayak takımının” aklın bilgisine uygun olmadığını öne sürüyorlardı. Voltaire, insanların ne kadar aydınlanırlarsa o kadar özgür olacaklarını öne sürerken, *Felsefe Sözlüğü* adlı kitabının ön-sözünde “Bu kitap, yalnız aydın kişilerce okunabilir, ayak takımı bu tür bilgiler için yaratılmamıştır; felsefe, hiçbir zaman nasibi olmayacaktır onun” şeklinde yaklaşımıyla aydınlanması ve özgür olması

gerekenlerin sınırını çizmiştir. Halk kitlelerine güvensizlikten doğan reformizm, beraberinde entelektüel elitizm de yaratmaktadır. İnsanın insan olmaktan kaynaklı bir tür “eşitliğinden” bahsedilse de, bu yaklaşım daha çok toplumsal sözleşmeyi geçerli kılmak ve hükümrani denetlemek amacıyla savunulmaktadır.

Yönetenlerin yönetilenleri (“doğru”) yönetebilmesi için bir ölçüde yönetilenlerin onaylarını alması gerekmektedir. Aydınlanma düşüncesine göre insanlar arasında zeka, servet ve cinsiyet bakımından eşitsizliğin mutlaklığı söz konusudur. Doğal eşitlik, insanın insan tarafından mülk edinilememesi, köleciliğe karşıtlıkla sınırlandırılmıştır. Feodalizme karşı çıkılması bağlamında serflik de bir nevi kölelik olarak görülmektedir. Bu şekilde eşitlik sınırlandırılırken Aydınlanma düşünürleri her insanın toplumun eşit üyeleri olmadığını belirtmektedir. Voltaire, “işçi-ırgat, temel ihtiyaçlara muhtaç kalmalı ki, çalışsınlar” yaklaşımıyla eşitlik konusundaki görüşünü temellendiriyordu. Rousseau, eşitsizliğin kökeninin tespiti açısından Aydınlanma düşüncesinin geneli ile farklılaşmaktadır. Her ne kadar sınıflı toplumların bilimsel analizini yapamadıysa da eşitsizliğin kökeninde “özel mülkiyetin, zengin-yoksul ayrımının olduğunu” ileri sürmesi önemli bir farklılıktır. Bu noktadan ilerlediğinde “devletin” yönetilenler üzerinde bir baskı aygıtı olduğu sonucuna kadar varıyor. Bu durumun sonucu olarak herkesin birbirini yönettiği ve yönetenlerin de özgürlüklerini yitirdikleri düşüncesine varmaktadır. Rousseau’ya göre doğal olmayan sistem içinde “doğal özgür insan”ın yerini “toplumsal köle insan” almıştır. Söz konusu düzende rekabet ve düşmanlık hâkimdir. Eski düzene karşı çıktığı gibi insanları sömüren ve ezen burjuvaziye de olumsuzlar. Ona göre tarih geçmişe doğru yönlenemeyeceği için “insanların özgür olduğu doğa durumuna” dönülemez. Toplum Sözleşmesi ile oluşturulacak egemenlikle insanların yeni toplumda özgürlüğü ve eşitliği tekrar kazanabileceğini öne sürmektedir.

Tüm yurttaşların ortak çıkarlarından oluşan Sözleşme’ye bağlı bir egemenlik yaklaşımını benimser. Egemen erk genel sözleşmenin sınırlarını aşamaz. Yasalar ise halkın iradesiyle yapılabilir ancak. Sonuç olarak her insan diğer insanlarla eşit ve sadece yasalara bağımlı olur. İnsanların (toplum içindeki insanın) özgürlüğü için onların

yaşamlarını, haklarını koruyan egemen bir devletin varlığı zorunludur. Devlet biçimi olarak cumhuriyeti ve demokrasiyi benimsediği halde halkın bu yönetim biçimlerine uygun olmadığını belirtir. Bu düşüncesini Rousseau şöyle ifade etmektedir: “Bir tanrılar halkı olsaydı, demokrasiyle yönetilirdi. Böylesine yetkin bir yönetim insanların harcı değildir.” Aklın denetiminde ve yöneticilerin halk tarafından seçildiği bir tür aristokrasiyi uygun yönetim biçimi olarak işaret etmektedir. Ve monarşinin de en “etkili” yönetim biçimi olduğunun altını çizerek genel aydınlanma düşüncesinin zeminine geri dönmektedir.

Rousseau ortak değerlere ve çıkarlara sahip yurttaşların oluşturduğu ulus oluşumunun, yönetimin sağlamlığını garantiye alabileceğini belirtir. Devletin “yurttaşlık dini” şeklinde biçimlendirdiği kendi din tasarımı toplum için geçerli olduğunu öne sürmektedir. İktisadi eşitliği mümkün görmemektedir. Fakat bu eşitsizliğin dengelenerek yurttaşlar arası genel eşitlik anlayışını bozmaması gerektiğinin altını çizer. Aydınlanma düşüncesinin, kadının eşitsizliği konusundaki genel yaklaşımına Rousseau da katılır. Sınıflar arası eşitsizlik gibi cinsiyetler arası eşitsizlik konusunda aydınlanma düşüncesinin genelleşmiş yaklaşımını sürdürmektedir. Genelden farklı olarak halkın “iktidardaki rolünün” etkinliğini arttırmaya yönelik önlemler üzerine çalışmıştır. Esas üzerinde durduğu tema yurttaşların yasalar önündeki eşitliği ve hükümrani denetlemesi gereğidir. Kant gibi Rousseau’nun da aydınlanmanın sınırlarını zorladığını fakat dışına çıkmadığını belirleyebiliriz.

Aydınlanma düşüncesinin 18. yüzyılda başta Almanya, Fransa ve İngiltere olmak üzere Avrupa genelinde yaygın ve çeşitli düşünsel kolların birbirinden etkilenerek bütünsel bir tablo çizdiğinden bahsedebiliriz. Amerikan bağımsızlık savaşının da Aydınlanma düşüncesini bir oranda etkilediğini ve ondan etkilendiğini eklemek gerekiyor. Kapitalizmin gelişmişliği açısından o dönemde Almanya alt sınıflarda olduğu halde, Aydınlanmanın bütünsel gelişim tablosuna uygun olarak Kant’ın Aydınlanma düşüncesinde belirleyici bir yeri vardır. Kant, siyasal iktidarın din ve gerici kurumları, gelenekleri kullanarak halkı okuldan yoksun bıraktığını ve insana (doğal olarak) ait olan özgürlükleri yok ettiğini öne sürmektedir. İnsanlar ancak

akıllarını kullanabildikleri zaman bu durumdan kurtulabileceklerdir. Böylece insan doğasının temel ereği ilerlemenin önu açılacaktır. Kant, o dönem insanlığın içinde bulunduğu toplumsal koşulların, eleştirinin işlemlerine ve sonuç almasına uygun olduğunu belirtmektedir. Ve dünya çapında ebedi barış için devletler arası bir sistem önermesi onun özgün yanlarından biridir.

Aydınlanma düşüncesi, eski toplumu değıştirme yöntemlerinden bağımsız ele alınırse alternatif yeni toplumun ideolojik zeminini sunmuştur. Tarihin belirli bir evresinde feodal düzene karşı burjuvazi kendi ideolojisini devrimci eylemi ile beraber (ilk etapta) yapılandırmıştır. Burjuvazi iktidarı ele geçirdikten sonra ideolojik yapılanmasını proletaryaya ve ezilenlere karşı, karşı devrimci eylemiyle geliştirdi. Bugün emperyalist aşamada burjuva ideolojisi aydınlanmayı içerdığı gibi çoktan aşmış durumdadır. Kapitalist sistemin tam oturmadığı, sosyalizmin teorisinin oluşma dönemlerinde, sosyalist mücadelenin emekleme evresinde, proletarya ve halk adına devrimci düşünce ve eylem içinde olanların aydınlanma düşüncesinin etkilerini taşımaları anlaşılabilir. Az gelişmiş kapitalist ülkelerin (ya da burjuva demokratik devrimini tamamlayamamış olanların) bir tür aydınlanmacı çizgide “ilerlemeye” (emperyalist aşamada pek mümkün olmasa da) çalışmaları şaşırtıcı değildir. Günümüz sosyalizm mücadelesinde ise sosyalistler açısından burjuvazinin aydınlanma düşüncesini kılavuz edinmek, tam anlamıyla proletaryanın devrimci gücüne güvensizliğin ifadesidir.

10 Kasım 2013

Edirne F Tipi Hapishanesi

EMPERYALİST HEGEMONYA ALTINDA BİRLEŞTİKÇE AYRIŞAN DÜNYA

Sanayi merkezleri 19. yüzyılın başından itibaren gittikçe daha fazla emek gücünü kendine doğru çekti. Kapitalizmin gelişiminin bu evresi açısından serbest rekabet dönemi ve sermayenin gittikçe yoğunlaşması olarak iki temel özellikten bahsetmek gerekir. Serbest rekabet burjuvazinin gelişmesine, üretim ve sermayenin yoğunlaşmasına neden oldu; sermayenin yoğunlaşması ise serbest rekabet döneminin sonunu getirerek tekellerin oluşmasını sağladı. Genel olarak kapitalist üretim dış pazar olmaksızın düşünülemez. Serbest rekabet aşamasının belirleyici özelliği meta ihraciyken emperyalist aşamanın belirleyici özelliği sermaye ihracıdır (Lenin). Sermaye ihracı, sadece dış pazar hâkimiyeti ve klasik sömürgeci uygulamaların ötesinde uluslararası tekellerin dünya çapında hâkimiyetini, kapitalizmin son aşamasını, emperyalizmi yarattı. Günümüzde emperyalizm küresel fabrikayı ve küresel pazarı oluşturmuştur. Tekeller üretim ve pazara meta sunabilmek için dünyanın farklı, daha çok kâr getiren bölgelerini tercih edebiliyor. Bugün emperyalizmin 20. yüzyılın başlarında sahip olduğu olanaklardan çok daha fazlasına sahip olduğu ortada. Süper tekellerin hâkimiyet

döneminin önü Sovyetlerin çöküşüyle açıldı. Finans, sanayi, enerji-hammadde kaynakları, teknoloji hâkimiyeti süper tekellerin gücünün kaynaklarıdır. Kapitalist devlet sermayenin ihtiyaçlarına göre gittikçe daha çok güçlendi. Devletin kapsamına dâhil olarak (ve yanı sıra) şekillenen ve güçlenen medyayı özel olarak belirtmek gerekiyor.

SSCB'nin dağılışıyla emperyalizm en güçlü rakibinden, önündeki en büyük engelden kurtulmuş oldu. Sovyetlerin çöküşüyle proletarya ve ezilenler açısından kaybedilen mevzi burjuvaziye önemli ölçüde moral üstünlük kazandırdı. Bu gelişme karşısında burjuvazi çeşitli hipotezlerle kapitalizmi insanlığa en uygun sistem olarak ilan etti. Proletaryanın kaybettiği mevzi emperyalizme yeni dış pazarlar, hammadde kaynakları, ucuz iş gücüne ulaşma olanakları kazandırdı. Yeni dönem, sıkışan sermayenin hareket alanı elde ederek (yeni yatırımlar vb. ile) işlevli hale gelmesini sağladı. Artı değer sömürüsüyle elde edilen kârların tekrar üretimi arttıracak ve kâr getirecek ortamda değerlendirilmesi gerekir. Dolaşıma girmeyen sermayenin (doğrudan ya da dolaylı yollarla) kendini var edebilmesi mümkün değildir. Bu belirlemeler ışığında değerlendirildiğinde 1974 krizinden beri düşük yoğunluklu bunalım yaşayan kapitalizmin Sovyetlerin çökmesi ile elde ettiği siyasi “zaferin”, iktisadi alanda nefes almasını sağladığı görülecektir.

Durumu değerlendirebilecek gücün başarı veya başarısızlığına göre kriz ve fırsat birbirinin yerine geçebilir. “Soğuk savaşın” sona ermesi ve kapitalizmin önemli bir rakibinin ortadan kalkması dünya düzeni açısından bir boşluk oluşturmuştu. Körfez savaşı ve sonuçları dünyanın jandarmasının konumunu koruduğunu göstermesi açısından önem arz ediyordu. Savaş sonucunda Saddam iktidarına dokunulmadı, sadece bu iktidarın etkinlik alanı sınırlandırıldı. Saddam iktidarı için sonun başlangıcı Kuveyt'i işgal etmesiydi. Saddam, Kuveyt'i işgal ederek ABD'ye iki fırsat vermiş oldu: 1) Ortadoğu'da emperyalizmin yönetebileceği bir düzeni tesis etme olanağının zeminini sundu. 2) İhtiyaç olduğunda bölgeye yönelik yapılacak askeri operasyonun sebebini verdi. Körfez savaşı bütün dünya televizyonları tarafından canlı olarak yayınlandı. Bu moment uluslararası tekeli medyanın dünya çapında emperyalist

hegemonya faaliyetinin ideolojik aygıtı olarak rol almasına denk düşmektedir.

Dünyayı kendi çıkarları doğrultusunda “birleştiren” emperyalistler kitleler nezdindeki meşruiyetini sağlayabilmek için iletişim teknolojisinin bütün nimetlerinden yaygın bir biçimde faydalanmaktadır. Tekelci medya burjuvazinin ideolojik hegemonya aracı olarak çalışıyor. Haber kanalları, teknoloji kanalları, tarih kanalları vb. ile farklı alanlara hitap eden yönlendirici, ikna etmeye yönelik propagandif yayınlar yapılmaktadır. Bu özellikleriyle uluslararası medya tekelleri yürütülen emperyalist siyasi operasyonların destek güçleridir. İnternet geniş kitlelere ulaşabilme olanağı ve düşük maliyetiyle sermayenin etkin bir şekilde kullandığı bir araçtır. Kitlelere “sınırsız bilgiye ulaşılabilen ve dünyayı birleştiren” özgürlük alanı olarak sunulmaktadır. Kullanımının serbest bırakılmasının sanal pazarın çalışması, finans sisteminin işleyişinde kazanılan hızın korunması, sistemin ihtiyaç duyduğu çok yönlü propagandanın yapılması gibi birçok nedeni vardır. Bu gerekçelerin yanı sıra kapitalizmin ihtiyaç duyduğu internet kullanım ağının yaratılması için kitlelerin sanal ortama çekilmeleri ve alıştırmaları gerekiyordu. İnsanların kolay bir şekilde sosyalleşebildikleri, metalara ulaşabildikleri ve görselliğin etkili olduğu bir ortamdan bahsetmekteyiz. Bütün bu imkânlar denetime tabidir. İnternet kullanımını sistemin denetiminden çıktığında (tehdit oluşturduğunda) burjuvazi tarafından kaçınılmaz olarak kısıtlama, engelleme ve sansür gibi uygulamalara başvurulacaktır. AKP hükümeti bugünlerde internet kullanımını baskı altına almaya yönelik hazırladığı yasayı çıkarmak için çalışıyor. Hükümetin istemediği internet içeriğinin kısa sürede kaldırılması planlanmaktadır. Her teknolojik gelişme özgürlük veya iktidar için kullanılabilir. Ezen ve ezilenler arasında süren kavgadan soyut, internetin kendinden kaynaklı olarak yarattığı bir özgürlük ortamı söz konusu değildir. Sanal ortamdan ne yorum yapılırsa yapılsın hemen yanı başımızda, Suriye’de iç savaş yüzünden her gün birçok insan ölmekte ve aramızdaki sınır bütün heybetiyle durmaktadır.

İşçi sınıfı ve ezilenlere karşı ulus devlet sınırları bütün güçleriyle durmaya devam etmektedir. Bu durumun tersine uluslararası

tekeller için ulusal sınırları aşmak kolaylaştı. Emperyalist veya bağımlı kapitalist ülkelerin burjuvazileri, hâkimiyetlerini ulus devlet örgütlenmesi üzerinden kurmaktadır. Tekeller arasındaki rekabet ve burjuvazinin proletaryanın enternasyonalist örgütlenmesini bölme çabası, kapitalist sisteme ait olgusal bir ürün olarak ulus devletleri var etmektedir. Günümüzde emperyalizmin hâkim güçlerini ABD, AB ve Japonya oluşturmaktadır. Bu güçler arasında mevcut statükoyu sürdürmek amacıyla sağlanmış olan bir konsensus söz konusudur. ABD askeri (ve iktisadi) gücü nedeniyle emperyalizmin jandarması konumunda ve bu avantajını kullanarak kapitalist dünya üzerinde hegemonya kurmaya çalışıyor. II. Emperyalist Paylaşım Savaşı öncesi emperyalist dünyanın en büyük gücü İngiltere idi. Savaşın sonunda yerini ABD'ye bırakmak zorunda kaldı. İki kutuplu dünya döneminde İngiltere'nin emperyalist politikası dünya çapında elinde kalan hegemonya alanlarını korumaya çalışmaktı. Avrupa Birliği'nden görece ayrı duran (Euro'yu para birimi olarak kabul etmemesi gibi) İngiltere, tekrar hâkim güç olma isteğini korumaktadır. Aynı durum Fransa, Almanya ve Japonya için de geçerlidir. ABD'nin askeri üstünlüğüyle mali sermaye üstünlüğü karşılıklı birbirini desteklemektedir. ABD emperyalizmi dünya mali sermayesinin yaklaşık %50'sini elinde tutmaktadır. Dolar'ın (büyük kısmı karşılıksız olan) dünya piyasalarındaki hâkimiyetinin arkasındaki güç Amerika Birleşik Devletleri'dir. Thomas Friedman "Görünmez yumruk olmadan, görünmez el asla işlevsel olamaz" yaklaşımıyla devletin (ağırlıklı ordu vasıtasıyla) açtığı alan olmasa, sermayenin işlevsel olamayacağını vurguluyordu. Lenin'in adlandırdığı gibi dünya çapında hâkimiyet kuran "süper tekeller" evresindeyiz, fakat bu üretim ve sermaye yoğunlaşmasını hegemonyaya dönüştüren kapitalist devlettir.

Serbest piyasa ekonomisi, adlandırmanın tersine uluslararası tekellerin hâkimiyet zeminidir. Çin, kapitalist üretimi devlet eliyle denetleyerek, korumacı yaklaşımla, ucuz emek potansiyelini kapitalist üretime sunarak önemli bir büyüme ivmesi sağladı. Rusya'da Yeltsin'in dağınıklık döneminden sonra Putin iktidarında devlet müdahalesiyle bir tür kontrollü iktisadi durum yaratıldı. Çin ve Rusya'nın sahip olduğu askeri güçler ABD'nin onlarla

çatışmayı tercih etmemesine neden olmaktadır. Bununla birlikte bu devletler üretim teknolojisi ve kapasitesi açısından hafife alınmayacak potansiyele sahiptir. Rusya'nın müdahaleleri Avrasya ve Ortadoğu'da, Çin'in müdahaleleri Uzak Doğu'da ABD'nin planlarına karşı kısıtlayıcı etkiler yapmaktadır. Çin ve Rusya dünyanın tekrar paylaşımında diğer emperyalist güçler gibi ABD'nin rakipleridir. Bu iki gücü ABD için tehdit sıralamasının başına yerleştiren neden kontrolü dışında olmalarıdır.

Ulus devlet yok olmak veya önemsizleşmek yerine, tersine uluslararası ve ulusal çelişkilerle daha da işlev kazanmıştır. Uluslararası tekellerin üretim ve sermaye yoğunlaşmasıyla sıçramalı güçlenmesi kafa karıştırıyor. Sermaye ne kadar güçlenirse güçlensin devletin yerine geçmesi söz konusu değildir. Sermaye ile kapitalist devlet öznenin araçla kurduğu ilişkiyi tesis eder. Bu nedenle kapitalist devletin biçimi sermayenin ihtiyaçlarına göre değişiklik arz eder. Devlet egemen sınıfın iktidarının yürütücüsü ve ezilen sınıfı bastırmaya yarayan bir aygıttır. Dolayısıyla kapitalist devletin bir işlevi de burjuvaziyi korumaktır. Devlet aynı zamanda bütün toplumsal güçlerin burjuvazinin çıkarları doğrultusunda örgütlenmesi için çalışır. Egemen sınıfın baskı aygıtıdır fakat gerçekte öyle olmadığı halde, biçimsel olarak tüm toplumun üzerinde durmaya çalışır. Hiçbir sermaye grubu bu işlevi devletin yerine sağlayamaz. Sermayenin hareketleri sınıf çelişkilerinin doğrudan ortaya çıkmasına neden olur. Kapitalist devletin uyguladığı ulusal, dini, kültürel vb. bütünleştirici ve ayrıcalık politikalarıyla sınıf çelişkisinin üstünün örtülmesi sağlanmaktadır. Örneğin, McDonald's, kendi yüce çıkarları için Amerikalıları bir savaşa girmeye ikna edemez. Fakat Amerika Birleşik Devletleri'nin, halkı emperyalist bir savaşın gerekliliğine ikna etmesi ve katılmalarını sağlaması mümkündür.

ABD emperyalizminin politikasının biçimi olarak savaş iki temel hedefe yönelmektedir: Potansiyel tehditlere karşı önleyici savaş ve ekonomik krize karşı savaş ekonomisi. Savaş ekonomisi başta silah sanayii olmak üzere bütün sanayi sektörünü harekete geçirmekte ve canlandırmaktadır. Kapitalist üretim fazlasının tüketilebileceği, tekrar sermayeye dönüşebileceği en verimli alandır

savaş. Huntington “medeniyetler çatışması” hipoteziyle toplumlar arası çatışmaların “kaynağını kültürel yapıların” oluşturacağını öne sürüyordu. Batı’nın Doğu’ya karşı kültürel bütünlük temelinde örgütlenmesini içeriyordu bu yaklaşım. Ortada kontrol altına alınması gereken “Doğu” (Avrasya, Ortadoğu, Uzak Doğu) vardı. 2003 Irak savaşı ve işgali istenen sonucu vermedi. Müdahaleyle beraber Batı’ya karşı tehdit sayısı arttı. İşgalle beraber daha evvel emperyalizme karşı birlik oluşturamayan yerel güçler en azından emperyalizme karşı savaşmanın gerekliliği üzerinde düşünsel bir ortaklık sağladılar.

Irak, Lübnan, Filistin ve Afganistan’da ABD veya müttefiklerine karşı birbiriyle bağlantısız fakat etkili ve yıpratıcı bir direniş savaşı yürütüldü. Yıllar sonra Lübnan’a saldıran İsrail ağır bir yenilgiye uğradı. Obama’nın başkan olmasıyla beraber “medeniyetler çatışmasını” temel alan politikadan “medeniyetlerin” kendi aralarında çatıştırılması politikasına geçildiğini tespit etmek yerinde olur. ABD, Kuzey Afrika’daki “bahar”a, Libya ve Mısır süreçlerine, Suriye’ye doğrudan müdahale etmeyi tercih etmedi. Bu politik süreçleri dolaylı olarak, vasıtalar aracılığıyla etkilemeye çalıştı. Dolaylı etkileme politikasını uygularken doğrudan askeri müdahale olasılığını tehdit olarak masada sürekli tutmaktadır.

Emperyalizmin bölgeye müdahalelerinde dolaylımlar vasıtasıyla uyguladığı hegemonya politikası, bağımlı kapitalist bir ülke olan TC’yi Ortadoğu’da etkinleştirdi. AKP hükümeti, bu durumu değerlendirmeye çalışarak Suriye’ye yönelik emperyalist plandan görece özerk hareket etti. Muhalif çeteler üzerinden bölgede etkinlik kazanmaya çalıştı. Ayrıca konjonktürel ortamı değerlendirerek “çözüm süreci” başlığı altında, “devlet bünyesinde” Kürt sorununu “çözmek” amacıyla adım attı. Bağımlı olduğu emperyalist güçlere alternatif bir “dünya” olduğunu göstermek istermiş gibi Çin’den füze sistemi almaya kalkıştı. Bugün gelinen aşamada hükümetin elinde “çözüm süreciyle” ilgili ölümlerin ve kirli savaşın durması arzusunu istismar eden söylem kaldı. Esad hükümetinin devrilememesi ve “El Kaide bağlantılı gruplara” (Irak Şam İslam Devleti, El Nusra vb.) karşı emperyalist güçlerin tavır alması hükümetin dış politikasını çokertti. ABD, Türkiye’nin Çin’den füze sistemi sa-

tın almasını kabul etmeyeceğini açıkça belirtti. Bu sürecin sonunda hükümet en güçlü iç müttefiki Cemaat'i kaybetti. Türkiye'nin ekonomisi hızla kötüye gidiyor. Son yurtdışı gezisinde başbakan Erdoğan'ın "Türkiye'nin bölgesel ya da küresel güç olma hedefi yok" açıklamasını, hükümetin savunma pozisyonuna çekilmesi olarak kavramak gerekiyor. AKP hükümeti, bundan sonra bütün gücüyle elinde kalan iktidarı korumak için direnmeye çalışacaktır.

12 Ocak 2014

Edirne F Tipi Hapishanesi

ÖZGÜRLÜK SOKAKTADIR

Gezi parkı direnişini sadece bir çevre eylemi ya da ağaçların katledilmesine karşı bir tepki olarak değerlendirmek genel olarak Türkiye’de yaşananları ve yaşatılanları kavramamak anlamına gelir. Sonunda parktaki ağaçların hükümetin bir projesine uygun olarak katledilmeye çalışılmasına karşı gelişen protestoyu kolluk kuvvetlerinin terör estirerek bastırmaya çalışması, bardağı taşıran damla oldu. Gaza boğulan, plastik mermiler ve gaz bombalarıyla vurulan, dayak yiyen çevreci protestocularla işçiler, emekçiler, öğrenciler, işsizler, emekliler, kadınlar; kısaca tüm halk kendini özdeşleştirdi. Hükümetin ve bazı devlet bürokratlarının verdikleri emirlerle gerçekleşen bu zulüm, halkın farklı kesimlerinin kendi gündelik yaşantılarında karşı karşıya kaldıkları baskıları ve sömürüyü bilince çıkarmalarını sağladı. Bütün bu gelişmeler yaşandıktan sonra en kolayı halkın kendi şehrinin sokaklarında, mahallelerinde ve merkezlerinde taleplerini haykırması ve savunmasıydı. Halk hareketi fırtınada kabaran okyanus gibi başta İstanbul olmak üzere memleketin dört bir tarafına dalgalarını vurarak yeni bir dönemin kapılarını açtı. Öyle ki, açılan kapılardan içeri giren ışık başta hükümet olmak üzere egemenleri korkuya ve paniğe sevk etti.

Hâlbuki hükümet direnişin başlamasından bir önceki güne kadar

oldukça rahattı. Başbakan tüm ülke meselelerine “canımın istediğini yıkarım, canımın istediğini yaparım” anlayışıyla yaklaşmaktaydı. Egemenler işçi sınıfının ve ezilenlerin sosyal ya da ekonomik tüm haklarına tereddüt etmeden saldırma hakkını kendilerinde görüyorlardı. Türkiye’yi işçi cinayetleri cehennemine çevirip, “iş kazaları” sonucu cinayete kurban giden işçi sayısını dünya ortalamasının en üst sıralarına taşıdılar. Son zamanlarda kıdem tazminatlarına göz diktiler ve işçinin-emekçinin zaten kuşa döndürülmüş kıdem tazminatı hakkını gasp etme planlarını burjuva medyası ve hükümet sözcüleri vasıtasıyla zaman zaman gündeme koydular. Taşeronluk sistemini yaygınlaştırdılar. Esnek üretim metotlarıyla işçi sınıfının bütün temel haklarına saldırdılar. Sermayenin bu saldırı planını, devlet eliyle planlanan ve desteklenen “istihdam bürolarıyla” işçi sınıfını muhatap olabileceği herhangi bir işveren bulmaktan alıkoymaya çalışarak güçlendirmeye çalıştılar. Bütün bu tablonun yanı sıra çalışanlar gasp edilen ücretleriyle karşılaştırıldığında fiyatları artan temel tüketim maddeleri, ev kiralari vb. karşısında çaresiz bırakılarak borçlandırıldı. Öyle ki kredi kartları ve banka kredileri olmasa işçi sınıfı ve emekçiler mevcut iktisadi koşullarda yaşayabilecek durumda değildir. Bu çaresizlik durumundan yararlanan bankalar krizden en kârlı sektör olarak çıktı. Hükümet sayesinde belki kriz “teğet geçmedi” ama halkı deldi de geçti.

Diğer taraftan hükümet sürekli bir inşaat projesi ve faaliyetleri planlamakta ve uygulamaktadır. Her ne kadar hükümet yaptığı çeşitli “TOKİ konutları”, adliye sarayları, cezaevleri, metro inşaatları için “çalışıyoruz-iş yapıyoruz” tarzında böbürlenerek uyduruk bir propaganda yapsa da tüm bu inşaat projelerinin ve faaliyetlerinin halkın ihtiyaçlarına göre değil, sermayeye daha çok kâr kazandırmak için yapıldığı ortadadır. TOKİ konutları ile iktidara yakın olduğu bilinen patronlar palazlandırıldı. Evsizlik, barınma sorunu hâlâ halkın en önemli mağduriyetlerinden biri olmaya devam ediyor. Özellikle nüfus yoğunluğunun fazla olduğu metropollerde kiralariin yüksekliği ile ücretlerin düşüklüğü arasında büyük bir dengesizlik var. Adliye sarayları ve cezaevleri sistemin bekası için yapılmış ve işçi sınıfı ve ezilenleri baskı ve denetim altında tutmaya yarayan yerler olduklarından hükümetin bunları inşa ederken neden kendi kendini övdü-

günü anlamak pek mümkün değil. Ulaşımın sağlanabilmesi ve çalışanların iş yerlerine gidebilmesi için metro türündeki inşaatlar ise halihazırda sermaye sınıfının çarkını sürdürebilmesi için bir zorunluluk. Halkın seyahat hakkını kullanmasına yönelik bir toplu taşıma planlaması olmadığı ortada. Metrobüs örneği ele alınacak olursa, ulaşım ücretlerinin yüksekliği bir yana, on binlerce insanın birbirlerini ezerek işyerlerine zamanında ulaşmaya çalıştıkları görülecektir. Bütün bu uygulamalarla ve yeni yol yapım çalışmaları ve üçüncü köprü gibi inşaat faaliyetleriyle, kente yamanmış gibi hızla yapılan daha çok kâr hedefleyen beton sitelerle bireysel ulaşım ve yakıt tüketimi vb. teşvik edilmektedir. Aynı zamanda bütün bu sermayenin ihtiyaçlarına dönük inşaat faaliyeti doğayı tarumar etmektedir. Gezi parkı direnişinden bile hükümetin ders çıkarmayarak üçüncü köprü yapım çalışmalarında binlerce ağacın kesilmesi nasıl bir iktidarla karşı karşıya olduğumuzun açık bir örneğidir.

Böylesine açık bir durumda halkın hangi kesimi “Köprüye, yollara, HES’lere karşı çıkıyorlar, Türkiye’nin büyümesini, güçlenmesini istemiyorlar” propagandasını yutar? Açıkça görülüyor ki, güçlenen ve büyüyen bir şey var ve hükümet onu korumak istiyor. Büyüyen ve güçlenen “Türkiye” değil, sadece patronlar sınıfıdır. Bir taraftan bütün bilim insanlarının karşı çıkmasına rağmen HES inşaatlarıyla doğal alanlar katledilirken yine bilimsel verilere göre ihtiyaç olmadığı, verimli olmadığı ve çok tehlikeli olduğu halde nükleer santral kurma konusunda hükümetin ısrarı sürüyor. Kentsel dönüşüm projesi adı altında halkın barınma hakkı gasp edilmekte ve TOKİ denen düzenbazlık “kurumu” vasıtasıyla halk kandırılmaya çalışılmaktadır. Yine 2B kanunuyla sözde “orman vasfını yitirmiş” araziler, halkın hakları gasp edilerek sermayeye peşkeş çekilmiştir.

Hükümetin yürütme biçimi Başbakan’ın üslubuyla birleşince halkın büyük bir kesiminde yaşam biçimine müdahale edildiğine dair kaygı oluştu. Aslında bu tarz yanlışlıkla değil, bilerek halkın üzerinde oluşturulmuştur. Bu anlayış kendi militanlarını oluştururken halk üzerindeki hegemonyasını meşrulaştırmaya çalışan hükümetlik etme tarzıdır. Alkol yasağı, aile yapısına müdahale, Alevilerin ayrımcılığa tabi tutulması gibi tartışmalar buradan kaynaklanmaktadır. Başbakan’ın biyolojik üremeye dair verdiği “tavsiyeler” Malthus’un

nüfus teorisiyle örtülecek bir içerik taşımaktadır. Aynı zamanda kendi hedef aldığı sosyal tabanı boyunduruk altına almaya çalışmanın ürünüdür “en az 3 çocuk isterim” önermesi. Başbakan’ın buyurduğu yaşam stiline uyanlar ve uymayanlar ayrıştırılmaktadır. Adeta farklı kültürel kesimler birinci sınıf vatandaş-ikinci sınıf vatandaş (soylu-soysuz) diye ayrıştırılmaktadır. Birinci sınıf vatandaşların konularından gelen hakları varken ikinci sınıf vatandaşların ancak bahsedilen hakları kullanma imkânları vardır. Alevi, Kürt, Roman vb. için hükümetin düşündüğü “iyileştirme” projelerinin “açılım” diye adlandırılmasının kendisi bile başlı başına ayrımcılıktır. Alevileri potansiyel suçlu gibi gören ve bu kesimin inanç ve yaşam özgürlüğünü hiçbir şekilde kabul etmeyen hükümet, eski devlet geleneğini bu alanda da sürdürmektedir. “Alevi açılımı” diye hükümetin propaganda ettiği faaliyet bir taraftan yapılmış ve yapılmakta olan hak-sızlıkların ve baskıların makyajı iken diğer taraftan Alevilerin zaten hakkı olan şeylerin kısıntılarının “bahşedilmesinden” başka bir şey değildir. Bu durumu her türlü zulmü yaşatıp aza razı etme yöntemi olarak özetleyebiliriz.

Bir başka açılım süreci de Kürt sorunu ile ilgili olarak devreye sokulmuştur. Bu açılım sürecinde hükümet öyle çaresiz bir duruma düştü ki, bir taraftan demokrasi, özgürlükler vb. argümanları ile propaganda yürütürken diğer taraftan askeri operasyonlara hız vererek, hapishaneleri siyasi tutsaklarla doldurarak süreçten kurtulmak için adeta çırpındı. Fakat bütün bu baskı, zulüm ve propaganda süreci hükümetin işine yaramadı ve karşısına daha büyük bir özgürlük gücü dikildi. Mücadele hem kırsal alanda hem de metropollerde hükümetin baş edemeyeceği boyuta ulaştı. Bu vaziyete bir de Suriye’deki gelişmeler eklenince hükümet Kürt meselesi ile ilgili adım atmak zorunda kaldı ve zalimlerin hiç ağzına yakışmayan “barış” kelimesini ortaya attı. Suriye’nin kuzeyinde de azımsanamayacak bir güç elde eden Kürt ulusal kurtuluş hareketinin tarihinin en güçlü dönemini yaşadığını belirtmek gerekiyor. Bu tespitler ışığında konu ele alındığı zaman hükümet cephesinin “Kürt sorununu çözmeye” kalkması ne bir tesadüf ne de bir iyi niyet durumudur.

Hükümetin kadim devlet geleneğine uygun olarak sürdürdüğü “Kürt sorununu ben çözerim” böbürlenmesini ve üstten bakışını yön-

tem olarak benimsemesi iktidarı temsil etmesinin doğal sonucudur. Bu doğrultuda ilgili taraflarla görüşmeler gizli yürütölmeye başlandı. Süreç halkların inisiyatifinden koparılmaya çalışıldı. Bu duruma karşı kamuoyu gizli görüşme üslubuna tepki gösterdi. Kısa sürede bu gizli yürütme tarzının, hükümetin öne sürdüğü gibi “provokasyonlara karşı” değil, ezilen halkı ve tüm bölge halklarını maniple etmek için uygulandığı ortaya çıktı. Ve ezilen halkın temsilcileri görüşmelerin açık yürütölmelerini istediler. Öncelikle sorunun kaynağı olan “tek bayrak, tek vatan, tek millet” gibi monolitik ve totaliter bir anlayışın sahiplerinin bu sorunun asli çözümleyicisi olamayacakları gerçeğini görmek gerekiyor. Böyle bir süreçte devlet olsa olsa etkenlerden biri olabilir. Eğer halklar arasında bir barış ve kardeşlik arzu ediliyorsa bu etkenle her daim mücadele etmek gereklidir.

Sömürgeciliğe ve şovenizme karşı başta Türk ve Kürt halkları olmak üzere tüm halkların mücadele birliği, bölgeye halklar arasında barışı kazandıracaktır. Kürt halkı bu mücadeleyi hakkıyla vermiştir diye düşünmek için elimizde birçok veri mevcuttur (Sonuç ortada). Batıda ise genel olarak sömürü düzenine ve şovenizme karşı mücadele zayıf seyrediyordu. Yakın zamanda “Gezi Parkı Direnişii” ile beraber bu durumun değişmeye başladığını belirtirsek abartmış olmayız. Çevre meselesi ile ateşlenen direniş, halkın tüm mücadele alanlarına yayılırken “hükümet istifa” sloganını milyonlar sahiplendi. Bu süreç devam ederken Lice’de halk bir karakolu protesto ederken kolluk kuvvetlerince öldürölen Kürt genci Medeni Yıldırım, Gezi Direnişçileri tarafından sahiplenildi. Yıllar sonra başta Kürt ve Türk halkları olmak üzere bölge halkları oligarşik diktatörlüğe karşı seslenmiş; ey-lemlerini, kayıplarını ve acılarını bu düzeyde birleştirmişlerdir.

Gezi parkı ayaklanması ezilenleri sınıdığı gibi ezenleri (egemenleri) de sınıadı. Hükümet, temsilcileri vasıtasıyla direnişin kendilerine “tokat gibi çarptığını ve ayaklanmadan dersler çıkardıklarını” itiraf etti. Böyle bir kavrayışla ve paniğın, korkunun da etkisiyle başbakana (Başbakan ayaklanmanın ilk günlerinde yurtdışına kaçmıştı) vekâlet eden hükümet sözcüsü B. Arınç, yaptıkları zulüm için halktan özür dilemiş ve direnişçilerle görüşüp sorunu çözmek istediğini belirtmiş-ti. Belki egemenlerin bir kısmı gerçekten ders çıkarmışlardır fakat gözle görölen tablo tümüyle ders çıkarmadıklarını göstermektedir.

Başbakan yurtdışından gelir gelmez tekrar esip gülemeye başladı. Bu yaklaşımın bir ara sonucu olarak önce meydana sonra parka (kendisinin belirttiğine göre bizzat başbakanın emriyle) kolluk kuvvetleri saldırdı ve her yeri işgal ettiler. Gezi parkına yirmi gündür halk halen hiçbir şekilde girememektedir. Meydanda yürüyüş ve protesto yapan insanlara kolluk kuvvetleri sürekli saldırmaktadır. Bütün bu duruma kaşı on binlerce insan eylemlerine ve forum faaliyetlerine devam etmekte ve ne Taksim Meydanı'nı ne Gezi parkını ne de başka bir alanı egemenlere bırakacaklarını göstermektedirler.

Gazlı ya da gazsız halka karşı saldırı her şekliyle suçtur. Toma ile su sıkamak, coplarla-sopalarla dövmek, plastik mermi ile vurmak ya da gaz tüfekleri ile hassas ölümcül bölgelere nişan alarak ateş etmek suçtur. Ateşli silahlarla bu suçu işlemek olaya daha vahim bir boyut getirmekten başka bir fark yaratmaz. Açıkça görüldüğü gibi mevcut hükümetin idareciliği altında egemenler Gezi parkında bu suçları bir kez daha işlemiştir.

Sistem tarafından bu suçların işlenmesi amacıyla sayıları on binlere varan polis teşkilatı kullanılmıştır. Halka karşı terör suçu görüldüğü üzere polislerin ekseriyeti tarafından işlenmiştir. Sokakta halka karşı çatışan kolluk kuvvetlerinin büyük bir çoğunluğu aslında emekçi ailelerin çocuklarıdır. Bunlar kendilerine uygulama görevi verilen zulümle ciddi bir çelişki yaşamaktadırlar. Bu çelişki onları toplumdan yabancılaştırmakta ve daha hiddetli hale getirmektedir. Çoğunun olaylar anında kendilerini kaybettikleri ve olaylar bittikten sonra uyguladıkları şiddetten pişmanlık duydukları ortadadır. Faaliyetlerine sistem tarafından izin verilmeyen "polis sendikasının" açıklamalarından polislerin herhangi bir konuda hiçbir itiraz haklarının olmadığı ve bu teşkilatın içinde mevcut burjuva anayasası ve hukukunun da geçerli olmadığı açıkça anlaşılmaktadır. Polis teşkilatının içinde adeta köle hukuku geçerlidir. Birey olarak polis, teşkilatın içinde bir nesne haline dönüştürülmüştür. İnsana ait hiçbir hakkı, hukuku yoktur.

Bir emir hukuksuz ya da insanlık dışı da olsa, emre uymayan polis diğer arkadaşlarından şiddet görme tehdidini yaşamaktadır (Daha evvel bir insanlık suçu olan işkence uygulamalarına katılmayan polislerin kendi arkadaşlarından işkence gördükleri birçok vakada

tespit edilmiştir). Sistem, polis teşkilatını sadece fiili önlemlerle ve baskı yöntemleriyle halka karşı örgütlememekte, aynı zamanda polis teşkilatını halka düşman edebilmek amacıyla yoğun bir ideolojik propaganda faaliyeti de yürütmektedir. Hükümetin şu çok bilinen karşı propagandasının ana başlığını ele alalım. Bu karşı propaganda şöyleydi: “Sorun ağaçların kesilmesi değildir. Bazı iç ve dış mihraklar bunu bahane etmişlerdir.” Zaten kimse sorun sadece ağaçların katledilmesidir iddiasında bulunmadığı için daha baştan bu propaganda çürümüştür. Halk hükümete açıkça belirtmiştir: “Ağaçların kesilip, protesto edenlere kolluk kuvvetlerinin saldırması bardağı taşıran son damladır”. Hükümetin kara propagandası analiz edildiğinde “Evet, bu ağaçları kesmek, halka zulüm etmekle hata ettim, fakat bu durum kötü niyetliler tarafından kullanılmıştır” yaklaşımı ortaya çıkmıştır. Ve bu yaklaşım halktan aldığı cevapla birlikte tam anlamıyla hükümetin suçunu itiraf etmesi anlamına gelmektedir. Devamında hükümet kolluk kuvvetlerine “Ben hata ettim ama sen bu durumu kullananlardan vatani kurtar” diye emir vermektedir. (Aslında hükümet polise “Beni kurtar!” demektedir.) Bu emir karşısında doğal olarak kolluk kuvvetlerinin kafasının karışması gerekmektedir. Kimi kimden kurtaracak ya da kimin olanı kimden koruyacak? Çünkü milyonlarca insanın talepleri vardır ve aktif olarak bu taleplerini savunmaktadırlar. Polisin milyonlarca insanın taleplerini savunması karşısında tereddütte kalmamasının tek yolu, hakkını talep eden her kişiyi, her grubu ve tüm toplumu düşman olarak görür hale getirilebilmesidir. Aynı yöntem toplumun bir nedenle mevcut statükoya baş eksen kısımlarına da uygulanmaktadır. Hakkını arayan halk düşman ilan edilirken, baş eksenler ise sistemin otomatik olarak koruyucuları olarak lanse edilmektedirler.

Bu noktada halka karşı sistemin korunması için yine halktan gelen insanların bekçi olarak konumlandırılmaya çalışıldıklarını görüyoruz. Bu bekçiler kendi gerçeklerine yabancılaşmışlardır. Ve her türlü yönlendirmeye ve yönetilmeye açıktırlar. İşte AKP hükümetinin son dönemde hem söylem hem de pratikte en kaba bir şekilde uyguladığı yönetme biçiminin zeminini bu nesneleşmiş bekçiliğin itaati oluşturmaktadır.

Hükümetin iktidarını devam ettirmek için uyguladığı yöntem il-

kelerin savunulmasından değil ilkesizliklerin savunulmasıyla işletilmektedir. Hukuk halkı baskı altında tutmak ve cezalandırmak için kullanıldı. Tencere, tava çalanlara bile para cezası verilirken, Gezi direnişçileri gerekçesiz-hukuksuz bir biçimde tutuklanırken protestoculara satırlarla, sopalarla, silahlarla saldırarak yaralayan ve öldürenler hiçbir soruşturmaya tabi tutulmamaktadır. Halktan insanlar “resmi yetkililer” tarafından öldürüldüğünde, yine “resmi ağızlardan” sürekli bir “kaza oldu” safsatası dinliyoruz (Uludere katliamı, Metin Lokumcu, Ethem Sarısülük gibi birçok insanımızın katledilmesi vb.) Gizli iddianameler, gizli tanıklar ve uydurma delillerle sisteme muhalif olan birçok kişi F tipi hücrelerde işkence altında tutuluyor. Daha çok kâr için ağaçlar, ormanlar, dereler katlediliyor, nükleer santral projeleri vb. yapılıyor ve bütün bu icraatlar patronlar tarafından hukuki kılıfına uyduruluyor. Hukuka uyduramadıklarında bile aleyhlerinde olan hukuk nedense patronlara ve hükümete işlememektedir. Diğer taraftan yoksul köylü tek bir ağaç kesecek olsa ona karşı hukuk anında işliyor ve hapishaneye atılıyor. Hukuksuzluğu örneklendiren bu listeyi epeyce uzatmak mümkündür. Kendi temsil ettiği sistemin kurallarına bile uymayan bir hükümetten bahsediyoruz...

Gezi direnişine hükümet üç ayrı aşamada üç farklı ilkesizlik uygulaması ile müdahale etmeye çalışmıştır:

1. Direnişi şiddetle bastırma talimatı vermiştir. Fakat bu yöntem tutmamıştır. Ve halk daha fazla ayaklanmıştır.
2. Hükümet özür dilemiş ve suçu kolluk kuvvetlerine yıkarak kurtulmaya çalışmıştır. Yine bu çırpınma da sonuç vermemiştir. Halk asıl sorumlulardan hesap sormak için daha kararlı ve kitlesel bir biçimde mücadelesini yükseltmiştir. Tüm ezilen kesimlerin talepleri birleşmiş ve sisteme doğru yönelmiştir.
3. Tekrar daha büyük bir devlet terörü uygulamasına geçilmiş ve eşitlik-özgürlük-adalet mücadelesi veren kitlelere saldırılmış ve tutuklama terörüyle direniş bastırılmaya çalışılmıştır. Bu hamle de halkın mücadelesini engelleyememiştir. Ve direniş tüm parklara, sokaklara, evlere memleketin dört bir tarafına yayılmıştır.

Yukarıda aşamalarla sıraladığımız uygulamaları emredenler kadar uygulayanlar da suçludur. Hukuksuz, adaletsiz, insanlığa karşı

suç niteliğindeki emirlere uymak da suçtur. Bu zulmü gerçekleştirenlerin, egemenlerin maşası olanların objektif olarak kendi halkına ihanet ettiklerini belirtmek gerekiyor. Zulmün sopası olanların yaptıkları eziyetleri maruz göstermek için “Maaşımı keserler, işten atarlar, ailemi geçindiremem, bana şiddet uygularlar; egemenler çok güçlü ya da kim iktidara gelirse onun dediğini yaparım” gibi bahaneler öne sürmeye hakları yoktur. Herkesin çoluğu-çocuğu var, hiç kimse şiddete maruz kalmayı istemez, herkesin çalıştığı bir işi var... Ama halktan olan hiç kimse, kendisi yaşayabilmek için bir başkasının yaşam hakkını ihlal etmemektedir. İşte tam bu noktada halkın meşru müdafaa hakkı doğuyor. Savunma hakkı kimseye ve hiçbir gruba karşı subjektif nedenlerden kaynaklı bir vaziyet almayı içermez. Halkın kendini savunması sömürü sistemine karşı objektif bir konumlanıştır.

Gezi parkı direnişinde bu objektif öz savunma vaziyeti hiçbir karsız ya da işbirlikçi unsur tarafından engellenemedi. Halkın meşru müdafaa hakkını kullanmasının engellenmesinin asıl merkezi, hükümet ve en genel olarak egemenlerdir. Bu engelleme faaliyetinin fiiliyattan çok propaganda ve kara çalıcılık ile hayata geçirilmeye çalışıldığı ortadadır. Hükümetin propagandif yalanlarının başlıkları şöyledir: “Halkı faiz lobisi kışkırtıyor, Türkiye’nin güçlenmesini istemeyen dış mihraklar-Yahudi diasporası-ulusalcı darbeciler kışkırtıyor, eylemciler camiye ve başörtülü kadınlara saldırıyorlar, iç mihraklar fırsattan istifade ederek hükümete saldırıyor...” Bu listeye hükümet sözcülerinin ve burjuva medyasının başka absürt propagandalarını da ekleyebiliriz. Dikkat edilirse bu örneklerde sürekli tekrarlanan birileri tarafından yönlendirilen ve idare edilen, nesne olarak ele alınan bir halk var. Egemenler kendi yönetemedikleri halkı ancak başkalarının yönetmekte olduğunu düşünüyorlar. Halkın kendi kaderini ele alabileceği bir durumu akıllarına bile getirmek istemiyorlar. Diğerlerinden ayrı olarak hükümet sadece sosyalistler için “provokatör, vandal” gibi kara çalıcı yakıştırmalarda bulunuyor. Ve görülüyor ki, sosyalistleri işçi sınıfı ve ezilenlerden ayırt etmeye sahtekârlıklarının düzeyi yetmemektedir. Direnişi bastırmak için ülke çapında tutuklama terörü şeklinde uygulanan cadı avının yegâne hedefinin sosyalistler olması hükümetin kara propagandasını çürütüyor.

Tutuklama terörü direnen halkı yıldırmadığı gibi yüz binlerce direnişçi tutuklanan arkadaşlarına sahip çıkmaktadır. Birçok laf söylenebilir, birçok yazı yazılabilir, fakat hayatın-direnışin kendisi milyonları daha dayanışmacı, mücadelecı bir vaziyete getirmektedir ve bu yolda öğrenim süreci hızlanmaktadır. İnsanların tek başlarına güçsüzken dayanıştıkları ve örgütlendikleri zaman çok güçlü olduklarını bilince çıkarttıklarını, deneyimlediklerini görmek gerekmektedir. Bu süreçte zalimlerin gücünden korkan, kendisini kurtarmaya çalışan bencil karakterle ve onu yaratan kapitalist sistemle bir hesaplaşma başlamıştır. Artık milyonların kent meydanlarında, mahallelerde kısa bir zaman için bile olsa deneyimledikleri bir komünleri vardır.

Türkiye çapında milyonları kapsayan direnişin sınıfsal bileşimi hakkında birçok görüş öne sürüldü. Fakat bunların en saçmasını uydurmak konusunda hükümet ve hükümet taraftarı medya-burjuva lafazanları yine birinciliğı kimseye bırakmadılar. “Direnişçilerin çoğunu tuzu kuru orta sınıf oluşturuyor” hipotezini ortaya attılar. Orta sınıfın nasıl tarif edildiğı ayrı bir tartışma konusu, fakat üç net veri bu propagandif iddiayı açıkça çürütmektedir:

1. Nedense direniş alanları işçi sınıfının çalışma saatleri ve günlerinde boşalıyor, iş çıkış saatlerinde ise milyonlar alanları dolduruyordu.
2. Direnişin örgütlenmesinde ihtiyaç olan yetenek ancak işçi sınıfının çalışma disiplini ve kabiliyetleriyle mümkün olabilirdi ve böyle de oldu. Onlarca barikat kuruldu, kitleler kendilerine hunharca saldıran kolluk kuvvetlerine karşı savunma geliştirebildi, yaralıların tedavileri örgütlendi, barınma ve beslenme ihtiyaçları karşılandı.
3. Tespit edilen sayılara göre ülkenin 1/5'i bu eylemlere yaranmayı, tutuklanmayı, vb. göze alarak katıldı. Hükümetin öne sürdüğü gibi bunlar “tuzu kuru orta sınıf” olsalardı, böyle bir devrimci enerjinin ortaya çıkması mümkün olamazdı. Ayrıca yine hükümetin yaklaşımı doğru olsaydı, iktisadi-sosyal hiçbir sorunu olmayan milyonlar ayaklanmayı tercih ediyorsa bu durum milyonlarca insanın ancak kafadan gayri müsellağ olduğu gibi gerçek dışı bir tezle açıklanabilirdi.

Egemenlerin akıl almaz propagandif tahlillerinin görüldüğü gibi yine absürt sonuçları olmaktadır. Çok açıktır ki, Gezi direnişçilerinin memleket genelindeki en kalabalık bileşeni işçi sınıfıdır. Bu direnişçi proletaryanın kendi içinde oluşturduğu kümede beyaz yakalı işçilerin ağırlıkta olması ise altını çizmemiz gereken bir durumdur. Diğer bir taraftan kadın direnişçilerin yoğunluğu ile üniversite ve lise öğrencisi direnişçilerin yoğunluğu da ayrıca tespit edilmelidir. Bunlarla birlikte AKP hükümeti gibi riyakâr olmayan birçok Müslüman kesim eyleme aktif bir şekilde katılmıştır. Direnişe katılan çeşitli tarz ve düzeylerde örgütlü Müslüman kesimin anti-emperyalist ve anti-kapitalist yaklaşımları olduğunu görmek gerekiyor. Birçok baskı, işkence, katliam, ayrımcılık gören Alevilerin bu direnişe oldukça yoğun katılım sağladıklarına şaşırılmamak gereklidir. Bu durumun nedenleri öyle açıktır ki, fazla araştırmaya da gerek yoktur. Diğer taraftan Alevilere benzer şekilde direnişin başında Kürt halkının (örgütlü olmayan) doğal katılımı söz konusudur.

Kürt ulusal kurtuluş hareketinin bazı kurumlarının direnişin başında eylemlere tereddütlü bakışları birleşik mücadelenin imkânlarını bir miktar zayıflattıysa da daha sonra gerek Abdullah Öcalan tarafından gerekse de KCK tarafından yapılan süreci doğru okuyan açıklamalarla birleşik mücadelenin imkânlarının önü açıldı. BDP'nin bu açıklamalara ne kadar uygun davranabildiği ayrı bir tartışma konusudur. Fakat esas ele alınması gereken genel özgürlük hareketinin zeminine basan bir kurum olarak BDP'nin yapısal olarak böyle bir direnişe hazır olup olmamasıdır. Özellikle sınıf çelişkinin asli çelişki olarak cereyan ettiği bölge gerçeğinde işçi sınıfı ve ezilenlerin mücadelesini sevk ve idare edebilecek örgüt yapısını ele almak gerekmektedir. BDP de dâhil tüm devrimci, demokrat, sosyalist yapıların bölgede genel olarak işçi sınıfı ve ezilenler arasına derin kökler salabilmiş, mücadele yöntemleri konusunda yetkinleşmiş bir proletaryanın devrimci partisinin eksikliğini hissetmeleri gereklidir. Bütün bu eksikliklere rağmen Kürt ve Türk halkları Gezi direnişi özelinde belli bir düzeyde mücadele birliği yaratmayı becerebilmişlerdir. Böyle bir deneyim bu boyutta ilk defa yaşanmıştır ve eksiklikler-hatalar olması, onlardan ders alınabilecekse tolere edilebilir. Şovenizmden kaynaklanan güvensizliklerden kurtulmak kolay değildir. Yeter

ki, her ilerici hareket kendi bünyesinde bir hastalık gibi ortaya çıkabilecek oportünizmle her daim mücadele etmekten geri durmasın...

Gezi direnişi devrimci hareketin geneli için hem kazanılmış önemli bir mevzi hem de çok yönlü deneyimlerin çıkarılabileceği engin bir kaynaktır. Sosyalistler Gezi direnişini yaratan kitle eylemine oldukça hazırlıksız yakalandı. Sınıfla bağların yetersizliği, kadroların yetersizliği, kurumsallaşamama ve değişik sosyalist örgütler arasındaki ilişkilerin geriliği (dayanışma ve senkron yetersizliği) gibi belli başlı konulardaki durumumuz neden hazırlıksız yakalanıldığımızı anlamamıza yardımcı olabilir. Bütün bu yetersizliklere rağmen direnişin gerçekleşmesi ve güçlenmesinde sosyalistlerin rolü büyüktür. Bu noktada bir tür öncülükten bahsedebiliriz. Bu öncülük klasik anlamıyla sürekli bir sevk ve idare etme durumunu anlatmıyorsa bile her kritik anda duruş ve müdahalelerle sokakta bin bir emekle elde edilen mevzilerin kazanılması ve korunmasında devrimciler önemli bir etkendirler. Bu konumlanışın tersine düzenle karşı karşıya gelmekten çekinen ve düzenin üstüne yürüyen kitle hareketini durdurmaya çalışan pasifist siyasi odakların her kritik anda ve konuda kendilerini teşhir ettiklerini görüyoruz. Bu pasifist konumlanışı altı maddede sıralayabiliriz:

1. Direnişi kent merkezlerinden, sokaklardan ve barikatlardan çekerek “Gezi parkına” hapsetmeye yönelik faaliyetler,
2. Alanlardaki halkın genel devrimci inisiyatifini örgütlemek yerine kendi dar siyasi çıkarlarına dönük örgütlenmek,
3. İşçi sınıfını örgütlü bir biçimde direnişe katmaya çalışmak yerine sabah işe giden akşamları toparlanan bir direniş biçimine razı olmak,
4. Halkın öz savunma örgütlenmesine engel olarak direnişi pasifize etmek suretiyle egemen güçlerin direnişi fiziki olarak kolay etkisiz hale getirebilmelerine hizmet etmek,
5. Taksim meydanına kolluk kuvvetleri saldırdığında meydanı halkla beraber müdafaa etmemek ve Gezi parkında konumlanan direnişçilerin meydanı savunmaya çalışmalarına engel olmaya uğraşmak,
6. Taksim meydanı ve sokakları kolluk kuvvetleri tarafından iş-

gal edildikten sonra Gezi parkında devam eden direnişini tasfiye etmek ve direnişten kurtulmak için “barikatları kaldıralım, çadırları kapatalım” gibi yaklaşımlarla direnişini tümünden sönmönlendirmeye kalkmak.

Elbette bütün bu yaşanan pratik süreçlerin altında durumun analizi, zulme karşı mücadele ve mücadelenin hedefini kapsayan ya da kapsayamayan teorik yaklaşımlar her durumu etkiler bir şekilde vardır.

Gezi parkı direnişini aslında ilk anda kendi sınırlarını her anlamda aşarak milyonların ve sömürölen, ezilen farklı kesimlerin direnişini haline gelmiştir. Halkın geleceğini ilgilendiren hiçbir konu bir diğerrinden bağımsız olarak ele alınamaz. Çevre konusu kapitalist sistem ve emek sömürüsü meselesi ile doğrudan bağlantılıdır. Kapitalist sistem ile bir başka halkın boyunduruk altına alınması, bir bölgenin sömürgeleştirilmesi ayrı ele alınamaz. Sömürgeleştirilen bölgenin halkı tüm ölkedeki kapitalist işletmelerde en ucuz işgücü olarak çalıştırılırken bu durumu enternasyonalist bir anlayışla değerlendiremeyen bir anlayış anti-kapitalist olduğunu iddia edemez. Bu örnekleri, kadın, gençlik gibi ezilme ve sömürünün olduğu her alana doğru genişletebiliriz. Tam bu noktada Gezi direnişinin ağaçları koruma veya çevre eylemi olarak kalmasının mümkün olmadığı ortaya çıkıyor. Çok kapsamlı sömürü ve talan düzeni karşısında mağdur olanların yaşadıkları, yürüdükleri, çalıştıkları mekânların direniş alanları olmasından daha doğal bir durum yoktur. Şöyle ki, kent merkezlerinde, mahallelerde, işyerlerinde, okullarda, barikatlarda olmak sadece savunma amaçlı bir duruş değil, esas olarak siyasal özgürleşmeyi anlatan bir duruştur. İşçi sınıfı ve ezilenler namına siyasal mücadeleyi ikame eden anlayış, alanlardaki ve barikatlardaki bu özgürlük duruşunun ve öz savunmanın manasını algılayabilecek nitelikten yoksundur. Dolayısıyla bu anlayışı savunanlar halkın bin bir emekle sahip olabildiği alanları kolayca terk etmekten çekinmemektedir.

Örgütlü devrimci güçlerin çapını oldukça aşan halk kitlelerinin eyleme geçtiklerini ve inisiyatif aldıklarını tespit etmiştik. Birçok kesimin farklı talepleri varken bu taleplerin sömürü düzeninin yarattığı mağduriyetler ve sonuçlarla doğrudan ilgili olması nihai olarak hedefte birlik oluşturmaktadır. Bu bağlamda esas olan halkın

özünde birbiri ile çelişmeyen talepleri arasında senkron yaratmaktır. Bu kapsamdaki ve çaptaki bir direnişin talepleri bu üslupla ortak bir programa kavuşturulabilir. Bu faaliyet bir taraftan propaganda-ajitasyon çalışması iken diğer taraftan pratik örgütlenme çalışmasıdır. Ve kitlelerle iç içe girerek, onlardan etkilenecek ve onları etkileyerek, onlardan öğrenerek ve onlara öğreterek uygulanması mümkün olan bir yöntemdir. Bu noktada Ziya Ulusoy'un direnişin önemli bir unsuru olan gençliğin örgütlenme formülasyonuna ilişkin değinmesi önemlidir:

Özellikle genç kitlelerin uzun dönemdir faşist baskıyla, burjuva propagandasıyla empoze edilmiş örgütsüzlük fikri, devrimci ve anti-faşist partilere genç kuşakların gelmesini mesafeli kılıyordu. Bu dışımızdaki etkenler. Bu harekette dikkat çeken sağlıklı şöyle bir yan var: Genç kuşak, kendisinin katılacağı, kararları kendisinin vereceği örgüt biçimleri ve çalışma yöntemleri istiyor. Bu, çok olumlu bir şey. Bunu dikkate almak zorundayız ve alışageldiğimiz bazı yöntemleri değiştirmemiz gerekecek. (Ziya Ulusoy, Atılım, 5.7.2013, s.14).

Güçlü bir devrimci örgütlenme hedefleniyorsa kolaycı ve tepeden inme tarzlardan kaçınılmalıdır. Bugün belki zor olacak, fakat bir vadede mücadelenin ihtiyaçlarını karşılayabilecek işleyiş olan zulme karşı direnenlerin arasında tam demokratik işleyiş hedefleyen bir örgütlenme modeli esas alınmalıdır. Ve aslında Ulusoy'un yaklaşımı başta işçi sınıfı olmak üzere direnişin tüm unsurları için geçerli olarak ele alınmalıdır.

Devrimci hareketin çok parçalı durumda olduğu malumdur. Bu çok parçalı durum mevcut haliyle bir dezavantajken mücadelenin ihtiyaçları doğrultusunda pozitif bir yöntemle ele alınırsa avantaja dönüşebilir. Stratejik olarak bir cephenin parçalanması güçleri böldüğü ve savaş gücünü zayıflattığı için geri bir vaziyettir. Bu tür bir geri vaziyet aynı zamanda çeşitli parçalarda değişik, eleştirel yaklaşımlar yarattığı ve yine çok yönlü deneyimler kazandırdığından içinde çeşitli imkânlar yaratır. Şöyle ki, A grubunun yetenekleri bir yönde

gelişirken B grubunun yetenekleri başka bir yönde gelişir. Cepheyi tekrar bütünleştirme yeteneği gösterilebildiği zaman bu farklılıklar çok büyük bir sorun çözme gücü ortaya çıkarır. Buradan elimizde zaten hazır olarak bulunan güçleri ve değerleri daha verimli (güçlü) kullanabileceğimiz makro bir örgütlenmeye ihtiyacımız olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu sadece mekanik bir planlamayla başarılacak gibi gözükmemektedir. Mücadele kültürü ile ilgili bir iç devrime ihtiyacımız vardır. Tabii ki öncelikle devrimcilerin bu durumun farkında olmaları ve uygun pratikleri sergilemeleri gerekmektedir. Rekabeti değil, dayanışmayı esas almak sorunlarımızı oldukça hafifletecektir.

Bu bağlamda BDP Eşbaşkanı Selahattin Demirtaş'ın şu sözleri önemlidir: “Göztaltına aldıklarınızın altında faiz lobisi var mı? Faturayı yine devrimcilere çıkarıyorlar. BDP; ESP'nin, SDP'nin yanındadır. BDP; ESP'dir, SDP'dir.(...) Bütün gücümüzle onların yanında olacağız...” (Meclis, BDP Grup Toplantısı).

İşçilerin paydos saatinde ve tatil günlerinde kitleselleşen direnişin çalışma saatlerinde cılızlaşması belki de direnişin en zayıf yönüydü. Bu hipotezin esası bir nicelik tartışması değildir. Esas olarak direnişin niteliğine dönük bir tartışmadır. Direniş nicelik olarak günler geçtikçe azalmamış, fakat niteliksel bir sıçrama da yapamamıştır. Bu vaziyetin temel nedeni hayatın durdurulamamasıdır. İşçi sınıfının üretimden gelen gücünü kullanabilmesi mümkün olmamıştır. DİSK ve KESK, direnişle ortaya çıkan mevcut imkânları işçi sınıfının lehine kullanma becerisi gösteremezken Türk-İş ve diğerlerinin bu durum umurlarında bile olmamıştır. Direnişin toplumsal meşruiyeti bu denli yüksekken oturma eylemi gibi geri bir tarzla destek vermiş gibi davranmayı derinlemesine incelemek gerekir. Fakat bizim için asıl ve öncelikli ele almamız gereken konu, devrimci hareketlerin faaliyetlerinin, sınıfın direnişe örgütlenmesi-katılması konusundaki eksiklikleridir. Tabii ki, bu noktada proletaryanın örgütlü bir sınıf olarak katılımından bahsediyoruz. Böyle bir katılım, Gezi direnişini hem çok daha güçlü yapabilir hem de saldırılara karşı savunma sorununu büyük oranda ortadan kaldırılabirdi.

Karşit bir güç halkın temel haklarına saldırıyorsa meşru müdafaa-öz savunma en doğal haktır. Gezi direnişinde açıkça öz savunmanın her tür koşulu oluşmuştur. TOMA, akrep, cop, ses bombası, gaz

bombası gibi araçlarla saldırının ötesinde halka karşı yaygın bir biçimde bir nevi ateşli silah kullanılmıştır (Bu arada münferit olarak öldürmek için dizayn edilen ateşli silahların kullanıldığını bir kez daha belirtelim. Ethem Sarısülük bir polis tarafından başından vurularak öldürülmüştür.) Bir nevi ateşli silah diye sözde öldürmek için dizayn edilmemiş, gaz bombası tüfeği ve plastik mermilerden bahsediyoruz. Gözü çıkan, ağır yaralanan ve ölen eylemcilerin önemlice biri kısmı bu silahlarla vurulmuştur. Gaz kapsülü tüfeği, barutun itici kuvvetini kullanarak gaz dolu kapsülü hızının yettiği kadar uzağa fırlatmak suretiyle çalışmaktadır. Bu silahın kullanımındaki amaç uzağa atılan gaz dolu kapsülün gazı dışarı bırakması sonucu kitleleri gaza boğmaktır. Bu şekilde kullanılarak atılan gazın sonucunda kitlelere ölümcül tahribatlar verildiği görülmüştür. Fakat gaz kapsülü tüfeği bu şekilde kullanılmamış, doğrudan insanların hassas noktaları, yaralanabilecekleri ve ölebilecekleri organları hedef alınarak kullanılmıştır. Bununla birlikte plastik mermi atan silahlar da aynı şekilde kullanılmıştır. Belli bir akıl düzeyine sahip olan herkes bu gerçeklerin bilincindedir. Bu bilinen gerçeklerin altını, kolluk kuvvetlerinin hunharca saldırıları karşısında halkı pasifleştirip savunmasız kalmaları için çaba sarf eden ve kitlelerin dağılmasına sebep olanlar için bir kez daha çiziyoruz.

Kendine ve halkın direniş gücüne güvenmemenin en somut yansımasını, direnişin başından beri meydanı ve sokakları direniş mevzilerine çeviren halkı Gezi parkına hapsedmeye çalışanların faaliyetlerinde gördük. Bazen kaçak bazen de açık bir biçimde eylemi bitirmek üzere yapılan gerici müdahaleler hem halkın genel inisiyatifi hem de devrimciler tarafından engellenmiştir. Gezi parkına çekilme, sonra Gezi parkındaki devrimci-siyasi duruşu tasfiye etme, en son olarak ise Gezi parkına sıkışmış eylemi bitirme şeklinde ilerledi pasifist tasfiyecilik. Ve bu cüretsiz, halka güvenmeyen yaklaşımı, “kazanımı korumak için taktik bir geri çekilme” olarak yutturmaya çalıştılar. Bu yaklaşımların sahipleri, Taksim meydanı ve sokaklardaki barikatlara karşı kolluk kuvvetlerinin saldırısı olduğu gün (15. Gün) kolayca, mücadele etmeden teslim olmuşlardır. Bu duruma göre taktik bir plan geliştirmiş olan polis, Gezi parkına hitaben “Size saldırıyoruz, taş atmayın” vb. tarzında anonslar yapmaktaydı. Bir müd-

det şaşkınlık yaşansa da düzenin propagandalarına inanmayan halk pasifist-tasfiyecilere uymamış ve direniş saatlerce sürmüş, bu sayede Gezi parkı dört gün daha muhafaza edilebilmiştir. Bütün bunlarla beraber destek güçlerini yitiren meydanda ve barikatlarda direnen güçler önemli zararlar görmüşlerdir. Ve bu aşamadan sonra hükümet direnişçilere karşı memleket çapında bir cadı avı başlatmıştır. Ve kısa vadeli ilk olumsuz sonuç olarak bizzat başbakanın emriyle Gezi parkına saldıran kolluk kuvvetleri alanı halka tümüyle kapatarak işgal etmişlerdir. Bu sonuç halkın-devrimcilerin söylem ve duruşlarında ne kadar haklı olduklarını göstermiştir. Zafer ihtimaline odaklanıp yürüyenlerin yenilme ihtimalleri vardır. Yenilgi korkusundan başka bir şey düşünemeyenlerin yenilmekten başka seçenekleri yoktur.

İşçi sınıfı ve ezilenler için kazanım nedir? Kazanım kavramının muhtevası mücadelenin farklı aşamalarına göre değişiklik gösterebilir. Örgütsüz bir halk için kazanım daha fazla örgütlü hale gelmektir, örgütlü bir halk için kazanım daha ileri mevziler kazanmaktır. Belirli mevzileri elinde tutabilen, politikanın merkezine etki edebilen, örgütlülük düzeyi yüksek güçlü bir halk için kazanım burjuva iktidarını alaşağı edebilmektir. Gezi direnişinde büyük kazanım, örgütsüz bir halkın kendi kaderini ele alıp örgütlü olma ihtiyacını iliklerine kadar hisseder hale gelmesiydi. Bu kazanım elde edildi ve bu durum egemenleri korku ve paniğe sevk etti. Devrimcilerle halk arasına ayırım koyan “Halk devrimcilere karşı şöyle duygular besliyor” gibi yaklaşımlar elitist-sübjektif yaklaşımlardır. Devrimci hareket bir yönüyle genel toplumsal durumun bir parçasıdır. Bu durum hakkındaki gerçeği, halk ve devrimciler arasında iç içe geçmiş döngüsel ilişkiyi kavrayarak açıklayabiliriz. Direnişin muhtevasına yabancı, eli kalem tutanların üstten yorumları ön açıcı olamıyor. Belki direnişin eli kalem tutanlara öğreteceği en önemli şey, anlatmaya-öğretmeye çalışmadan önce sabırla anlamaya ve öğrenmeye çalışmalarıdır...

“Bundan sonra nasıl yapmalı?” sorusunu böyle bir perspektifle tartışmak gerekmektedir. Yöntem tartışması ancak belirli bir hedef net olarak belirlendikten sonra yapılabilir. Emperyalizme bağımlılığa karşı halkın aktif bir direnişinin olduğu ortadadır. Diğer taraftan kapitalist sisteme karşı da bir başkaldırı söz konusudur. Gezi direnişi ile sokağa çıkan halk, başta Kürt halkı olmak üzere diğer halklara

karşı oluşmuş şoven önyargıları parçalamakta ve halkların kardeşliği ve mücadele birliği şiarını benimseme yolunda ilerlemektedir. Bu durum son yıllarda şovenizme vurulmuş en önemli darbedir. Bununla birlikte faşizme karşı büyük bir tepki vardır. Faşist nitelendirmesi ağırlıklı olarak hükümet için yapılmaktadır. Hükümetin halka karşı faşizan uygulamalar gerçekleştirdiği ortadadır. Fakat bugün gelinen noktada yaşanan zulmün sorumlusunun bir bütün olarak patronlar sınıfı olduğunu görmek gerekiyor. Burjuvazinin son temsilcisi olarak AKP gökten zembille inmemiştir. Faşist nitelendirmesi AKP hükümeti için kullanılırken tekelci burjuvazinin ve emperyalist güçlerin aklanmasına hizmet edilmemelidir. Zulmün kaynağı kurutulmadan halkın kurtuluşu mümkün değildir. Halkın eşitlik, adalet, özgürlük mücadelesinin karşısında emperyalizme bağımlı oligarşik diktatörlük düzeni vardır. Bu nedenle kurtuluş eyleminin ve programının başlığı anti-emperyalist, anti-oligarşik demokratik halk devrimi olmalıdır. Bu yolda halk örgütlenmesinin temel görevlerini şu şekilde sıralayabiliriz:

- Direnişin en dinamik öncü güçlerinin birleşik mücadele ve senkron kurma konularında önemli sorunları vardır. Bu nedenle tüm devrimci güçler belli bir program ve hukuka bağlı olarak birleşik devrimci cepheyi tesis etmelidirler.
- Tüm halk; işyerlerinde, fabrikalarda, mahallelerde, okullarda vb. özyönetim kurulları olarak örgütlenmeli ve doğrudan demokrasi uygulamasının etkin olması için mücadele vermelidir.
- Halkın öz savunma araçları örgütlenmelidir. Tüm halk; hukuksuzluğa, zulme, faşist saldırılara karşı meşru müdafaa hakkını kullanmak için bu örgütlenmeye dâhil olmalıdır. Öz savunmanın uygulama biçimleri direnişçiler arasında belirlenen demokratik bir işleyiş ile oluşturulmalı ve karar altına alınmalıdır. Kısaca, saldırılar karşısında kendilerini nasıl savunacaklarına alanda mücadele eden direnişçiler karar vermelidir.
- Halkın taleplerini taşıyan, ileten, dillendiren temsilcilerin her daim kitleler tarafından denetlenebilmesi ve kitlelere hesap verebilmeleri için bir programa bağlı sistematik şekilde işleyen demokratik bir mekanizma tesis edilmelidir.

- Halk kurullarının işleyiş yöntemi, azınlığın çoğunluğa tabi olduğu, fakat azınlık fikirlerinin her zaman kendini örgütleme ve fikirlerini yayma özgürlüğünün olduğu bir demokrasi şeklinde işlemelidir (Farklı fikirlerin meşru kabul edilmesi için eşitlik, özgürlük, adalet mücadelesinin programatik çerçevesi içinde olması gerekir. Faşist, emperyalist, sömürgeci, ırkçı, cinsiyetçi söylemler ne azınlık ne de herhangi bir fikir olarak kabul edilemez.)
- Direniş kendi komün örgütlenmesi modellerini geliştirmeli, örnek yaşam biçimlerini hayata geçirmelidir.
- Geline aşamada bütün direnişçilerin asli görevi işyeri-fabrika örgütlenmelerini gerçekleştirmektir. İktisadi ve sosyal durum bir bütün olarak analiz edildiğinde bir vadede işyeri ve fabrikalarda bir direniş fırtınası kopacağı ve işçi sınıfının büyük direniş hareketinin başlayacağına dair çok fazla ipucu olduğu görülecektir.
- Direnişin kırsal alana, köylere yayılması için ayrıca seferber olunmalıdır.
- Direnişin halk örgütlenmesi ile Kürt illeri arasında somut bağlar kurulmalıdır.

16 Temmuz 2013

Edirne F Tipi Hapishanesi

GÖKYÜZÜNÜ FETHE ÇIKAN KOMÜNCÜLER

Toplumsal mücadeleler tarihinde Paris Komünü'yle yeni bir sayfa açıldı. Kapitalist toplumu ait olduğu yere, “eski eserler müzesine” gönderecek, yeni toplumu kuracak olanın proletarya olduğu kuşkuya yer bırakmayacak şekilde kanıtlandı. Devlet iktidarı yerle edildi ve yerine komünün özgürlük-eşitlik-adaleti sağlayan yönetimi oluşturuldu.

Burjuvazi, tarihte çeşitli işçi sınıfı ayaklanmaları görmüştü, fakat ilk defa bu ayaklanmalardan biri başarıya ulaşıyordu. Ve ayaklanmanın sonucu olarak işçi sınıfı ve ezilenler kapitalist devletin yerine kendi komünlerini tesis ediyorlardı. Komün, egemen sınıfların halkın onlarsız yapamayacağını öne sürdüğü bürokrasi, profesyonel ordu, parlamento gibi devlet iktidarını mümkün kılan unsurlarını kaldırdı.

Paris Komünü'nde toplumun egemen sınıflar tarafından sürekli inandırılmaya çalışıldığı ve hiyerarşik bir yapıda konumlandığı her şey değişiyordu. Komünün miras bıraktığı devrimci gelenek işçi sınıfının kurtuluş mücadelesinin yolunu aydınlatan bir meşale oldu.

Devrimci ayaklanma başarıya ulaştığı ölçüde işçi sınıfının ve

halkın bilincinde bir iz bırakır. Bu iz öyle kuvvetlidir ki, hiçbir çarpıtma ve kara çalıcılıkla silinemez. Paris Komünü, dünya işçi sınıfı mücadelesinin en ileri mevzilerinden birini oluşturdu. Günümüzde proletarya, bu mevziyi büyötmek ve tüm mevzilerini birleştirmek için mücadeleyi yükseltiyor. Burjuvazinin ideolojik aygıtlarının bu gerçeğin görölmesini engellemek için ellerinden geleni yaptıkları ortada. Gerçeği görmek için hareketin kendisiyle kopmaz düşünsel ve pratik bağlar kurmak gerekiyor. Gezi ayaklanması bu imkânın zeminini gereksinim duyanlara sundu.

Haziran ayaklanmasından 1 hafta önce birçok muhalif kişiye böyle bir ayaklanmanın gerçekleşebileceğinden bahsedilseydi, büyük olasılıkla bu fikrin sahibi hayalperest ilan edilirdi. Oligarşik diktatörlüğün ve tek parti hükümetinin kendini en güçlü hissettiği bir anda halk ayaklanması gerçekleşti. Ayaklanmaya karşı her türlü devlet terörünü uygulayan iktidar, halkın özgürlük gücü karşısında kısa sürede çaresiz kaldı. Genel olarak sisteme karşıtlık bilinci (hükümete karşıtlıkta somutlaşan) ve parçalı da olsa devrimci hareketlerin müdahalesi, hareketin kendi iç dinamiklerinden kaynaklanabilecek senkron bozucu tavırları ve iktidarın provokasyonlarını engelledi. Ayaklanmanın ilk etapta dağıtılmasını engelleyecek ve başarılı olmasını sağlayabilecek düzeyde pratik birlik hali yakalanmıştı. Aynı Paris Komünü'nü kuracak olan Fransız proletaryasının ve halkının burjuva "ulusal savunma hükümetine" karşı birleşik devrimci bir ayaklanma yaratabildikleri gibi.

Tarihte yaşananları kendi koşullarında incelemek, günümüzdeki olguları aydınlatmamız açısından verimli bir deney alanı elde etmemizi sağlayacaktır. Bu nedenle bir kez daha Paris Komünü'nden çıkan tecrübeleri ele almak gerekiyor. Prusya'ya yenilen Fransız burjuvazisi imparatorluk rejimini terk edip cumhuriyeti ilan etmekte gecikmedi. Thiers'in ulusal savunma hükümeti, kapitalizme karşı yüksek ayaklanma potansiyeline sahip olan proletaryaya karşı, Prusya ile teslim antlaşması imzalamak için masaya oturdu. Burjuvazinin ağzından düşürmediği ulusal savunma ve milliyetçilik söylemleri bu kadar tutarlıydı. Burjuva hükümetin Paris'in silahsızlandırılmasını kabul etmesi ve bu teslim antlaşmasının gereği olarak ulusal muhafızların toplarına el konulmak istenmesi, işçi sınıfını ve

Paris halkını ayaklanma yönünde harekete geçirdi. Hükümete bağlı askerler başlarındaki burjuva ordusunun generallerinin halka ateş açma emirlerine uymadılar. Thiers ve burjuva hükümeti Versailles'a kaçtı ve hükümet kendisine bağlı birliklere Paris'ten çekilme emrini verdi. Belediye sarayı halk güçleri tarafından ele geçirildi ve burjuva iktidar devrildi. Devlet iktidarının yerine üyeleri kentin tüm ilçelerinden seçilen komün yönetimi geldi.

Komün güçlerinin devlet iktidarını yıkarak proletarya yönetimini kurmasından önce Blanqui önderliğinde iki ayaklanma gerçekleştirilmiş, fakat bu ayaklanmalar başarılı olamamıştı. 18 Mart 1871'de ayaklanmanın başarısının subjektif şartlarını sınıfın devrimci eğilimlerinin en geniş birliği ve (muhtemel) ittifak güçlerinin ayaklanmaya katılması oluştuyordu.

Ayaklanmanın objektif koşulları olarak Paris'in Prusya ordusu tarafından işgal edilme tehlikesi altında olması ve burjuvazinin artık yönetemiyor olması çok önemlidir. Komün'ün temel örgütlü güçlerini Blanquiciler, Proudhoncular, küçük bir azınlık olan Marksistler (proletarya sosyalistleri) ve 1789 Fransız devrimine özenen Jakobenler oluştuyordu.

O günün koşullarında Fransa'da modern sanayi proletaryasının gelişmişlik düzeyi sınırlıydı. Fakat modern sanayinin temelini oluşturan işkollarında çalışan işçiler Komün'ün etkili unsurlarıydı. Ayaklanmanın hem nicel hem de nitel gücünü proletarya oluştuyordu. Proletaryanın nitel gücü olarak ekonomik-demokratik örgütlerinden ve siyasal örgütlerinden bahsediyoruz. İşçi sınıfı Komün'ün örgütlenmesine kendi dernekleri ve sendikal örgütleriyle katıldı. Gezi ayaklanmasında işçi sınıfının siyasal örgütleri nispeten zayıftı. Sendikalar ise direnişe örgütlü bir şekilde dâhil olmakta çok geç kaldılar. KESK ve DİSK'in dâhil olma biçimleri neden geç kalmayı tercih ettiklerini gösteriyordu.

Kamusal bir alan olan Gezi Parkı'nın burjuvazi tarafından çıkarına göre ve keyfi olarak kullanılmasına karşı çıkmak belki toplumun birçok muhalif kesiminin ortak tavrıydı, fakat en çok proletaryayı bir başlangıç için birleştirebilecek düzen karşıtı bir duruşa denk düşüyordu. Proletarya kendi mevcut örgütlerinin çok ilerisinde

bir duruş sergileyerek bu sistem karşısı talep etrafında birleşti. İşçi sınıfının ve emekçilerin yaşadığı mahallelerin ayaklanıp Taksim'i kuşatmaları bu birleşme hareketiyle mümkün olabilmıştır. Her ne kadar bu birliği bölmek için düzen partisi tarafından ayaklanmayı nitelendiren "ulusalcıların komplosu", "dış güçlerin oyunu" gibi klişeleşmiş propagandif söylemler ortaya atılsa da burjuvazinin kara propagandaları başarılı olmadı. Devrimci hareketin bütünleştirici ve ön açıcı konumlanması ayaklanmayı ve direniş komününü mümkün kıldı. Devrimci hareketin esas başaramadığı görev, proletaryanın örgütlü gücünün sahneye çıkmasını sağlayamamasıdır. Tersine, Paris Komünü'nün esas ortaya çıkarabildiği şey ise proletaryanın örgütlü gücünün harekete geçirilmesiydi. Engels, Paris Komünü'nü şöyle nitelendiriyordu: "Sosyal demokrat ham kafa (philistin) son zamanlarda proletarya diktatörlüğü sözünün edildiğini duyunca hidayete erdirici bir korkuya kapıldı. Eh peki, bu diktatörlüğün neye benzediğini görmek ister misiniz baylar? Paris Komünü'ne bakın. Paris Komünü, proletarya diktatörlüğüydü" (F. Engels, Önsöz. K. Marx, *Fransa'da İç Savaş*, Sol Yayınları, s. 20).

Komün çoğunluğu işçiler tarafından oluşturulan Ulusal Muhafızlar önderliğinde tüm Paris halkının eseri olarak mümkün olabilmisti. Blanqui'nin ve Proudhoncuların başını çektikleri (büyük çoğunluğunu oluşturdukları) işçi sınıfı örgütlenmeleriyle az sayıda Marksist'in örgütsel faaliyetleri, burjuva iktidarına karşı devrimci eylemin yönlendirilmesi açısından çok önemliydi. Tarihin pratik deney alanında bu üç siyasal hareketi de aşan bütünsel bir sonuç ortaya çıktı. Komün'ün örgütlenmesi, ne Blanqui'nin siyasal önermelerine ne de Proudhon'un "kooperatifçi" iktisadi önermelerine tam olarak uyuyordu.

Devrimin zorunlu gereksinimleri proletarya diktatörlüğünü olgunlaştırmaktaydı. Komün'ün ilk kararı sürekli orduyu kaldırıp yerine tüm halkın silahlandırılmasının geçirilmesi oldu. Belediyelerin seçilen komün meclisi üyeleri halk tarafından her an görevlerinden geri alınabiliyorlardı. Ve tüm memurlar her an geri çağrılacak basit görevlilere dönüştürüldü. Bu görevlilerin maaşları işçi ücretlerinin seviyesine sabitlendi. Bürokrasi yok edildi. Parlamentarizm ortadan kaldırıldı. Komün yasama ve yürütmenin birleştirildiği bir

örgüt haline dönüştürüldü. Kilisenin iktidarı ortadan kaldırıldı. Tüm okullar parasız ve laik hale getirildi. Diğer kamu görevlileri gibi yargıçlar da göreve seçimle getirildi ve görevden geri alınabilir oldular. Patronların işçi sınıfının ücretleri üzerinden yaptıkları kesintiler ve uyguladıkları cezalar, fırıncıların gece çalışmaları yasaklandı. Evsiz kalanlara dağıtılmak üzere boş evlere el kondu. Kiraların ve senetlerin ertelenmesi ve kadın işçilerin çalışma koşullarının iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapıldı.

Savaşta ölen ulusal muhafızların eşlerine ve çocuklarına evli olsun ya da olmasın eşit bir şekilde maaş bağlanması kararı alındı. Bu karar kadın hakları ve resmi evlilik kurumunun sorgulanması açısından önemlidir. Komün boşanmayı serbest bırakacak yasa üzerinde de çalışmaya başlamıştı. Ayrıca sermayenin işçi kooperatifleri (Proudhon'cu iktisadi plana göre) lehine kamulaştırılması planlanıyordu.

Marx, Komün'ün sunduğu siyasal sistemi şöyle yorumluyordu: "Komün'ün gerçek gizemi onun her şeyden önce bir işçi sınıfı hükümeti, üreticiler sınıfının sahiplenilenler sınıfına karşı yürüttüğü savaşımın bir sonucu, en sonu bulunan ve emeğin iktisadi kurtuluşunun gerçekleşme olanağını sağlayan siyasal bir biçim alması oluşturur" (age, Marx s.61).

Paris Komünü sosyalist toplumun fiili bir örneğini sundu. Gezi ayaklanması ve sonrasında oluşan direniş komünü ise uygun subjektif ve objektif koşullarda devrime dönüşebilecek, devrim yolunda bir adım olarak kaldı. Gezi direnişi komünü, işçi sınıfı ve halkın bütününü kapsayabilecek bir yönetim tesis edemedi, fakat bulunduğu alanlarda komünal-devrimci ilişkiler tesis etti. Kararlarını kolektif olarak almaya çalıştı, kolektif direndi, kendi güvenliğini sağladı ve direnişçilerin ellerinde olan her şeyi paylaştıkları bir ortam yarattı. Herkes direnişe kendi gücü oranında ve yöntemleriyle katıldı. Balkondan tencere-tavalarla ses çıkaranlarla barikatları savunanlar, devlet iktidarına karşı aynı direniş ruhunda birleştiler. Ulusal, dinsel ayrımcılık ortadan kalktı, milyonlar direniş alanlarında farklılıklarıyla kardeşleşti. Sınıf sömürüsü ve çeşitli nedenlerle ezilmişlik, Gezi direnişçilerini birleştiren temel unsurlardı. Direniş seksen ile yayıldı ve başta Taksim Meydanı olmak üzere burjuva devlet iktida-

rının olmadığı (olamadığı) alanlarda halkın kendi kendini çok daha iyi yönettiği görüldü. Fakat bu özgür yönetim, direniş alanlarıyla sınırlı kaldı. Fabrikalara, iş yerlerine, üniversitelere, okullara vb. yayılamadı. Sistemin orijinine yönelemedi. İş saatlerinde genel olarak işleyen sistem, ancak iş çıkış saatlerinde meydanlarda ve mahallelerde protesto ediliyordu. Gezi ayaklanması tüm kapitalist sistemi karşısına alan devrimci hedeften ve bu hedefi hayata geçirebilecek (demokratik) merkezîyetçi devrimci bir araçtan yoksundu. Paris Komünü devlet iktidarını ortadan kaldırmayı hedef alıyordu. Ve kapitalist düzen yerine proletarya diktatörlüğünü koymayı denedi. Objektif nedenlerin yanı sıra komünün yürüdüğü yolu tamamlamaması kendi örgütlenmesinin ve bundan doğan taktik hamlelerin yetersizliğine bağlıdır.

Öncelikle Paris Komünü'nün Fransa ve Prusya kapitalist devletlerinin ittifakı karşısında yalnız kaldığını belirtmek gerekiyor. Alman işçi sınıfı her ne kadar Fransız kardeşlerini desteklediyse de, Prusya'nın Fransız burjuvazisini desteklemesini engelleyebilecek güce sahip değildi. Versailles hükümeti sadece Paris Komünü'ne saldırmak için hazırlanırken Komün kendi iç örgütlenmesiyle uğraşıyordu. Tüm Fransa'yı kapsayan, proletaryanın etkin bir devrimci partisinin olmayışı, burjuvaziye karşı savunma hazırlıklarını ve sosyalist toplum kuruluş faaliyetlerini aynı anda yapılabilmesini olanaksız kılıyordu. Bu bağlamda Fransa ulusal bankasının kamulaştırılmaması gibi önemli hatalar yapıldı. Lyon, Marsilya, Toulouse, Saint Etienne, Creusot gibi yerlerdeki ayaklanmalar ve komün örgütlenmeleri burjuvazi tarafından kolaylıkla bastırıldı. Komün, devrim stratejisini hayata geçirebilecek demokratik merkezîyetçi bir yapılanmaya sahip değildi. Sonuçta Paris'e sıkışan Komün'ü Thiers hükümetinin yenmesiyle devrimci durum sona ermiş oldu. Lenin, "Parlak zaferin meyvelerini iki yanılığın yok ettiğini" belirtiyordu:

Proletarya yarı yolda durdu: "mülksüzleştirilenleri mülksüzleştirme"ye girişecek yerde, ülkede ortak bir ulusal görev ile birleşen yüce bir adaletin kurulması üzerine düşlere kapıldı; örneğin bankalar gibi kurumlara hiç dokunmadı, Proudhoncu "adaletli değişim" vb. teorisi henüz sosyalistler arasında egemen

bulunuyordu. İkinci yanıldı, proletaryanın çok büyük yüce gönüllüğü oldu; düşmanlarını ortadan kaldıracak yerde proletarya, onlar üzerinde sağ törel (moral) bir etkide bulunmaya çalıştı. (V. İ. Lenin, Komün Dersleri, Sol Yayınları, s. 55)

Lenin, Komün'ün Paris ayaklanmasında kazandığı zaferi, Versailles'ın üzerine kuvvetli bir saldırı yaparak tamamlaması gerektiğini belirtiyordu. Versailles güçlerini toplamak için zaman kazanırken "Komün oyalandı" ve iç savaşta askeri mücadeleye gereken önemi vermedi. Gezi ayaklanmasında ise eylemin gücü sürekli mücadeleyi üretebilecek merkezi siyasal bir örgütlenmeye dönüştürülemedi. Düzen partisini zorlayarak (öncelikle) taleplerin kabul edilmesini sağlayabilecek, gelişen ve güçlenen bir mücadele hattı izlenemedi. Reformist ve pasifist hareketler ayaklanmadan kurtulmak için ellerinden geleni yaptılar. Devrimci hareketler, her daim genel olarak ayaklanmanın önünü açmaya, onu korumaya çalıştı. Fakat bir siyasal eylemin önünü açmak ve onu korumaya çalışmakla eyleme öncülük etmek çok farklı iki yaklaşım ve pratiktir. Devrimci öncülük için devrimci stratejinin yanı sıra yeter oranda güce (kadro, kitle bağları, örgütsel yapılanma açısından) ihtiyaç olduğu biliniyor. Bu yeter güce sahip olmayan fakat öncülük konusunda iddiası olanın, kendisiyle aynı hedefe ve (gücü oranında) pratiğe sahip olanlarla beraber koordine olmaya yönelik faaliyeti olması gerekir. Proletarya devrimcilerinin görevi her şeyden önce proletarya devriminin çıkarını düşünmektir.

Eylemin esas olduğu, hızlı gelişen pratik durumların kendini dayattığı koşullarda devrimci güçlerin devrimci eylem için gereken bütünlüğü sağlayamamasını, sosyalist örgütlerin hedef ve pratikleri açısından incelemek gerekiyor. Burjuvazinin merkezi, yetkin baskı örgütü karşısında, direnişin de güçlü, yaygın, merkezi, devrimci bir örgütlenmeye ihtiyacı vardı. Günümüz koşullarında ayaklanan milyonların hareketini (ya da önemli bir kısmını) tek başına sevk ve idare edebilecek kuvvete sahip devrimci bir hareket olmadığına göre farklı sosyalist örgütlerin birleşerek bu önderliği tesis etmeleri kaçınılmaz bir görev olarak devrimcilerin karşısına dikilmişti. Gezi dire-

nişinde bu görevi kendiliğindencilige bırakmak en büyük hata oldu. O veya bu nedenle birleşik devrimci cephenin işlevini demokratik kitle örgütlerine yüklemeye çalışmak tam anlamıyla bir “ham kafa-lılık” oldu. Bu sığ yaklaşım ya kendisine ve diğer devrimci hareketlere güvenmiyor ya da (doğası gereği) gevşek ve devrimci iradeden yoksun bir platformu yönetebileceğini düşünüyor olabilir. Bu ne kadar ucuz ve budalaca bir tarz! Mücadelenin asli unsurlarını elinin tersiyle ötele ve demokratik haklar mücadelesi için (doğru olarak) en geniş ve denetimsiz bir şekilde örgütlenmiş bir platforma teslim ol. Devrim hedefine kilitlenemeyen ve bu kilitlenme durumunu her zaman güncel olarak canlı tutamayan siyasal hareketler, gelişen pratik süreçler karşısında paniğe kapılırlar veya atıl kalırlar. Bu durum onları kendiliğinden gelişen konjonktüre teslim olmaya iter.

Son zamanlarda sosyalist dergilerde kitleler arasında siyasi çalışma yapmanın esasları üzerine tavsiyelerin bulunduğu yazılar, “Gezi dersleri” gibi başlıklar altında yayımlanıyor. Elbette kitle arasında devrimci faaliyeti olgunlaştırmak için ideolojik ve yönetsel eğitim çalışmaları yapılabilir. Bu tür çalışmalar bir sosyalist hareketin zorunlu olarak her zaman devam ettiği faaliyetine aittir. Gezi ayaklanması gibi bir imkânı değerlendirebilecek güce sahip bir proletaryanın devrimci partisinin yokluğunu tespit etmek bir şey, sorunu herhangi bir mevcut partinin kitle bağlarının zayıflığına indirgemek başka bir şeydir. Sorun sadece kitle bağlarının durumu olsaydı, yasal TKP’nin ayaklanmanın devrimci bir hedefe yönelebilmesi için rol alması gerekirdi. Gezi ayaklanmasında kendilerini 29 Ekim Cumhuriyet kutlamalarındaki gibi açık ve net bir şekilde ortaya koyduklarını gördünüz mü? Komünist Partisi örgütlenmesinde nicelik kadar nitelik de önemlidir.

Kendi içinde anti-demokratik olanın toplumsal mücadele alanında gerçek demokrasiyi savunabilmesi beklenemez. Ancak mücadele edenlerin demokratik ilişkileri merkezi devrimci örgütlenmeyi teşkil edebilir. Böyle dayanışmacı, demokratik devrimci bir anlayış oturtulmadan (örgütlenmeden), forumlar, platformlar vb. kitlelerin örgütlenme zeminleri, devrimci hareketlerin kendi aralarında rekabet alanlarına döner. Böyle bir durum devrim hedefine bağlı olanların en son ihtiyaç duyduğu şeydir. Çeşitli düzlemlerdeki örgütlerin

kendi içlerindeki ve aralarındaki farklılıklar doğaldır. Bu farklı yaklaşımlar, sosyalist demokrasi yöntemi ile ele alınırsa birçok sorunun çözümünde anahtar rol oynar ve ait olduğu devrimci örgütü güçlendirir.

Gezi ayaklanması proletaryaya kendi gücünün bilincinde olabilmesi için muazzam bir fırsat sundu. Paris Komünü de işçi sınıfına kurtuluşunun mümkün olduğunu göstermişti. Devrimci hareketin Gezi ayaklanmasının ortaya koyduğu ürünü devrim yolunda değerlendirebilmesinin önünde hiçbir engel yok. Öncelikle işçi sınıfının ve ezilenlerin gücüne tam olarak güvenmeli ve devrimci hedefte ortaklaşma, mücadele pratiklerinin birliğinin sağlanması için değerlendirilmeli. Devrimci atılım, ancak kendi gerçekliğini bilerek kendini aşma iradesi gösterebilenler tarafından başarılabilir.

1 Aralık 2013

Edirne F Tipi Hapishanesi

KENDİLİĞİNDENLİĞİN PUTLAŞTIRILMASI, “DÜZEN PARTİSİNE” BİAT

Sistemin tüm kontrol ve çevrelemesine karşı işçi sınıfı ve ezilenlerin kendiliğinden grev, başkaldırı gibi hareketleri belli zamanlarda gerçekleşti ve gerçekleşiyor. Bir annenin bebeğini dünyaya getirmesi kadar kapitalist sistemin de kendiliğinden hareketi doğurması kaçınılmazdır. İşçi sınıfının kendiliğinden hareketi de bir bebek kadar savunmasız ve yönlendirilmeye açıktır. Kendiliğinden hareketin kutsanması, işçi sınıfının eylemini burjuvazinin insafına terk etmeye denk düşer. Gezi ayaklanmasında reformist ve pasifist unsurların yaptıkları tam da budur. Ayrı doğrultuda burjuva liberalleri, Gezi ayaklanmasını devrimci içeriğinden soyutlayarak popülist nicelik tartışmasına hapsetmeye çalışıyorlar.

Belli objektif koşulların ürünü olarak kendiliğinden hareket devrimci mücadelenin gelişmesi için uygun bir ortam yaratır. Sınıfın kendiliğinden hareketi ile devrimci bilinç bulduğunda devrim yolunda ilerlemenin koşulları oluşmuş olur. Proletaryanın kendiliğinden başkaldırı hareketleri, sömürücü sisteme olan inancı sarsar,

ortak direnme geleneğini oluşturur ve sermaye sınıfı ile proletarya arasındaki karşıtlık bilincini geliştirir. Fakat bütün bu mücadele; ücretler, sosyal haklar ve iş yasaları gibi düzen içi talepler etrafında sürer. Ve ilgili olduğu sektörlerle parçalı ve kısıtlı kalır. Lenin'in belirttiği gibi: "Kendiliğinden unsur, özünde, tohum halindeki bir bilinçlenmeden başka bir şey değildir." (V. İ. Lenin, *Ne Yapmalı*, Sol Yayınları, s. 35). Sınıf mücadelesini yenilgiden, tekrar daha kötü koşullarda sisteme entegrasyondan kurtaracak güç; proletaryanın devrimci partisinin, merkezi, tüm güçleri birleştirebilecek, demokrasi mücadelesini sevk edebilecek ve kapitalist devleti yıkma hedefine kilitlenmiş öncülüğüdür.

Kendiliğinden bir halk hareketi olan Gezi ayaklanmasının tohum olarak kalışının, büyümesinin iktidar tarafından engellenebilmesinin asıl nedeni, bu mücadeleye öncülük edebilecek yetkin bir komünist partisinin yokluğu idi. Direnişin başından itibaren devrimci hareketler azımsanamayacak bir etkinlikle ve yoğunlukla sürecin içindeydiler. Kim nasıl saptırmaya, gözden kaçırmaya çalışırsa çalışsın, meydanın işgalinde ve günlerce korunmasında, direnişin memleket çapında yayılmasında devrimci hareketlerin rolü büyüktü. Bu gerçeği kavrayabilmek için ayaklanmanın öznelerini, yaşayanlarını dikkate almak yeterlidir. Burjuva liberal yorumcular (ve izleyiciler) sistemin onlara sunduğu soyut dünyalarından çıkıp eylemin gerçek dünyasıyla bağ kurabilselerdi, gerçeğe ihanet ederken daha temkinli olabilirdi.

Devrimci hareket (öznel olarak elindeki güç itibarıyla) kısa vadede kaybetme olasılığının yüksekliğini bildiği halde, Gezi ayaklanması özelinde kavgaya elindeki bütün imkânlarla girmekten tereddüt etmedi. Devrimci örgütler işçi sınıfı ve ezilenlerin hareketine öyle güveniyorlardı ki, kendiliğinden hareket ile devrimci bilincin birleşmesinin kısa vadede ödenecek her tür bedelden daha önemli olduğunu biliyorlardı. Devrimci hareketin Gezi ayaklanmasının bütününe önderlik edebilecek fiili gücü yoktu, fakat bu durum bütün gücüyle harekete katılmasını engellemedi. Bu durum gerçek demokratik davranışın ancak uzlaşmaz bir devrimci çizgiyle mümkün olabileceğini somut bir şekilde göstermektedir. Marksistler, Paris Komünü'nün örgütlenmesinde azınlıklar ve Marx örgütlenmenin

hâkim hattını eleştiriyordu. Fakat Marx Komün'ün en etkili savunucusu olmaktan geri durmadı. Bu çapta milyonları kapsayan bir halk hareketine "liberal" övgüler dizmek kolaydır; onun devrimci içeriğini kavramak, savunmak ve geliştirmeye çalışmak belki zor ama değerlidir. Birikim Dergisi yazarı Ömer Laçiner'in Gezi ayaklanmasını devrimci içeriğinden soyutlama çabasını inceleyelim:

Her gösteri girişimi, onları "doğal düşman" gibi gören polisin fütursuz şiddeti ile ezilen geleneksel sosyalist örgütlerin kendi getto'ları içerisinde bildikleri düzene karşı hınç şimdinin egemeni AKP'ye odaklanmış olarak bu tortunun üzerinde yer alıyordu. Fakat bardaktan taşan tepkinin büyük kısmını oluşturan ve Gezi isyanına hâkim "karakteri"ni veren bunlar değildi. (...) Büyük kısmıyla, o zamana kadar ne herhangi bir siyasal parti eylemine ne de bir sivil girişime katılmış bir kitle çoğunlukta idi. Gezi olayında isyanın ilk büyük dalgasını oluşturan bu orta-üst toplum katmanlarına mensup, çoğu yüksek eğitilmiş genç ve ergen çoğunluklu kesim (...) sürece rengini ve ruhunu en fazla yansıtan öğeydi. (Ömer Laçiner, Birikim Dergisi, Temmuz-Ağustos 2013, s. 4)

"Kendi getto'larında bildikleri hınç" yaklaşımı, burjuva medyanın 1996 1 Mayıs'ı için "varoşlardan geldiler, yakıp yıktılar" kara propagandasını hatırlatıyor. Ayaklanan tüm kitlenin tortusunun bir kısmı olarak devrimci örgütleri belirlemesi Laçiner'in devrimci hareketi yoğun baskı altında "hınçlananların" öfkeli patlaması gibi göstermek istemesinin nedenini anlatıyor. Stratejik muhtevasını kavrayamadığı devrimci hareketi, bir tür duygusal durumuna sıkıştırmaya, etkisizliğini ispat etmeye çalışıyor. Fakat yaşananların somutluğunda etkisini ve rolünü açıkça ortaya koyan devrimci hareketin objektif konumlanması Laçiner'in hipotezini çürüttüğü için kendiyse çelişmek pahasına ana hipotezine ek belirlemeler yapıyor. Genel kitle hareketinde devrimci örgütleri bir tür tortu olarak nitelendiriyor. Yazarın tortu olarak nitelendirdiği eylemle somutlaşan ve yayılan devrimci bilinçtir. Devrimci bilinç tortu olsaydı, kitle ha-

reketinden dışlanması, hükümetin değişimiyle marjinalleşmesi kolay olurdu. Böyle olmadı; çünkü devrimci bilinç pratik ile teorinin birleştiği, işçi sınıfı ve ezilenlerin siyasal özne olarak tarih sahnesine çıktığı anda üredi ve toplumu etkileyebilecek bir düzeye çıktı. Marksizm açısından devrimci hareketle kitle hareketinin bağ kurmasını özneye nesnenin ilişkisi gibi (ya da tam tersi) göstermek kadar yanlış bir yaklaşım olamaz. Laçiner'in yaptığı (tersten) budur; devrim yolunda özne niteliğinde olan bir bütünü farklı unsurlarını özne ve nesne olarak ayrıştırıyor. İşçi sınıfı ekonomik birim, devrimci parti (işçi sınıfının bir parçası olarak) ideolojik birimdir. Komünist partisinin yönetsel ereği hem nicelik hem de niteliklidir. Daha doğrusu nitelikli niceliklidir.

Basitçe belirtelim: Devrim için mücadele edersen mevcut sistemin "doğal düşmanı" olursun ve doğal olarak baskı görürsün. Ayaklanma ile var olmak stratejik devrimci bir yönelimin sonucudur. Bir öfkeye ya da ruh haline bağlı anlık bir durum değildir. Tersine harekete kendiliğinden katılan kitlelerin davranışlarında anlık duygusal durumları daha etkili olabilir. Laçiner'in yazısından; kendiliğinden hareket eden kitlelerin Gezi ayaklanmasında, kendilerine saldıran düzen güçlerine karşı anlık öfkelerinden ve sonuçlarından haberdar olmadığı ya da haberdar olmak istemediği sonucu çıkıyor. Kolluk kuvvetleriyle sohbet ederek, çiçek alıp vererek tarihe geçmemiştir Gezi ayaklanması.

Ayaklanmaya katılan kitlenin büyük bir çoğunluğu örgütlü, siyasal parti vb. mensubu değildi. Laçiner aynı kitleyi orta-üst toplum katmanına mensup, genç-ergen olarak tanımlamakta ve ayaklanmanın karakterini bu kitlenin belirlediğini öne sürerek AKP'ye yakın burjuva ideologlarının tespitlerine katıldığını göstermektedir. Böyle bir yaklaşımla işçi sınıfının devrimci potansiyelinden sistemin korkusu ortaya konuyordu. Bu doğrultuda Gezi ayaklanmasının sınıfsal içeriğinin boşaltılmaya çalışılması boşuna değildir. Direnişin karakteri kendiliğinden olmasıdır. Ve devletin en çok çekindiği durum bu kendiliğinden ayaklanmanın devrimci bilinçle buluşmasıydı. Bu nedenle düzen bütün gücüyle zaman yitirmeden devrimci hareketlere saldırdı, kitleleri onlardan yalıtılmaya çalıştı ve çalışıyor. Tam bu noktada Laçiner'in kendiliğindenliğe övgüsünün Tanıl Bora tarafından

nasıl tanımlandığına bakalım: “Evet, her nevi solcular, ulusalcılar... vardı. (...) Herhalde en büyük sektörü, tam olarak bunlardan hiçbiri olmayanlar daha doğrusu yerleşik parti-hareket flamlarınının hiçbiri tutmayanlar oluşturuyordu. Harekete gücünü ve dayanıklılığını kazandıran o kitleydi” (Ağd. Tanıl Bora, “Bir Yanımız Bahar Bahçe”, s. 24).

Bu yaklaşımda kendiliğindenliğe ek olarak örgütsüzlüğün kutanması söz konusudur. Kitle ayaklanması siyasal bir harekettir. Siyasal bir hareketin gücü ve dayanıklılığı ortak amaca (ya da amaçlara) ve hedefine ulaşabilmesi için gereken örgütlülük düzeyine sahip olmasına bağlıdır. Gezi ayaklanmasında örgütsüz olarak bulunan herkesin hissettiği temel ihtiyaç örgütlenme ihtiyacıdır. Halk; burjuvazinin örgütlü gücü karşısında, güçlü bir örgütlenmeye sahip olmaksızın mücadele ettiği hedefler doğrultusunda başarılı olamayacağını gördü. Bunun en açık örneği, sistemin yoğun saldırılarından sonra bile (yetersiz olsa da) çeşitli forum örgütlenmeleriyle mücadelenin sürdürülmeye çalışılmasıdır. Çok açıktır ki, halkın kendiliğinden ayaklanmasının sağladığı imkânlar ve devrimci örgütlerin hareketin önünü açan, mümkün merteye (gücü oranında) öncülük eden faaliyeti olmasa meydan kazanılamazdı, işgal günlerce sürdürülemezdi.

Baştan itibaren “Gezi eylemlerine” karşı kolluk kuvvetleri geleneksel tavrını uyguladı: “Devlete karşı çıkan her yöntemi kullanarak ezme ve etkisizleştirme”. Gezi’de milyonların direnişiyle kolluk kuvvetlerinin bu tavrı engellendi. Bu mücadele her tür silaha ve saldırı aracına sahip zulme karşı barikat barikat direnildi, çoğu zaman da göğüs göğüse verildi. Halkın öz savunması münferit bir olay değil, aksine tüm memleketi kapsayan üretken ve genel bir direnişti. Tanıl Bora’nın yazdığı gibi, “polis kitlesel protestoların barışçıl karakterini tahrik etmeyi” hedeflemiyordu. Tablo reddedilemeyecek kadar açıktı. Halk kendi kent merkezlerini, mahallelerini savunuyor ve en doğal temel hakları için ayaklanıyor, direniyordu (Burjuva medyası durumdan o kadar endişelenmişti ki, her zaman kolluk kuvvetlerinin saldırması için provokasyon zemini hazırlayan medya, süreci “penguen belgeselleriyle” geçiştirmeye çalıştı). Tersine kolluk kuvvetlerinin ve sistemin bütün araçlarının aktif direnişi

ve halkın öz savunmasını pasifize etmek için elinden geleni yaptığını görmek gerekiyor. Bu doğrultuda kara çalıcılık, tehdit, direniş içten bölme gibi birçok yöntem kullanıldı. Kolluk kuvvetleri uygun zaman olarak kolladığı 11 Haziran sabahı barikatları yıkarak Taksim Meydanı'ndaki direnişçilere saldırdı ve direniş etkisiz hale getirebilmek için o günden başlayarak ve izleyen günlerde de sürerek her tür devlet terörünü uyguladı. Bu terör eylemi kolluk kuvvetlerinin kendinden kaynaklanan özel davranış biçimi değildi. Sistemin yürütücüsü "düzen partisi" kolluk kuvvetlerine ne emrettiyse o emirlere göre hareket ettiler. Aynı doğrultuda Başbakan Erdoğan da kendi üslubuyla kapitalist sistemin çıkarlarına göre görevini yerine getirmiştir. Düzen içi muhalefetin ideologları, halkın tepkisini oligarşik diktatörlüğe değil, Başbakan Erdoğan'ın şahsına yönlendirmek istiyorlar. Var olduğu sürece kapitalist sistem yeni aparatlar üretecektir. Erdoğan'ın abartılı saldırganlığı ve kendi tabanını militan bir zeminde örgütlemeye çalışması vazgeçilebilir olduğunu gördüğü içindir. Ahmet İnsel sistemle değil, aparatıyla şöyle uğraşiyor: "Bugün Başbakan Erdoğan'ın sergilediği tavır, otoriter yönetim anlayışında bir kopuşa, bunun bir kat üstüne, tek adamın yaşam süresiyle sınırlı ve seçimli bir diktatörlük rejimine evrilme eğilimini ele veriyor" (Ağd., Ahmet İnsel, "Tek Adam Günlerinde Otoriter Tahakküm", s. 16).

İnsel, Erdoğan'ın "bütün devlet aygıtlarına artık bütünüyle hâkim" olduğunu düşünüyor. Emperyalizme bağımlı, oligarşik diktatörlüğün egemen olduğu günümüz Türkiye'sinde ve mevcut siyasal güç dengeleri hesaba katıldığında böyle bir durumun gerçekçi olmadığını Başbakan Erdoğan kadar Ahmet İnsel de bilmeli diye düşünüyoruz.

Burjuva liberalleri dün AKP'yi "demokratikleştiren" olarak yorumluyorlardı, bugün bazı liberaller Başbakan Erdoğan'ın "otoriter, diktatör" olduğu kanaatine vardılar. Başbakan Erdoğan dün de "paternatist ve otoriterdi", bugün de öyle. AKP, dün de işçi sınıfına, ezilenlere ve ezilen halklara zulmederek kendi yolunda kararlı bir şekilde yürüyordu, bugün de yürümeye devam ediyor. O zaman hangi değişim burjuva liberallerini endişelendirdi? Artık yönetilenler eskisi gibi yönetilmek istemiyorlar ve devrimci potansiyel düzene kar-

şı “tehlikeli” bir şekilde harekete geçti. Burjuva liberalleri yeniden statükoya tutundular. Ve devrimci potansiyeli (muhtemel) hedefinden alıkoymak için omurgasız hipotez üretim faaliyeti duruma göre yeni biçimler alıyor. Liberallerle burjuva kara çalıcılar arasında karşılıklı birbirini besleyen ve amaç olarak ortaklaştıkları bir ilişki var. Kendiliğinden hareketi putlaştırmak, iktidar karşısı mücadelenin örgütlenmesine karşı çıkmak, iktidar gücünü meşrulaştırmak, sistemi yıkmayı hedef alan devrimci mücadeleyi savunmamak, düzeni savunmak, bir bütün olarak halkın özgürlük eyleminin bastırılmasının koşullarını oluşturmaya hizmet etmektedir.

23 Kasım 2013

Edirne F Tipi Hapishanesi

